

سلسلہ تاریخ عالم
نمبر

تاریخ اسلام

جلد پنجم (۱)

(زبدۃ الکلام فی مشاہیر الاسلام)

جس میں
ساتھ مضمین ہزار سے زیادہ مشاہیر اسلام صحابہ، تابعین، مشائخ صوفیہ، محدثین، مفسرین، فقہاء، مورخین، ادباء، شعراء، حکماء، اطباء، مؤرخ ہر طبقہ کے علماء کا ملین و ماہران فنون کے مختصر حالات وطن، سنیہ وفات و تصنیفات وغیرہ بترتیب حروف تہجی نہایت خوش اسلوبی سے درج کئے گئے ہیں شروع میں مشہور نام اور آگے اصلی نام لکھا گیا ہے مشہور نام اکثر کنیت یا نسبتی ہے مثلاً ابن خلدون، ابو تحافہ شہرستانی وغیرہ۔ یہ کتاب مشرقی (عربی، فارسی، اردو) علم ادب کے واسطے مثل ڈکشنری کے ایک نہایت اعلیٰ اور مفید کتاب فرس کی بنائی گئی ہے۔

(یہ تاریخ اسلام جلد اول کا ضخیمہ ہے)

ایس ڈاکٹر حسین جعفر پریسٹر و فرامالیک انگریزی دہلی

۱۹۶۹ء
جے اینڈ سنز پرنٹنگ ورکس دہلی میں چھاپی گئی
رجسٹرڈ شدہ

بسم الله الرحمن الرحيم

۱. ابیاری (عبد الہادی بن ابیاری شافعی) (فقہ - ادیب - شاعر - ۱۳۰۵ھ) فقہ الاکرام سعدو المطالع سحر العیون و مسائل الادبیہ شیخ الانی کوکب الدرب سید شیخ
۲. ابیرو (نجم الدین) مبارک کبر آبادی دہلوی (شاعر - ۱۷۵۲ھ) (صدی دوازدہم) معاصر جانجانات و محمد شاہ بادشاہ دہلی
۳. ابیرو (خواجہ حیدر علی دہلوی لکھنوی) (شاعر - ۱۷۵۲ھ)
۴. ابیرو (ابوبکر محمد بن حسین بن عبد اللہ شافعی بغدادی) (حدیث - فقہ - ۳۵۹ھ) الاربعین - الشریف - ۳۰ سال تک میں رہا - آخر بغداد کا ایک قریبی
۵. آدم (آدم بن ابی لیاں) (مفسر - ۲۲۴ھ)
۶. آذری (نور الدین حمزہ بن عبد الملک طوسی اسفہانی) (اصوفی - شاعر فارسی - ۸۶۶ھ) صالح شاپرغ بن تیمور
۷. آذری (سلیمان آذنی نقیری - انطاکی) (مشکلم - حدیث - سیرت) ولادت ۱۲۵۰ھ - بکوردہ السلیمانیہ فی کشف اسرار الدیانیۃ النصیریہ
۸. آزاد (محمد حسین بن محمد باقر دہلوی) (ادیب - حدود ۱۳۲۰ھ) اکبلیات - دربار کبری - نیرنگ خیال (اردو فارسی کے شاعر)
۹. آزاد (سید غلام علی حسینی واسطی بگراہی) (شاعر عربی و فارسی - ادیب - ۱۲۰۰ھ) سجدۃ المرجان - خزائن عامہ - بیسیفیہ - روضۃ الاولیاء
۱۰. آرزو (سراج الدین علی خاں اکبر آبادی دہلوی) (شاعر فارسی و اردو - ادیب - ۱۱۶۹ھ) چراغ ہدایت
۱۱. آصفی (آصفی بن خواجہ نعمت اللہ بن علاء الدین علی ہروی) (شاعر فارسی - ۸۶۵ھ) شاگرد جامی - اسکے والد سلطان ابوسعید تیموری کے وزیر تھے
۱۲. آغا صاحب (سید مصطفیٰ بن محمد اعلیٰ سید محمد بادی بن سید محمد بن سید ولد علی نقیری آبادی لکھنوی) (فقہ - ۱۳۲۳ھ) ولادت ۱۲۵۲ھ - سید محمد علی کاسمی انتقال
۱۳. جواد اور عمدۃ العلماء کا ۱۲۷۸ھ میں۔
۱۴. آقا حسین (سید آقا حسین دہلوی) (حدیث - ۱۳۲۱ھ) عربی سکول دہلی میں مدرس تھے۔
۱۵. آقا جمال (آقا جمال الدین بن آقا حسین خونساری اصفہانی) (فقہ - ۱۱۳۱ھ) حاشیہ شرح مع - حاشیہ شرح تجرید - حاشیہ شرایع الاسلام حاشیہ فقہ الاصول وغیرہ
۱۶. آقا حسن (سید آقا حسن بن سید کلب عابد لکھنوی) (فقہ - جمی) آغا صاحب کے بھائی اور داماد
۱۷. آقا خونساری (علامہ آقا حسین لقب بہ استاد کل فی کل بن جمال الدین محمد خونساری) (فقہ - ۹۸۰ھ) شاگرد محقق سبزواری - مشہور اشہد شرح دروس تجرید
۱۸. کلام اللہ - ترجمہ صحیفہ کاملہ۔
۱۹. آقا قندی (آقا بن عابد بن رمضان دربندی طبرانی) (فقہ - صدی سیزدہم) اسرار شہادۃ خزانۃ الاصول ترجمہ اعلیٰ و شاگرد معاصر ناصر الدین شاہ ایران
۲۰. آقا سید (سید بابا بہیم استاد صاحب مناصات الجنات) بن محمد باقر قزوینی حائری (فقہ - ۱۲۶۲ھ) مواہب الاصول نتائج الافکار دلائل حکام الفقہ شاگرد ملا شریف
۲۱. آقا سید صدر (سید اسماعیل بن سید صدر الدین حائری) (فقہ - جمی) مرزا محمد حسن شیرازی کے شاگرد
۲۲. آل حسن (سید آل حسن بن اولاد علی بخاری قزوینی) (فقہ - ۱۲۵۳ھ) ہدایۃ المؤمنین - تقویۃ المؤمنین (صدیق حسن خاں نواب بھوپال کے والد تھے)
۲۳. آلوسی زادہ - محمود بن عبد اللہ آلوسی بغدادی (مفتی بغدادی) (مفسر - ۱۲۷۰ھ) تفسیر روح المعانی
۲۴. آمدی (ابو القاسم حسن بن بشر بن بکر آمدی) (نوی - ۳۷۱ھ)
۲۵. آمدی (قاضی) (صاحب الدین ابو الفتح) بکوالوہ بن محمد بن عبد اللہ اصبحی (فقہ - صدی پنجم) الدرر النور (مجموعہ کلام المؤمنین) جسکو غزالی در الکلم بھی کہتے ہیں - معانی
۲۶. آمدی (ابو الفضل علی بن ابو الفظیر یوسف بن احمد آمدی واسطی شافعی) (فقہ - ۴۰۸ھ) قاضی واسطہ
۲۷. آمدی (ابو الحسن سیف الدین علی بن ابو علی محمد بن سالم بن سیف الدین محمد آمدی حنبلی شافعی) (فقہ - مشکلم - اصولی ۴۳۶ھ) سکونت بغداد رشام - مصر و لاؤس
۲۸. انبار اداکار - لب الالباب - وقائق الحق - منہج السؤل فی الاصول۔
۲۹. ابان الاحمر (ابان بن عثمان الاحمر بکلی) (ابو عبد اللہ) کوئی بصری (فقہ - صدی دوم) کتاب الغازی والمبیدی والمبیدی والوقت والسقیفہ - امام جعفر
۳۰. کے فقہ اصحاب میں سے اور وہ یہ ہیں جمیل - دراج - عبد اللہ بن مسکان - عبد اللہ بن کبیر - حماد بن عیسیٰ - حماد بن عثمان - ابان بن عثمان۔

لے ہندو پر غرضی خیمہ کی علامت قرار دی گئی ہے۔

آگاہی - ہندو پر غرضی خیمہ کی علامت قرار دی گئی ہے۔

۲۸ ابان بن سعید [ابان بن سعید بن عاص بن امیہ] (مھالی ۱۳ یا ۱۵) ۱۰۰ھ میں سلمان بنیہ کے عہد عثمانی میں ستولی جمع قرآن - جنگ خباذین یا ربوہ میں شہر گئے

۳۴ ابان بن محمد ابان بن محمد کلی کوفی (معروف بسندی الزبانی) (تحدیث - صدی سوم) کتاب التوادر و صفار نے ان سے روایت کی

۱۴۱۱ (صوفی) ولادت مکہ میں جبکہ اٹنے والدین کو اس کے لئے

۱۰۳۔ ابراہیم ابوالازی [آبراهیم بن فززار ابو الازی] (محدث، صدی سوم) کتاب التشرارات - امام حواداد امام ہادی کے صحابی

۳۳ ابراهیم باجری [ابراهیم باجری] (مشمول ۱۷۷۶) ولازت ۱۱۹۸ - تحت المريد علی جواهر التوحيد - شرح کفایة العوام فی العقائد

١٣٥ ابراهيم حفيد [ابراهيم حفيد ثابت بن قرة حرالي] (مهندس - ١٣٥) طريق التحميل والتركيب والمعامل الهندسية

۳۵ ابراهیم خطیبی (ابراہیم بن محمد خطیبی تلمیذ) (علیہ ۹۵۶) مفسر البحر - کبری تفسیر صمدی - سیاسی - سیرت النبویہ

ابراہیم خزانہ (ابراہیم بن سلیمان بن عبداللہ خزانہ کو فی [حدیث صدی سوم] کتابا لنوا اور کتابا لخطب۔ کتابا لدعا۔ کتابا لمناسک۔ کتابا لمذات

حمید بن زیاد المتوفی سنہ ۷۱۰ھ نے ان سے روایت کی

۸۴۰ ابراهیم شیرازی [مرزا ابراهیم بن ملا صدرا شیرازی] (مفسر نفیسی - ۱۰۶۰) تفسیر عروۃ الوثقی - رساله انیق و عجایب و فیض حاشیه شرح لمعه

۳۹ ابراہیم عباسی (ابوالحسن) ابراہیم بن محمد بن منصور عباسی (اسمی - شہر ۱۲۱۱) مامون جب مرویں تھا بغداد میں پیدا ہوا۔

ابراہیم قطیفی (ابو اسماعیل ابراہیم بن سلیمان قطیفی) [فقہ - محدث صدی دہم] ہادی الی (سبیل الرشاد - تعیین الغرفة الناجیہ - شرح النبیہ شہید -

بہشتی القوائد وغیرہ۔ معاصر شاہ ظہار سب صفوی۔ نور الدین علی کرکی سے اجازت دیا۔ انہیں زندہ تھے۔

۴۶ ابراہیم کوئی [ابراہیم بن محمد بن سعید نقی کوئی] [مفسر محدث فقیر - ص ۱۰۲] کتاب الغارات - کتابا لغازی - کتاب سقیمہ - مسلسل عثمان - کتاب مسعود
کتب النجاشی - کتب العزیز - کتب المسند - کتب الخوارزمی - کتب الفقه - کتب اللغات - کتب الامت - کتب التاجری - جامع الکملہ فقہ میں

[illegible]

کتاب الارشاد - مخبہ فارسی - شوارع الہدیہ الی شرح الکفایہ للتحقق سبزواری - عمر ۹۵

ابراهيم كنعاني (تلقى الدين ابراهيم بن علي بن حسن عالمي كنعاني) (عالم - اديب - شاعر - فاضل زمني دهم) - نصاب - واد الطريف - مقصد الاستيعاب - محاسبة النفس

فروق اللغة - حديقته الناضرة - جمالية الادب في انساب العرب - وديانة الحداثة

۴۶ ابراهیم مخنی [ابو عمران ابراهیم بن یزید بن اسود مخنی کوفی] (تابعی - هخیمه - ۹۵) ولادت ۴۹ هـ

۴۷ ابراہیم نواز ندوی (ابراہیم بن اسحاق احمدی نواز ندوی) (محدثہ صدی سوم) الموم ہادی کے صحابی۔ کتابا لعیام۔ کتاب المتعہ۔ کتاب الدواہین۔

کتاب الجمان: جواهر الاسرار - کتاب المواد - کتاب الحیثیه - فصل اسبیل

۳۹ اسلام مدنی (عزرا ظہیر الدین ابراہیم بن مرزا قوام الدین حسین الحسینی مدنی) (حکیم - فاضل - غلامہ - ۱۰۲۶) ملا محمد تقی مجلسی انیسے اجازت پایا جانشین علی البیت

اشهاد و حاشیه کلمات - حاشیه کلمات -

اشهاد و حاشیه کلمات - حاشیه کلمات -

۵۰ ابوشی [شہاب الدین احمد ابوشی] (ادیب - ۸۰۰) المستطرف فی کل فن مستطرف

۵۱ ابن ایار [ابو جعفر احمد بن محمد خولانی اشبیلی] (شاعر عرب - ۳۳۳ھ) عباد شاہ اشبیلیہ کا شاعر - صاحب دیوان

۵۲ ابن ایار [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن ابی بکر طنسی] (نوی - ادیب - مورخ - نقیہ - ۴۵۸) ولادت ۵۹۵ھ - امام عربیت تاریخ اندلس جلد میں

۵۳ ابن ابی الاثیر [محمد بن زید بن محمود بن منصور خراعی] (نوی - ۳۲۵ھ) ما انزل من القرآن فی علی - سیرت و روایت کرتا ہے اور قاضی اور ابو الفرج اصفہانی

۵۴ ابن ابی اسامہ [حارث بن ابی اسامہ] (محدث - ۲۸۲)

۵۵ ابن ابی الاوص [قاضی ابو علی حسین بن عبد العزیز بن محمد غزالی] (محدث - نقیہ - نوی - ۴۹۹ غزالیہ)

۵۶ ابن ابی الاسحق [امام ابو جعفر عبد اللہ بن ابی اسحاق حضرمی] (نوی - ادیب - ۱۱۷) نوکروں کی اس نے معل کیا - قرظہ کا اکثر ذکر کرتا تھا

۵۷ ابن ابی اصیبعہ [احمد بن قاسم بن خلیفہ خزرجی دمشق] (طیب - ۴۶۸) عیون الالباء فی طبقات الاطباء - قاہرہ صلیحہ کے شفا خانوں میں ملازم رہا - ابن بیطار کے ساتھ بڑوں کی تلاش میں بادیہ شام میں پھرتا تھا۔

۵۸ ابن ابی الاصبغ [عبد العظیم بن عبد الواحد بن ظافر مصری] (ادیب - شاعر - ۴۵۳) امام ادب - ۶۰

۵۹ ابن ابی حمزہ [ابو محمد عبد اللہ بن سعد بن ابی حمزہ اندلسی] (محدث - نقیہ - ۵۷۵) جمع النہای فی بدو الخیر والایہ - بیچہ النفوس خلاصہ صحیح بخاری تفسیر

۶۰ ابن ابی جبور [محمد بن شیخ زین الدین ابو الحسن علی بن ابراہیم حمیری احسانی] (نقیہ - صدی تہم قاہرہ) غزالی اللسانی - نثر اللسانی - شرح باب حادی عشر احادیث الفقہیہ - شہ ۵۷ میں زندہ تھے۔

۶۱ ابن ابی حاتم [ابو محمد عبد الرحمن بن ابی حاتم محمد بن حاتم رازی] (محدث - ۳۲۷) ولادت ۲۴۲ تفسیر - مسند - صحیح - کتاب لزہد - فوائد الکبری - الجرح والتعديل

۶۲ ابن ابی حاتم [احمد بن یحییٰ بکسائی حنبلی نزہی دمشق و قاہرہ] (ادیب - شاعر - ۷۷۶) سکران - مجتہب الادباء - دیوان المصنایہ

۶۳ ابن ابی الحدید [ابو جعفر الدین عبد الحمید بن ہبہ اللہ مائنی بغدادی معتزلی] (ادیب - شاعر - کاتب - ۴۵۵) بغدادی شرح شیخ البلاغۃ - فلک الدائر علی الشیخ

السنار - ولادت ۵۸۶

۶۴ ابن ابی الحدید [موفق الدین بن ہبہ اللہ معتزلی مائنی] (ادیب - ۴۵۶) صاحب شیخ البلاغۃ کابھانی - دینی المرقوم فی حل المنظوم - ولدت ۵۹۰ - وفات بعد فتنہ بغداد

۶۵ ابن ابی حصہ [ابو مسلم طروان بن سلیمان بن یحییٰ شامی] (شاعر عرب - ۱۸۱) بغدادی ولادت ۱۰۵

۶۶ ابن ابی داؤد [امام ابو عبد اللہ شامی بن ابی داؤد قرظہ بن جریر معتزلی بغدادی] (نقیہ - شاعر عرب - ۲۳۰) بغدادی یحییٰ بن اکثم کی معزولی پر بغداد کا قاضی القضاۃ احمد بن حنبل کو مسئلہ خلق قرآن میں معقول کیا کمال فصیح و بلیغ تھا۔

۶۷ ابن ابی داؤد [ابو بکر عبد اللہ بن داؤد بن علی بن داؤد کاتبی بغدادی] (محدث - ۳۱۴) بغدادی ولادت ۲۳۰

۶۸ ابن ابی الدنیا [ابو بکر عبد اللہ بن محمد بن عبد الاموی بغدادی] (محدث - ۲۸۱) ولادت ۱۸۰ - محقق و غیرہ خلفائے عباسیہ کا امین - کتاب مصنف

۶۹ ابن ابی الدم [قاضی شہاب الدین بن ابی الدم حموی] (نقیہ - مورخ - ۴۲۲) تاریخ المظفری جو رکن الدین مظفر سیرس سلطان مصر کو نام پر لکھی

۷۰ ابن ابی دینار [ابو عبد اللہ بن ابی دینار] (مورخ - ۱۰۹۲) المونس نے تاریخ و فریقہ و تونس

۷۱ ابن ابی زرع [ابو الحسن علی بن عبد اللہ قرظانی] (مورخ - صدی تہم) انیس المطرب بوص القوطاس فی اخبار المغرب - زہرۃ البستان فی اخبار الزمان

۷۲ ابن ابی ذبیہ [امام محمد بن عبد الرحمن بن ابی ذبیہ ہشام مدنی] (محدث - ۵۹۰) ولادت ۸۱ - امام مالک کا صاحب

۷۳ ابن ابی اسحاق [ابراہیم بن سلیمان بن ابی واصل مزنی بصری] (نقیہ - منکر - ادیب - صدی دوم) جناب صادق سے روایت کی

۷۴ ابن ابی الریح [شہاب الدین احمد بن محمد بن ابی الریح] (ادیب - صدی سوم) مقسم عباسی کا صاحب ۲۷۷ھ میں مرا - صاحب کل مالک فی تدبیر الممالک

۷۵ ابن ابی الریح [عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ اندلسی اشبیلی] (نوی - ۴۵۸) ولادت ۵۹۹ - شہرین کا شاگرد - شرح البصل فی القوانین شیخ سیوطی نے

۷۶ ابن ابی الریح [ابو بکر محمد بن مسعود بن ابی اندلسی] (نوی - نقیہ - ۵۲۳) ابن ابی العافیہ کا شاگرد - ابو علی صدی سیرت کی - شرح کتاب سیویہ

۷۷ ابن ابی رندقہ [ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طوسی مالکی] (صوفی - ادیب - فقیہ - ۵۲۰ ھ کنندہ) سراج الملوک جو لطائف وزیر مصر سے معین کی - سراج الدین
براولہ الدین - کتاب الفتن - ابن حزم و باجی کاشاگرد - ولادت ۴۵۱

۷۸ ابن ابی سادہ [ابو جعفر محمد بن حسن بن ابی سادہ رواسی کوفی] (نحوی - دوسری صدی) (دیکھو ابو جعفر رواسی)

۷۹ ابن ابی سعد [ابو العالی بہا ولدین محمد بن حسن بن محمد بغدادی] (کاتب - کافی الکفاۃ شاعر - ۵۶۲) مستنجد عباسی کے مخصوصین سے - کتاب التذکرہ
ادب میں - نوادر - تاریخ ۳۱ جلد

۸۰ ابن ابی شامہ [محمد عبد الرحمن بن ابی شامہ مقدسی] (مورخ - ۶۶۵) الروضتین فی اخبار الدولتین

۸۱ ابن ابی الشوارب [محمد بن عبد الملک بن ابی الشوارب اموی] (ابو عبد اللہ ابلی) [محدث - ۲۴۴] ابو عوانہ سے روایت کرتا ہے۔

۸۲ ابن ابی الشوارب [قاسم بن عبد اللہ بن ابی الشوارب بغدادی] (محدث - فقیہ - تیسری صدی) قاضی القضاۃ بغداد - معاصر سحر بادشاہ و غیرہ - وفات بغداد
مستند - ان کے بیٹے ابن ابی الشوارب عبد اللہ بن حسن مطبع کے زمانہ میں بغداد کے قاضی القضاۃ مقرر ہوئے

۸۳ ابن ابی شیبہ [دیکھو ابوبکر بن ابی شیبہ و عثمان بن ابی شیبہ]

۸۴ ابن ابی الصقر [ابو الحسن محمد بن علی بن حسن واسطی شافعی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۴۹۸ واسط) ولادت ۲۰۹ - ابو اسحاق شیرازی کاشاگرد

۸۵ ابن ابی عاصم [احمد بن عمر شیبانی] (محدث - ۲۸۷) مسند

۸۶ ابن ابی عباد [شیخ ابو محمد حسن بن اسحاق بنی] (نحوی - حدود ۵۹۰)

۸۷ ابن ابی عروبہ [ابو نصر سعید بن ابی عروبہ مہران عدوی - بصری] (محدث - ۱۵۶)

۸۸ ابن ابی عمرو [مشرق الدین ابو سعید عبد اللہ بن ابی السرح محمد بن ہبہ اللہ مصلی شافعی] (فقیہ - ۵۸۵ دمشق) ولادت ۴۹۲ مصل صنفۃ المذہب
۷ جلد - کتاب الانتصار - کتاب المارشہ - کتاب الذریعہ -

۸۹ ابن ابی عقیل [ابو محمد حسن بن علی بن ابی عقیل عمالی] (فقیہ - متکلم - تیسری صدی) معاصر کلینی - ابن قولیہ کے استاد - المتکلم بحجلی آل الرسول
فقیہ میں - الکرو فراماتہ میں -

۹۰ ابن ابی عمر [ابن ابی عمر عدنی] (محدث - ۲۴۳) مسند

۹۱ ابن ابی الفخائم [مواہب حسن بن ہبہ اللہ بن محفوظ دمشقی] (محدث - ۵۸۶) ولادت ۵۳۷ - بحکم

۹۲ ابن ابی الفخائم [عبد العزیز محمد بن ابو الفخائم بن احمد کاشی] (نحوی - صدی ہشتم) معاصر حکیم عبد الرزاق نسفی - شرح مفضل زحشری

۹۳ ابن ابی الکلام [ابراہیم بن علی بن عبد اللہ بن جعفر بن ابی طالب] (محدث - دوسری صدی) امام رضا کے صحابی

۹۴ ابن ابی لیلیٰ [قاسم محمد بن ابی لیلیٰ عبد الرحمن بن ابی لیلیٰ یسار کوفی] (فقیہ - ۱۴۸) ولادت ۷۷ م جنی امیہ و بنی عباس کی طرف سے ۳۳۰ سال قاضی کوفہ
رہا - شعبی کاشاگرد - اصحاب الرائے سے تھا مخالف ابو حنیفہ -

۹۵ ابن ابی لیلیٰ [ابو عیسیٰ عبد الرحمن بن ابی لیلیٰ یسار انصاری کوفی] (تابعی - ۸۳) ولادت ۱۷۷ جنگ جمل میں علیؑ کے ہمراہ تھے۔

۹۶ ابن ابی ملیک [عبد اللہ بن عبد اللہ بن ابی ملیک مکی] (تابعی - ۱۱۷) شیخ الحرم - ابن زبیر کے عہد میں مکہ کا قاضی ۔

۹۷ ابن ابی ہریرہ [ابو علی حسن بن حسین بن ابی ہریرہ شافعی] (فقیہ - ۳۴۵) امام عراق - شرح مختصر مزی

۹۸ ابن ابی ہریرہ [احمد بن نصر بن سعید نہروانی] (محدث - ۳۶۳)

۹۹ ابن ابی الیسر [تقی الدین اسماعیل بن ابی الیسر ابراہیم] (کاتب - محدث - ۱۱۷) اوخر صدی ہشتم) ابن تیمیہ نے اس سے روایت کی

۱۰۰ ابن الابرش [ابو القاسم خلف بن یوسف بن فروق شتیری اندلسی] (نحوی - شاعر - ۵۳۲) سوناٹہ

۱۰۱ ابن اثیر [امام عہد الدین ابو الحسن علی بن محمد بن محمد بن عبد اللہ کریم جزیری مصلی] (محدث - مورخ - ۶۳۰ مصل) تاریخ الکامل - اسد الغابہ ج ۱

ولادت ۵۵۵ جزیرۃ ابن عمر متصل مصل -

۱۰۳ ابن اثیر [عبدالدین مبارک بن محمد بن محمد بن عبدالحکیم جزیری] (محدث - لغوی - ۶۰۶ موفصل) جامع الاصول - نہابیہ فی غریب الحدیث - کتاب الانصاف فی التفسیر - ولادت ۵۴۴ھ جزیرہ ابن عمر

۱۰۴ ابن اثیر [ابو الفتح ضیاء الدین نصر اللہ بن محمد بن محمد بن عبدالحکیم جزیری] (ادیب - کتاب - ۶۳۷ بغداد) مثل السائر - ولادت ۵۵۸ھ جزیرہ ابن عمر ۱۰۴ ابن آجروم [ابن آجروم صنهاجی] (نوی - ۷۳۳) آجرومہ بنوی

۱۰۵ ابن الاجدلی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسماعیل بن احمد طرابلسی] (ادیب - صدی ششم) پانچویں اور چھٹی صدی ہجری کے درمیان بخارا کا قاضی المتحف

۱۰۶ ابن احدث [ابراہیم بن الاحد طرابلسی شامی نزہل بیروت] (ادیب - حی) کشف الایض عن ستر الادب - ذیل فرائد الاوراق (ناہیل الغریب)

۱۰۷ ابن الاحنف [ابو الفضل عباس بن احنف بن اسود یامی] (شاعر عرب - ۱۹۲)

۱۰۸ ابن الاضر جنابدی [ابو محمد عبدالعزیز بن مسعود بن مبارک بغدادی] (محدث - نسائیہ - ۶۱۱) ولادت ۵۲۴ھ - موالید الطبیعت

۱۰۹ ابن اخی العزیز [عبداللہ بن ابوعبداللہ محمد بن صفی الدین محمد بن نفیس الدین حامد اصفہانی] (مورخ - ۵۹۷ و شوق) ولادت ۵۱۹ھ مخزن جلال اللہ یوسف کے مخصوصین سے مخربۃ القصر و جریۃ العصر من جلد - برق الشامی جلد - نصرۃ القطرۃ - اخبار دولت سلجوقیہ

۱۱۰ ابن ادریس [ابو عبداللہ فخر الدین محمد بن احمد بن ادریس حلی] (فخ العساری) (فقہ - ۵۷۸) مولف صحیفہ کاملہ - سرائر الحادی لتحریر الفتاوی - ابوعلی حسن بن فوسی کے شاگرد - عمر ۲۵ سال

۱۱۱ ابن ازہر [محمد بن یزید خزاعی] (نوی - ۳۲۵) عمر ۹۰ سے اوپر

۱۱۲ ابن اسحاق [ابو بکر محمد بن اسحاق بن یسار مدنی بغدادی] (محدث - مورخ - ۵۱۰ بغداد) المغازی و اسیر ابن ہشام نے سیرۃ الرسول صی کی کتاب کو بھی

۱۱۳ ابن اسحاق صابی [ابو الحسن ہلال بن محمد بن ابراہیم حرانی] (کاتب - ۴۴۸) ولادت ۳۵۹ھ عضد الدولہ کا کاتب - آخر عمر میں سلطان ہوا تاجی کتاب الباشا

۱۱۴ ابن اسیب [رشید الدین علی بن خلیفہ بن یوسف خدرجی مصری] (طبیعی حکیم - ادیب - ۶۱۶) عمر ۳۴۰ مورخ المفید حساب میں کتاب الباشا - کتاب الطب

۱۱۵ ابن الاعرابی [ابو سعید احمد بن محمد مصری] (اصونی - محدث - ۳۴۰) ولادت ۲۴۶

۱۱۶ ابن الاعرابی [ابو عبداللہ محمد بن زیاد کوفی] (نوی - لغوی - ۳۳۱) سافر - ولادت ۱۵۰ھ کوفہ کتاب النوادر کتاب الفاظ تفسیر الاشغال (مفضل کسائی کا شاگرد)

۱۱۷ ابن الایکے [کمال الدین علی بن محمد] (ادیب - شاعر - ۶۹۲) دولت ناصر کے مشہور شاعروں سے

۱۱۸ ابن الانطس [عمر بن مظفر بن انطس کناسی بظلیوسی] (شاعر - صدی پنجم) شاہ بظلیوس

۱۱۹ ابن ام قاسم [عبدالدین حسن بن قاسم بن عبداللہ رازی مصری] (نوی - لغوی - ۷۳۹)

۱۲۰ ابن ام کلثوم [عمر بن ام کلثوم یا عبداللہ بن قیس بن زائدہ] (صحابی - ۱۳) حدیث کے مامون اور جنگاؤں میں شہید ہوئے - قدیم الاسلام زائیدہ مودون

۱۲۱ ابن الانباری [ابو بکر محمد بن قاسم بن محمد بن بشیر انباری] (محدث - لغوی - ادیب - ۳۲۸) بغدادی عمر ۷۷۰ کتاب الباشا کتاب الاشغال الانصاف غریب الحدیث مسکات

۱۲۲ ابن الانباری [کمال الدین ابو الیاس عبد الرحمن بن محمد بن عبداللہ انباری] (نوی - ۷۷۰) ترمذی الادب فی طبقات الادباء فی التعمیر امر العزیز میران بنویس - ولادت ۵۱۳ھ

۱۲۳ ابن ایاز [جمال الدین ابو محمد حسین بن بدر بن ایاز بغدادی] (فقہ - ۶۸۱) ابو عثمان مالک کا شاگرد

۱۲۴ ابن ایاس [محمد بن احمد بن ایاس حنفی مصری] (مورخ - ۷۳۰) یدایع الزہور فی وقایع الدہور جو مصر کی تاریخ ہے

۱۲۵ ابن باب [ابو عثمان عمر بن عبید بن باب بصری مغربی] (ابو عبیدہ) (آزادہ شہنشاہ ۱۴۴) ولادت ۸۰ - اپنے زمانہ میں معتزلیوں کا شیخ جس بصری کا متنبہ

کتاب الروایۃ القدیمہ کتاب التفسیر عن حسن بصری کلام کثیر فی العدل و التوحید

۱۲۶ ابن بابویہ [ابو الحسن علی بن حسین بن موسیٰ بن بابویہ قمی] (فقہ - محدث - ۳۲۹) کتاب الامامہ کتاب الشرائع کتاب التفسیر جامع الاخبار کتاب النجوال - معانی الاحادیث مجلس عقاب الاعالی -

۱۲۷ ابن بشار [ابو الحسن طاهر بن احمد بن بشار وکیل مصری] (تخوی - ۴۶۹ مصر) شرح کتاب الاصول بن سراج - شرح حمل جاجی مقدمہ اور اس کی شرح نہیں۔

۱۲۸ ابن بابہ [ابو بکر محمد بن یحییٰ تجیبی قرطبی غریابی] (ادیب - شاعر طبیب فلسفی - ۵۳۳ فاس) اشبیلیہ غریابی میں متون - بکریاس میں ابن اندلس میں اولیٰ اسی نے فلسفہ ارسطو کو رواج دیا۔

۱۲۹ ابن البادش [ابو جعفر احمد بن علی بن احمد بن خلف انصاری غریابی] (تخوی - ۵۴۰) ولادت ۴۹۱ - الاقناع قرأت میں - ان کے والد ابو الحسن علی ابن البادش جو ہریت اور اس کا راجا کے بڑے عالم تھے - ۵۲۸ میں مرے۔

۱۳۰ ابن البارزی [محمد الدین عبد الرحمن بن ابراہیم بن ہبہ اللہ حموی شافعی] (فقہ - ۶۸۳ مدینہ) ولادت ۶۰۸ - حاکم کا قاضی

۱۳۱ ابن باقی [سید علی بن حسین بن حسان بن باقی قرطبی] (محدث - صدی ہفتم) اختیار المصباح ابو جعفر طوسی جو ۶۵۳ میں لکھی

۱۳۲ ابن بانیہ [عروین محمد بن سلیمان بغدادی] (مغنی - شاعر خوب - ۶۷۸ سامرہ) متوکل وغیرہ خلفائے عباسیہ کا ندیم - سحاق بن ابراہیم صوفی کشتا گرد

۱۳۳ ابن البرکج [عبد العزیز بن محمد بن عبد العزیز بن براج طرابلسی شافعی] (فقہ - ۴۸۱) المعتد - المروضة - الجواهر - المعالم - الکامل عماد المحتاج

۱۳۴ ابن برهان [ابو الکلام عبد السلام عبد الرحمن بن محمد افطیہ اشبیلی] (صوفی مفسر - ۵۳۴ مراکش) تفسیر القرآن - شرح اسماء اللہ الحسنیہ

۱۳۵ ابن برزویہ [احمد بن یعقوب بن یوسف اصفہانی] (تخوی - ۶۵۴) نفلویہ کا شاگرد

۱۳۶ ابن برہان [ابو القاسم عبد الواحد بن علی بن عمر عکری حبشی حنفی] (تخوی - نوی - مورخ - ۴۵۶ بغداد) ابن بطہ کی صحت میں باہ - صلیبی کو متغی ہو گیا

۱۳۷ ابن برہان [ابو الفتح احمد بن علی بن محمد الکوسلی شافعی بغدادی] (فقہ - ۵۲۰ بغداد) کتاب ابو خیر فی اصول الفقہ - غزالی اور ابو بکر شافعی اور کیا ہر سی اور ابو اسحاق مروزی کا شاگرد

۱۳۸ ابن بری [ابو محمد عبد اللہ بن بری بن عبد الجبار مقدسی مصری] (تخوی - نوی - ۵۸۶) دیار مصر میں اپنا مشن نہ رکھا تھا

۱۳۹ ابن البرزنجی [احمد بن محمد بن شہاب الدین کروی حنفی] (فقہ - ۸۲۷) فتاویٰ بزازیہ

۱۴۰ ابن البرزنجی [دین الدین جمال الاسلام ابو القاسم عمر بن محمد بن احمد جزیری شافعی] (فقہ - ۵۶۰) ولادت ۴۷۱ جزیرہ ابن عمر - کیا ہر سی غزالی کا شاگرد - الاسامی والاعمال میں کتاب لمذہب ابو اسحاق شیرازی۔

۱۴۱ ابن بشار [ابو الحسن علی بن محمد بن نصر بغدادی] (شاعر خوب - ۳۰۶) عمر - ۹۰ - ہرم قبر حسین پر اس نے اشعار میں متوکل پر اعتراض کیا

۱۴۲ ابن بشکوال [ابو القاسم خلف بن عبد الملک انصاری قرطبی] (محدث - مورخ - ۵۷۸) ولادت ۴۸۳ - معرفۃ العلماء - حکایات مستغربہ - صلۃ تاریخ ابن العرقی - النوامض والمہجبات

۱۴۳ ابن بطریق [محمد الدین ابو الحسن علی بن یحییٰ بن بطریق حنفی] (کاتب - اصولی - فاضل - ۶۴۲ بغداد) ملک الکامل کے عہد میں مصر کا کاتب - آخر میں زمانہ پھر گیا - بغداد میں آ رہا۔

۱۴۴ ابن بطریق [شیخ ابو الحسن یحییٰ بن حسن بن حسین بن بطریق حنفی] (فقہ - محدث - صدی ششم) خصائص امیر المومنین - اتفاق صحیح الاثر فی امامۃ ائمہ اثنا عشر - تصحیح الصحیحین فی تحلیل المتعین - معاصر ابن ادریس - عماد طبری سے روایت کی جس میں ابو علی بن شیخ طوسی سے روایت کی۔

۱۴۵ ابن بطہ [عبد اللہ بن بطہ] (محدث - ۳۸۷)

۱۴۶ ابن بطہ [ابو جعفر محمد بن جعفر بن احمد بن بطہ قتی] (محدث) محمد بن عبد اللہ بن مطلب کا استاد

۱۴۷ ابن بطوطہ [ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم طنجی] (سیاح - ۷۷۹) ولادت ۷۰۳ - تحفۃ النظائر فی غریب الامصار جو رحلت ابن بطوطہ کے نام سے مشہور ہے۔

۱۴۸ ابن بغدادی [ابو منصور عبد السلام بن عبد الوہاب بن عبد القادر جیلانی حنفی] (فقہ - ۶۲۱ بغداد)

لے سعد الدین ابو القاسم قاضی طرابلس اور شاگرد سعد الدین

- ۱۴۹ ابن ثقی [ابو بکر یحییٰ بن عبد الرحمن بن ثقی اندلسی قسطنطنیہ] (شاعر عرب - ۵۴۰)
- ۱۵۰ ابن بقیہ [ابو عثمان بکر بن محمد بن بقیہ ہمدانی بصری] (نحوی - ۲۴۷) ہمدانی کا شاگرد۔ بزرگ استاد کتابت و اللام کتاب عروض و کتاب الفہرست
- ۱۵۱ ابن بقیہ [ابو طالب احمد بن بکر بن بقیہ ہمدانی] (نحوی - ۴۰۶) شرح کتاب الاصلح - ابو علی فارسی اور سنی اور مصری کا شاگرد
- ۱۵۲ ابن بکر [ابو عبد اللہ زبیر بن بکر ابو بکر عبد اللہ بن ابی بکر بن مصعب زبیری] (فقہ - محدث - ۲۵۶) قاضی مکہ - موفقیات - نسب قریش - ۸۴
- ۱۵۳ ابن بکر [ابو عبد اللہ حسین بن احمد مصری بغدادی] (محدث - ۳۸۸)
- ۱۵۴ ابن بنت الاعرج [ثقی الدین ابو القاسم عبد الرحمن بن عبد الوہاب بن خلیفہ شافعی مصری] (فقہ - شاعر عرب - ۶۹۵) ملک الکامل بن ابوب کا وزیر اور قاضی القضاۃ - امام فصیح و مناظر۔
- ۱۵۵ ابن ابی بکر [ابو الحسن علی بن ہلال] (کاتب - ۴۲۳) خوش نویسی میں متقدمین و متاخرین سے فائق تھا
- ۱۵۶ ابن بشار [ابو محمد ضیاء الدین عبد اللہ بن احمد ثقی دمشقی نزہل قاہرہ] (طیب نبائی - ۶۴۶ دمشق) متنبی - ادویۃ المفردہ - افعال الغریبہ
- ۱۵۷ ابن النعمان [ابو الفتح محمد بن حمید الدین عبد اللہ بغدادی] (کاتب - شاعر عرب - ۵۸۴) ولادت ۵۱۹
- ۱۵۸ ابن قزوی بردی [ابو الحسن جمال الدین یوسف بن قزوی بردی مصری] (مورخ - ۸۷۴) ولادت ۸۱۳ - النجوم الزاہرہ فی اخبار المصر القاہرہ - مورد اللطافۃ فی من ولی السلطۃ و الخلافۃ
- ۱۵۹ ابن الفکیہ [ابن الدولہ - ابو الحسن سیدہ اللہ ابو الفخار بن التمیمہ بغدادی] (طیب - ۵۶۰) بغداد سلطان الککلی و طب میں کوئی اسکے برابر نہیں ہوا۔ عمر ۱۰۰ سال - اصل میں نصرانی تھا۔ قرابادین۔
- ۱۶۰ ابن تمام احمد بن احمد بن تمام صالحی خیاط [فاضل - ۷۴۱] ولادت ۶۵۱ - ثقی الدین ابن تمام کا بھائی
- ۱۶۱ ابن التیمی [ابن التیمی] (محدث - ۳۶۴) شاگرد نسائی - طب التیمی
- ۱۶۲ ابن تیمیہ [نضر الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابو القاسم خضر بن محمد ضلی حرانی] (خطیب - واعظ - فقہ - مفسر - ۶۶۱) ولادت ۵۴۲ - بغداد کوفہ کو قصید کیا
- ۱۶۳ ابن تیمیہ [امام محمد الدین ابو البرکات عبد السلام بن عبد اللہ بن خضر حرانی ضلی] (محدث - فقہ - ۶۵۲) ولادت ۵۹۰ - ثقی الدین ابن تیمیہ کے دادا
- ۱۶۴ ابن تیمیہ [ثقی الدین ابو العباس احمد بن عبد الحکم بن عبد السلام حرانی ضلی] (محدث - فقہ - متکلم - ۷۲۸ دمشق) منہلج السنۃ - فتاوی - جواہر النبیج - رد المناصرے - کتاب القرائن - ولادت ۶۶۱ - مذہب ظاہری۔
- ۱۶۵ ابن الشرح [علی بن ابراہیم بن علی واسطی بغدادی] (واعظ - شاعر عرب - ۷۵۰) ولادت ۶۹۷ - کئی مرتبہ دمشق میں بھی وعظ کیا۔
- ۱۶۶ ابن جارد [ابو محمد عبد اللہ بن علی بن جارد نیشاپوری] (محدث - ۳۰۷) مجاور مکہ - منتقی یعنی مستخرج صحیح ابن خزمہ
- ۱۶۷ ابن جبر [محمد بن جبر ہمدانی] (سیاح - ساتویں صدی) آٹھ چھٹی صدی ہجری کے آخر میں ہندوستان میں سفر کر کے سفرنامہ (جلد ابن جبر) لکھا
- ۱۶۸ ابن جبر [ابو خالد عبد الملک بن عبد العزیز بن جبر یعنی بغدادی] (محدث - محدث - ۱۴۹) ولادت ۸۰ - کتب و رسائل اسلام میں سب سے پہلے کو سب سے پہلے
- ۱۶۹ ابن جریر طبری [ابو جعفر محمد بن جریر بن زید طبری] (محدث - مفسر - ۳۱۰) بغدادی ولادت ۲۲۴ - انکی تاریخ تاریخ اربع ارباب الملوک اور تفسیر جابر الیاس سب سے معتبر مانی گئی ہیں۔
- ۱۷۰ ابن الجزار [ابو الحسن عبد اللہ بن محمد] (نحوی - ۳۲۵) شافعیین میں مبرور و ثعلب کا شاگرد
- ۱۷۱ ابن الجری [ابو الخیر شمس الدین محمد بن محمد بن جری دمشقی شیرازی] (محدث - ۸۳۳) مجاور مکہ - ولادت ۷۵۱ - دمشق حصن حصین۔ اسنی المطالب فی مناقب علی ابن ابیطالب - الجزیرہ تجوید میں۔
- ۱۷۲ ابن جزالہ [ابو علی یحییٰ بن یحییٰ بن جزالہ بغدادی] (طیب - مورخ - ۴۹۳) تقویم اللہیان - منہلج الیسان - مختصر تاریخ بغداد - رد المناصرے
- ۱۷۳ ابن جھان [حسن بن عبد اللہ بن حسین جہری] (تاجر - بعد ۳۲۰) اسنا دار نقاشا کہ ایک فخر مقدس عباسی کو ایک کروڑ ۶۰ لاکھ دینار چاندہ دیکر اسکی پاس بہت کچھ

۱۷۴۔ ابن الجلدی (احمد بن عبد اللہ) (ادیب)۔ [انجوان الصفا کشف الطون میں ہے کہ انجوان الصفا کے ۵۱ رسالے ابوسلمان محمد بن نصر بنی المعروف بہ مقدسی اور ابوالحسن علی بن یارون زنجانی اور ابوالحسن بن محمد بن جری اور غنی زید بن رفاعہ نے ملکر لکھی ہیں۔ یہ سب حکیم تھے۔

۱۷۵۔ ابن جراح (ید اللہ بن محمد بن ابراہیم بن سعد اللہ حموی شافعی) (محدث۔ فقیہ۔ ۷۷۳ھ) ولادت ۷۳۹ھ۔ خطیب بیت المقدس پھر قاضی دمشق پھر مصر کا قاضی القضاۃ۔

۱۷۶۔ ابن جراح (عز الدین محمد بن سید شرف الدین ابوبکر بن عبد العزیز حموی شافعی مصری) (متکلم فقیہ۔ نحوی۔ لغوی۔ ۸۱۹ھ) ولادت ۷۵۹ھ۔ شرح جرجان اصل میں۔ ہزار کتابیں تصنیف کیں۔

۱۷۷۔ ابن جراح (ابو العزیز مظفر بن ابراہیم بن جماعہ مصری موفق الدین حنبلی) (ادیب۔ شاعر۔ ۷۳۳ھ) ولادت ۵۴۴ھ مصر

۱۷۸۔ ابن جمیع (محمد بن احمد بن محمد۔ بن جمیع غسانی) (محدث۔ ۴۰۲ھ) ولادت ۳۰۵ھ۔ بحر

۱۷۹۔ ابن حنی (ابو الفتح عثمان بن حنی موصلی بغدادی) (نحوی۔ ۳۹۷ھ) ولادت ۳۳۰ھ۔ رسالہ صرف خصائص العربیہ نحویں مصنف۔ تلفیق۔ المذکر والمؤنث۔ المقصود والمہود۔ شاگرد ابوالعلی فارسی۔

۱۸۰۔ ابن حنبلہ (ابو علی محمد بن احمد بن حنبلہ بغدادی) (کاتب اسکافی) (فقیہ۔ ۳۸۱ھ) صاحب روایات الخواتم لکھتے ہیں کہ ابن حنبلہ کا ۳۸۱ھ سے بہت پہلے انتقال ہوا۔ ۳۸۱ھ میں رے میں شیخ صدوق کا انتقال ہوا اس سبب لکھنے والی کو مغلطہ اور وہم ہو کر اسے بغدادی اور کاتب مصر تھا۔ احکام شرعیہ میں اجتہاد کے بانی۔ ابن حنبلہ اور ابن عقیل مجتہدین میں قدیمین مشہور ہیں۔ شیخ مفید کے مثل تھے۔ تہذیب الشیعہ۔ کتاب الاحمدی۔

۱۸۱۔ ابن جہم (ابو الحسن علی بن جہم بن جہم شافعی بغدادی) (شاعر۔ ۴۲۹ھ) صاحب [متوکل عباسی کے مخصوص میں سے مخالفین علی بن جہم کے متوکل کی بوجھ بھلاؤں کیا گیا۔

۱۸۲۔ ابن جوزی (شمس الدین ابوالفرج عبدالرحمن بن علی جوزی حنبلی بغدادی) (واعظ۔ مفسر۔ محدث۔ ۵۹۷ھ) محدث ابن بکر کی نسل سے۔ عمر ۹۰ تفسیر اور التفسیر من نظم تاریخ موضوعات۔ صفوۃ الصفوۃ۔ تلخیص الطیلس۔ اخبار الانباء۔ اخبار النساء۔ منہج القاصدین۔ مناقب صدیق۔ مناقب فاروق۔ مناقب علی۔

۱۸۳۔ ابن جہم (مغیر الدین محمد بن جہم اسدی حلی) (فقیہ۔ صدی ہفتم) علامہ حلی کے شاگرد۔ محقق اول کے شاگرد۔ معاصر رضی الدین ابن طائوس۔

۱۸۴۔ ابن حاج (ابو العباس احمد بن محمد بن احمد شیبلی) (نحوی۔ ۷۴۲ھ)

۱۸۵۔ ابن حاج (ابو عبداللہ محمد بن عبد رزاق مالکی) (محدث۔ واعظ۔ ۷۳۷ھ) المدخل فی اصول الدین واداب الدین۔

۱۸۶۔ ابن حاجب (جمال الدین ابو عمرو عثمان بن عمر بن ابی بکر کردی مالکی) (فقیہ۔ نحوی۔ ۷۴۴ھ) سکندریہ [سکونت قاہرہ۔ دمشق سکندریہ۔ جامع دمشق میں درس دیتا تھا۔ ولادت ۵۷۰ھ۔ الکافیہ نحویں۔ الشافیہ صرف میں۔ اصول فقہ۔ المختصر فقہ مالکی۔

۱۸۷۔ ابن حازم (ابو الحسن علی بن حازم حلی) (نحوی۔ تیسری صدی) معاصر ابن سکیت

۱۸۸۔ ابن حبان (ابو حاتم محمد بن حبان بن احمد تلمیذی) (محدث۔ ۳۵۲ھ) شاگرد نسائی۔ کتاب الصحیح۔ کتاب الفجاء۔ تاریخ الثقاۃ

۱۸۹۔ ابن حبانک (ابو محمد حسین بن احمد بن یعقوب ہمدانی) (ادیب۔ نحوی۔ لغوی۔ ۳۳۳ھ)

۱۹۰۔ ابن حیش (قاسمی ابو القاسم عبدالرحمان بن محمد بن عبد اللہ حرلی) (فقیہ۔ ۵۸۵ھ)

۱۹۱۔ ابن الحجاج (ابراہیم بن الحجاج) (محدث۔ ۲۳۱ھ)

۱۹۲۔ ابن الحجاج (ابو عبداللہ حسین بن احمد بن محمد بنی بغدادی) (ادیب۔ شاعر۔ ۳۹۱ھ) فردزادہ۔ مخترع طریق جدید۔ معاصر سید مرتضیٰ شاعری میں امرء القیس کے درجہ ہیں۔

۱۹۳۔ ابن حجر عسقلانی (ابو الفضل شیبہ الدین محمد بن علی بن محمد عسقلانی مصری حنفی) (محدث۔ فقیہ۔ مورخ۔ ۸۵۲ھ) مصر [فتح الباری۔ احادیث۔ لسان المیزان۔ تقریب التہذیب۔ درر الکامنه۔ نزہۃ النظر۔ منہج الثبات۔

۱۹۴۔ ابن حجر کلبی (ابو العباس شہاب الدین احمد بن محمد بنی مصری) (محدث۔ فقیہ۔ ۷۳۰ھ) حجاز و مکہ۔ ولادت ۶۰۹ھ مصر۔ مواعظ تحرقہ۔ تطہیر الخان۔

- ۱۹۵- ابن حجر الشافعی الدین بن ابی بکر بن علی حموی (ادیب - ۸۳۷) ولادت ۷۷۷ھ - خزانة الادب - ثمرات الاوراق -
- ۱۹۶- ابن حجر (ابو جعفر احمد بن محمد قزلباشی) محدث - نحوی - ۶۴۳ [تسديد اللسان نحوین - جین بین الیمین - ولادت ۵۶۲ھ -
- ۱۹۷- ابن الحداد (ابو بکر محمد بن احمد بن محمد شافعی مصری) محدث - فقیہ - ۳۴۲ھ [قاضی مصر - عمر ۷۹ھ - الغرر -
- ۱۹۸- ابن الحداد (ابو نعیم عبد اللہ بن حسن بن احمد اصغفانی) محدث - ۵۱۷ [ولادت ۴۴۳ھ -
- ۱۹۹- ابن الحداد (محمد بن احمد بن عثمان قیس اندلسی) شاعر عرب - ۴۸۰ [
- ۲۰۰- ابن الحداد (ابو عثمان سعید بن محمد معافری قرطبی) لغوی - بعد ۴۰۰ [
- ۲۰۱- ابن الحداد (ابو عثمان سعید بن محمد غسانی قیروانی) لغوی - ۴۰۰ [توضیح لکھلکھ فی القرآن - کتاب الامالی - عصمة النبیین -
- ۲۰۲- ابن الحداد (ابو اسحاق احمد بن محمد بن فتح قرطبی) لغوی - ۳۹۹ [
- ۲۰۳- ابن خرم (ابو محمد علی بن احمد بن سعید بن خرم اموی ظاہری قرطبی) محدث - فقیہ - حکم - ۴۵۴ [بلد - الفصل فی الملل والنحل - المحقق فی الفقہ - کتاب الاحکام -
- کتاب الایصال - سیرۃ النبیہ - الجامع فی صحیح الحدیث - النسخ والنسوخ - منصور عامری کا وزیر - ولادت ۳۸۲ھ قرطبہ
- ۲۰۴- ابن حطیب (ابو العباس احمد بن عبد اللہ بن احمد قاسی) قاری - ادیب - صوفی - فاضل - خوشنویس - ۵۶۰ھ مصر [ولادت ۴۷۸ھ قاس
- ۲۰۵- ابن حکیم قرطبی (ابو عبد اللہ بن ابراہیم بن عبد اللہ) صاحب - فقهی - ۴۷۴ [شاگرد ابو اسحاق شیرازی - شرح جامعہ - شرح دیوان بحر و غیرہ
- ۲۰۶- ابن حلاوی (شرف الدین ابو الطیب احمد بن محمد بن ابی الوفا موصلی) شاعر عرب - ۶۵۶ [ولادت ۴۰۳ھ - طائرہ بدر الدین لولو صاحب موصل
- ۲۰۷- ابن حمدون (کافی الکفاۃ بہار الدین ابو المعالی محمد بن ابی محمد حسن بن محمد بن داؤد) کاتب - ادیب - ۵۶۲ھ بغداد [ولادت ۴۹۵ھ - اسکے بھائی ابو نصر
- غرض اللہ ۵۴۵ھ میں اور والدین ۵۴۶ھ میں مراۃ تکرر -
- ۲۰۸- ابن حمدون (ابو عبد اللہ احمد بن ابراہیم بن اسماعیل بن داؤد بن حمدون بغدادی) کاتب - لغوی - نحوی - مورخ - تیسری صدی [تعلیم کا استاد امام شافعی
- اور حسن عسکری کے مخصوص صیغے سے - کتاب اسرار الجبال والیاہ والادویہ - متوکل کا ندیم و صاحب -
- ۲۰۹- ابن حمدون (اسماعیل بن ابراہیم بن حمدون بن حمدون بن اسماعیل) شاعر عرب - دوسری صدی [معاصر ہارون رشید
- ۲۱۰- ابن حمزہ (عماد الدین ابو جعفر رافع محمد بن علی بن حمزہ طوسی دعامطوسی) فقیہ - صدی ششم [ابن شہر آشوب کے شاگرد سیوطیہ - وسطہ شریع فقہین -
- ۲۱۱- ابن حمویہ (ابو اسحاق صدر الدین ابراہیم بن محمد بن حمویہ حموی) محدث - ۶۲۳ [فرزند السعیدین - حموی مشہور ہے -
- ۲۱۲- ابن حمید (ابو عبد اللہ محمد بن جعفر بن احمد انصاری حرزی اندلسی) نحوی - حقری - ۵۸۶ھ مرسیہ [شرح ایضاً شرح الجمل - استاد مقری - ولادت ۵۱۳
- ۲۱۳- ابن حمیدہ (ابو عبد اللہ محمد بن علی بن احمد طبری) شاعر - نحوی - ۵۰۵ [شاگرد ابن الحنابلہ شرح لمع - شرح مقالات - کتاب اروضہ نحوین - ولادت ۴۶۸
- ۲۱۴- ابن حنین (ابو یوسف اسحاق بن حنین بن اسحاق بن داؤد) طبیب - مترجم - ۶۵۸ھ بغداد [یونانی طب کا عربی میں مترجم - یہی کام اسکے باپ کا تھا -
- ۲۱۵- ابن حوط اللہ (ابو محمد عبد اللہ بن سلیمان بن داؤد اندلی اندلسی) نحوی لغوی فقیہ - ۶۱۳ھ غرناطہ [ولادت ۵۴۹ھ اندلہ
- ۲۱۶- ابن حوقل (ابن حوقل) سیاح - جغرافی - چوتھی صدی [۳۶۷ھ میں زندہ تھا - تاجر موصلی - ۳۳۱ھ سے ۳۵۹ھ تک بربر - اندلس اور ایران وغیرہ کا سفر کیا اور کتاب الممالک والمسالك لکھی -
- ۲۱۷- ابن حیوان (ابو مروان حیوان بن خلف بن حسین بن حیوان قرطبی) (مورخ - ۴۶۹ [ولادت ۳۷۷ھ کتاب النبیین یعنی تاریخ اندلس - ۶ جلدیں -
- ۲۱۸- ابن حیرس (صفی اللہ ابو الفیضان محمد بن سلطان بن محمد غزالی) شاعر عرب - ۴۷۷ھ حلب [ولادت ۳۷۷ھ دمشق
- ۲۱۹- ابن خاتون (جمال الدین ابو العباس احمد بن شمس الدین محمد بن علی عالمی) فقیہ - ادیب - دسویں صدی [روایت کی ان سے شہید ثانی نے -
- معاصر شیخ علی بن عبد العالی کرکی -
- ۲۲۰- ابو خاتون (شمس الدین احمد بن محمد بن خاتون) (فقیہ - دسویں صدی) [شاگرد خاتون ثانی - شرح فارسی اربعین شیخ بہائی -

- ۲۲۱- ابن خازن (ابو الفوارس حسین بن علی بن حسین اربلی) [کاتب - شاعری - ۵۰۷] علم کتابت میں یکساں زمانہ
- ۲۲۲- ابن خازن (ابو الفضل احمد بن محمد بن فضل بغدادی) [کاتب - شاعری - ۵۱۸] ولادت ۴۷۱ - خوشنویس بھی کیا تھا
- ۲۲۳- ابن خاقان (ابو نصر فتح بن خاقان اندلسی) [کاتب - ۵۳۵] مراکش [ولادت اندلس - ملائکہ العقیان - مطبع الانفس
- ۲۲۴- ابن خالوید (ابو عبد اللہ حسین بن احمد بغدادی طبری ہمدانی) [تجربہ - لغوی - نحوی - ادیب - ۵۷۰] حلب [کتاب لیس - مناقب الال کتاب الاشفاق
- کتاب الجمل - المذکر والمؤثر -
- ۲۲۵- ابن خباز شمس الدین احمد بن حسین بن احمد اربلی موصلی [نحوی - ۶۳۷]
- ۲۲۶- ابن خراش (ابو محمد عبد الرحمن بن یوسف بن خراش بغدادی) [تجدید - ۷۸۳] مثالب خین
- ۲۲۷- ابن خراط (ابو محمد عبد الحی بن عبد الرحمن بن عبد اللہ اشبیلی) [فقہ - محدث - خطیب - ۵۸۱] بجایہ میں آ رہا تھا وہیں خطیب و نعام رہا - حاشی
- نعمت میں جمع الکتب الستہ - کتاب الزہد - کتاب العاقبہ -
- ۲۲۸- ابن خردازبہ (ابو القاسم عبید اللہ بن عبد اللہ) [جغرافی - مورخ - ۳۰۰] تاریخ کثیر - المسالک والممالک - معاصر معتقد عباسی -
- ۲۲۹- ابن خریزمی (ابو القاسم عمر بن ابی علی حسین بن عبد اللہ صلی بغدادی) [فقہ - ۳۳۴] دمشق [المختصر فقہ مالکی
- ۳۳۰- ابن خروت (نظام الدین ابو الحسن علی بن محمد بن خروت اشبیلی) [ادیب - نحوی - ۶۰۹] امام عربیت - شرح کتابہ مسیبہ - شرح عمل -
- ۳۳۱- ابن خزمیدہ (ابو بکر محمد بن اسحاق بن خزمیدہ اسلمی نیشاپوری) [تجدید - ۳۱۱] ولادت ۲۲۳ - الصبح -
- ۳۳۲- ابن خشاب (ابو محمد عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ بغدادی) [نسابہ - محدث - لغوی - نحوی - مفسر - ۵۷۷] بغداد [ولادت ۴۹۲ - ابن تیمیہ اور ابن نجی
- سے معتقد مانا اور بہت تعریف کی ہے - مرحل فی شرح الجمل - شرح لمحہ ابن جنی
- ۳۳۳- ابن خطیب اشعری (امام فخر الدین ابو عبد اللہ محمد بن عمر بن حسین کبری رازی شافعی) [مفسر - تنکیم - ۶۰۶] ہرات [مفاتیح الغیب یعنی تفسیر کبیر
- مطالب عالیہ مجمل - نہایت العقول - اربعین - ولادت ۵۴۴
- ۳۳۴- ابن خطیب تبریزی (ابو زکریا یحییٰ بن علی تبریزی) [نحوی - ۵۰۲] ولادت ۴۲۱ - تہذیب اللغات - الوافی فی العروض والقوافی
- ۳۳۵- ابن خطیب اندلسی (ابو عبد اللہ لسان الدین محمد بن عبد اللہ بن سعید بن عبد اللہ سلمانی غرناطی) [ادیب - مورخ - ۷۷۶] غرناطہ - احاطہ فی
- اختار غرناطہ - الحلل المرقومہ فی تاریخ خلفاء الشرق واسبانیہ و افریقہ -
- ۳۳۶- ابن خفاجہ (ابو اسحاق ابراہیم بن ابی الفتح بن عبد اللہ بلنسی) [شاعر عرب - ۵۳۳] بلنسیہ [ولادت ۴۵۰] شقر - دیوان اشعار
- ۳۳۷- ابن الخلی (ابو الحسن محمد بن مبارک ابی البقاوی بن محمد بغدادی شافعی) [فقہ - ۵۵۲] بغداد [ولادت ۴۸۲] توجیہ التنبیہ
- ۳۳۸- ابن خلکان (دونیق یوسف بن محمد مصری) [کاتب - ۵۶۶] قاہرہ [حافظ خلیفہ مصر کا صاحب دیوان انشاء
- ۳۳۹- ابن خلدون (قاضی ولی الدین ابو زید عبد الرحمن بن محمد بن خلدون مغربی مالکی) [فقہ - مورخ - ۸۰۶] قاہرہ [ولادت ۷۳۲] سکریت تونس - اہلس
- فلس - غرناطہ اور مصر - تاریخ العرب -
- ۳۴۰- ابن خلکان (ابو العباس شمس الدین احمد بن ابراہیم بن ابی بکر شافعی اربلی) [فقہ - مورخ - ۶۸۱] دمشق [ولادت ۶۰۸] اربلی - وفيات الاعیان -
- ۳۴۱- ابن خمیس (انتاج الاسلام محی الدین ابو عبد اللہ حسین بن نصر موصلی شافعی) [فقہ - ۵۵۲] قاضی رجبہ - مناقب الابار - مناسک الحج - اخبار المناک
- ۳۴۲- ابن خنزابہ (ابو الفضل جعفر بن فضل بن جعفر بغدادی تریل مصری) [تجدید - عالم - ۱۰۹۱] ولادت ۳۰۸ - کافور الی مصر کا وزیر - ابن الفرات کو نام بھی مشہور -
- ۳۴۳- ابن الخوی (قاضی شہاب الدین ابو عبد اللہ محمد بن شمس الدین احمد بن خلیل خوی شافعی) [فقہ - نحوی - ۶۱۳] ولادت ۶۲۶ دمشق - نظم کتاب فی شرح
- شرح فصول ابن عطی و توضیح و علوم ابن الصلاح وغیرہ -
- ۳۴۴- ابن خضاعہ (ابو عبد اللہ احمد بن محمد بن علی دمشقی) [کاتب - شاعر عرب - ۵۱۷] ولادت ۴۵۰ - سیاحی کی - نظم بھی آیا تھا -

نام خاندان خفاجہ

- ۲۶۸۔ ابن دہان (ابو الفرج عبد اللہ بن اسعد بن علی مصلیٰ حمصی شافعی) [فقیہ۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۵۸۱ھ جمص [ولادت ۵۲۱ھ]
- ۲۶۹۔ ابن دہان محمد بن علی بن شعیب فخر الدین ابو شجاع حلی بغدادی [ادیب۔ حاسب۔ فاضل۔ ۵۹۰ھ جلد [غریب الحدیث ۱۶ جلد]
- ۲۷۰۔ ابن دہان (ابو بکر مبارک بن ابی طالب مبارک بن ابوالا زور سعید واسطی بغدادی حنبلی حنفی۔ شافعی) [نحوی۔ محدث۔ ۶۱۲ھ بغداد [ولادت ۵۳۲ھ]
- ابن خشایہ و ابن انباری کا شاگرد۔
- ۲۷۱۔ ابن دہان (ابو زکریا یحییٰ بن سعید بن مبارک بن علی بغدادی) [نحوی۔ لغوی۔ ۶۱۶ھ]
- ۲۷۲۔ ابن راجل (ابو الحسن علی بن راجل) [ریاضی۔ ہیئت دان۔ حدیثی] تیرہویں صدی عیسوی میں جو اپنے کتاب فی الحدود والالات المعروف
- ۲۷۳۔ ابن راوندی (ابو الحسن احمد بن یحییٰ بن اسحاق راوندی) [متکلم۔ حکیم۔ ۲۷۵ھ بغداد] نصیحة المعتزلة۔ کتاب التلحیح۔ کتاب الزمر وغیرہ ۱۴۳ اکثبات
- ۲۷۴۔ ابن اہویہ (ابو یوسف اسحاق بن ابراہیم بن محمد تمیمی مروزی نیشاپوری) [فقیہ۔ محدث۔ مفسر۔ ۲۳۸ھ نیشاپور [ولادت ۱۶۲ھ مرو۔ شیخ اہل مشرق۔ شافعی کا مصاحب۔ بخاری۔ مسلم اور ترمذی کے شیوخ سے۔ مسند۔ تفسیر
- ۲۷۵۔ ابن الریح (عبد الرحمن بن علی شیبانی۔ یعنی صفائی) [محدث۔ ۹۴۷ھ] تیسرے الوصول الی جامع الاصول۔
- ۲۷۶۔ ابن الریح خیاط (عبد بن سلیمان بن مزہب تمیمی مصری) [ادیب۔ ۶۷۲ھ]
- ۲۷۷۔ ابن رجب (ابو بکر محمد بن عبد بن حنبلی) [محدث۔ واعظ۔ ۷۹۵ھ]
- ۲۷۸۔ ابن رشد (ابو الولید محمد بن احمد بن رشد قرطبی مالکی) [فلسفی۔ طبیب۔ فقیہ۔ ۵۹۵ھ] ولادت ۵۲۰ھ وطیب۔ ابن طفیل کا شاگرد۔ ملوک اندلس و مراکش اس کی سچے تائید کرتے تھے۔
- ۲۷۹۔ ابن رشید (ابو علی حسن بن شریف تیروانی) [ادیب۔ مبلغ۔ شاعر عرب۔ ۶۷۳ھ مازہ (مستقلیہ)] کتاب العمدہ فی معرفۃ صناعة الشعر۔ فرائض اللہ
- الشذوذ فی اللغة۔ الامور والرسائل۔
- ۲۸۰۔ ابن رضوان (ابو الحسن علی بن رضوان بن علی مصری) [طیب۔ ۶۷۳ھ] دفع مضار الابدان
- ۲۸۱۔ ابن الرفاعی (ابو العباس احمد بن علی بن احمد بطاعی شافعی) [صوفی۔ فقیہ۔ ۵۷۸ھ] فقر او کافر فرقہ رفاعیہ بطائیفہ اہلی سے منسوب ہے۔
- ۲۸۲۔ ابن روز بہان (فضل اللہ بن روز بہان بن فضل اللہ اصفہانی شیرازی حنفی) [متکلم۔ محدث۔ ۶۷۳ھ] ابطال الباطل۔ کتاب المقاصد کلام میں (مفتویہ شاہ)
- ۲۸۳۔ ابن الرومی (ابو الحسن علی بن عباس بن جریج بغدادی) [شاعر عرب۔ ۶۸۳ھ بغداد [ولادت ۶۲۱ھ]
- ۲۸۴۔ ابن الرومی (ابو العباس احمد بن محمد بن مفرج اموی ظاہری اشعری) [محدث۔ ۶۸۴ھ] حافل ذیل کامل ابن عدی۔ ولادت ۵۶۱ھ
- ۲۸۵۔ ابن زبیر (ابو الحسن احمد بن علی بن ابراہیم غسانی استوائی مصری) [نحوی۔ فقیہ۔ نحوی۔ شاعر عرب۔ ۵۶۳ھ] منیۃ اللامی و منیۃ المدنی بخان الخزان۔
- ۲۸۶۔ ابن ندون (ابو العباس احمد بن علی بن احمد خضراوی قیسلی) [نحوی۔ لغوی۔ ۵۶۲ھ] ابن الاثیر بھی مشہور ہے۔
- ۲۸۷۔ ابن زقاق (ابو الحسن علی بن قاسم بن یونس شیبلی مشقی) [نحوی۔ ۶۰۵ھ] شرح الجمل ۴ جلد
- ۲۸۸۔ ابن زکی الدین (حمی الدین ابو المعالی محمد بن علی بن محمد مشقی شافعی لا فقیہ۔ ۵۹۸ھ دمشق [ولادت ۵۵۰ھ دمشق۔ قاضی دمشق از نسل عثمان
- ۲۸۹۔ ابن زولاق (ابو محمد حسن بن ابراہیم بن حسین مصری) [محدث۔ ۶۸۷ھ] ولادت ۶۰۶ھ خطاط مصری۔ اخبار قضاۃ مصر۔
- ۲۹۰۔ ابن زہر (ابو محمد عبد الملک بن زہر اندلسی) [طیب۔ فلسفی۔ ۵۷۵ھ] تشبیلیہ [کتاب التیسیر فی المداوۃ والتدبیر الحیات علی اکل علاج الامراض
- ۲۹۱۔ ابن زہر (ابو بکر محمد بن عبد الملک بن زہر یادوی اشعری) [طیب۔ فلسفی۔ ۵۹۵ھ] ولادت ۵۰۷ھ۔ یہ افسانہ ان تھما جس میں حکیم عالم زہر اور وزیر
- ۲۹۲۔ ابن زہر (ابو محمد بن علی بن زہر حنفی حلی) [محدث۔ ۸۸۵ھ غنیہ۔ الروی علی الجمعین۔ کتاب النکت توحید۔ الترویج۔
- قبس الانوار۔ ولادت ۵۱۱ھ۔ شاذان اور محمد بن ادیس سے روایت کی
- ۲۹۳۔ ابن زیات (ابو جعفر محمد بن عبد الملک بن ابان) [نحوی۔ لغوی۔ نحوی۔ ادیب۔ ۶۸۳ھ] وزیر مقتسم عباسی

۲۹۴۔ ابن نیا و ترواقم الدین ابو طالب یحییٰ بن ابی الفرج سعید بن سہبہ اللہ واسطی بغدادی (کاتب ہشتی) ۵۹۴ بغدادی ولادت ۵۲۲
۲۹۵۔ ابن زیدون (ابو الولید احمد بن عبد اللہ بن احمد قرطبی) [فقیہ - مائتر - شاعر عرب - ۳۵۴ اشبیلیہ] ولادت ۳۶۴ یا ۳۵۴ - قوطبہ کا چچم
اشبیلیہ کا وزیر رہا۔ بصری مغرب کہلاتا ہے۔

۲۹۶۔ ابن الساعی (مظفر الدین احمد بن علی بن تغلب بعلبکی خنسی بغدادی) [فقیہ - ۴۹۴] مجمع البحرین فقہ میں۔ کتاب البدیع اصول میں۔
۲۹۷۔ ابن الساعی (دہماء الدین ابو الحسن علی ابن رستم بن ہرودند دمشق) [شاعر عرب - ۴۰۴] قاہرہ ولادت ۵۱۲ دمشق
۲۹۸۔ ابن سبعین (عبدالحق بن ابراہیم بن محمد مرسی مصری) [صوفی - فلسفی - ۶۶۸ مکہ] لابہ العارف منہ۔ کتاب الاحاطہ - خریدوں کے ساقہ
مصر سے نکالا گیا۔ مکہ آیا۔ عمر ۵۵۔

۲۹۹۔ ابن شمیم (شیخ التاج الدین عبد الوہاب بن الشبل) [فقیہ - شاعر عرب - ۷۷۷] مجمع البحرین جامع فی اصول الفقہ۔ طبقات الشافعیہ
۳۰۰۔ ابن سخون (دعبل الدین عبد الوہاب بن احمد بن سخون صفی) [خطیب - حکیم - شاعر عرب - ۴۹۴] عمر ۷۷ جبل کے بیمارستان کا طبیب
۳۰۱۔ ابن السراہ (شیخ صفی الدین عبد العزیز بن علی بن حسین علی (امی) ادیب - شاعر عرب - عالم - ۵۰۷) ولادت ۶۷۷ - دراج البلیت
۳۰۲۔ ابن سراج (ابو بکر محمد بن سری بن ابی الخوی - ۳۱۶) کتاب الاصول بحمل الاصول - موجز منہ شرح کتاب سیبویہ۔ کتاب الاشتقاق - شارح
میرد۔ استاد دینی و سیرانی۔

۳۰۳۔ ابن سرتیج (ابو العباس احمد بن سرتیج مروزی شیرازی شافعی) [فقیہ - ۳۰۶] بغدادی شیراز کا قاضی - شافعی غریب بہت اچھا لایا
۳۰۴۔ ابن السعاده (قاضی القضاۃ شباب الدین محمد بن احمد بن فیل خولی شافعی) [فقیہ - ۴۹۳] دمشق ولادت ۶۲۶ دمشق - قاضی دمشق
۳۰۵۔ ابن سعد (ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن نفع بصری) [کاتب - واقعی] احمد شا - مورخ - ۲۳۰ عمر ۷۷ طبقات الصحابہ و التابعین
۳۰۶۔ ابن سعدون (صاحب الدین ابو کریم بن سعدون بن تمام قرطبی) [محدث - بخوی - لغوی - ۵۶۷] مصر میں سکونت رہی
۳۰۷۔ ابن سعید مغربی (ذکر الدین علی بن موسیٰ بن علی اندلسی بلیانی مغربی) [ادیب - مورخ - ۳۷۷] دمشق [عاریا سرکی بس سے۔ المغرب
فی اخبار المغرب - المشرق فی اخبار المشرق۔

۳۰۸۔ ابن السکرہ (ابو الحسن محمد بن عبد اللہ بن محمد عباسی کوفی بغدادی) [شاعر عرب - ۳۸۵] ولادت ۳۳۶
۳۰۹۔ ابن السکن (ابو علی سعید بن عثمان بن سعید بغدادی مصری) [محدث - ۳۵۵] ولادت ۲۶۴ - صحیح المسقی
۳۱۰۔ ابن سلیم (ابو یوسف یعقوب بن اسحاق بن سلیم کوفی بغدادی) [سراج الدین] (بخوی - لغوی - ۲۶۴) کتاب الالفاظ - اصلاح المنطق
القلب والابدال - المقصود الممدود - کتاب الفرق - کتاب الامثال - متوکل عباسی کے لڑکوں کا معلم - عمر ۵۵
۳۱۱۔ ابن سلیم (نصیر الدین ابو جعفر احمد بن سلیم بن جعفر) [فقیہ - ۱۰۸۰] اوخر صدی دوم [امام رضا کے صحابی - فقہ الرضا۔

۳۱۲۔ ابن السلا (ملک العادل سیف الدین ابو الحسن علی) [وزیر مصر - ۵۴۸]
۳۱۳۔ ابن سلوم (صالح ابن نصر اللہ جلی) [طبییب - ۱۰۸۰] سلاطین کبیران رئیس الاطباء و - غایۃ الاتقان فی تدبیر الانسان
۳۱۴۔ ابن سلیم (تاج الدین محمد بن محمد بن علی مصری) [شاعر عرب - ۷۰۷] ولادت ۶۴۰ - اپنے زمانہ میں شاعروں کا رئیس
۳۱۵۔ ابن السامک (ابو العباس محمد بن صبح کوفی بغدادی) [زادہ - واعظ - قاس - ۳۸۸] مدنی بغداد میں رہا۔ ہشتام بن عوہ اور اعش
کا شاگرد - احمد بن حنبل کا استاد۔

۳۱۶۔ ابن السامک (ابو عمرو عثمان بن احمد بن یزید بغدادی شافعی) [دقاق] [محدث - ۳۴۴] شاگرد ربیع
۳۱۷۔ ابن السامک (عبد بن احمد بن محمد ابو ذر ہرودی انصاری مالکی) [محدث - ۳۴۴] ولادت ۳۵۵
۳۱۸۔ ابن السمان (شیخ اسماعیل بن علی بن حسین السمان الرازی) [مفسر - محدث - فقیہ - ۴۴۵] بستان فی تفسیر القرآن - کتاب الارشاد و فقہ میں

لے روفاۃ بجنات میں محقق اول (الموتی ۶۷۶) کا شاگرد لکھا ہے و سال ولادت ۶۷۷ سے بہت پہلے ہونا چاہیے۔

ریاض حدیث میں - سفینۃ النجات امامتہ میں - مصباح عبادات میں - مدخل نوحیہ میں - المنور وعظ میں - سید مرتضیٰ رازی نے توسط عبدالحق بن احمد نیشاپوری ان سے روایت کی۔

۳۱۹۔ ابن سمعون (ابو الحسن محمد بن احمد بن اسماعیل بغدادی) (واعظ - ۷۷۸ھ بغداد) وعظ میں یکتائے زمانہ - ابو بکر شبلی وغیرہ سے روایت کیا۔
۳۲۰۔ ابن السمک (احمد بن اسماعیل بن سمک بن عبد اللہ (ابو علی بلی) (تج) عالم - فاضل - ادیب - مورخ - اوائل صدی چہارم - ابن الحمید کا استاد - انکے والد اسماعیل ابو جعفر برقی کے شاگرد تھے - کتاب العباسی یعنی تاریخ بنی عباس کتاب الامثال۔

۳۲۱۔ ابن السدی (ابو بکر محمد بن محمد بن رجاہ اسفرائینی) (محدث - ۲۸۲ھ - ۸۰۰ھ) - الصحیح

۳۲۲۔ ابن السنی (ابو بکر احمد بن محمد بن اسحاق دینوری) (محدث - ۳۶۴ھ) عمل الیوم واللیلہ

۳۲۳۔ ابن السویدی (ابو اسیم بن محمد بن طرخان دمشقی (ابن الطرخان) (طبییب - صدی ہفتم) ولادت ۶۰۰ھ - تذکرۃ الاطباء
۳۲۴۔ ابن سہیل (ابو اسیم بن سہیل اسرائیلی) (شاعر عرب - ۶۴۹ھ) دیوان اشعار جسکی شرح حسن بن محمد بطار المتوفی ۶۵۰ھ نے لکھی۔

۳۲۵۔ ابن سہیل (ابو العباس احمد بن محمد بن عبد الکریم بغدادی) (کاتب - ۲۷۰ھ) کتاب الخراج

۳۲۶۔ ابن السید (امام احمد بن ابان بن السید اندلسی) (نوی - ادیب - ۳۳۳ھ) معلم لغتہ میں - شرح کتاب اخفش

۳۲۷۔ ابن الشیخ (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن سید بنسی بطلیمی) (نوی - نحوی - ۵۲۱ھ) ولادت ۴۴۴ھ

۳۲۸۔ ابن السید قیس (ابو محمد عبد العزیز بن احمد بن سید اندلسی مصری) (نوی - ادیب - شاعر عرب - ۴۲۷ھ) اندلس سے آکر مصر کی سکونت اختیار کی۔

۳۲۹۔ ابن سیدہ (ابو الحسن علی بن اسماعیل بن سیدہ حریری اندلسی) (نوی - ادیب - حکیم - ۴۵۸ھ) الحکم والھیط الاعظم اور مختص دووں لغتہ میں - کتاب الاشیق شرح حصہ ۶۰۔

۳۳۰۔ ابن سید الناس (ابو بکر محمد بن احمد بن عبید اللہ اشبیلی بحری ظاہری) (محدث - ۶۵۹ھ ولادت ۵۵۷ھ اشبیلیہ - عالم المغرب مشہور ہے۔

۳۳۱۔ ابن سید الناس (امام ابو الفتح فتح الدین محمد بن محمد بن محمد بحر اشبیلی) (محدث - ادیب - شاعر عرب - ۶۳۴ھ ولادت ۶۶۱ھ اشبیلیہ

۶۰۰ھ میں دمشق آیا - عیون الاثر یعنی سیرۃ رسول - تفسیر - شرح ترمذی - سمر اللیب

۳۳۲۔ ابن السیرانی (ابو محمد یوسف بن حسن بن عبد اللہ سیرانی) (نوی - نحوی - اخباری - ۳۸۵ھ) ولادت ۳۳۰ھ

۳۳۳۔ ابن سیرین (ابو بکر محمد بن سیرین بصری) (تابعی - فقیہ - معتزلہ - ۱۱۰ھ) ولادت ۳۳ھ حسن بصری کی صحبت میں بہت رہا۔ آثار ائیسہ منقطع

۳۳۴۔ ابن سینا الشیخ رئیس ابو علی حسین بن عبد اللہ بن سینا بخاری) (طبییب فلسفی - حکیم - ۴۲۸ھ) ولادت ۳۷۰ھ - قانون طب

۳۳۵۔ ابن سینا (ابو الحسن محمد بن احمد بن علی بن حسن بن شاذان قتی) (فقیہ - ۲۵۹ھ) اوائل صدی پنجم - استاد کراچی - شاگرد صدوق - ابن قولویہ

کی بھانجی کا بیٹا - مناقب علی - ایضاً الدقائق

۳۳۶۔ ابن شاذان (قاضی ابو الفضل علی بن حسن بن شاذان) (محدث - ۲۰۰ھ) - معجم - مناقب

۳۳۷۔ ابن الشاط (ابن الشاط مالکی) (فقیہ - ۴۲۳ھ) ادراء الشروق علی اذکار الفروق اصول فقہ میں

۳۳۸۔ ابن شاکر (ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر کتبی طبری) (مورخ - ۴۶۴ھ) ذیل الوفيات ذیل وفيات الاعیان ابن خلکان

۳۳۹۔ ابن شاکر (ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر) (محدث - ۲۵۹ھ) ابن شاکر اور اسکے بھائی احمد اور حسن علوم ہندسہ جیل - حرکات موسیقی

اور نجوم میں ماہر تھے - امون رشید کے ملازم تھے

۳۴۰۔ ابن شاہویہ (ابو بکر محمد بن احمد بن علی فارسی - شافعی - نیشاپوری) (فقیہ - ۴۶۴ھ) نیشاپور - فارس کا قاضی

۳۴۱۔ ابن شاہین (ابو جعفر عمر بن احمد بن عثمان بغدادی) (مفسر - محدث - مورخ - ۳۸۵ھ) تفسیر مسند - تاریخ - معجم - الترغیب

۳۴۳۔ ابن الشجر (سید ابوالسعادات امام بیہ اللہ بن علی بن محمد حسنی بغدادی) [نوی۔ لغوی۔ شاعر عرب۔ ۵۴۲ بغدادی ولادت۔ ۴۵۰۔
بغداد کے حملہ کرتے ہیں اپنے والد طاهر کی نیابت میں علویوں کا نقیب۔ الامالی۔ الانتصار۔ شرح لمحہ ابن جنی۔ شرح تصریف الملوك۔
دیوان مختارات شعراء عرب۔

۳۴۴۔ ابن الشبرخنی (ابراہیم بن مرعی بن عطیہ الشبرخنی مالکی) [محدث۔۔۔۔]
۳۴۴۔ ابن شہد نجیب الدین محمد بن محمد بن محمود حلبی دمشقی [فقیہ۔ مورخ۔ ۸۱۵ حلب] روضة المناظر تاریخ میں۔ سیرۃ النبی
۳۴۵۔ ابن الشہداء (ابو علی حسین بن عبد الصمد بن الشہداء عسقلانی) [خطیب۔ شارح شاعر عرب۔ ۴۸۲ قاهرہ] خطب مشہورہ
۳۴۶۔ ابن الشہداء (سہاء الدین ابو الحسن یوسف بن رافع بن تیم اسدی شافعی) [فقیہ۔ ۴۴۳ حلب] دلائل الاحکام۔ موجز الباقیہ میں۔
ملجاء الحکام۔ سیرۃ صلاح الدین۔ قاضی حلب و وزیر صلاح الدین۔

۳۴۷۔ ابن شہبوز (ابو الحسن محمد بن احمد بن ایوب مقرئ بغدادی) [قاری۔ ۳۲۸ بغداد] بیوقوف بہت تھا۔ قرأت شاذہ سو قرآن کو پڑھتا تھا
۳۴۸۔ ابن شہاب زہری (ابوبکر محمد بن مسلم بن عبید اللہ مدنی شامی) [محدث۔ فقیہ۔ ۱۲۴ ولادت ۵۱۰ بیت عبد الملک اور شام شاہان دمشق کے قتل
۳۴۹۔ ابن شہر آشوب (رشید الدین ابو عبد اللہ محمد بن علی بن شہر آشوب مروی زاندرانی) [محدث۔ ۵۸۸ حلب] مناقب آل ابی طالب مع عالم العلماء بہت
شأنی لیا نصیب۔ اسباب النزول متنشأ القرآن۔

۳۵۰۔ ابن الشیخ (ابو اسماعیل خواجہ عبد اللہ انصاری بن ابی منصور محمد صوفی فقیہ۔ ۴۸۱ ہرات) [دیکھو عبد اللہ انصاری شیخ الاسلام۔ ابو ایوب انصاری کے

۳۵۱۔ ابن الشیخ (ابو الحجاج یوسف بن محمد بلوی اندلسی) [محدث۔ ادیب۔ ۴۵۳] [دیکھو ابو الحجاج اندلسی]

۳۵۲۔ ابن شیر دیر (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن عبد الرحمن قرطبی نیشاپوری) [محدث۔ ۴۵۰] عمر ۸۰ سے اوپر

۳۵۳۔ ابن الصائغ (ابو الحسن شمس الدین محمد بن عبد الرحمن بن علی مصری حنفی) [محدث۔ نوی۔ ۷۷۷ قاهرہ] مجمع القوائد۔ شرح مشارق الانوار
در الثمین۔ عقد اللآل۔

۳۵۴۔ ابن الصائغ (سید علی بن حسین صدق حسینی عالمی قزوینی) [فقیہ۔ محدث۔ آخر صدی دہم] شاگرد شہید ثانی۔ شرح شرایع۔ شرح ارشاد

۳۵۵۔ ابن الصائغ (ابوبکر محمد بن باہر نجیبی سمرقندی) [فیلسوف۔ شاعر عرب۔ ۵۳۳ فاس] در دیکھو ابن باہر ابی عقیدہ۔ قرآن کا تفسیر کرتا تھا

۳۵۶۔ ابن الصائغ (موفق الدین ابو البقاء یحییٰ بن علی بن یحییٰ حلبی) [نوی۔ ۴۴۳ حلب] ولادت ۵۵۶

۳۵۷۔ ابن الصائغ (محمد بن احمد بن صابونی اشبیلی) [ادیب۔ شاعر۔ ۴۰۴ سکندریہ]

۳۵۸۔ ابن صاعد (ابو محمد یحییٰ بن محمد بن صاعد بغدادی) [محدث۔ ۳۱۸] ولادت ۲۲۸

۳۵۹۔ ابن الصبغ (نور الدین علی بن محمد بن محمد مالکی) [محدث۔ ۸۵۵] فصول المصنوع فی مناقب الائمہ

۳۶۰۔ ابن الصبغ (ابو الحسن علی بن عبد الحمید بن اسماعیل مصری) [صوفی۔ ۶۱۲]

۳۶۱۔ ابن الصبغ (ابو یحییٰ بلعید بن محمد بن عبد الواحد بغدادی شافعی) [فقیہ۔ ۷۷۷ بغداد] شامل فقہ میں۔ عمدہ اصول فقہ میں

۳۶۲۔ ابن الصغار (جلال الدین علی بن یوسف بن شیبان مارونی) [کاتب۔ شاعر عرب۔ ۴۵۸] ولادت ۵۷۵

۳۶۳۔ ابن الصلاح (تقی الدین ابو عمر عثمان بن عبد الرحمن صلاح بن عثمان شہر زوری دمشقی شافعی) [محدث۔ فقیہ۔ ۴۴۳ دمشق] کتاب
علوم الحدیث۔ ولادت ۵۷۷

۳۶۴۔ ابن الصلاح (محمد بن اسماعیل بن صلاح صفغانی) [محدث۔ ادیب۔ ۱۱۸۲] روضة النذیر شرح قصیدہ علویہ

۳۶۵۔ ابن الصلاح (ابو الحسن علی بن محمد بن علی کتابی اشبیلی) [نوی۔ ۶۸۰] تلویح کی صحبت میں رہا۔ عمر ۷۰۔ شرح کتاب سیدوہ

۳۶۶۔ ابن طاووس (سید جمال الدین ابو الفضل احمد بن موسیٰ بن جعفر بن طاووس حنفی) [محدث۔ فقیہ۔ ۴۷۳] حلا ۴۷۳ کتاب البشائر ۴

لاذ العلماء جلد جل الاشکال فی معرفۃ الرجال عین العبرۃ - زہرۃ الریاض - طرائف - ورام کے نو اسے - فخر اور نجیب بن مناس سے روایت کی۔
 ۳۶۷۔ ابن طاووس [ابو الحسن علی بن موسیٰ بن جعفر بن طاووس حسنی حلی] (ابو القاسم رضی الدین) [محدث فقہیہ - ۴۶۴] کتاب لاقبال - لموت -
 شرح نوح البلاغہ - مجمع الدعوات بمصالح الزائر - ربیع البشیرہ - طرائف - اسباب النزول - فرج المہموم سعد السعود - امان الاخطار - فتح الاواب
 وروع الوافیہ - روحامہ۔

۳۶۸۔ ابن طباطبائی [ابو المعین بن طباطبائی علی بن انسہ] ادیب - شاعر عرب - ۴۶۸ [ابن الشجری کا استاد - ثنائی کا شاگرد (نیز دیکھو ابو القاسم بن
 ۳۶۹۔ ابن طبرزد [موفق الدین ابو جعفر بن ابی بکر محمد بن محمد بغدادی] [محدث - ۴۶۷] ولادت ۵۱۶

۳۷۰۔ ابن طبرزد [شیخ ابو القاسم علی بن علی بن جمال الدین محمد بن طے عالمی] [فقہیہ - ۸۵۵] کتاب المسائل
 ۳۷۱۔ ابن الطیب [اسحاق بن خلف] [شاعر عرب - ۵۰۰] لا مذہب تھا

۳۷۲۔ ابن الطیب [عبد الرحمن بن علی بن حامد] [طیب - ۴۶۷] ولادت ۵۴۵ - دمشق کا رئیس الاطباء - اختصار الحادی۔

۳۷۳۔ ابن الطبریز [ابو المشورخ زید بن مسلمہ بن محمد] [شاعر عرب - ۱۲۶] ابن امیہ کے شعراء میں مقدم تھا۔

۳۷۴۔ ابن طرار [ابن طرار] ابو الفرج معانی بن زکریا بن یحییٰ نہروانی جزیری [فقہیہ - ادیب - ۳۹۰] طبرستان الانیس - ابن جریر طبری کے مذہب پر تھا۔
 بغداد کا قاضی - ولادت ۳۷۳

۳۷۵۔ ابن الطراوة [ابو الحسین سلیمان بن محمد بن عبد اللہ سبائی مالتی اندلسی] [نوی - ادیب - ۵۲۸]

۳۷۶۔ ابن طفیل [ابو بکر محمد بن عبد الملک بن طفیل قسبی اندلسی] [طیب فلسفی - ۵۸۱] مراکش [ولادت ۴۴۴] قدس - بیہیت میں بطلمیوس سے فائق۔
 سلطانین موضوعین اسکی برتری قدر و منزلت کرتے تھے - حمی بن یقطان - امراء الحکمتہ - فارابی اور ابن ماجہ کے مذہب پر

۳۷۷۔ ابن الطغفلی [نضر الدین علی بن محمد الطغفلی طباطبائی موصلی] [مورخ - صدی ششم] [افخری فی آداب السلطانیہ والدول الاسلامیہ جوشہ ۷۷ میں لکھی۔

۳۷۸۔ ابن طلحہ [کمال الدین محمد بن طلحہ نصیری شافعی] [محدث - ۵۲۰] [نہدین] [مطالع السؤل - عقد الفریہ الملک السعید

۳۷۹۔ ابن طغرل [محمد بن محمد مصلی] [شمس الدین ابو ہاشم مالکی] یا حجتہ الدین ابو عبد اللہ محمد [مفسر - ادیب - ۵۶۵] [تفسیر منہج کلمات بلوان المطاع

۳۸۰۔ ابن عابدین [محمد امین بن عابد بن حنفی] [فقہیہ - ۱۲۵۲] دمشق [رد المحتار مشہورہ شامی

۳۸۱۔ ابن عادل [ابو جعفر عمر بن علی بن عادل حنبلی دمشقی] [مفسر - ۵۰۰] [باب فی علم الکتاب

۳۸۲۔ ابن عاصم [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد بن سعید ثقفی کوئی اصنافی] [محدث - ۲۸۳] [دیکھو ابراہیم کوئی] کتاب الفارقات - کتاب لغازی - کتاب لقیف
 جامع الکبیر - کتاب التفسیر - کتاب الامامۃ کتاب المعرفۃ فی المناقب والمثالب۔

۳۸۳۔ ابن عاصم [ابو محمد مسلمہ بن عاصم] [نوی - نحوی - اوائل صدی سوم] [فراء کے اصحاب سے - ثعلب کا استاد

۳۸۴۔ ابن عباد [صاحب] [ابو القاسم اسماعیل بن ابی الحسن عباد بن عباس طالقانی قزوینی] [ادیب - ۳۸۵] [ابن عبد الوہاب بن کاشاگرد - مجمع البلاغۃ

میں - الکافی مسائل میں - کتاب الامامۃ کتاب فیروز - کتاب الاعیاد - ولادت ۳۲۶ یا ۳۲۷ [اصطخر - فخر الدولہ یحییٰ کا وزیر

۳۸۵۔ ابن عبد البر [ابو یوسف بن عبد اللہ بن محمد بن عبد البر قرطبی] [محدث - ۴۶۳] [استیعاب فی معرفۃ الاصحاب - کتاب العلم - بیہجہ المجالس - کتاب القتل
 کتاب الدرر - کتاب التہذیب۔

۳۸۶۔ ابن عبد ربہ [ابو محمد شہاب الدین احمد بن محمد بن عبد ربہ اموی قرطبی] [شاعر عرب - ۴۲۸] [ولادت ۲۲۶] [عقد الفریہ

۳۸۷۔ ابن عبدون [ابو عبد اللہ احمد بن عبد الواحد بن احمد الزنا] [مفسر - مورخ - ۴۲۳] [کتاب التاریخ - تفسیر خطبہ فاطمہ - عمل النجیہ

۳۸۸۔ ابن عبدون [ابو محمد عبد الحمید بن عبدون فہری اندلسی] [ادیب - کاتب - شاعر عرب - ۵۲۰] [وزیر ابن خفس

۳۸۹۔ ابن عبدہ [ابن عبدہ مہری] [ادیب - فاضل حکیم مفسر - صدی چہارم] [اوائل صدی چہارم میں انتقال ہوا شیخ جامع الانبیر - شرح نوح البلاغہ

- ۴۱۴۔ ابن عقیل [قاضی ابو محمد بہاء الدین عبد اللہ بن عبد الرحمن بن عبد اللہ بن محمد بن عقیل باشتی مصری شافعی] (فقہ - نحوی - ۷۹۹ قہرہ) ولادت ۷۹۷۔ قاضی القضاۃ۔ ابو حیان کی صحبت میں رہا۔ شرح الغنیۃ ابن مالک۔
- ۴۱۵۔ ابن عقیل [محمد بن عقیل بن ازہر (ابو عبد اللہ) بلخی] (حدیث - ۸۱۶)۔
- ۴۱۶۔ ابن عقیل [سید محمد بن عقیل بن عبد اللہ عمر علوی حضری] (متکلم - حنفی) التعلیل الکافیۃ لمن یتولی مطالعہ۔
- ۴۱۷۔ ابن عقیل [ابو الوفا علی بن محمد بن عقیل بغدادی حنبلی] (فقہ - مقری - ۵۱۳) القنون ۴۰۰ سے زیادہ جلدوں میں لکھی۔ ولادت ۴۳۱
- ۴۱۸۔ ابن عقیل [ابو محمد حسن بن عقیل عمانی (افقیہ - اوائل صدی چہارم) معاصر کلینی ابن قولیہ کو استاد۔ تسک بحال رسول شیوخ میں سب سے پہلا ہونے کا شوق]
- ۴۱۹۔ ابن العلاء [ابو محمد حسن بن علی بن احمد ہمدانی (صوفیہ روانی) (شاعر عرب - ۳۱۸) ولادت ۲۸۱۔ ندیم مخضد عباسی
- ۴۲۰۔ ابن علوان [موتے بن ابراہیم بن یحییٰ بن علوان شقراوی] (فقہ - محدث - نحوی - متصل - ۷۰۲) ولادت ۶۲۲ ضیاء مقتدی اور سید ابن جوزی کا شاگرد
- ۴۲۱۔ ابن عمار [ابو الفلاح عبد الحئی حنبلی] (مورخ - ۱۰۸۹) تذکرات الذہب فی اخبار من ذہب از ائدائے سلسلہ ۷۰ تا ۱۰۰
- ۴۲۲۔ ابن عمار [اسحاق بن عمار کو فی سیر فی] (حدیث - صدی دوم) امام جعفر و کاظم ع سے روایت کی۔ کتاب النوادر
- ۴۲۳۔ ابن عمار [زیاد بن عمار بن عمار ثقفی مازنی] (نحوی - قاری - ۱۵۴) مشہور قاریوں میں سے ہے۔
- ۴۲۴۔ ابن عمار [ذوالوزن ابن ابوبکر محمد بن عمار حضری شافعی اندلسی] (شاعر عرب - ۴۷۷) شیعیلیہ ولادت ۴۲۲۔ یہ اور ابن زید بن و طوسی اپنی زمانہ کو ایک پتہ کے
- ۴۲۵۔ ابن عمید [استاد ابو الفضل محمد بن حسین بن عمید بن عبد اللہ الحسین بن محمد رازی] (فاضل - کاتب - ادیب - شاعر عرب - ۳۶۰) ابن عباد کا استاد وزیر رکن الدولہ بوسی عیاض ثانی کہلاتا تھا۔
- ۴۲۶۔ ابن غنیم [شرف الدین ابو الحسن محمد بن نصر الدین بن نصر کو فی دمشق] (شاعر عرب - ۶۳۱) دمشق ولادت ۵۴۹ دمشق مصر اور ایشیا کی تمام ملکوں کا کاتب
- ۴۲۷۔ ابن الخوام [ابو زکریا یحییٰ بن محمد بن احمد شیبلی] (طبیعی - صدی ششم) کتاب الفلاحۃ
- ۴۲۸۔ ابن عوض [فیض بن عوض کرمانی سمرقندی (نفسی) (طبیعی - صدی نہم) سکونت سمرقند۔ شرح المسباب والاعلام ۸۲۷ میں لکھی جو سلطان الخلیفہ تیموری کو نذر کی۔
- ۴۲۹۔ ابن ابیہاش [ابو عبد اللہ احمد بن محمد بن عبید اللہ بن حسن بن عیاش جوہری] (حدیث - فقہ - صدی پنجم) یہی ابو یعقوب بخاشی میر فی خما جو ابن الدلیلی بھی مشہور ہے جس سے الحکمری نے اجازہ حاصل کیا تھا۔ معاصر شیخ طوسی۔ مفتقیب الاثر۔ النسخ اللہ اشاعتہ اعمال السنونہ۔
- ۴۳۰۔ ابن حمید [ابو عبد اللہ محمد بن عبد القادر بن عبد الکریم] (حدیث - ۱۰۳۸) خواجات القدسیہ۔ حدائق الخضر۔ در الشیخ۔ عقد اللابی۔
- ۴۳۱۔ ابن غانم [عبد اللہ بن علی بن محمد] (کاتب - ادیب - فاضل - ۴۴۴) ولادت ۷۱۱
- ۴۳۲۔ ابن غانم [علاء الدین علی بن محمد بن سلمان] (کاتب - بلخ - شاعر عرب - ۳۷۷) ولادت ۶۸۰
- ۴۳۳۔ ابن الفضل [ابو الحسن احمد بن ابو جعفر حسین بن عبید اللہ غضائری] (فاضل - رجالی - ۴۱۱) ابو جعفر طوسی اور بخاشی کو شیخ۔ ابن قولیہ کو شاگرد
- ۴۳۴۔ ابن فارس [ابو الحسن احمد بن فارس زکریا بن محمد رازی ہمدانی شافعی مالکی] (ادیب - لغوی - ۳۹۰) درج ہمدانی کا استاد و تحمل الفہ الصغریٰ فقہ لغوی
- ۴۳۵۔ ابن فارس [ابو حفص عمر بن ابوالحسن علی فارض حموی مصری] (شاعر عرب - ۶۳۲) قہرہ ولادت ۵۷۶۔ مدون مکتسب بجاورد رہا۔ عذرہ کی قریب۔
- ۴۳۶۔ ابن فرات [ابو الحسن علی بن محمد بن محمد] (وزیر مقتدر عباسی - ۳۲۷) ولادت ۲۷۹
- ۴۳۷۔ ابن الفخار [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن خلف اندلسی مالکی] (حدیث - ۵۹۰) ولادت ۵۲۱
- ۴۳۸۔ ابن فرحون [ابو الوفا بریان الدین ابراہیم بن محمد بن فرحون مغربی مالکی] (فقہ - ۷۹۹) الاقضية۔ مناجیح الاحکام
- ۴۳۹۔ ابن الفرغی [ابو الولید عبد اللہ بن محمد بن یوسف قرطبی] (فقہ - محدث - مورخ - ۴۰۳) ولادت ۳۵۱۔ تاریخ اندلس۔ بلنسیہ کا قاضی تھا۔
- ۴۴۰۔ ابن زبیر [قاضی ابوبکر محمد بن عبد الرحمن بغدادی] (فقہ - متکلم - ۳۷۷) بغداد ولادت ۳۰۷۔ وزیر ابو محمد ہمدانی کو مخصوصین سو فی البدیہ جو ان میں

یہاں کو اول درست لکھا

یہاں کو اول درست لکھا

یہاں کو اول درست لکھا

یہاں کو اول درست لکھا

۴۴۱۔ ابن فضل اللہ [ابو العباس شہاب الدین احمد بن فضل اللہ بکینی عمری شافعی] (فقہ - صدی ہفتم) ولادت ۷۰۰ھ دمشق ۷۶۷ھ تک زندہ تھا۔
مسائلک الاصدار فی مالک الامصار ۲۰ جلد۔ دمعۃ الباکی - فقہ الروض - صباۃ الشاق۔

۴۴۲۔ ابن فضلان [ابن فضلان] (جغرافی - مورخ - ۳۰۹) جغرافیہ و تاریخ روس

۴۴۳۔ ابن الفقیہ [ابن الفقیہ] (جغرافی - ۳۳۲) جغرافیہ جزیرۃ العرب

۴۴۴۔ ابن الفقیہ [ابن الفقیہ] (ابن الفقیہ) (حدیث - شاعر عرب - ۹۳۶) ولادت ۵۶۱ھ بمط

۴۴۵۔ ابن صلاح [خلف بن سید عبد المطلب بن حیدر حوزی (مطلب بہ ہدی)] (حدیث - متکلم - ادیب - حدود ۱۰۹۰) معاصر شیخ بہائی سیف الشیعہ۔
حق البیقین علم کلام میں۔ برہان الشیعہ امامت میں۔

۴۴۶۔ ابن فورج [محمد بن عبد اللہ بن فوجہ بروجرودی] (ادیب - نحوی - لغوی - ۴۳۲) ولادت ۳۳۰

۴۴۷۔ ابن فورک [استاد ابو بکر محمد بن حسین بن فورک اصفہانی] (اصولی - متکلم - واعظ - نحوی - ادیب - ۴۰۶) نیشاپور عراق ورس میں بہت رہا۔ کرامیہ
مشافہ کو غزنی بلایا گیا۔ واپسی میں زہر دیا گیا۔

۴۴۸۔ ابن الفوطی [امام کمال الدین ابو الفضل عبد الرزاق بن احمد بن محمد شیبانی مروزی] (حدیث - مورخ - ۲۳۳) بغداد عمر احمد معجم الاسماء ۵۵ جلد۔ تاریخ
در الاصدار فی خوار و اوصاف ۲۰ جلد آدم بن خرابی بغداد تک کے حالات۔ شاگرد محقق طوسی۔

۴۴۹۔ ابن فہد حلی [جمال الدین ابو العباس احمد بن شمس الدین محمد بن فہد ہمدانی حلی حائری] (فقہ - محقق - ۸۲۱) مہذب الباسع لشرح المتلخیص - شرح الارشاد۔
شرح الاغنیۃ عدۃ الداعی - در النہید - مصباح المبتدی - ولادت ۷۵۷ھ۔ شاگرد تعداد

۴۵۰۔ ابن فہد ہمدانی [شہاب الدین احمد بن فہد بن حسن بن ادریس حسینی] (فقہ - متکلم - صدی ہفتم) شرح الارشاد - خلاصۃ النبیخ فی مذہب الحنفی - تصحیح و تفسیر

۴۵۱۔ ابن القاسم [ابو عبد اللہ عبد الرحمن بن قاسم بن خالد اوزاعی مالکی] (فقہ - ۱۹۱) ولادت ۱۳۲ھ امام مالک کا شاگرد۔ کتاب المدونہ

۴۵۲۔ ابن القاسم [ابو العباس احمد بن ابی احمد طبری شافعی] (فقہ - ۳۳۵) طبرستان ابن سیرک کا شاگرد۔ تلخیص - ادب القاضی - موافقت - مفتاح۔

۴۵۳۔ ابن قانع [ابو الحسن عبد الحیا بن قانع اموی بغدادی] (حدیث - ۳۵۱) ولادت ۲۶۵ھ معجم الصحابہ

۴۵۴۔ ابن قتیبہ [ابو محمد عبد اللہ بن مسلم بن قتیبہ دینوری] (فقہ - محدث - لغوی - نحوی - ۴۷۶) بغداد ولادت ۲۱۳ھ قاضی دیور - المعارف - الامامہ و النبیۃ
ادب الکاتب - غریب القرآن - غریب الحدیث - طبقات شعرا جاہلیت۔

۴۵۵۔ ابن قدامہ [محمد بن احمد بن عبد اللہ ہمدانی مقدسی] (فقہ - محدث - نحوی - ۴۴۲) ولادت ۷۰۵ھ ابن تیمیہ کا شاگرد

۴۵۶۔ ابن قرقول [ابو اسحاق ابراہیم بن یوسف بن ابراہیم خرمی مغربی] (عالم - فاضل - ۵۶۹) قاس ولادت ۵۰۵ھ مرید مطالع الانوار

۴۵۷۔ ابن القرطی [ابو سلیمان ایوب بن زید بن قیس طائی نیری] (خطیب - فصیح - بلخی - ۸۲۲) عراقی اموی محسن - تجلج نے قتل کر دیا

۴۵۸۔ ابن القصار [ابو احمد عبد اللہ بن عدی جرجانی] (حدیث - ۴۰۳)

۴۵۹۔ ابن القصار [مہذب الدین ابو الحسن علی بن عبد الرحیم بن حسن بن بغدادی] (لغوی - ادیب - ۵۷۶) بغداد ولادت ۵۰۸ھ ابن الشجر کا شاگرد۔
عراق شام اور مصر میں اس کے بہت شاگرد تھے۔

۴۶۰۔ ابن القطاع [ابو القاسم علی بن جعفر بن علی اغلی صقلی مصری] (لغوی - نحوی - ادیب - ۵۱۵) مصر ولادت ۳۳۳ھ صقلیہ - کتاب الافعال - انبیۃ السماء - تلخیص و تفسیر

۴۶۱۔ ابن القطان [شمس الدین محمد بن شجاع حلی] (فقہ - صدی ہفتم) شاگرد شیخ مفید - معالم الدین فی آل یاسین

۴۶۲۔ ابن القطان [ابو الحسن احمد بن محمد بن احمد بغدادی شافعی] (فقہ - ۳۵۹) بغداد ابن سیرک اور ابو اسحاق مروزی کا شاگرد

۴۶۳۔ ابن القطان [ابو القاسم عبد اللہ بن فضل بن قطان بغدادی] (حدیث - شاعر عرب - ۵۸۸) بغداد ولادت ۴۷۷ھ ان کے دو اقطان ۴۱۸ میں پیدا
ہوئے اور ۴۹۸ میں مرے۔

- ۴۴۴- ابن القطان [ابو الحسن علی بن محمد بن عبد الملک حمیری قاسی] (محدث - ۴۲۸) سلجاسہ کا قاضی
- ۴۴۵- ابن القطبی [قاسی الاکرم جمال الدین ابو الحسن علی بن یوسف بن ابراہیم قطبی کوئی مصری] (کاتب - مورخ - ۴۳۴) یا قوت حموی کا دوست۔ مصر طلب میں کاتب وزیر رہا۔ تاریخ الکمار - اخبار مصر - اخبار المصنفین - اخبار النویین - اخبار المغرب - تزیینہ الناصر - ولادت ۵۴۰
- ۴۴۶- ابن القوطیہ [ابوبکر محمد بن عمرو بن عبد العزیز البیہقی قوطی] (محدث فقیہ - لغوی - ادیب - ۳۶۴ قریہ) تشریف الافعال - کتاب بالمقصود والمحدود
- ۴۴۷- ابن قولوبہ [ابو القاسم جعفر بن محمد بن موسیٰ بن قولوبہ قتی بغدادی] (فقیہ - ۳۶۹) عداوات الحسد - کتاب الصفوہ - کتاب الجحدہ - کامل الزیارات شیخ مفید کا شاگرد
- ۴۴۸- ابن القیسرانی [ابو الفضل محمد بن طاہر بن علی بن علی شیبانی مقدسی] (صوفی - محدث - ۵۰۷ بغداد) ولادت ۴۴۸ بیت المقدس۔ سکنت ہمدان۔ کتاب اللسان
- ۴۴۹- ابن القیسرانی - شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن نصر بن صغیر غزوئی طبری (شاعر - ادیب - ہیئت دان - ۵۴۸ دمشق) ولادت ۴۴۸ عکا۔ انزل خالد بن ولید پہ اور ابن مسیر اس زمانہ کے شام کے پیشل شاعر تھے۔
- ۴۵۰- ابن القیم [شیخ الاسلام شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابی بکر جوزید دمشقی صلی] (محدث - ۷۵۱ زاد المعاد - کتاب القواعد - ابن تیمیہ کا شاگرد جلال شریف اولیٰ
- ۴۵۱- ابن الکلبی [ابو یوسف بن اسماعیل بن الیاس جوئی بغدادی شافعی] (طیب - صدی ششم) ابن الکبیر بھی کہلاتا ہے۔ مالک طیب جلیل منقولات طیب بن علی
- ۴۵۲- ابن کثیر [ابو محمد عبد اللہ بن کثیر] (قاری - ۱۲۰ مکہ) مشہور قاریوں میں سے
- ۴۵۳- ابن کثیر [احمد الدین ابو الفداء اسماعیل بن عمر دمشقی شافعی] (محدث - مفسر - مورخ - ۷۷۴) تاریخ جامع المسائد - شرح بخاری فقیہ
- ۴۵۴- ابن کج [قاضی یوسف بن احمد بن یوسف کجی دیوری شافعی] (فقیہ - ۴۰۵ دیور) قاضی دیور
- ۴۵۵- ابن الکلبی [ابن الکلبی] (محدث - کتاب - ۲۰۵)
- ۴۵۶- ابن الکثیرانی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن ثابت مصری شافعی] (صوفی - شاعر عرب - ادیب - ۵۶۲)
- ۴۵۷- ابن کلیب [ابو سعید بن کلیب شافعی] (محدث - ۳۳۵) مسند کبیر
- ۴۵۸- ابن کیسان [ابو الحسن محمد بن احمد بن ابراہیم بن کیسان بغدادی] (نحوی - ۲۹۹) ثعلب و صبر کا شاگرد - مہذب نخوس - شرح سیدہ حلقہ
- ۴۵۹- ابن لہ [شیخ ابو عمر بن ابن عبد الحمید کوفی اصفہانی بغدادی] (نحوی - صدی سوم) معاصر متوکل عباسی و مبرز
- ۴۶۰- ابن اللہانہ [ابوبکر محمد بن حبیب بن محمد بنی اندلسی] (شاعر عرب - ۵۰۶ مبرز) نظم السلوک فی وعظ الملوک
- ۴۶۱- ابن ماجہ [امام ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن یزید قزوینی] (محدث - ۲۷۳) السنن تفسیر تاریخ - ولادت ۲۰۹
- ۴۶۲- ابن ماجشون [ابو مروان عبد الملک بن عبد العزیز بن عبد اللہ مالکی] (فقیہ - ۲۱۳) مالک کا شاگرد - گانائے کاشوقین
- ۴۶۳- ابن ماسویہ [یوحنا بن ماسویہ شریانی دمشقی بغدادی نصرانی] (طیب - ۲۳۳ سامرة) ہارون سے متوکل تک خلفاء کا لازم۔ نوادر الطیب - ادبہ النجیہ
- ۴۶۴- ابن ماکولہ [امیر سعید الملک ابو نصر علی بن ہبہ الدین علی بن جعفر بغدادی رجالی] (نحوی - محدث - رجالی - ۴۸۶) حرجان) مسند لاو نام - کتاب المختلٹ الاطفال
- ۴۶۵- ابن مالک [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن جلال الدولہ بویہ کا وزیر تھا اور حجاز ابو عبد اللہ حسن بن عبد اللہ کا قاضی القضاة - ولادت ۴۲۷ عکبرا
- ۴۶۶- ابن مالک [جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن مالک طائی شافعی جیانی اندلسی مصری] (نحوی - ۷۷۲) ولادت ۷۰۰ جیان - الفیہ صرف و نحو میں۔
- لامیہ الافعال - الکافیہ - الشافیہ
- ۴۶۷- ابن المامون [قاضی احمد بن علی بن ہبہ اللہ] (نحوی - فقیہ - ۵۸۶) ولادت ۵۰۹۔ شرح الفصح - امرار المحرر - الاسالی کی قیدی میں۔ کتابیں
- ۴۶۸- ابن المامونی [ابو طالب عبد السلام بن حسین] (شاعر عرب - صدی چہارم) کچھ دنوں صاحب ابن عباد کو پاس رہ کر خراسان چلا گیا۔ مامون کے شاگرد
- ۴۶۹- ابن المذوق [شیخ فخر الدین احمد بن عبد اللہ بن سعید بن متوج جرجانی] (فقیہ - صدی ششم) کتاب الوسیلہ - تفسیر القرآن - التباخ والنسوخ - کتاب النہایۃ فی آیات الاحکام - شرح الفیہ - انوار الطویہ - کتاب المقاصد - کتاب الطاہرین - کتاب المراتبی - ابن فہر علی کے شاگرد - شہید المہدی ۷۸۲ اور فخر المحدثین

۷۷۷ کاشاگر رشید۔ اُنکے والد عبداللہ بھی جوڑے فاضل تھے ابن المتوج کے نام سے مشہور ہیں۔

۴۸۹۔ ابن الجبزی (شمس الدین احمد بن رجب بن طیب شافعی) (فقہیہ - نحوی - ۸۵۰ھ)

۴۹۰۔ ابن مردودہ [ابوبکر احمد بن موسیٰ بن مردودہ اصفہانی (طراز)] (حدیث - مؤرخ - مفسر - ۴۱۶ھ) تفسیر تاریخ المناقب مستخرج علی صحیح البخاری۔

۴۹۱۔ ابن مسعود [یونس بن یوسف بن مسعود شیبانی قتیبی] (صوفی - مجدد - ۴۱۹ھ قتیبیہ) عمر - ۹۰۔ فرقہ یونسیہ کا بانی قتیبیہ علاقہ دار کا ایک قریہ جو۔

۴۹۲۔ ابن مسنیر (شیخ ابوعلی محمد بن ستیر بصری) (نحوی - ۲۰۶ھ) دیکھو قطرب

۴۹۳۔ ابن السکونی [شرف الدین ابوالبرکات مبارک بن ابوالفتح احمد بن مبارک اربلی] (حدیث - رجالی - لغوی - ادیب - ۴۳۷ھ مولد) ولادت ۵۴۲ھ۔ وزیر اعلیٰ

تاریخ اربل ۴ جلد۔ کتاب النظام شرح قتیبی والی تمام۔ اجلد۔ کتاب المحصل شرح ابیات مفصل زحشری

۴۹۴۔ ابن الطیث (عبدالدین عبدالرحمان بن ابوالقاسم بن عثمان عسقلانی) (ادیب - شاعر - ۴۳۵ھ) ولادت ۵۸۳ھ

۴۹۵۔ ابن مسعود [ابوعبد الرحمن عبداللہ بن مسعود ہذلی] (صحابی - ۳۲ھ مدینہ) والدہ کا نام ام عبد۔ قدیم الاسلام - عمر - ۶۰

۴۹۶۔ ابن مسعود [احمد بن علی بن مسعود] (عربی - ۷۰ھ) مراح الارواح

۴۹۷۔ ابن سکویہ [ابوعلی احمد بن محمد بن یعقوب بن سکویہ رازی اصفہانی] (کاتب طبیب فلسفی - ۴۲۱ھ) عقد اللہ کا صاحب خزینہ و کاتب السر۔

تہذیب الاخلاق - تجارب الامم یعنی تاریخ بنی عباس تا ۳۵۰ھ

۴۹۸۔ ابن مسهر (تہذیب الدین ابوالحسن علی بن سعد بن علی موصلی) (شاعر عرب - ۵۴۳ھ) عمر - ۹۰ سے زیادہ

۴۹۹۔ ابن المشکویہ [ابوالعباس محمد بن احمد بن امیر سیف الدین ابوالحسن علی بن ابی الہیجا ہکباری] (امیر - ۴۱۹ھ) از امرائے دولت صلاحیہ۔ ولادت ۵۰۰ھ۔

۵۰۰۔ ابن المضار [ابوالعباس قاضی الجماعت احمد بن عبدالرحمان بن محمد قرطبی] (فقہیہ - نحوی - شاعر عرب - ۵۹۲ھ) ابوجعفر حنفی مشہور ہے۔ ولادت ۵۱۳ھ۔

مشرف نحویں۔ تنزیہ القرآن۔

۵۰۱۔ ابن مطرف [ابوالفتح احمد بن مطرف عسقلانی] (ادیب - لغوی - شاعر عرب - ۴۱۳ھ) قاضی دمیاط - عمر قریب ۹۰

۵۰۲۔ ابن مطروح [جمال الدین ابوالحسن یحییٰ بن یحییٰ بن ابراہیم مصری] (شاعر عرب - ۴۴۶ھ مصر) ولادت ۵۹۲ھ۔ سیدہ - شاہ مصر کی طرف دمشق کا گورنر

۵۰۳۔ ابن المستزاد [ابوالعباس عبداللہ بن المستزاد بن متوکل عباسی بغدادی] (ادیب - شاعر عرب - ۲۹۶ھ بغداد) ولادت ۲۲۴ھ۔ بہرہ و تہذیب کا شاگرد۔

النبہ و الریاض کتاب المیدخ - اشعار الملوک - کتاب الاداب

۵۰۴۔ ابن اسطلی [شیخ ابوالحسن زین الدین یحییٰ بن معطل بن عبدالنور زواہی مغربی حنفی] (نحوی - ۴۲۸ھ قاہرہ) الفیہ نحویں - جزوی اور ابن عساکر کا شاگرد

مدقون و مشق و مصرعین رہا۔ ولادت ۵۱۴ھ

۵۰۵۔ ابن المعلم (نجم الدین ابوالنظام محمد بن علی بن فارس واسطی) (شاعر عرب - ۵۹۲ھ) ولادت ۵۰۱ھ

۵۰۶۔ ابن المعلم [ابوعبد اللہ محمد بن عثمان بن عبدالسلام بغدادی] (شیخ مفید) (فقہیہ - منکر - ۴۱۳ھ بغداد) دیکھو شیخ مفید

۵۰۷۔ ابن معین [ساج الدین ابوعبد اللہ محمد بن سید ابوجعفر قاسم بن حسین بن معین حسنی علی] (فقہیہ - نسابہ - ادیب - شاعر عرب - صدی ہشتم) شاگرد علامہ

حلی۔ اُستاد شہید اولیٰ معرفۃ الرجال - نہایۃ الطالب فی نسب آل ابیطالب - الفلک الشحون - اخبار الامم - سبک المذہب - منہاج العمال۔

۵۰۸۔ ابن مفاتی [علی بن محمد جلابی] (حدیث - ۴۸۸ھ) المناقب

۵۰۹۔ ابن مفرغ [ابو عثمان یحییٰ بن زیاد بن ربیعہ حمیری] (شاعر عرب - ۴۱۹ھ) سیدہ اسماعیل حمیری اسی کی نسل سے تھا

۵۱۰۔ ابن مفلح [نہیر الدین ابوالاسحاق ابراہیم بن شیخ نور الدین علی بن عبدالغالی عالمی] (فقہیہ - محدث - ۳۲ھ اصفہان) محقق - مدققی - عابد و زاہد

ان کے بیٹے حسین اور عبدالکریم بھی مشہور عالم تھے۔

۵۱۱۔ ابن مقسم [ابوبکر محمد بن حسن بن یعقوب بن حسن عطار مقری] (نحوی - ۳۵۴ھ) تہذیب کا شاگرد

۵۱۲۔ ابن مقفع (عبد اللہ بن مقفع بغدادی) (مترجم۔ کاتب۔ ۱۵۸) ترجمہ عربی الیساغوجی از یونانی۔ ترجمہ عربی کلید و منہ از فارسی۔ درۃ المشتبه
۵۱۳۔ ابن مقلہ (ابو علی محمد بن علی بن حسین بن مقلہ بغدادی) (کاتب۔ ۳۲۸ بغداد) ولادت ۲۷۲ بغداد۔ مقتدر عباسی کا وزیر۔ کوفی خط سے حال کربلی
خط کا موجد یعنی خط بلخ کا۔

۵۱۴۔ ابن مقلہ (ابو عبد اللہ حسن بن علی بن حسین بن مقلہ بغدادی) (کاتب۔ ادیب۔ ۳۳۸) ولادت ۲۶۸

۵۱۵۔ ابن مکتوم (ہارث الدین بن محمد احمد بن عبد القادر بن احمد قیس خفنی) (فقہ۔ لغوی۔ نحوی۔ ۴۲۹) ولادت ۶۸۲۔ جمع بین العباد المحکم لغت۔ شرح ہرانی لغت
۵۱۶۔ ابن الملاء (احمد بن محمد بن علی بن احمد) (نحوی۔ ۹۷۱) شرح معنی اللہیب

۵۱۷۔ ابن الماتی (شریف الدین ابو المکارم اسعد بن ابی سعید بن ماتی مصری) (ادیب۔ ۴۰۶) حلب) وزیر مصر۔ القوافل والذواہب
۵۱۸۔ ابن منجم (ابو احمد یحییٰ بن علی بن ابی منصور یحییٰ مغربی) (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۳۰۰) مشہور بہ بیجہ الذہب۔ ولادت ۲۳۱۔ اسحاق صولی کا
شاگرد۔ ابو بکر صولی کا استاد۔ موفقی و مکتفی عباسی کا ندیم۔ کتاب الباہر۔

۵۱۹۔ ابن مندہ (ابو عبد اللہ محمد بن یحییٰ بن مندہ اصفہانی) (محدث۔ ۳۰۱) تاریخ اصفہان

۵۲۰۔ ابن مندہ (ابو عبد اللہ محمد بن اسحاق اصفہانی) (محدث۔ ۳۹۵) ولادت ۳۱۶۔ معرفۃ الصحابہ

۵۲۱۔ ابن مندہ (ابو القاسم عبد الرحمن بن یحییٰ بن اسحاق) (محدث۔ ۴۰۴) اصفہان) کبیر الشان طویل القدر

۵۲۲۔ ابن المنذر (ابو بکر محمد بن ابراہیم بن المنذر بن یحییٰ شافعی) (فقہ۔ محدث۔ ۳۰۹) شیعہ الحرم۔ کتاب التفسیر۔ کتاب السنن۔
کتاب المیسوط۔ کتاب الاجماع۔ کتاب الاشراف (شاگرد ریح بن سلیمان)

۵۲۳۔ ابن منظور (جمال الدین محمد بن جلال الدین ابو الفکر محمد بن علی مغربی مصری) (ادیب۔ لغوی۔ ۷۱۱) لسان العرب لغت میں ۲۰ جلد
نہار الارباب۔ مصر کے دیوان انشاء کا لازم

۵۲۴۔ ابن منہ (کیال الدین ابو الفتح موسیٰ بن یونس بن محمد موصی شافعی) (فقہ۔ ۶۳۹) ولادت ۵۵۱ موصل

۵۲۵۔ ابن منیر (عبد اللہ بن عین الزمان ابو الحسن المنیر بن احمد طبرستانی الشافعی) (شاعر عرب۔ ۵۳۸) حلب) ولادت ۴۰۴۔ طرابلس الشام سکونت

۵۲۶۔ ابن منیر (قاسمی ناصر الدین احمد بن محمد بن منصور مالکی) (نحوی۔ ادیب۔ ۶۸۳) ولادت ۶۲۰۔ قاضی اسکندریہ

۵۲۷۔ ابن منیع (احمد بن منیع ابو جعفر بغدادی) (محدث۔ ۲۴۳) عمر ۸۴۔ مسند (نیز دیکھو ابن سعد)

۵۲۸۔ ابن مہران (ابو مسلم عبد الرحمن بن مہران بغدادی) (محدث۔ ۳۷۵)

۵۲۹۔ ابن میمون (ابو عمران موسیٰ بن میمون بن یوسف اسرائیلی قرطبی یهودی) (طیب۔ فلسفی۔ ۶۰۵) ولادت ۵۲۹ قرطیبہ۔ عرب اس کو
علامۃ العبری کہتے ہیں۔ ابن طفیل اور ابن رشد کا شاگرد۔ اندلس سے مصر میں آکر صلاح الدین یوسف کا لازم ہوا۔ ولادت الحسارین۔
کتاب فصول۔ تدبیر الصحتہ۔

۵۳۰۔ ابن الناطم (بدر الدین محمد بن جمال الدین محمد بن مالک جہانی شافعی) (نحوی۔ ۶۸۶) دمشق) ابن مالک صاحب الفیہ کا بیہا۔ شرح الفیہ۔
شرح کا فیہ۔ کتاب المصباح مختصر متاج۔

۵۳۱۔ ابن نباتہ (شمس الدین محمد بن محمد بن حسن بن نباتہ جزائری فارسی مصری) (شاعر عرب۔ محدث۔ خطیب۔ ۶۶۸) قاہرہ) دیوان اشعار میں العیون
شرح رسالہ ابن زید دن۔ عمر ۷۶۔

۵۳۲۔ ابن نباتہ فارسی (ابو یحییٰ عبد الرحمن بن محمد بن اسماعیل بن نباتہ) (خطیب۔ ادیب۔ ۳۷۴) ولادت ۳۳۵۔ خطیب مشہور۔ سیف الدولہ
کے زمانہ میں حلب کا خطیب۔ معاصر شہنشاہ۔

۵۳۳۔ ابن نباتہ سعدی (ابو نصر عبد العزیز بن عمر بن محمد بن سعدی) (شاعر عرب۔ ۴۰۵) بغداد) ولادت ۳۲۷۔ سیف الدولہ کے زمانہ میں بغداد کا خطیب۔

- ۵۳۴۔ ابن النبیہ [جمال الدین ابو الحسن علی بن محمد بن حسن مصری] (ادیب - شاعر عرب - ۴۱۹ تصنیفین) ملک الانشرف شاہ مصر کا کاتب
- ۵۳۵۔ ابن النجار [عبد الدین ابو عبد اللہ محمد بن محمود بن حسن بغدادی شافعی] (محدث - مورخ - ۴۲۳ ولادت ۵۷۸ - تاریخ مدینۃ السلام ذیل تاریخ خطیب ۳ جلد - مستدرک تاریخ خطیب - خبۃ المناظرین - کنز الامام فی السنن والاحکام - قمر المیز فی المسند الکبیر - کتاب الکمال فی الرجال - معجم
- ۵۳۶۔ ابن النجار [ابراہیم بن سلیمان بن حمزہ [جمال الدین] دمشقی] (محدث - ۴۵۱) سکندریہ کا نقیب اشراف - ولادت ۵۹۰ - حلب و بغداد کا سفر کیا
- ۵۳۷۔ ابن النجار [ابو الحسن محمد بن جعفر بن محمد بن علی] (مورخ - ۴۰۲) تاریخ کوفہ مختصر نویسن - کتاب الملاح والنوادر - ولادت ۳۰۳ کوفہ
- ۵۳۸۔ ابن نجید [ابو عمرو اسماعیل بن نجید بن احمد بن علی بن شاپوری] (محدث - ۳۹۵) عمر ۹۰
- ۵۳۹۔ ابن نجیم [زین العابدین بن نجیم جعفی مصری] (فقہ - ۹۷۰ مصر) الاشباہ والنظائر (حکمی شرح احمد بن محمد حموی المتوفی ۱۰۹۸ لکھی) بحر الرائق شیخ کنز الدقائق - فتح القفار شرح المنار
- ۵۴۰۔ ابن نحاس [ابو العباس احمد بن محمد مصری بن شاپوری] (محدث - ۳۷۶)
- ۵۴۱۔ ابن نحاس [فتح الدجلی] (شاعر عرب - ۱۰۵۲ مدینہ)
- ۵۴۲۔ ابن نحاس [ابو الدین محمد بن ابراہیم بن محمد بن علی] (نحوی - شاعر عرب - ۴۹۶ قاهرہ) شیخ العربیۃ حمزہ العرب - ولادت ۶۲۷ - زہری کا استاد
- ۵۴۳۔ ابن النذیم [ابو محمد اسحاق بن ابراہیم بن ہامان موصلی] (محدث - فقہ - مشکم معنی - نحوی - شاعر - ۲۳۵) ولادت ۱۵۰ - امون رشید کہتا تھا کہ اگر معنی نہ ہوتا تو میں اسے قاضی بناتا۔
- ۵۴۴۔ ابن النذیم [محمد بن ابی یعقوب اسحاق] (مورخ - صدی چہارم) ۳۷۷ ھ میں زندہ تھا - کتاب الفہرست
- ۵۴۵۔ ابن النضر [ابو الفضل عبد المنعم بن عبد العزیز بن ابی بکر اسکندری مالکی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۴۰۳)
- ۵۴۶۔ ابن النفیس [علاء الدین علی بن ابی اکرم قرشی مصری شافعی] (طبيب - ۶۸۷) طب میں ابن سینا سے دوسرے درجہ پر شرح کلیات قانون بو جراحات
- ۵۴۷۔ ابن نفطہ [میعون الدین ابو بکر محمد بن الفخ بن ابی بکر بن شجاع بغدادی حنفی] (محدث - ۶۲۹ بغداد) ذیل الکمال ابن ماکولا کتاب الانساب نفیۃ الرواۃ
- ۵۴۸۔ ابن النقیب [امام جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن سلیمان بن حسن بنی مقدسی حنفی] (مفسر - زاہد - ۶۹۸) ولادت ۶۱۱ - تفسیر ۵ جلد
- ۵۴۹۔ ابن نفاث [شیخ نجیب الدین ابو ابراہیم محمد بن جعفر بن محمد بن نفاث] (فقہ - ۶۲۵) ابن ادیس سے روایت کرتے ہیں
- ۵۵۰۔ ابن نفاث [شیخ نجم الدین جعفر بن نجیب الدین محمد بن جعفر بن محمد بن نفاث] (فقہ - صدی ہفتم) مشیر الاحزان - اخذ الثار فی احوال المشائخ علامہ حلی ان کو
- ۵۵۱۔ ابن نمیر [عبد اللہ بن نمیر ہمدانی] (محدث - ۱۹۹)
- ۵۵۲۔ ابن نوخت [ابو الحسن علی بن احمد بن نوخت] (شاعر عرب - ۴۱۲ - ۴۱۶ مصر)
- ۵۵۳۔ ابن واضح [یعقوبی] (مورخ - جزائی - ۲۹۳) متشیخ - کتاب البلدان - تاریخ العالم ۲۵۵ تک
- ۵۵۴۔ ابن وحشیہ [ابو بکر احمد بن وحشیہ] (مترجم - صدی چہارم) ۳۱۸ ھ میں کتاب فلاح النبطیہ کا ترجمہ کھدانی سے عربی میں کیا۔
- ۵۵۵۔ ابن الوردی [زین الدین ابو حفص عمر بن مظفر بن محمد قرشی بکری معری حلی شافعی] (ادیب - نحوی - فقہ - شاعر عرب - ۴۹۰) حلب - خیرۃ العجاہب - تختہ الوردیہ - بکار الافکار - تہذیب المختصر فی اخبار البشر
- ۵۵۶۔ ابن الوہاب [ابو بکر محمد بن عبد اللہ بن محمد اودنی بخاری] (شافعی] (فقہ - ۳۸۵ بخارا) مدقوی بن شاپوری رہا۔
- ۵۵۷۔ ابن الوزان [شیخ ابو القاسم ابراہیم بن عثمان قیردانی] (نحوی - لغوی - ۳۴۶)
- ۵۵۸۔ ابن الوشتی [ہشام بن احمد بن ہشام بن تائی طلیطلی] (فقہ - نساب - نحوی - لغوی - شاعر عرب - ۴۷۰ دانہ)
- ۵۵۹۔ ابن وکیع [ابو محمد بن علی بن احمد بن خلف ضبی مصری بغدادی] (شاعر عرب - ۳۹۳ بنس) وکیع اسکے پر داد احمد کا لقب ہے جو فقہ - نحوی فاضل فصیح تھا جو لکھنے میں مرا اور کتاباں شریف اور کتاب الطریق وغیرہ کا مصنف ہے۔

- ۵۸۶۔ ابو احمد زہری [محمد بن عبد اللہ زہری] (محدث - ۲۰۳)
- ۵۸۷۔ ابو احمد شہر زوری [قاسم بن مغیر بن علی] (فقہ - ۸۹ م مصل، قاضی اربل - ان کا بیٹا ابو بکر محمد قاضی خافقین ابو اسحاق شیرازی کا شاگرد ۴۵۳ میں پیدا ہوا اور ۵۳۸ میں بغداد میں فوت ہوا)
- ۵۸۸۔ ابو احمد عسکری [حسن بن عبد اللہ بن سعید عسکری ابو ازلی] (ادیب - ۳۸۲) ولادت ۲۹۳۔ شاگرد ابن درید، کتاب الاخبار والنوادر، کتاب المختلف والمؤلف، کتاب الحکم والامثال، کتاب البر واجر، کتاب التصحیف
- ۵۸۹۔ ابو احییٰ [احمد بن علی بن محمد حسینی مہم مکتہ] (محدث -) کتاب المعرفة، فضل المؤمن، تاریخ الرجال، کتاب الوصایا
- ۵۹۰۔ ابو الاحوص [محمد بن یحییٰ بن حماد بغدادی] (محدث - ۲۷۹) قاضی عکبراء
- ۵۹۱۔ ابو الاسود ضحاک [ضحاک بن سلمان بن سالم کوفی] (نوی - نحوی - شاعر عرب)
- ۵۹۲۔ ابو اسامہ [حماد بن اسامہ کوفی] (محدث - ۲۰۱)
- ۵۹۳۔ ابو اسامہ شہید جہادہ بن محمد ازلی ہروی [نوی - ۳۹۹] حاکم طیفہ مصر نے اس اور اسکے دوست ابو الحسن علی بن سلیمان انطاکی کو ایک دن قتل کر دیا۔
- ۵۹۴۔ ابو اسامہ عیسیٰ ازلی [حماد بن دہیم بصری] (محدث - ۱۷۹)
- ۵۹۵۔ ابو اسحاق اسفرائینی [رکن الدین ابراہیم بن محمد بن ابراہیم اسفرائینی شافعی] (فقہ - اصولی - شکر - ۳۱۸) اسفرائین، جامع الحلی، الرد علی الملحدین، نور الیقین فی مشہد المحسنین، ابو القاسم شہیری کا مصاحب۔
- ۵۹۶۔ ابو اسحاق اصطخری [ابو اسحاق فارسی اصطخری یا صحرانی سیاح، صدی چہارم] ۳۴۰ھ میں عرب ہند و افریقہ کا سفر کیا۔ کتاب الاقالیم، المسالک والممالک۔
- ۵۹۷۔ ابو اسحاق اصفہانی [دیکھو ابن عاصم] (محدث - ۲۸۳)
- ۵۹۸۔ ابو اسحاق ثعلبی [ابراہیم سیار ثعلبی بصری المعروف بہ نظام منتری] (شکر - صدی دوم) جافکا کا استاد، معاصر مارون رشید (دیکھو نظام منتری)
- ۵۹۹۔ ابو اسحاق تیزون [ابراہیم بن احمد بن محمد] (نوی - صدی چہارم) ابو عمر زاہد علام ثعلب کا شاگرد
- ۶۰۰۔ ابو اسحاق ثعلبی [امام احمد بن محمد بن ابراہیم نیشاپوری شافعی] (مفسر - محدث - ۲۷۷) تفسیر کشف البیان، عماد اللمجالس، ابو طاہر بن خریز، ابو ابن ابراہیم
- ۶۰۱۔ ابو اسحاق جونی [صدر الدین ابراہیم بن سعد الدین محمد بن مویہ ابو بکر جونی حموی] (محدث - ۷۲۲) دیکھو ابن حموی، صاحب فراد السمطین
- ۶۰۲۔ ابو اسحاق حربی [ابراہیم بن اسحاق بن ابراہیم مروزی مالکی] (فقہ - ۲۸۵) ولادت ۱۹۸۔ احمد بن حنبل کا شاگرد و مساند، خلفائے اربعہ دیگر صحابہ سے جو ان کا شاگرد
- ۶۰۳۔ ابو اسحاق زجاج [ابراہیم بن سری بن سہل بصری] (نوی - ۳۱۱) میر کا شاگرد
- ۶۰۴۔ ابو اسحاق زہری [ابراہیم بن عبد الرحمن بن عوف] (تابعی - ۹۶) عمر ۷۵
- ۶۰۵۔ ابو اسحاق سبسی [عمر بن عبد اللہ ہمدانی کوفی] (تابعی - ۱۲۷) ولادت ۵۳۳ھ
- ۶۰۶۔ ابو اسحاق شیرازی [جمال الدین ابراہیم بن علی بن یوسف شیرازی شافعی اشعری] (صوفی - شکر - فقہ - ۴۷۶) بغداد) ولادت ۳۹۳۔ جد صاحب قاموس المذہب، التنبیہ، ملح، طبقات الفقہاء
- ۶۰۷۔ ابو اسحاق غری [ابراہیم بن یحییٰ بن عثمان بن محمد کلی غری شافعی] (نوی - شاعر عرب - ۲۴۲) ولادت ۴۴۱ غزہ - دیوان اشعار
- ۶۰۸۔ ابو اسحاق فرازی [ابراہیم بن محمد کوفی] (محدث - ۱۸۵)
- ۶۰۹۔ ابو اسحاق قتی [ابو اسحاق ابراہیم بن یحییٰ کوفی قتی] (محدث - دوسری صدی) امام رضا کے صحابی، کتاب النوادر، کتاب القضا یا، تفصیل الیہ المومنین
- ۶۱۰۔ ابو اسحاق بن محمد، ابو اسحاق بن محمد (شاعر عرب - ۴۴۱) شرح دیوان متینی
- ۶۱۱۔ ابو اسحاق مدنی [ابراہیم بن محمد بن ابو یحییٰ مدنی] (محدث - دوسری صدی) کتاب الحلال، والحرام، کہتے ہیں قدی زاد کی اکثر تاریخی تصنیفات کو اپنی نام سے منسوب کیا۔

- ۶۱۲۔ ابو اسحاق مروزی [ابراہیم بن احمد بن اسحاق مروزی بغدادی شافعی] (فقہ - ۳۴۰ قہرہ) سکونت بغداد مصر۔ فقہ میں ابن سیرین کا شاگرد شریح
- ۶۱۳۔ ابو اسحاق مصری عراقی [ابراہیم بن منصور بن مسلم مصری شافعی] (فقہ - ۵۹۶ مصر) خطیب مصر۔ عراق میں ابو اسحاق شیرازی کا صاحب ہاؤ لاد
- ۵۱۰۔ شرح مہذب - انکابیا ابو محمد عبد الحکم جو فاضل جلیل القدر تھا ۵۶۳ میں پیدا اور ۶۱۳ میں فوت ہوا۔ اچھا شاعر و خطیب تھا۔
- ۶۱۴۔ ابو اسحاق موصلی [ظہیر الدین ابراہیم بن عسکر موصلی شافعی] (فقہ - شاعر عرب - ۶۱۰ اسلامیہ) موصل کے قریب سلامیہ کا قاضی
- ۶۱۵۔ ابو اسحاق ندیم [ابراہیم بن مہمان بن بہمن ارجانی موصلی] (معنی مطرب - ۶۸۸ بغداد) ولادت ۶۲۵ کوئٹہ۔ اسکا گانا اول جہدی بن منصور ظریف عباسی بنی
- ۶۱۶۔ ابو اسماعیل کوئی [ابراہیم بن ابوالعباس یحییٰ بن سلیم کوئی] (ادب - قاری - دوسری صدی) مخاصر امام جعفر کاظم و رضا علیہم السلام
- ۶۱۷۔ ابو اسماعیل ازدی [احمد بن دریم بصری] (حدیث - ۱۷۹)
- ۶۱۸۔ ابو الاسود [ظالم بن عمر بن سفیان دؤلی بصری شیعہ] (تاجی - نحوی - ۹۹ مدینہ) صفین میں جناب علی کے ہمراہ۔ حضرت علی کی تعلیم ہوئی کہ تہ وین کی عہد ہو کر
- ۶۱۹۔ ابواسید مالک انصاری [اصحابی - حدیث - ۶۰] (عمر ۷۸) کل جنگوں میں رسول اللہ کے ساتھ رہے۔
- ۶۲۰۔ ابوامامہ ہاشمی [صدی بن عجلان] (اصحابی - حدیث - ۸۱ حص) مصر میں رہتے تھے پھر حص میں آ رہے
- ۶۲۱۔ ابوامامہ رومی [اسعد بن سہل بن حنیف انصاری اوسی] (اصحابی - ۱۰۰ مدینہ) عمر ۹۲
- ۶۲۲۔ ابوالوہب خزاز [ابراہیم بن عثمان] (حدیث - دوسری صدی) جناب صادق کاظم سے روایت کی [ابوالوہب انصاری دیکھو خالد بن زید]
- ۶۲۳۔ ابوالوہب [جعفر بن محمد بن حسن بحرانی] (فاضل شاعر عرب - ۱۰۲۸) دیوان ان کا بہت مشہور ہے۔ شاگرد شیخ بہائی
- ۶۲۴۔ ابوالخثری [دوب بن دوب بن وہب بن مقبہ اسدی مدنی بغدادی] (فقہ - حدیث - ۲۰۰ بغداد) ہارون کی طرف سے شریقی بغداد کا قاضی کیا ہوا تھا
- ۶۲۵۔ ابوالہداج [ابوالہداج بن عاصم بن عدی] (اصحابی - ۱۱۷)
- ۶۲۶۔ ابوبردہ [عمر بن ابوموسے عبد اللہ بن قیس اشعری] (تاجی - فقہ - ۱۰۴) ابوموسے اشعری کا بیٹا۔ شریح کے بعد کوئٹہ کا قاضی
- ۶۲۷۔ ابوبردہ [ابوبردہ ہاشمی بن یار بوی] (اصحابی - عہد معاویہ) کل جنگوں میں علی کے ہمراہ۔ براہین غازیہ کے مانوں۔ اوائل خلافت معاویہ میں رہے۔
- ۶۲۸۔ ابوبرزہ [فضلہ بن عبید اسلمی] (اصحابی - حدیث - ۶۰ مرو) سکونت بصرہ
- ۶۲۹۔ ابوالبرکات انباری [کمال الدین عبد الرحمن بن ابی الوفا محمد بن عبید اللہ شافعی] (نحوی - ۵۷۷) ولادت ۵۱۳۔ اسرار العربیہ - نزہۃ الالباب فی طبقات الادباء و میزان نخویں -
- ۶۳۰۔ ابوالبرکات سیسی [احمد بن عبد الوہاب سیسی] (ادب - ۵۱۴) موہب خلفاء عباسیہ
- ۶۳۱۔ ابوالبرکات عبد السلام [محمد الدین عبد السلام] (حدیث - ۷۰) متقی الاخبار
- ۶۳۲۔ ابوالبرکات کوئی [شریف عمر بن ابراہیم بن محمد کوئی حسینی] (نحوی - لغوی - حدیث - فقہ - ۵۳۹) ولادت ۴۴۲ کوئٹہ
- ۶۳۳۔ ابوالبرکات مستوفی [شریف الدین مبارک بن احمد بن مبارک اربلی] (حدیث - زہالی - ادب - ۶۳۷ موصل)
- ۶۳۴۔ ابوبشر دولابی [محمد بن احمد بن حماد وراق رازی دولابی] (حدیث - مورخ - ۳۴۰ عرج) دولاب رے کا ایک قریب پر تاریخ العلماء
- ۶۳۵۔ ابوبشر قتی [احمد بن ابراہیم بن احمد بن مصلی قتی] (نحوی - مورخ - ۷۰) تاریخ الکبریٰ مناقب امیر المومنین اخبار صاحب الزنج - کتاب الفرق عجیب
- ۶۳۶۔ ابوبصیر [ابوبصیر عتبہ بن اسید تھقی] (اصحابی - ۷۰) وفات عہد رسول میں۔ تیر دیکھو عبد اللہ بن محمد اسدی
- ۶۳۷۔ ابوالبقا کوفی [ابوالبقا جسی کوفی حنفی] (نحوی - نحوی - اوخر صدی یا دہم) الکلیات فی النحو واللغة والاصطلاح مصطفیٰ پاشا وزیر دوم الموقی
- ۶۳۸۔ ابوالبقا عکبری [عبد الدین عبد اللہ بن حسین بن عبد اللہ عکبری] (نحوی - ادب - ۶۱۶ بغداد) ارباب القرآن - شرح مفصل - شرح مقامات حریری - شرح الاضاح - لہاب - شرح دیوان متنبی - شرح بلع ابن جتی - ولادت ۵۳۸ - شاگرد ابن اثبات
- ۶۳۹۔ ابوالبقا جلی [جعیش بن علی بن جعیش جلی] (ابن الصائغ) (نحوی - ۶۳۳ طبرستان) ولادت ۵۵۳ طبرستان - ابن خلکان کا استاد - شرح مفصل زنجیری شریح

- ۴۳۰۔ ابو البقاء نایسی [زین الدین خالد بن یوسف بن سعد نایسی دمشقی] (نوی۔ لغوی۔ ۴۶۳) ولادت ۵۸۵
- ۴۳۱۔ ابو بکر بن ابی شیبہ [عبداللہ بن محمد بن ابی شیبہ کوفی] (محدث۔ ۲۳۵) مسند مصنف۔ سفیان بن عیینہ اور عبداللہ بن مبارک کاشاگرد۔ بخاری مسلم۔
ابوداؤد اور ابن ماجہ کا استاد
- ۴۳۲۔ ابو بکر بن ابراہیم [ابو بکر بن ابراہیم] (محدث۔ ۳۸۱) معجم کبیر مسند ابی حنیفہ۔ اربعین۔
- ۴۳۳۔ ابو بکر بن ابوتخافہ [عبداللہ بن عثمان] (صحابی۔ ۱۳۰ عینہ) عمر ۴۳۰۔ چار بار اور عشرہ مبشرہ سے
- ۴۳۴۔ ابو بکر بخاری [محمد بن قاسم بن محمد بن ابی الانباری] (نوی۔ محدث۔ ۳۲۸ بغداد) کتاب شکل۔ نویب الحریث۔ کتاب الاضداد۔ انصاف۔ کتاب الزاہر
والکافی نويس۔ ولادت ۲۷۱۔ شاگرد حطب۔
- ۴۳۵۔ ابو بکر قتالی [قاضی ابو بکر محمد بن طیب بن محمد بصری اشعری۔ بغدادی] (حکلم۔ ۳۰۰ بغداد) اپنے زمانہ میں علم کلام میں سگانہ
- ۴۳۶۔ ابو بکر جاردی [محمد بن نصر بن سلمہ بن جارد و نیشاپوری] (محدث۔ ۲۹۱)
- ۴۳۷۔ ابو بکر بن غاضب [امام ابو بکر محمد بن محمد بن عبداللہ بنی بغدادی] (محدث۔ ادیب۔ ۴۸۹)
- ۴۳۸۔ ابو بکر جنیدی [شمس الدین محمد بن ابی بکر بن محمد جنیدی] (نوی۔ ...) موشع شرح کافہ حاجبہ۔ خبیس کرمان کا ایک گانویہ
- ۴۳۹۔ ابو بکر خوارزمی [محمد بن عباس خوارزمی نیشاپوری] (ادیب۔ لغوی۔ شاعر۔ نساب۔ ۳۸۳) ابو جعفر بن رستم طبری کا بھائی۔ لغت و انساب میں امام۔ مدت
ملک حلب میں پھر نیشاپور میں رہا
- ۴۴۰۔ ابو بکر رازی [احمد بن علی بن حسین نیشاپوری] (محدث۔ ۳۱۵) عمر ۵۲
- ۴۴۱۔ ابو بکر رازی [محمد بن ابی بکر رازی] (طبيب۔ ۳۱۱) کتاب الکاوی۔ ۳۰ جلد۔ کتاب الکامع۔ کفایہ منصوری جو منصور بن نوح سامانی کے نام پر لکھی۔ اپنے
زمانہ کا امام الاطباء
- ۴۴۲۔ ابو بکر زبیدی [محمد بن حسن بن عبداللہ زبیدی اشبیلی زبیل قرطبہ] (نوی۔ فقیہ۔ ۳۷۹ اشبیلیہ) ولادت ۳۱۶۔ قاضی اشبیلیہ۔ مختصر کتاب یعین کتاب الامنع
مکتبہ لابنہ نويس۔ طبقات النحویین واللغویین
- ۴۴۳۔ ابو بکر زجاج [احمد بن حسین] (نوی۔ صدی چہارم) مطبع باللہ خلیفہ عباسی کا ماصر
- ۴۴۴۔ ابو بکر سجستانی [محمد بن عزیز سجستانی] (ادیب۔ لغوی۔ ۳۴۰) ابو بکر انباری کاشاگرد۔ غیب القرآن جس کا نام زہرۃ القلوب ہے
- ۴۴۵۔ ابو بکر سختیانی [ابوبکر بن ابی تیمہ کیسان بصری] (تابعی۔ ۱۳۱)
- ۴۴۶۔ ابو بکر سراج [محمد بن سری بغدادی] (نوی۔ ۳۱۶) کتاب الاصول شرح کتاب سیبویہ
- ۴۴۷۔ ابو بکر شافعی [ابوطالب محمد بن محمد] (محدث۔ ۳۵۴) غیلانیات
- ۴۴۸۔ ابو بکر شیبانی [یونس بن بکر بن واصل کوفی] (محدث۔ ۱۹۹) مغازی
- ۴۴۹۔ ابو بکر شیرازی [احمد بن عبدالرحمان فارسی شیرازی] (محدث۔ ۴۰۷) کتاب الاغلاب
- ۴۵۰۔ ابو بکر صولی شطرنجی [محمد بن یحییٰ بن عبداللہ صولی شطرنجی] (ادیب۔ نوی۔ ۳۳۶ بصرہ) کتاب لوزراء۔ کتاب لوزراء۔ کتاب دبا لکاتب۔ ندیم راضی باللہ
- ۴۵۱۔ ابو بکر صولی صیرفی [محمد بن عبداللہ بغدادی شافعی] (فقیہ۔ ۳۳۰) ابن سیرج کاشاگرد
- ۴۵۲۔ ابو بکر طرطوشی [ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طرطوشی اندلسی مالکی] (صوفی۔ مورخ۔ ۵۷۰ سکندریہ) دیکھو ابن ابی رندقہ
- ۴۵۳۔ ابو بکر عیاش [ابو بکر بن عیاش اسندی] (تابعی۔ ۱۵۳) عمر ۹۶
- ۴۵۴۔ ابو بکر قفال [محمد بن علی بن اسماعیل شافعی شافعی] (فقیہ۔ محدث۔ لغوی۔ اصولی۔ شاعر۔ ۳۶۵ شافعی) ولادت ۲۹۱۔ شاگرد ابن سیرج۔ یہ ابن جریر طبرانی
سے اور حاکم ابو عبداللہ اس سے روایت کرتا ہے۔

- ۴۶۵۔ ابوبکر بن قہران [عبد اللہ بن قہران] (نحوی۔ ۲۷۷)
- ۴۶۶۔ ابوبکر کلابادی [محمد بن ابراہیم کلابادی] (صوفی۔ ۳۸۰ بخارا)
- ۴۶۷۔ ابوبکر مالکی [احمد بن عبد اللہ بن حسن انصاری مالکی (حمید)] (نحوی۔ محدث۔ ادیب۔ ۵۲۲ مہر) ولادت ۴۰۷۔ معاصر محمد بن ابی نعیم نووی
- ۴۶۸۔ ابوبکر خرقوی [ابوبکر بن عبد الرحمن بن حارث بن ہشام بن مغیرہ خرقوی] (تاجی۔ محدث۔ فقیہ۔ ۹۲۲) ولادت خلافت عمر میں۔ مدینہ کے ۷ فقہوں (عبد اللہ بن عمرو۔ قاسم۔ سعید۔ سلیمان۔ ابوبکر خرقوی۔ خارجہ) میں سے
- ۴۶۹۔ ابوبکر مغافری [قاضی ابوبکر محمد بن عبد اللہ بن العری] (محدث۔ مفسر۔ ۵۴۳ قاس) دیکھو ابن عربی۔
- ۴۷۰۔ ابوبکر نقاش [محمد بن حسن بن زیاد بن یارون بن جعفر مرقی موصی بغدادی] (مفسر۔ محدث۔ ۳۵۱) ولادت ۲۶۵۔ تفسیر
- ۴۷۱۔ ابوبکرہ [نفسی بن حارث بن کلہ نفی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۱ یا ۴۹ ہجری) سمیعہ کابیشا۔ زیاد بن سمیعہ کاماری بھائی
- ۴۷۲۔ ابوتام [حبیب بن اوس بن حارث طائی عالمی شامی بغدادی] (شاعر عرب۔ ۲۲۸ موصول) ولادت ۱۹۰۔ سکونت شام بغداد خراسان مصر۔ انور مانہ کاسکے پڑا
- ۴۷۳۔ ابوتوبہ [میمون بن جعفر بغدادی] (نحوی۔ دوسری صدی) کسائی کا شاگرد
- ۴۷۴۔ ابوالشام [محمود بادو تونسسی] (شاعر عرب۔ ۱۲۸۸) اہل تونس اسکو نابغہ افریقی کہتے ہیں
- ۴۷۵۔ ابوعلمہ [ابو ثعلبہ] (صحابی۔ ۷۵ شام)
- ۴۷۶۔ ابونور کللی [ابراہیم بن خالد بن ابی الیمان کللی شافعی بغدادی] (فقیہ۔ ۲۴۶ بغداد) امام شافعی کا صاحب
- ۴۷۷۔ ابوجحیفہ [وسیب بن عبد اللہ عامری نزہل کوفہ] (صحابی۔ ۷۴ کوفہ)
- ۴۷۸۔ ابوجعفر [محمد باقر بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی] (تاجی۔ محدث۔ ۱۱۴) ولادت ۵۶ یا ۵۸۔ ائمہ اثنا عشر سے پانچویں امام
- ۴۷۹۔ ابوجعفر اسکافی [محمد بن عبد اللہ مغزلی] (متکلم۔ ۲۴۰)
- ۴۸۰۔ ابوجعفر بخاری [قاضی احمد بن اسحاق بن بہلول بغدادی] (ادیب۔ فقیہ۔ ۳۱۸ بغداد) ولادت ۲۳۱ بخارا
- ۴۸۱۔ ابوجعفر سمرقانی [احمد بن ابی عبد اللہ محمد بن خالد برقی قزاقی] (فقیہ۔ محدث۔ ادیب۔ ۲۷۰) کتاب المحاسن۔ کتاب الشواہد من کتاب اللہ۔ کتاب الاشمال۔ اختلاف الحدیث۔ تفسیر الاحادیث۔ کتاب الطب۔ کتاب العقل۔ کتاب الخصال۔ کتاب التایخ۔ کتاب القیام۔ مصباح العلم۔ طبقات الرجال۔ کتاب الاوائل۔ مخازی النبی وغیرہ۔ معاصر امام جوادی۔ صفار صاحب بصائر الدہجات نے ان سے روایت کی۔ ابوالحسن احمد بن فارس ادیب و لغوی انکا شاگرد تھا
- ۴۸۲۔ ابوجعفر برقی [احمد بن محمد بن ابی نصر زید برقی کوفی] (محدث۔ ۲۷۱) امام رضا علیہ السلام۔ صحابی۔ کتاب الحجاج
- ۴۸۳۔ ابوجعفر بصری [یحییٰ بن ابوزید بصری معتزلی] (فقیہ۔ قاضی متکلم۔ ۶۱۱)
- ۴۸۴۔ ابوجعفر خوارزمی [محمد بن موسیٰ خوارزمی] (ریاضی۔ ۲۰۵) جبر و مقابلہ [ابوجعفر تپائی دیکھو ابن مضاء]
- ۴۸۵۔ ابوجعفر رواسی [محمد بن حسن بن ابی سارہ بن افی معاذ بنلی کوفی] (نحوی۔ دوسری صدی) معانی القرآن۔ الوقت والابتداء۔ کسائی۔ ذرا کا استاد دیکھو ابی اسحاق
- ۴۸۶۔ ابوجعفر طبری [امام محمد بن جریر بن یزید طبری] (مفسر۔ مورخ۔ فقیہ۔ ۳۱۰) ولادت ۲۲۴ مآل سکونت بغداد۔ تاریخ الرسل والملوک تفسیر جامع البیان فی تالی
- ۴۸۷۔ ابوجعفر طبری [احمد بن محمد طبری] (ادیب۔ اوائل صدی چہارم) معتزہ عباسی کا معاصر
- ۴۸۸۔ ابوجعفر طوسی [ابوجعفر ثالث محمد بن حسن بن علی طوسی بغدادی] (فقیہ۔ محدث۔ ۴۰۶ ہجری) شیخ الطائفہ۔ شاگرد شیخ مفید۔ مستبصر۔ تہذیب الاحکام۔ نہایہ۔ عمدۃ الاصول۔ الرجال مبسوط۔ ریاض القول۔ التبیان فی تفسیر القرآن۔ مصباح المستجد۔ کتاب الغیۃ تلخیص الشافعی۔ تفسیر الحسن۔ اصول عقائد۔
- ۴۸۹۔ ابوجعفر بن فرخ [محمد بن فرخ کوفی] (ادیب۔ تیسری صدی) شاگرد مسلم بن عاصم صاحب فراء
- ۴۹۰۔ ابوجعفر قتی [احمد بن محمد بن عیسیٰ اشعری] (فقیہ۔ دوسری صدی) صحابی امام رضا و ابوجعفر ثانی و ابوالحسن عسکری۔ کتاب التوحید۔ فضل النبی کتاب المقتد۔ کتاب النوادر۔ النسخ والمنسوخ۔

- ۶۹۱۔ ابو جعفر کلینی [شفہ الاسلام محمد بن یعقوب کلینی] (محدث - ۳۲۹) دیکھو کلینی
- ۶۹۲۔ ابو جعفر کوئی [محمد بن عثمان] (نحوی تیسری صدی) ابن المعتز کا موب
- ۶۹۳۔ ابو جعفر مقری [احمد بن یوسف بن علی بن یوسف فہری بلی تونس] (نحوی - ۶۹۱)
- ۶۹۴۔ ابو جعفر بن صالح [احمد بن عبید اللہ بن صالح دلمی کوئی] (ادیب تیسری صدی) یزید بن ہارون اور صبی کا شاگرد
- ۶۹۵۔ ابو الجوزاء [اوس بن عبد اللہ زوی بصری] (تابعی - ۸۳)
- ۶۹۶۔ ابو الجوزاء [حسن بن علی بن محمد] (ادیب - شاعر عرب - ۴۰) مدون بغداد میں رہا - ولادت ۳۸۲
- ۶۹۷۔ ابو حاتم رازی [محمد بن ادیس بن منذر] (محدث - ۱۹۵)
- ۶۹۸۔ ابو حاتم کھتانی [مہمل بن محمد بن عثمان کھتانی بصری بغدادی] (نحوی - محدث - شاعر عرب - ۲۴۸)
- ۶۹۹۔ ابو حاتم ہروی [ابو عبد اللہ واحد بن احمد بن ابوالقاسم بن محمد ہروی] (نحوی - محدث - ۴۴۳)
- ۷۰۰۔ ابو حامد اسفرائینی [احمد بن ابوطاہر محمد بن احمد اسفرائینی شافعی بغدادی] (فقہ - ۴۰۶) بغداد تعلیقہ الکبریٰ کتاب البستان - ولادت ۴۴۳ م بلوچان دار کی اور ابو الحسن بن مرزبان کا شاگرد۔
- ۷۰۱۔ ابو حامد غزالی [زین الدین محمد بن محمد بن طاووس احمد غزالی طوسی اشعری شافعی] (فقہ - محدث - حکیم متکلم - ۵۰۵)
- ۷۰۲۔ ابو حامد مردودی [قاضی احمد بن عامر بن بشر شافعی بصری] (فقہ - ۴۶۲) ابوالصالح مروزی کا شاگرد - الجامع مذاہب میں شرح مختصر مزی
- ۷۰۳۔ ابو الجراح اندلسی [یوسف بن محمد بن ابراہیم بلوی مالکی اندلسی] (ادیب - ۴۵۳ تونس) ولادت ۵۷۳ - کتاب القضا با لوفی
- ۷۰۴۔ ابو حذافہ [احمد بن اسماعیل مدنی بغدادی] (محدث - ۴۵۹ عمر ۱۰۰)
- ۷۰۵۔ ابو حنیفہ [ابو حنیفہ بن عقیل بن یحییٰ] (صحابی - محدث - ۱۲) جنگ یمامہ میں شہید ہوئے - عمر ۵۳
- ۷۰۶۔ ابو الحسن اشعری [علی بن اسماعیل بن اسحاق اشعری بصری بغدادی] (متکلم - ۴۳۰) ولادت ۲۶۰ بصرہ کتاب التبیین علی اصول الدین قیصری
- کتاب الشرح والتفصیل - کتاب الموجز - ایضاح البرہان - رد المذاہب - معرزی مذہب چھوڑ کر عدل خدا و خلق قرآن کو اعتقاد سے نائب ہوا - فقہ میں ابو یوسف مروزی کا شاگرد - ابو موسیٰ اشعری کا نسل سے۔
- ۷۰۷۔ ابو الحسن انصاری [علی بن برہاس بن محمد بن ہنسی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۷۱) جذوۃ البیان - فہرۃ الحقیان - الجمل فی شرح الجمل
- ۷۰۸۔ ابو الحسن انصاری [علی بن موسیٰ بن علی حیاتی نزہل فاس] (حکیم - شاعر عرب - ۵۹۳) فاس کا خلیفہ - شدور المذہب فی صناعتہ کیمیاء نظم میں
- ۷۰۹۔ ابو الحسن بغدادی [قاضی ابوالحسن محمد بن یوسف بغدادی] (نحوی - نحوی - فقہ - محدث - ۴۴۸) الفرج بعد الشدة - مسند
- ۷۱۰۔ ابو الحسن بکری [محمد البکری الصدوقی السمری] (مورخ - ۹۵۰) خلیفہ اولیٰ کی نسل سے - فتوح الیمین - درۃ المکملہ فی فتح مکہ المجلد
- ۷۱۱۔ ابو الحسن ہنسی [علی بن محمد بن مسلمہ مخزومی ہنسی] (نحوی - ادیب - شاعر عرب - ۶۴۲)
- ۷۱۲۔ ابو الحسن جملہ [احمد بن جعفر بن موسیٰ بن علی واسطی] (شاعر عرب - منجم - ۴۲۶) ولادت ۲۲۴
- ۷۱۳۔ ابو الحسن حونی [علی بن عیسیٰ بن فرج شیرازی بغدادی] (نحوی - ۴۲۰) بغداد شرح ایضاح - ولادت ۳۲۸
- ۷۱۴۔ ابو الحسن حریری [علی بن عیین بن منصور حرانی] (شاعر عرب - ۶۵۵) سکونت دمشق - زین الدین تھا
- ۷۱۵۔ ابو الحسن حملاؤ [علی بن عبد اللہ و صیف] (شاعر عرب متکلم - ۴۶۶) بغداد
- ۷۱۶۔ ابو الحسن خرقانی [خواجہ علی خرقانی زبجانی] (صوفی - ۲۲۴) خرقان خرقان ملاوۃ جرجان میں ہے
- ۷۱۷۔ ابو الحسن کھسائی [علی بن عبد اللہ بن عوف الخوار بغدادی] (نحوی - ۴۱۵)
- ۷۱۸۔ ابو الحسن سکونی [ابو الحسن علی بن محمد بن محمد بن علی سکونی حلی امامی] (نحوی - ۶۰۶)

- ۷۱۹۔ ابو الحسن شمس [علی بن عبد اللہ] (نوی۔ ۴۱۵) ابن جتی کا شاگرد
- ۷۲۰۔ ابو الحسن طوسی [علی بن عبد اللہ بن سنان کوفی] (نوی۔ تیسری صدی) معاصر ابن سبکت۔ ابن الاعرابی کا شاگرد
- ۷۲۱۔ ابو الحسن عمرانی [علی بن محمد بن علی خوارزمی] (مفسر۔ نحوی۔ ادیب۔ ۵۶۰) شاگرد زنجیری۔ کتاب الموضع والبلدان۔ شہنشاہ الاسلامی
- ۷۲۲۔ ابو الحسن غناطی [سہیل بن محمد بن مالک ازدی اندلسی] (فقہ۔ ادیب۔ نحوی۔ ۶۳۹) ولادت ۵۵۹
- ۷۲۳۔ ابو الحسن غناطی [ابو الحسن خضر بن رضوان بن احمد مرقی غناطی] (نوی۔ ۵۲۷)
- ۷۲۴۔ ابو الحسن قالی [علی بن احمد بن علی بصری بغدادی] (ادیب۔ شاعر۔ ۴۸۸) قالہ قریہ ہے خورستان کا
- ۷۲۵۔ ابو الحسن قریبیبی [علی بن ہارون بن نصر] (نوی۔ ۴۷۱) ولادت ۲۹۰۔ علی بن سلیمان اخفش کا شاگرد
- ۷۲۶۔ ابو الحسن کندی [جمال الدین علی بن ثروان بن زید بغدادی] (نوی۔ ادیب۔ ۵۶۵ دمشق) ابن عم حاج الدین کندی
- ۷۲۷۔ ابو الحسن کوفی [ابو الحسن علی بن اسماعیل بن شعیب بن میثم تماری اسدی کوفی] (متکلم۔ ۵۶۵) شرح سبوع معلقہ
- ۷۲۸۔ ابو الحسن بن کیسان [محمد بن احمد بن کیسان] (نوی۔ ۲۹۹) نقلت سبک کا شاگرد۔ مذهب خویش۔ شرح سبوع معلقہ
- ۷۲۹۔ ابو الحسن نحی [علی بن انجب ابو الکلام مفضل بن علی مقدسی اسکندرانی مالکی] (فقہ۔ ۶۱۱ قاہرہ) ولادت ۵۴۴۔ ان کے والد قاضی انجب ۳۵۰ میں پیدا اور ۵۸۸ میں فوت ہوئے۔
- ۷۳۰۔ ابو الحسن لکھنوی [سید ابو الحسن محمد بن علی بن صفدر لکھنوی] (فقہ۔ جی)
- ۷۳۱۔ ابو الحسن مجاشعی [علی بن فضال بن علی فرزدی قیروانی] (نوی۔ نحوی۔ مفسر۔ مورخ۔ ۴۷۹) تفسیر العیسیٰ ۲۰ جلد۔ کتاب نکت القرآن۔ اکسیر المذہب نحویں۔ الفصول فی معرفۃ الاصول۔ کتاب العرفین۔ کتاب تاریخ الدول۔ ۳۰ جلد۔ الاکسیر فی علم التفسیر ۵۵ جلد
- ۷۳۲۔ ابو الحسن محامی [احمد بن محمد بن احمد ضبی بغدادی شافعی] (محدث۔ ۴۱۵) ولادت ۳۶۸۔ ابو حامد اسفرائینی کا شاگرد۔ المجموع یقین۔ بابا
- ۷۳۳۔ ابو الحسن مدائنی [علی بن محمد بن عبد اللہ بن ابویوسف بصری مدائنی] (مورخ۔ ۶۲۵) من قبل من الطالبین۔ کتاب الفالیات۔ و لہ تصانیف
- فتوحات الاسلام۔ کتاب الاحداث۔ خطبہ امیر المومنین۔ کتب احوال نجی میں۔ ولادت ۱۳۵
- ۷۳۴۔ ابو الحسن منجم [علی بن یحییٰ بن ابی منصور] (شاعر۔ منجم۔ مذہب۔ ۴۷۵) سمرہ) متوکل وغیرہ خلفاء عباسیہ کا ندیم
- ۷۳۵۔ ابو الحسن موصی [آغا خفیف الدین علی بن عدلان بن حماد موصی] (مترجم۔ ۶۶۶) ولادت ۵۸۳
- ۷۳۶۔ ابو الحسن نیشاپوری [مرید بن محمد بن علی طوسی نیشاپوری] (محدث۔ ۶۱۷) ولادت ۵۲۴
- ۷۳۷۔ ابو الحسن وراق [محمد بن عبد اللہ] (نوی۔ ۵۶۱) معاصر ابو طالب عبدی۔ شرح مختصر جری۔ (نیز دیکھو ابو الحسن رسانی)
- ۷۳۸۔ ابو الحسن بن وراق [محمد بن عبد اللہ] (نوی۔ ۴۷۰) محمد بن عبد اللہ وراق کا واس
- ۷۳۹۔ ابو الحسن بن ہذیل [علی بن ہذیل] (ادیب۔ ۴۷۰) عین الادب والسیاسة وزین الحسب والریاسة
- ۷۴۰۔ ابو الحسن ہیکاری [شیخ الاسلام علی بن احمد بن یوسف بن عرفہ اموی] (محدث۔ ۴۸۶) ولادت ۴۰۹۔ عتبہ بن ابوسفیان کی نسل سے
- ۷۴۱۔ ابو الحسن ہلالی [ہلال بن محمد بن ابی اسیم] (نوی۔ ۴۴۸) ولادت ۳۶۸
- ۷۴۲۔ ابو الحسن ہندی [ذوالفقار احمد بھوپالی] (نوی۔ ادیب۔ جی) المتکرم فی بیان ما یعلق بالموث والمذکر ۲۹۷ھ میں بھوپال میں چھپی۔
- ۷۴۳۔ ابو الحسن بصری [محمد بن علی بن طیب بصری مرقی بغدادی] (متکلم۔ ۴۳۶) المقدمات فی فہم فیہ تصنیف الاولہ۔ غرر الاولہ و شرح اصول خمسہ۔
- ۷۴۴۔ ابو الحسن رازی [احمد بن فارس بن زکریا بھملی رازی شافعی مالکی] (نوی۔ نحوی۔ ۳۹۰) مجمل اللغۃ۔ المصاحبی حلیۃ الفقہاء۔ بدیع الزمان ہندی کا استاد۔ (دیکھو ابن فارس)

۴۳۵۔ ابو الحسن راوندی [احمد بن یحییٰ بن اسحاق بغدادی] (فاضل - عالم متکلم - ۲۳۵ھ - ولادت ۲۰۵ھ - مقالہ در علم کلام فیضیہ المتزلزہ - کتاب التلخیص کتاب الفیہ
کتاب القصب (راوند کاشان کا قریہ ہے)

۴۳۶۔ ابو الحسن شیعی [ابو الحسن احمد بن ابراہیم سیاری شیعی] (متکلم - تیسری صدی) ابو عمر زید صاحب ثعلب کا ماموں۔

۴۳۷۔ ابو الحسن بن عبد الوارث [ابو الحسن بن عبد الوارث محمد بن حسین بن محمد] (نحوی - صدی چہارم) ابو علی فارسی کا بھانجہ عبد القادر جہانی کا استاد

۴۳۸۔ ابو الحسن کا تب [احمد بن سعد اصفہانی] (نحوی - منطقی - بعد ۳۲۷ھ) کتاب المنطق - کتاب الجہاد - کتاب الرسائل

۴۳۹۔ ابو الحسن بن کا تب [احمد بن علی] (کاتب - ۴۵۰ھ)

۴۴۰۔ ابو حفص بن زیات [عمر بن محمد بن علی بغدادی] (محدث - ۳۷۵ھ)

۴۴۱۔ ابو حفص بلخی [نعم الدین عمر بن محمد بن احمد بن علی تضاوی بلخی] (لغوی - مفسر - محدث - ۵۳۸ھ) ولادت ۴۶۲ھ - تفسیر لفظ و حدیث میں قریب
سو کتابوں کے تصنیف کیں۔

۴۴۲۔ ابو حفص ربیع [ربیع بن صبیح مدنی بصری] (محدث - دوسری صدی) محمد بن قاسم ثقفی کے مدد شدہ ہیں آیا کہتے ہیں یہ اسلام میں اولیٰ مصنف تھے۔

۴۴۳۔ ابو حمزہ ثمالی [غائب بن ابی صفیہ دینار ثمالی ازدی کو فی] (ثمالی - محدث - ۱۵۰ھ) امام زین العابدینؑ محمد باقر و جعفر صادقؑ سے روایت کی نیز

۴۴۴۔ ابو حنیفہ دینوری [احمد بن داؤد دینوری] (محدث - نحوی - ادیب - لغوی - مہندس - ۲۸۱ھ) اصلاح المنطق - جواہر العلم - الجہاد المقابله - کتاب الفصاحتہ -
کتاب لیلات - اخبار الطوال۔

۴۴۵۔ ابو حنیفہ کو فی [نعمان بن ثابت بن زوطی کو فی] (امام عظیم) (فقہ - ۱۵۰ھ) ولادت ۸۰ھ - کوفہ - قصیدۃ النعمانیہ - فقہ اکبر - المقصود صرف میں احمد بن
سلیمان سے فقہ پر مشی - قیاس کے ساتھ فقہ کی تدوین اول انہوں نے ہی کی۔

۴۴۶۔ ابو حنیفہ مغربی [نعمان بن عبد اللہ بن محمد بن منصور مالکی امامی مغربی مصری] (فقہ - ۳۶۳ھ قاهرہ) دعائم الاسلام - اختلاف اصول المذاهب کتاب الاختلاف
فقہ میں - رد المکرر از جہاد السنہ - کتاب المناقب والمثالب - کتاب الاختصار - اساس التاویل۔

۴۴۷۔ ابو حیان نو جدی [علی بن محمد بن عباس شیرازی سمرقانی] (لغوی - ادیب - فقہ - متکلم - ۸۰۰ھ یا ۴۰۰ھ) مقابسات - الصدق والتصدیق - وصف العلوم و انواعها
کتاب المحاضرات والمناظرات - کتاب الاستعار والموانئ - ابو عبد کا استاد - ابن عمید اور ابن عبد کا مصاحب۔

۴۴۸۔ ابو حیان نحوی [امام اشیر الدین محمد بن یوسف بن علی غراطی مصری] (شاعر - نحوی - مفسر - محدث - ۴۴۵ھ مصر) ہدایۃ النحوی تفسیر بحر محیط - شرح کتاب سیبویہ -
صرف نحو کا امام الدنیا - ولادت ۴۵۳ھ غراطہ

۴۴۹۔ ابو خالد کابلی [ابو خالد کابلی] (محدث - اول صدی) اصحاب امام زین العابدین سے

۴۵۰۔ ابو خالد سلمیٰ [یزید بن ہارون بن زادی ازدی واسطی] (محدث - ۲۰۶ھ) ولادت ۱۱۸ھ

۴۵۱۔ ابو الخطاب [عمر بن عبد اللہ بن ابی ریحہ مخزومی] (شاعر عرب - ۳۳۹ھ) ولادت ۲۳۳ھ

۴۵۲۔ ابو الخطاب باجی [علاء الدین علی بن محمد بن خطاب باجی مصری] (فقہ - ۷۱۳ھ) ولادت ۶۳۱ھ

۴۵۳۔ ابو الخیر دہلوی [ابو الخیر دہلوی] (صوفی - حنفی) [نیز دیکھو طاشکری زادہ]

۴۵۴۔ ابو داؤد اعرج [عبد الرحمن بن ہرمز بن اعرج] (نحوی - ۱۰۷ھ - اسکندریہ)

۴۵۵۔ ابو داؤد سجستانی [سلیمان بن اشعث بن اسحاق ازدی سجستانی بصری] (محدث - ۲۷۵ھ) ولادت ۲۰۲ھ - بسند - الحسن - النسخ والمنسوخ۔

۴۵۶۔ ابو داؤد طبرانی [محمد بن سلیمان بن داؤد بن جابر و قاری بصری] (محدث - ۲۸۷ھ) عمر ۸۰ - بسند

۴۵۷۔ ابو داؤد کو فی [تقیج بن حارث کو فی] (سالمی - محدث - ۵۱ھ)

۴۵۸۔ ابو داؤد نحوی [مسلم بن محمد] (نحوی - شاعر عرب - صدی چہارم) مودب سیف الدولہ حمدان - کتاب المذکر والمؤثر

- ۷۶۹۔ ابو داؤد مروزی [سلیمان بن سعید] (نحوی - ۲۵۷) نصر بن شیبہ اور اصمعی کا شاگرد
- ۷۷۰۔ ابو جابر [سماک بن خرطشہ] (صحابی - ۵۰)
- ۷۷۱۔ ابو ورداء [عومیر بن عامر انصاری خزرجی] (صحابی - محدث - ۳۲۲ دمشق) عالم اہل شام - قاضی دمشق
- ۷۷۲۔ ابو دلامہ [زید بن جون] (ادیب - شاعر عرب - ۱۶۱)
- ۷۷۳۔ ابو دلف [قاسم بن عیسیٰ بن اویس علی] (قائد - ۲۲۶ بغداد) مامون کا سپہ سالار - کتاب السلاح - سیاست الملوک - کتاب المنزہ
- ۷۷۴۔ ابو ذر [جندب بن جنادہ] (صحابی - محدث - ۳۲۲ زندہ) حضرت عثمان نے ربذہ میں جلا وطن کر دیا تھا۔
- ۷۷۵۔ ابو ذر ہمدانی [قاضی عمر بن زید عبد اللہ ہمدانی کوفی مرجی] (فقہ - ۱۵۶)
- ۷۷۶۔ ابو رافع [اسلم ابی ابراہیم قبلی] (صحابی - محدث - ۴۵) کتاب السنن والاحکام والقضایا - رسول اللہ اور علی مرتضیٰ کی تمام جنگوں میں ساتھ رہے
- ۵ سال کی عمر میں علی کے ساتھ کوفہ گئے پھر امام حسن کے ساتھ مدینہ واپس آئے - ابن خلکان نے قتل عثمان سے چند روز پہلے ۳۵ میں وفات لکھی ہے جو احادیث شیعہ کے خلاف ہے۔
- ۷۷۷۔ ابو رجاء [عمران بن تیم عزاری] (تابعی - ۱۰۷) حیات نبی میں مسلمان ہوئے تھے
- ۷۷۸۔ ابو رقیق [ابو حامد احمد بن محمد انطاکی مصری] (شاعر عرب - ۳۹۹ مصر) معظیفہ مصر اور اسکے وزیر ابن کلس کا مداح
- ۷۷۹۔ ابو الرواد [عبد اللہ بن عبد السلام بن عبد اللہ بصری] (مؤذن - ۲۷۹) [ابو رومیم - تافح بن عبد الرحمان]
- ۷۸۰۔ ابو ریحان [محمد بن احمد بن محمد بن عمرو بنی خوارزمی] (حکیم فیلسوف - ریاضی - ۴۲۹) عجائب الہند - آثار الباقیہ - کتاب الارشاد - تاریخ الامم الشرقیہ
- نیز قانون المسعودی - کتاب العیادل - ولادت ۳۶۲
- ۷۸۱۔ ابو الزبیر [محمد بن مسلم کوفی] (تابعی - ۱۲۵)
- ۷۸۲۔ ابو زرعہ نجیب [حیوۃ بن شریح مصری] (محدث - ۱۵۸)
- ۷۸۳۔ ابو زرعہ رازی [عبید اللہ بن عبد اللہ بن یزید رازی] (محدث - ۱۶۴)
- ۷۸۴۔ ابو زرعہ دمشقی [محمد بن عثمان دمشقی] (محدث - ۳۰۲)
- ۷۸۵۔ ابو زکریا تبریزی [ابو علی تبریزی] (لغوی خطیب - ۵۰۲) ولادت ۴۲۱ - شرح دیوان یحییٰ تہذیب الالفاظ - الوافی فی العروض والقوافی
- ۷۸۶۔ ابو زید بصری [سعید بن اوس بن ثابت خزرجی بصری قدری] (لغوی - نحوی - ادیب - ۲۱۵) بصری کتاب اللغات - کتاب النواہر - کتاب الفرق - کتاب الحجج والتشبیہ - ابو عمرو شیبانی کا شاگرد - ابو عبید اور ابو حامد سجستانی کا استاد - عمر ۹۵
- ۷۸۷۔ ابو زید بلخی [احمد بن سہل] (لغوی - نحوی - ادیب - ۳۲۲)
- ۷۸۸۔ ابو زید [ابو زید خارجہ بن زید بن ثابت صحابی] (فقہ - ۹۹ مدینہ) مدینہ کے فقہوں سے
- ۷۸۹۔ ابو زید عبادی [امام ابو زید حنین بن اسحاق عبادی] (طبییب - ۲۶۰) اقلیدس اور کتب طب و حکمہ کا یونانی سے عربی میں ترجمہ کیا
- ۷۹۰۔ ابو زید قرشی [محمد بن ابی الخطاب قرشی] (شاعر عرب - ۱۷۰) جہرۃ اشعر عرب -
- ۷۹۱۔ ابو زید مروزی [محمد بن احمد بن عبد اللہ مروزی کاشانی شافعی] (فقہ - ۳۷۱ مرو) ابو اسحاق مروزی کا شاگرد - فعال مروزی کا استاد - ۷۹۱ سال تک
- ۷۹۲۔ ابو زید نمیری [ابو زید عمر بن شہر بن عبیدہ نمیری بصری] (محدث - مورخ - ۲۶۲ سامرہ) اخبار المدینہ - تاریخ بصرہ - ولادت ۱۷۳ - [ابو سعادت]
- ۷۹۳۔ ابو سعید سمرقانی [تاج الاسلام عبد اللہ بن محمد بن منصور مروزی شافعی] (محدث - نسابہ - ۵۶۲) کتاب الانساب - ۸ جلد - ولادت ۵۰۶ - ۵۰۷
- میں خراسان - عراقین - شام اور حجاز کا سفر کیا۔
- ۷۹۴۔ ابو سعید ہروی [آدم بن احمد بن اسد ہروی بخاری] (ادیب - لغوی - ۳۵۴)

- ۸۲۳۔ ابو الشجر [احمد شافعی، اصفہانی] (فقہیہ - ۵۹۳ھ) ولادت ۴۰۳ھ - تقریباً یعنی مختصر فقہ شافعی
۸۲۴۔ ابوشیخ [ابو محمد عبداللہ بن محمد بن جعفر بن حیان انصاری] (محدث - مفسر - ۶۹ھ) ولادت ۲۷۴ھ - تفسیر - النظم والوصایا - تفسیر القرآن
۸۲۵۔ ابوالشیمس [محمد بن عبداللہ بن رزین] (شاعر عرب - ۱۹۹ھ) وکیل خراسانی کا عمراد
۸۲۶۔ ابوصالح [ابوصالح سامان] (ذکران مدنی) (تابعی - محدث - ۱۰۱ھ)
۸۲۷۔ ابوالصلح کنانی [ابراہیم بن نعیم عہدی کوئی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق کے صحابی
۸۲۸۔ ابوالصلاح [نقی الدین بن محمد بن عبید اللہ حلبی] (فقہیہ - محدث - صدی پنجم) ابن البراء نے ان سے روایت کی۔ شاگرد شیخ طوسی و سید مرتضیٰ - تقریباً لحاظ
الکافی - درالبہ ایہ نفیس - عمدۃ الثانیہ والکافی
۸۲۹۔ ابوالفضیل [ابوالفضیل بوریجی] (اورنج - ادیب - ۹۶۳ھ) تراجم الاعیان فی ابناء الزمان - شرح دیوان عمر بن قارص
۸۳۰۔ ابوطالب [عمران بن عبدالمطلب ہاشمی] (صحابی - ۸ھ بعثت) عم وحامی رسول
۸۳۱۔ ابوطالب اصفہانی [قاضی محمود بن علی بن ابیطالب قمی اصفہانی] (واعظ - خطیب - ۵۸۵ھ اصفہان)
۸۳۲۔ ابوطالب عالی [رضی الدین ابوطالب محمد بن علی عاملی الجزینی] (فقہیہ - محدث - متکلم - اوخر صدی ششم) شہید اول کے بیٹے شرح رسالہ اثنا عشریہ
۸۳۳۔ ابوطالب عہدی [احمد بن کبر عہدی] (نوی - صدی چہارم) شرح الصلاح - سیراتی عامی اور ابوعلی فارسی کا شاگرد
۸۳۴۔ ابوطالب کوئی [ابوطالب مکوف] (نوی - صدی دوم) کسی کا شاگرد
۸۳۵۔ ابوطالب مفصل [مفضل بن سلمہ کوئی] (نوی - تیسری صدی) معانی القرآن - کتاب البارس - کتاب الاستقاق - کتاب المیزل - المقصور والمحدود
۸۳۶۔ ابوطالب کئی [محمد بن علی بن عطیہ عارفی کئی] (واعظ - صوفی - ۳۸۶ھ بعد از) قوت القلوب فی معاطلہ المحبوب
۸۳۷۔ ابوطاہر اصفہانی [اسماعیل بن محمد بن وثابی اصفہانی] (ادیب - ۵۳۳ھ)
۸۳۸۔ ابوطاہر انباری [محمد بن محمد بن جان انباری مصری] (ادیب - کتاب - ۵۹۹ھ) تفسیر القرآن - کتاب المنظوم والمنثور
۸۳۹۔ ابوطاہر قرطبی [اسماعیل بن خلف بن سعید انصاری] (نوی - ادیب - ۴۵۵ھ)
۸۴۰۔ ابوطاہر صقلی [اسماعیل بن خلف بن سعید انصاری صقلی اندلسی] (نوی - ادیب - ۵۵۵ھ)
۸۴۱۔ ابوالطفیل [عامر بن واثلہ بن اسحاق لیثی کنانی] (صحابی - ۲۰ھ) (گلد - ۱۰۲ھ) تمام معروکہ میں علی کو ساتھ اور انتقام خون حسین میں مختار کو ساتھ رہے
۸۴۲۔ ابوطیکہ [سعید ابن مسلم انصاری] (صحابی - ۱۳۱ھ) عمر ۷۷
۸۴۳۔ ابوطیب صقلی [سلم بن محمد بن سلیمان شافعی نیشاپوری] (فقہیہ - ادیب - متکلم - ۳۸۷ یا ۴۰۲ھ) مفتی نیشاپور
۸۴۴۔ ابوطیب طبری [طاہر بن عبد اللہ بن طاہر طبری بغدادی شافعی] (فقہیہ - ۴۵۰ھ)
۸۴۵۔ ابوطیب ضیقی [محمد بن مفضل بن سلمہ ضیقی بغدادی شافعی] (فقہیہ - نوی - ۳۰۸ھ) ابن سرتج کا شاگرد - ضیاء القلوب فی معانی القرآن - کتاب الاستقاق -
دخل الے النھی - خلق الانسان - ان کے والد مفضل پرست لغوی اور لغوی تھے جن کی تصنیف کتاب البارس لفظ میں ہے۔
۸۴۶۔ ابوطیب ابن دشاؤ [محمد بن محمد بن احقاق] (نوی - ادیب - تیسری صدی) ثعلب و میتر کا شاگرد
۸۴۷۔ ابوالعائشہ [مسروق بن اجدع ہمدانی کوئی] (تابعی - محدث - ۶۳ھ)
۸۴۸۔ ابوالعاص [ابوالعاص بن الریح] (صحابی - ۱۲ھ) زینب بنت خدیجہ کے شوہر
۸۴۹۔ ابوالعالیہ [رفیع بن ہبران ریاضی بصری] (تابعی - محدث - ۹۳ھ)
۸۵۰۔ ابوالعالیہ [حسن بن مالک شامی] (ادیب - شاعر عرب - ۲۴۱ھ)
۸۵۱۔ ابوعمار ابن شہید [احمد بن ابوران عبد الملک بن ابوزرار احمد شافعی] (طریقہ) (اعجاز شہوت - ۶۷۹ھ) ولادت ۸۸ھ قبل مسیح کشف الکتاب فی الجراح المسکت

- ۸۵۳- ابوالعباس اول [محمد بن حسن بن دینار] (نوی - صدی سوم) ابن الاعرابی کا شاگرد۔ فطویہ کا استاد۔ کتاب الہدایہ۔ کتاب الاشیار۔ کتاب السراج
- ۸۵۳- ابوالعباس اودی [ولید بن مسلم دمشقی] (محدث - ۱۹۵) ولادت ۱۱۹ [ابوالعباس شیبلی = ابن حجاج - نوی - ۴۲۲]
- ۸۵۴- ابوالعباس بن جهم [عبید اللہ بن احمد بن محمد بن جهم بن بکیر بن اعین] (ادیب - شاعر عرب جو قیسی صدی) ابوبکر بن الانباری کا شاگرد
- ۸۵۵- ابوالعباس خضر اوی [احمد بن علی بن احمد خضر اوی] (نوی - ۵۴۲) دیکھو ابن زرقون
- ۸۵۶- ابوالعباس بن خلف [احمد بن عبد العزیز بن ہشام بن خلف فہری شہرستانی] (نوی - شاعر عرب - صدی ششم) شرح شواہد الایضاح - ارجوزہ نوی
- ۸۵۷- ابوالعباس عسکری [احمد بن سعد بن محمد دمشقی] (صوفی - نوی - ۷۵۰) شرح تہذیب الملکال - ولادت بعد ۷۹۰
- ۸۵۸- ابوالعباس قیسی [احمد بن عبد المؤمن بن موسیٰ شہرستانی] (نوی - ادیب - ۷۱۹) شرح مقامات حریری (دیکھو شہرستانی)
- ۸۵۹- ابوالعباس مرسی [ابوالعباس مرسی اسکندری] (مفسر - ۶۸۶)
- ۸۶۰- ابوالعباس مرسی [احمد بن محمد بن احمد مرسی] (ابوالعباس بن ہلال) (نوی - نوی - ۴۰)
- ۸۶۱- ابوالعباس نامی [احمد بن محمد دامی مصیعی] (شاعر عرب - ۷۰۰) صیغ الدولہ حمدان کا مداح مبتدعی سے اسکی چوتھی رہتی تھی
- ۸۶۲- ابوعبداللہ آمدی [حسین بن علی بن عبداللہ آمدی] (ادیب - نوی - ۴۶۶)
- ۸۶۳- ابوعبداللہ اودی [عمرو بن میمون مدججی یانی کوئی] (تاجی - محدث - ۷۵۰)
- ۸۶۴- ابوعبداللہ طوای [سلیمان بن عبداللہ بن فتی بغدادی اصضہانی] (نوی - ادیب - بعد ۴۳۰)
- ۸۶۵- ابوعبداللہ سعدی [امام ضیاء الدین محمد بن عبد الوہاب بن احمد مقدسی دمشقی (ضیاء مقدسی)] (محدث - ۴۳۳) ولادت ۵۶۹ کتاب الاحکام
- ۸۶۶- ابوعبداللہ طیبی [سعد الدین حسین بن علی بن احمد طیبی] (کاتب - شاعر عرب - ۸۰۰) بغدادی ولادت ۵۰۰ مستنجد عباسی کا ندیم
- ۸۶۷- ابوعبداللہ عماری [مطرف بن عبد اللہ عماری حرشی بصری] (تاجی - محدث - ۹۵)
- ۸۶۸- ابوعبداللہ عثانی [محمد بن عیسیٰ] (ادیب - اوائل صدی چہارم) شاگرد زجاج
- ۸۶۹- ابوعبداللہ قرشی [محمد بن احمد بن ابراہیم دمشقی خضر اوی اندلسی] (صوفی - ۵۹۹ قدس) منسوب بہ جزیرۃ الخضر او ملک مغرب مصر شام یا یسباد
- ۸۷۰- ابوعبداللہ عمری [زید بن اسلم عمری مدنی] (کنیت ابوالاسامہ) (تاجی - محدث - ۱۳۶)
- ۸۷۱- ابوعبداللہ قرطبی [محمد بن عبد الملک] (محدث - ۳۳۰) ولادت ۲۵۲
- ۸۷۲- ابوعبداللہ قضاوی [محمد بن سلام بن جعفر شافعی] (فقہ - ۴۵۳ مصر) قاضی مصر کتاب الشہادۃ کتاب الابناء عن الانبیاء - تاریخ الخلفاء و کتابہ
- ۸۷۳- ابوعبداللہ قزوینی [حسین بن محمد تمیمی غیری دارابی قزوینی] (امام لغت - ۳۴۲)
- ۸۷۴- ابوعبداللہ کوئی [احمد بن حسن بن اسماعیل بن شعیب بن میثم بن عبداللہ تار کوئی] (محدث - صدی دوم) کتاب النوادر - اصحاب الامام کا نظم و نثاس
- ۸۷۵- ابوعبداللہ کوئی [احمد بن ابراہیم بن ابی راشد بن عبید بن عازب انصاری کوئی بغدادی] (محدث -) کتاب الکشف فیما یتعلق بالسیقیفہ کتاب الاشربہ کتاب الفضائل کتاب لصفاتی تاریخ الامم کتاب التالیف کتاب السرار دیکھو ہشام الظہری
- ۸۷۶- ابوعبداللہ ہمدانی [عبداللہ بن عبد اللہ بن عتبہ بن مسعود ہمدانی مدنی] (تاجی - محدث - ۹۸) عمر بن عبد العزیز بن مروان کا مودب - طرینہ کے مفقود
- ۸۷۷- ابوعبداللہ دہرانی [رکن الدین محمد بن محمد بن محمد دہرانی] (فاضل - ظریف - ۵۷۵ دمشق)
- ۸۷۸- ابوعبداللہ نیری [محمد بن عباس بن محمد] (نوی - ۳۱۰ بغداد) منسوب بہ نیری بن منصور عباسی - مقتدر کے لڑکوں کا معلم - عمر ۸۲ اخبار اربعین کتاب الجبل - مناقب ابن عباس
- ۸۷۹- ابوعبداللہ رغانی [عبداللہ بن ابی نعیم بن عقبہ حضرمی مصری] (محدث - ۱۷۴ مصر) ۱۵۵ میں خلیفہ کی طرف کراول قاضی مصر کا مقرر ہوا - عمر ۸۱

- ۸۸۰۔ ابو عبد الرحمن [تقی الدین شیبہ بن حمدان] [ادیب طبیب - شاعر - فاضل - ۴۷۵ھ] سکونت قاہرہ - شیخ نجم الدین شیخ احمد بدیع بھائی - ولادت بغداد - ۴۷۲ھ
- ۸۸۱۔ ابو عبید [عبد الرحمن بن جبر انصاری] [صحابی - ۳۴۳ھ مدینہ]
- ۸۸۲۔ ابو عبید [ابو عبید بن مسعود] [صحابی - ۱۳۱ھ] جنگ جسر میں شہید ہوئے۔
- ۸۸۳۔ ابو عبید ہروی [احمد بن محمد بن محمد بن ابو عبید ہروی فاشانی] [ادیب - نحوی - ۴۰۱ھ] کتاب التزیین - ابو المنصور ازہری کا مصاحب
- ۸۸۴۔ ابو عبید [قاسم بن سلام بغدادی] [ادیب - فقیہ - ۲۲۴ھ] غریب الحریث والشواہد (نیز دیکھو ابن باب)
- ۸۸۵۔ ابو عبید اللہ بکری [عبد اللہ بن عبد الغزیز بن ابی صعب بکری اندلسی] [آذربائی - نحوی - ۴۸۷ھ] ولادت ۳۲۲ھ معجم ماہجہ - وصف فریقہ الشالیہ - شرح نوادر القالی - شرح امثال ابی عبید -
- ۸۸۶۔ ابو عبیدہ بن الجراح [عامر بن عبد اللہ بن الجراح قہری] [صحابی - محدث - ۱۸۰ھ] عشرہ مبشرہ سے - امین الامۃ - قدیم الاسلام
- ۸۸۷۔ ابو عبیدہ [محمد بن یحییٰ بصری خارجی] [مورخ - لغوی - ادیب - نحوی - ۲۱۰ھ] ولادت ۱۰۰ھ ہارون رشید کا استاد - کتاب الجمل والصفین - مجاز القرآن - غریب القرآن - غریب الحديث - کتاب الناح - کتاب الاضداد
- ۸۸۸۔ ابو العباس [ابو اسحاق اسماعیل بن قاسم بن سید غفری کوئی بغدادی] [شاعر عرب - ۲۱۱ھ] ولادت ۱۳۱ھ عین التمر - کوفہ میں پیش منجھالا - سکونت بغداد - دیوان اشعار -
- ۸۸۹۔ ابو عثمان اشنادانی [ابو عثمان اشنادانی] [لغوی - اوائل صدی چہارم] معاصر ابن دُیہ والوحاشم سجستانی
- ۸۹۰۔ ابو عثمان تیمی [ربیع بن ابی عبد الرحمن فروخ مدنی] [تابعی - محدث - ۱۳۴ھ]
- ۸۹۱۔ ابو عثمان غسانی [استاد سعد بن محمد بن صبیح غسانی قیروانی] [نحوی - ۴۰۰ھ]
- ۸۹۲۔ ابو عثمان مازنی [بکر بن محمد بن عثمان بصری] [نحوی - ادیب - ۲۴۹ھ] بصرہ) سیر کا استاد - اصمعی و ابو زید کا شاگرد - ماتعن فیہ العامہ کتاب لافک الامم کتاب التصریف - کتاب العروض - کتاب القوافی -
- ۸۹۳۔ ابو عثمان مالکی [سعد بن احمد بن عبد اللہ تیبانی اندلسی] [نحوی - صدی ہفتم] ۴۵۰ھ میں بغداد آیا
- ۸۹۴۔ ابو عثمان مروزی [ابو عثمان سعید بن منصور مروزی] [محدث - ۲۲۹ھ] عمر ۸۵ھ - بلخ اور مکر میں بہت درجہ - الحسن
- ۸۹۵۔ ابو عثمان مصری [سعید بن عفیر مصری] [محدث - ۲۳۱ھ] امام مالک اور لیث بن سعد کا شاگرد
- ۸۹۶۔ ابو عثمان نہدی [عبد الرحمن بن مل بصری] [تابعی - محدث - ۹۵ھ] عمر ۱۳۰ھ
- ۸۹۷۔ ابو عوبہ [محمد بن راشد ازدی بصری] [عالم یمن - ۱۵۳ھ]
- ۸۹۸۔ ابو عوبہ [حسین بن محمد بن ابی معشر سلمی حرانی] [مورخ - ۳۱۸ھ]
- ۸۹۹۔ ابو العزیز [محمد بن محمد بن داہب خراسانی بغدادی] [شاعر عرب - ۵۹۴ھ] دیوان اشعار ۱۵ جلد
- ۹۰۰۔ ابو عصبیدہ [ابو جعفر احمد بن عبید بن ناصح دلمی کوئی] [نحوی تیسری صدی] دیکھو ابو جعفر بن ناصح
- ۹۰۱۔ ابو عقیس [یحییٰ بن متوکل مدنی کوئی] [محدث - ۱۶۷ھ]
- ۹۰۲۔ ابو العلاء [میر ابو العلاء الکبر آبادی] [صوفی - ۱۰۶۱ھ - آگرہ]
- ۹۰۳۔ ابو العلاء مصری [احمد بن عبد اللہ بن سلیمان قضاعی مصری متوفی بحرانی] [فلسفی - لغوی - شاعر عرب - ۴۴۹ھ] بچپن میں چمپک کی زانیا ہو گیا طلبہ علماء اور وزراء اسکی خدمت میں حاضر ہوتے تھے - اپنے گھر میں رہتا تھا - ولادت ۳۴۹ھ - لازم بالایزہم - مسقط الزند - کتاب الایک والعضون للشیخ العزیز
- ۹۰۴۔ ابو العلاء ہمدانی [احمد بن عبد اللہ بن حسن بن احمد بن عقیل ہمدانی] [محدث - لغوی - نحوی - ۵۶۹ھ] کتاب الہادی فی معرفۃ القاطع والہادی
- ۹۰۵۔ ابو العلاء ہمدانی [حسن بن عبد اللہ المعروف بکرمہ] [نحوی - لغوی - ادیب - تیسری صدی] باطنی صاحب الصمعی اور کوئی صاحب الخفش کا شاگرد - جلد کی صحبت

- ۹۰۶۔ ابوعلی بغدادی [محمد بن حسن بن عبداللہ (مظفر) حاقمی] [شاعر عرب۔ لغوی۔ ادیب حکیم۔ ۴۷۳ھ]
- ۹۰۷۔ ابوعلی جہانی [محمد بن عبد الوہاب بن سلام معتزلی] [متکلم۔ ۳۰۳ھ] ولادت ۲۳۵۔ ابوالحسن اشعری کا استاد۔ ابویوسف یعقوب شحام بصری کا شاگرد
- ۹۰۸۔ ابوعلی رجالی [ابوعلی بن محمد بن اسماعیل حارثی] [رجالی۔ ۴۱۶ھ] [متبعہ المقال] [دعالم رجال۔ زیر الیاف۔ عقد النالی البہیہ]
- ۹۰۹۔ ابوعلی رودباری [احمد بن محمد بغدادی مصری] [صوفی فقیہ۔ ۳۲۲ھ]
- ۹۱۰۔ ابوعلی سینا [دیکھو شیخ الرئیس] [طبيب حکیم۔ ۴۲۸ھ]
- ۹۱۱۔ ابوعلی طبرسی [شیخ امین الدین فضل بن حسن بن فضل طبرسی شہدی] [محدث مفسر فقیہ۔ ۵۴۸ھ] تفسیر مجمع البیان، جوامع الجامع، اعلام الوری۔
ان کے بیٹے رضی الدین حسن صاحب مکالم الاخلاق بھی بڑے عالم تھے۔
- ۹۱۲۔ ابوعلی بھری [ابوعلی حسن بن قاسم شافعی بغدادی] [فقیہ۔ ۳۵۰ھ] کتاب الافصال قدس، کتاب المحرز فی النظر فی الفقه، اصول الفقه۔
- ۹۱۳۔ ابوعلی طوسی [ابوعلی حسن بن محمد طوسی] [فقیہ۔ آخر صدی ہجری] شیخ الطائفہ ابو جعفر طوسی کے بیٹے، کتاب المجالس، شرح نہایہ، امالی۔
- ۹۱۴۔ ابوعلی فارسی [حسن بن احمد بن عبدالغفار فارسی] [نحوی۔ ۴۷۷ھ] ولادت ۲۸۸۔ زجاج کا شاگرد۔ میرانی کا استاد۔ ایضاً کتاب اللغۃ۔
- ۹۱۵۔ ابوعلی فارسی [حسن بن ابراہیم بن علی فارسی شافعی] [فقیہ۔ ۴۸۷ھ] میافا قین
- ۹۱۶۔ ابوعلی قتال [محمد بن حسن بن علی بن احمد فارسی نیشاپوری] [فقیہ۔ و اعظم صدی ہجری] روضۃ الوعظین، تنویر فی معانی التفسیر، ابوعلی طوسی روایت کیا
- ۹۱۷۔ ابوعلی قزطی [حسن بن احمد بن ابی سعید خراسانی] [شاعر عرب۔ ۳۹۶ھ] سردار قزاق
- ۹۱۸۔ ابوعلی قتی [احمد بن اسحاق بن عبداللہ اشعری قتی] [محدث۔۔۔ حلوان] شیخ القمیین، امام حسن عسکری کے مخصوصین سے علل الصوم مسائل الرجال ابی الحسن
- ۹۱۹۔ ابوعلی قتی [احمد بن ادیس اشعری قتی] [محدث۔ ۳۰۶ھ] کتاب النوادر کبیر
- ۹۲۰۔ ابوعلی کاتب [محمد بن ابی بکر بن حامد بن اسماعیل کاتب اسکافی] [فقیہ۔ محدث۔ ۳۳۳ھ] ولادت ۲۵۸۔ کتاب التبیح، کتاب اللانور۔
- ۹۲۱۔ ابوعلی کرطانی [ہشام بن ابراہیم انصاری] [نحوی تیسری صدی] اسمی وغیرہ کے ہم نشینوں سے کتاب الحشرات، کتاب الوحوش، کتاب البساتین، کتاب غنی النحل
- ۹۲۲۔ ابوعلی کوئی [حسن بن داؤد بن حسن اموی مرقی کوئی] [المعروف بہ نقار] [نحوی ۳۵۴ھ] اصول نحوی، کتاب اللغۃ
- ۹۲۳۔ ابوعلی کوئی [ابوعلی محمد بن محمد بن اشعث بن محمد کوئی مصری] [فقیہ۔ صدی چہارم] کتاب الجہیزات فقہ میں ۳۱۱ھ میں لکھی۔
- ۹۲۴۔ ابوعلی کوئی [احمد بن محمد بن عمار کوئی] [محدث۔ ۳۴۶ھ] کتاب العلل، اخبار الرضی، تفسیر، ایمان، ابطال فضل القرآن، کتاب المہدیین والمہدیین۔
- ۹۲۵۔ ابوعلی سکویہ [احمد بن محمد بن یعقوب بن سکویہ خازن رازی] [حکیم۔ محدث۔ مورخ۔ ۴۱۱ھ] تجارب الامم، تہذیب الاخلاق جسکا ترجمہ اخلاق نامہ صری ہو۔
- ۹۲۶۔ ابوعلی نیشاپوری [حسین بن علی بن یزید نیشاپوری] [محدث۔ ۳۴۹ھ]
- ۹۲۷۔ ابوعلی واسطی [حسن بن صلیح بن محمد واسطی] [محدث۔ ۲۴۹ھ]
- ۹۲۸۔ ابو عمر احمد [محمد بن عبدالواحد بن ابی ہاشم بغدادی] [نحوی۔ ۳۴۵ھ] ولادت ۲۶۱
- ۹۲۹۔ ابو عمر جری [صالح بن اسحاق جری بھری] [فقیہ۔ لغوی۔ ادیب۔ ۲۲۵ھ] مہر کا استاد۔ اخفش کا شاگرد
- ۹۳۰۔ ابو عمر وشیبانی [ابو عمرو الاحمر] [اسحاق بن مراد وشیبانی کوئی بغدادی۔ محدث۔ نحوی۔ لغوی۔ شاعر عرب۔ ۴۱۳ھ] بغدادی عمر ۱۱۰۔ کتاب اللغات، غریب الحیث
- کتاب النوادر، کتاب النحل، کتاب الخلد، ابو عبیدہ و احمد بن حنبل و ابن سیرین کا استاد
- ۹۳۱۔ ابو عمر قزطی [ابو عمرو یوسف بن عبداللہ بن محمد بن عبد البر قزطی] [محدث۔ ۴۶۳ھ] دیکھو ابن عبد البر
- ۹۳۲۔ ابو عمر قضاہی [شیخ جمیل بن عبداللہ بن معمر بن صباح قضاہی] [شاعر عرب۔ ۸۲ھ] عرب کے مشہور عاشقوں سے دیوان اشعار اسمی مشوقہ نام مشہور تھا
- ۹۳۳۔ ابو عمران عبری [سوسن بن یحیٰ بن یوسف عبری اندلسی مصری] [فلسفی۔ طبیب۔ ۴۰۵ھ] قضاہی ولادت ۵۲۹ھ قرطبہ۔ دلالت الحاکمین کتاب التشریح
- تدبیر الصغیر۔ فصول طب میں۔

- ۹۳۴۔ ابو عمران فاسی [ابو عمران فاسی] (محدث مغرب ۴۰۳۰)
- ۹۳۵۔ ابو عمران بن سلمہ [موسے بن سلمہ] (نحوی۔ تیسری صدی) اصمعی کا شاگرد
- ۹۳۶۔ ابو عمرو بصری [عیسیٰ بن عمرو ثقفی بصری] (قاری۔ نحوی۔ ۱۴۹) اجماع تونس۔ کہتے ہیں کہ سیبویہ اسکی کتاب کو درست کر کے اپنا نام منسوب کیا۔
- ۹۳۷۔ ابو عمرو بغدادی [شمر بن حمد وہ ہروی بغدادی] (نحوی ۲۵۵) ابن الاعرابی کا شاگرد
- ۹۳۸۔ ابو عمرو دانی [عثمان بن سعید بن عثمان مصری قرطبی] (قاری۔ حدود ۴۵۰) کتاب التیسیر قرآن میں۔ الساطع النوری جمیع الدہور طبقات القراء
- ۹۳۹۔ ابو عمرو قرطبی [عبد الملک بن عیمر بن سوید کوئی] (تابعی۔ ۱۳۶) شعبی کے بعد کو فہ کا قاضی۔ عمر ۱۰۳۔ حضرت علی کو دیکھا تھا
- ۹۴۰۔ ابو عمرو دارانی [صنیاء الدین عثمان بن عیسیٰ بن درباس شافعی] (فقہ ۹۰۲۔ قاهرہ) عمر ۹۰
- ۹۴۱۔ ابو عمرو دمازی [ابو عمرو علاء بن عمار دمازی بصری] (قاری۔ لغوی۔ نحوی۔ ۱۵۴ کو فہ) ۲ مشہور قاریوں میں سے۔
- ۹۴۲۔ ابو العیثیل [عبد اللہ بن غلیبہ رازی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۲۴۰) کچھ عرصہ کو فہ بغداد میں رہا۔ کتاب التثابہ۔ ابیات السائرہ معانی الشعر
- ۹۴۳۔ ابو عوانہ [یعقوب بن اسحاق بن ابراہیم نیشاپوری اسفرائینی شافعی] (محدث۔ ۳۱۶) شاگرد امام مسلم۔ مسند۔ تصحیح۔
- ۹۴۴۔ ابو العیناء [ابو عبد اللہ محمد بن قاسم بن علاء] (شاعر عرب۔ ادیب۔ ۲۸۳۔ بصرہ) ولادت ۱۹۱ ہجری۔ ابو عبیدہ صمعی اور ابو زید کا شاگرد
- ۹۴۵۔ ابو غالب زراری [احمد بن محمد بن سلیمان شیبانی کوئی بھٹی] (محدث۔ فقہ ۴۸۔ بخت) ولادت ۲۸۵۔ ان کے پوتے ابو طاہر محمد بن عبد اللہ بن ابو غالب بڑے فاضل و محدث اُستاد العلماء تھے۔ تاریخ۔ کتاب الفضائل۔ کتاب الکبیر۔
- ۹۴۶۔ ابو غالب [دیکھو تسانی] (لغوی۔ ۴۳۶) الموعظ لغت میں
- ۹۴۷۔ ابو الفتح بستی [علی بن محمد] (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۴۰۰ بخارا)
- ۹۴۸۔ ابو الفتح بطی [عثمان بن عیسیٰ بن یحییٰ موصلی] (ادیب۔ نحوی۔ شاعر عرب۔ ۵۹۹) مصر میں صلاح الدین یوسف کی طرف سے مدرس نحو۔ عوض الکبیر کتاب البیئر۔ کتاب التعمیقات والتحریر۔
- ۹۴۹۔ ابو الفتح حجج [عبد اللہ بن احمد بن محمد] (نحوی۔ لغوی۔ ۳۵۸)
- ۹۵۰۔ ابو الفتح رازی [سلیم بن ایوب بن سلیم شافعی رازی] (فقہ۔ ادیب۔ ۴۴۰) عمر ۸۰۔ ابو حامد اسفرائینی کا شاگرد۔ کتاب الارشاد۔ غریب الحدیث
- ۹۵۱۔ ابو الفتح شہرستانی [محمد بن عبد الکریم بن احمد اشعری شہرستانی] (فقہ۔ متکلم۔ ۴۴۸) الملل والنحل۔ نہایت الاقدام منہاج۔ بیان ولادت ۴۶۷
- ۹۵۲۔ ابو الفتح بن شیطا [عبد الواحد بن حسین بن احمد] (ادیب۔ ۴۵۰) ولادت ۳۷۰
- ۹۵۳۔ ابو الفتح گیلانی [ابو الفتح گیلانی] (طبيب۔ ۴۹۰ آگرہ) [ابو الفتح مطری۔ دیکھو مطری]
- ۹۵۴۔ ابو الفتح ہمدانی [محمد بن جعفر بن محمد ہمدانی مراغی] (نحوی۔ ادیب۔ ۴۷۱) کتاب الاستدراک علی تحلیل۔ کتاب البحر و شمل کامل بہ ترویج
- ۹۵۵۔ ابو الفتح عجمی اصفہانی [منتخب الدین اسعد بن ابی الفضائل محمود بن خلف اصفہانی شافعی] (واعظ۔ فقہ۔ ۶۰۰) اصفہان (ولادت ۴۱۵) شرح مشکلات الوسیط والوجیز للفرالی۔
- ۹۵۶۔ ابو الفتوح رازی [جمال الدین حسین بن علی بن محمد بن احمد خراسانی نیشاپوری رازی] (مفسر۔ متکلم۔ فقہ۔ صدی ششم اصفہان۔ معاصر مختصری۔ تفسیر روح البیان فارسی جس میں سرفخر رازی نے بہت سرقہ کیلئے۔ مختارہ جسیہ۔ رسالہ پوچھا۔ بصرۃ العوام۔ منہاج۔ تاریخ شہر آشوب سے۔
- ۹۵۷۔ ابو الفتوح غزالی [محمد الدین احمد بن محمد بن محمد شافعی بغدادی] (صوفی۔ فقہ۔ واعظ۔ ۵۰۵) قرطوب (امام غزالی۔ لباب الحیاہ) فیض فی علم الہدیہ
- ۹۵۸۔ ابو الفدا حموی [ملک الملوک عماد الدین اسماعیل بن علی بن شادی شافعی حموی] (فقہ۔ ادیب۔ مورخ۔ ۵۳۲) حماہ (حماہ کا بادشاہ۔ تاریخ المحقر فی اخبار البشر۔ تقویم البلدان۔ کتاب الموازین۔ ولادت ۶۷۲
- ۹۵۹۔ ابو الفدا دمشقی [اسماعیل بن عمر بن کثیر قرظی دمشقی شافعی] (مفسر۔ ۷۷۴) دیکھو ابن کثیر

۹۶۰۔ ابو فراس خمدانی طبری [عمرش بن ابو العلاء سعید بن حمدان طبری] (ادیب - قیص - ملیح - شاعر عرب - ۳۵۷) ابن محمد ناصر الدولہ و سیف الدولہ خمدانی دہلی

۹۶۱۔ ابو فراس موصلی [محمد بن علی بن محمد بن غالب عامری موصلی] (شاعر عرب - ۵۳۳)

۹۶۲۔ ابو الفرج اصفہانی [علی بن حسین بن محمد اموی اصفہانی بغدادی شیعہ] (ادیب - نساب - مورخ - ۳۵۶ بغدادی) ولادت ۲۸۳۔ مردان ثانی کی نسل کن

اغانی - ۳ جلد - مقالہ لطائف - امار الشرائع کتاب الدیارات - جہرۃ المنصب - کتاب الحکامات - آداب الغرباء - ابن اثیر لکھتا ہے کہ یہ اموی ہو کر شیوخ و محدثین کے ساتھ رہتا تھا۔ بعض کتابیں محفی اندلس کے خلفاء بنی امیہ کو بھیج کر انعام پاتے

۹۶۳۔ ابو الفرج رازی [علی بن حسین بن ہند و رازی] (کاتب - ادیب - شاعر عرب - صدی چہارم) عند الدولہ کا کاتب مفتاح الطب کیم المواعین دہلی

۹۶۴۔ ابو الفرج سجری [ابو الفرج سجری] (شاعر فارسی - صدی چہارم) استاد عسکری

۹۶۵۔ ابو الفرج صفائی [قاضی صفائی بن زکریا بن یحییٰ ہروانی] (فقیہ - نحوی - لغوی - ادیب - ۳۹۰) ولادت ۳۰۳

۹۶۶۔ ابو الفرج طلی [جمال الدین مرغینوری بن حکیم نصرانی] (طیب - مورخ - ۶۸۵) مختصر الدولہ شرح قانون وغیرہ - (دیکھو ابن العبری)

۹۶۷۔ ابو الفرج ہمدانی [شرف الدین سلیمان بن تیمان اربلی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۸۶) عمر ۷۰ سے زیادہ

۹۶۸۔ ابو الفرج حرانی [شمس الدین عبد المتعم بن عبد الوہاب بن سعد حرانی بغدادی ضلی] (حدث - ۵۹۶ بغدادی) ولادت ۵۰۵

۹۶۹۔ ابو الفضائل اخکیکی [ابورشا احمد بن محمد بن قاسم اخکیکی] (ادیب - نحوی - لغوی - ۸۰۰)

۹۷۰۔ ابو الفضائل استرآبادی [رکن الدین حسن بن محمد بن شرف شاہ حسینی استرآبادی] (نحوی - ۷۱۸ یا ۷۱۷ مرآۃ المتوسط علی کافینہ ابن حاجب فیہ الدین

۹۷۱۔ ابو الفضائل ابن خاضعہ [ابوبکر بن خاضعہ] (حدث - لغوی - ۵۲۶) ولادت ۳۸۴

۹۷۲۔ ابو الفضائل دہلوی [سعد الدین دہلوی] (فقیہ - ۷۹۱) شرح کنز الدقائق - شرح منار

۹۷۳۔ ابو الفضائل میدانی [احمد بن محمد بن احمد میدانی نیشاپوری] (ادیب - نحوی - لغوی - ۵۱۸ نیشاپور) معاصر زعفرانی - واحدی کا شاگرد - السامی فی اللغات

ترجمہ الطرہ - ہادی للشادی

۹۷۴۔ ابو الفضل بغدادی [محمد الدین عبداللہ بن محمود] (حدث فقیہ - ۶۸۳) مختار

۹۷۵۔ ابو الفضل عیاش [عباس بن فرج ریاشی] (لغوی - صدی سوم) مترادف ابن درید کا استاد - جمعی کا شاگرد

۹۷۶۔ ابو الفضل بن مبارک [ابو الفضل بن مبارک ناگوری اکبر آبادی] (ادیب و شاعر فارسی - ۱۰۱۱) اکبر اعظم شاہ ہند کا وزیر - آئین اکبری - انشاء اکبر -

غبار دانش - ولادت ۹۵۸

۹۷۷۔ ابو الفضل مقبسی [امام تقی الدین سلیمان بن حمزہ بن محمد مقدسی دمشقی ضلی] (فقیہ - ۷۱۵) ولادت ۶۲۸ - ۲۰ سال قاضی رہا

۹۷۸۔ ابو الفضل بن ہلال [امام صدر الدین سلیمان بن ہلال بن اسید قرشی حرانی ثانی] (صوفی فقیہ - بفتی - خطیب - ۷۲۵ یا ۷۳۵) ولادت ۶۴۲ بکھر

۹۷۹۔ ابو الفلاح [عبدالحی بن علاء ضلی] (مورخ - ۱۰۸۹) شذورات الذہب فی اخبار من ذہب سلسلہ سے سنت ۱۷ تک کے حالات

۹۸۰۔ ابو الفوز [محمد امین بغدادی] (نساب - صدی سیزدہم) مبارک الذہب فی معرفۃ قبائل العرب جو ۱۳۹ھ میں لکھی

۹۸۱۔ ابو الفیض فیضی [ابو الفیض فیض بن مبارک ناگوری اکبر آبادی] (عالم - شاعر فارسی - ۱۰۰۰) آگاہ تفسیر سواطع الالہام بے نقط - دیوان اشعار فارسی -

ترجمہ رباعین - ترجمہ لیل و لی - ولادت ۹۵۳

۹۸۲۔ ابو القاسم ازوی [عبد اللہ بن محمد بن جعفر ازوی] (نحوی - ۳۴۸) ابن قتیبہ کا شاگرد

۹۸۳۔ ابو القاسم طنجی [عبد اللہ بن احمد بن محمود طنجی] (محقق - ۳۱۷)

۹۸۴۔ ابو القاسم حسکانی [عبد اللہ بن احمد بن محمد بن حسکان عامری نیشاپوری] (مفسر - محدث - بعد ۴۹۰) تصحیح خبر و شمس تفسیر شواہد التنزیل - دعاۃ الہدایہ

عبد اللہ بن عامر بن کریم کی نسل سے

طبری کے شاگرد

طبری

۹۸۵۔ ابوالقاسم دارکی [عبد العزیز بن عبداللہ بن محمد شافعی دارکی نیشاپوری بغدادی] (فقہ - ۳۷۵) استاد ابو حامد اسفہانی - شاگرد ابوالسحاق مروزی - عمر ۷۰ سے اوپر - دارک قرہ اصفہان کا۔

۹۸۶۔ ابوالقاسم رقی [عبد اللہ بن علی بن عبد اللہ] (نوی - ادیب - فاضل - ۴۵۰) ولادت ۳۷۱۔

۹۸۷۔ ابوالقاسم زہراوی [خلیف بن عباس زہراوی قرطبی] (طیب - ۵۰۰ قرطبی) التقریفات لمن عجز عن التألیف - زہراوی طیب کے قریب الیہ مقام ہے۔

۹۸۸۔ ابوالقاسم بن طباطبا [احمد بن محمد بن اسماعیل بن ابراہیم طباطبا مصری] (شاعری - ۴۷۵) (مصر) نقیب طالبین - عمر ۶۴۔

۹۸۹۔ ابوالقاسم حبیبی [فضل بن محمد] (ادیب - نحوی - ۴۴۴) خطیب تیریزی اور حریری کا استاد

۹۹۰۔ ابوالقاسم قشیری [عبد الکبیر بن بوذن بن عبد اللہ قشیری نیشاپوری شافعی] (فقہ - محدث - صوفی مفسر - ۴۶۵) نیشاپور (تفسیر تیسیر سالہ تیسیر) لطائف الاشارات - ولادت ۳۷۶۔ مدین بغداد میں رہا۔

۹۹۱۔ ابوالقاسم قتی [جعفر بن محمد بن جعفر بن موسیٰ بن قلوبیہ] (محدث - فقہ - ۴۶۹) دیکھو ابن قلوبیہ قتی بغدادی

۹۹۲۔ ابوالقاسم گرگانی [خواجہ ابوالقاسم گرگانی] (صوفی - ۴۸۵) جرجان

۹۹۳۔ ابوالقاسم لاہوری [سید ابوالقاسم بن حسین بن فقی رضوی قتی لاہوری] (مفسر - فقہ - ۴۷۴) تفسیر لوامع الشریعہ - خیر خیریزی ناصر الخیرۃ

۹۹۴۔ ابوالقاسم مافقی [عبد الرحمان بن خطیب عبداللہ بن احمد مافقی] (شاعری - ۵۸۱) (مراکش) ولادت ۵۰۸ مافقہ

۹۹۵۔ ابوالقاسم مقرئ [موفق الدین عیسیٰ بن عبد العزیز بن عیسیٰ مقرئ اسکندری] (نحوی - صدیقی مفسر) غایۃ الامنیۃ - طبع المصنف - بیاض تیسیر - فقرات - تعزیر لاهل المعصیہ - ولادت ۵۰۵

۹۹۶۔ ابوالقاسم موسوی [سید جعفر بن الحسین بن قاسم اصفہانی] (فقہ - ۱۱۵۸) ولادت ۱۱۰۰ - (مباحث المعارف اصول دین میں) صاحب فضائل الخیرات و ادا

۹۹۷۔ ابوالقاسم نیشاپوری [عبد اللہ بن محمد نیشاپوری] (محدث - ۳۱۷) (مجموع الصحابہ)

۹۹۸۔ ابوالقاسم نیشاپوری [حسن بن محمد بن حبیب بن ابوب نیشاپوری] (مفسر - ادیب - واعظ - ۴۰۶) تفسیر قرآن

۹۹۹۔ ابوالقاسم میرزا ابوالقاسم (الملقب بہ فاضل قتی) (فقہ - ۱۲۳۱) قوانین الاصول - مباحث فقہ میں - مرث العوام - شاگرد امیر سید حسین و محمد باقر بہمانی - ولادت ۱۱۵۲۔

۱۰۰۰۔ ابوقتاہ [عارش بن ربیع النصارى] (صحابی - محدث - ۵۴۰ مدینہ) بعض کہتے ہیں خلافت حضرت علی میں کرکڑیں مرت۔

۱۰۰۱۔ ابوقحافہ [عثمان بن عامر بن عاصم] (صحابی - ۱۴۰) اسلام فتح مکہ کے دن - عمر ۷۷ - حضرت ابوبکر کے والد - وفات ابوبکر سے ۶۷ سال بعد۔

۱۰۰۲۔ ابوقلابہ [عبد الملک بن محمد بن عبد اللہ رقاشی بصری] (محدث - ۲۷۶) ولادت ۱۹۰

۱۰۰۳۔ ابوقلابہ [عبد اللہ بن زید حفصی مصری شافعی] (تابعی - محدث - ۱۰۶۶) (نیش)

۱۰۰۴۔ ابوبکر [محمد بن علاء ہمدانی کوئی] (محدث - مورخ - ۲۴۸)

۱۰۰۵۔ ابولبابہ [رفاعہ بن عبد المنذر النصارى] (صحابی - ...) خلافت علی میں فوجی رہے۔

۱۰۰۶۔ ابواللیث سمرقندی [نضر بن محمد بن احمد سمرقندی حنفی] (امام الحدیث) (فقہ - ۳۷۵) (مراکش) (تالیف) - لسان العارفین - تنبیہ الغافلین - نوادر المفقہ - قرۃ العین

۱۰۰۷۔ ابوالحسن [ابوالحسن جمال الدین یوسف بن تغری بردی] (دیکھو ابن تغری بردی) (مورخ - ۸۷۴) ولادت ۸۱۲ - مورد اللطافہ - نجوم الزمرہ

فی اخبار مصر والقاهرہ -

۱۰۰۸۔ ابوالحسن رویانی [عبد الواحد بن اسماعیل بن احمد رویانی شافعی] (فقہ - ۵۰۲) (آمل) ولادت ۴۱۵ - بحر المذہب کتاب الکافی علیہ الموسون

۱۰۰۹۔ ابوجمل [محمد بن ہشام بن عوف سعدی ابو انزی] (محدث - نوی - ۲۴۵) کتاب التاویر - کتاب النجیل - کتاب خلق الانسان

۱۰۱۰۔ ابوجمیل [عالم الدین قاسم بن محمد بن یوسف شافعی ایشیلی دمشقی] (محدث - مورخ - ۴۳۹) ولادت ۴۶۵ - مکتب حلب میں بھی رہے - مکتب بار

کے زیر دیکھو رویانی -

- ۱۰۱۱۔ ابو محمد اعرابی (حسن بن احمد بن اسعد فندجانی) (ادیب۔ نساب۔ لغوی۔ مجد ۴۲۸)
- ۱۰۱۲۔ ابو محمد بکلی (جعفر بن بشیر کوئی) (فقہ۔ العلم) (محدث۔ علامہ۔ ۲۰۸) کتاب المشیختہ
- ۱۰۱۳۔ ابو محمد قزوی (ابو محمد عبداللہ بن محمد قزوی) (لغوی۔ ۲۰۳) دیکھو ابن ہارون
- ۱۰۱۴۔ ابو جوالیقی (اسماعیل بن محبوب بن احمد بن خضر جوالیقی بغدادی) (ادیب۔ ۵۷۵) ابو المنصور جوالیقی کا بیٹا۔ اُنکے والد ابو منصور ابن جوالیقی کا ۳۹۵ میں انتقال ہوا
- ۱۰۱۵۔ ابو محمد شیرازی (احمد بن حمید بن محمود فارسی) (فقہ۔ لغوی۔ ۴۳۲)
- ۱۰۱۶۔ ابو محمد وہان (ابو محمد وہان) (لغوی۔ صدی پنجم) خطیب تبریز کا استاد۔ زمانہ کا شاگرد
- ۱۰۱۷۔ ابو محمد بن عطار (ابو محمد بن عطار) (لغوی۔ صدی چہارم) حسن بن عوف کا شاگرد۔ دارقطنی کا استاد
- ۱۰۱۸۔ ابو محمد قاری (جعفر بن احمد بن حسین بغدادی) (محدث۔ ۵۲۱) ولادت ۴۱۷۔ مصلح العشاق
- ۱۰۱۹۔ ابو محمد قتی (جعفر بن حسین بن علی بن شہر بار) (ابو محمد بن قتی) کوئی (محدث۔ ۳۴۰ کوئی) ابن بابویہ نے اسے روایت کی کتاب النوادر
- ۱۰۲۰۔ ابو محمد کلبی (عبد الجلیل بن محمد بن عبد الجلیل انصاری قرطبی) (ماہر عربیت۔ حدود۔ ۶۰۰) شاگرد سہیلی۔ ابن بشکوال اور ابن فخری روایت کرتا ہے
- ۱۰۲۱۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۲۲۔ ابو محمد مقرئ (عبداللہ بن علی بن احمد) (لغوی۔ ۵۴۱)
- ۱۰۲۳۔ ابو محمد کلبی (اسماعیل بن محمد بن اسماعیل بخاری قتی) (محدث۔ فقہ۔ ۵۰۰) کتاب التوحید۔ کتاب المعرفہ۔ کتاب الصلوٰۃ۔ کتاب الامامۃ وغیرہ۔
- ۱۰۲۴۔ ابو محمد کلبی (ابو محمد کلبی) (ابو محمد کلبی) (لغوی۔ ۵۴۱) فہرست۔ حدود۔ ۶۰۰) شاگرد سہیلی۔ ابن بشکوال اور ابن فخری روایت کرتا ہے
- ۱۰۲۵۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۲۶۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۲۷۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۲۸۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۲۹۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۰۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۱۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۲۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۳۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۴۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۵۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۶۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۷۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۸۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۳۹۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲
- ۱۰۴۰۔ ابو محمد مرندی (عبداللہ بن خضر بن عبدالعزیز) (ادیب۔ ۵۴۱) ولادت ۴۸۲

- ۱۰۶۰۔ ابوالمظفر خوانی [احمد بن محمد بن مظفر طوسی شافعی] (فقہ - ۵۰۰ طوس) امام الحرمین کا شاگرد
- ۱۰۶۱۔ ابوالمظفر شیب [قاسمی شیب بن حسین بن عبید اللہ بروجدی] (فقہ - ادیب - شاعر - ۵۳۴) ولادت ۴۵۱
- ۱۰۶۲۔ ابوالمظفر [اسلم بن سلم] (شاعر عرب - نحوی - ۱۸۷)
- ۱۰۶۳۔ ابوالمعالی جوینی [امام الحرمین ضیاء الدین عبد الملک بن ابو محمد عبد اللہ شافعی جوینی] (فقہ - ۵۸۰) شافعی اور تہائے المطلب - شامل اصول دین - برہان اصول فقہ - غیاث اللامع بالمتیین فقہ المسترشدین
- ۱۰۶۴۔ ابوالمعالی ہندی [شاہ ابوالمعالی ہندی امیشوی] (صوفی - ۱۱۶۶) (امیشہ)
- ۱۰۶۵۔ ابوالمستر بلخی [جعفر بن محمد بن عمر بلخی] (نجم - ۲۷۲) اپنے فن کا امام زمانہ
- ۱۰۶۶۔ ابوالمستر مدنی [جعفر بن محمد بن مدنی] (حدیث - فقہ - ۱۷۰) المغازی
- ۱۰۶۷۔ ابو عمر [عبد اللہ بن عمر بن حجاج بصری] (حدیث - ۲۲۲)
- ۱۰۶۸۔ ابو المکارم صلی [دیکھو ابن زہرہ] (حمزہ بن علی بن زہرہ) (فقہ - ۵۸۵)
- ۱۰۶۹۔ ابوالمکارم تنوخی [تاج الدین محمد بن عبد المنعم بن نصر اللہ مصری متشیخنی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۶۹) حدیث و ادیب نصر اللہ کا بھائی تھا
- ۱۰۷۰۔ ابویلیک [ابویلیک حلیہ جردلی بن ایاس بن مالک] (شاعر عرب - ۵۹۰) رسول اللہ کے انتقال کے بعد مسلمان ہوا
- ۱۰۷۱۔ ابوالمنا [داؤد بن ابی نصر عطار اسرائیلی] (طیب - صدی ہفتم) منہاج الدکان و دستور الاعیان جو ۵۵۰ھ میں لکھی دین ترمذی محدث زہر بن عبد اللہ بن ابی خلف کی اور صحابی زہر بن عبد اللہ بد جہان ترمذی کی کنیت ہے
- ۱۰۷۲۔ ابو المنذر [شام بن عودہ بن زہیر بن العوام مدنی] (تاجی - حدیث - ۴۶۰) (البحر)
- ۱۰۷۳۔ ابو المنصور ابهری [محمد بن احمد بن ابهری شافعی] (لغوی - ۳۷۰) (ات) ابو عبید ہروی کا مصاحب و استاد - منذری کا شاگرد - ولادت ۲۸۳ ہجری
- ۱۰۷۴۔ ابو المنصور مروزی [ابو المنصور اردبیلر] (واعظ - ۴۷۰) دیکھو قطب غیبی
- ۱۰۷۵۔ ابو المنصور بغدادی [احمد بن عبد اللہ بن محمد بن عبد اللہ بغدادی شافعی] (فقہ - ادیب - ۶۲۹) اسفرائین کتاب النکلیہ - ابو اسحاق اسفرائینی کا شاگرد - ۷۰۰ھ میں درس دیتا تھا
- ۱۰۷۶۔ ابو المنصور تھانی [عبد الملک بن محمد بن اسماعیل نیشاپوری] (نحوی - لغوی - ادیب - ۳۵۰) ولادت ۳۵۰ھ - تہائے الدہر - سحر البلاغ
- ۱۰۷۷۔ ابو المنصور جرجانی [موسوی بن احمد بن خضر بغدادی] (لغوی - نحوی - ادیب - ۵۳۹) بغداد خطیب تہذیب کا شاگرد - ادیب الکاتب رسالہ عروض - تہذیب و تہذیب
- ۱۰۷۸۔ ابو المنصور ہروی [محمد بن محمد بن محمد بن طوسی بغدادی] (خطم - فقہ - واعظ - ۵۶۷) بغداد مقترح فی المصطلح
- ۱۰۷۹۔ ابو یوسف اشعری [عبد اللہ بن قیس اشعری] (صحابی - محدث - ۴۷۰) کتب میں سلطان ہوئے - عثمان کی طرف کو کوفہ کو گورنر علی کو کئی لغوی میں سے بعد از یوسف
- ۱۰۸۰۔ ابو یوسف اشعری [محمد بن عمر اشعری] (حدیث - ۵۸۱) کتب الطوائف - کتاب اللطائف - احوال القابعین
- ۱۰۸۱۔ ابو یوسف بن حیان [عابد بن حیان بن عبد اللہ] (صوفی - طیب - حکیم - ۱۶۱) یوسف بن زید کا نام جعفر صادق کو ابو یوسف کو نزدیک خالد بن یزید بن سلیم کے شاگرد - اسرار الکیمیاء
- ۱۰۸۲۔ ابو یوسف بن حسن بن عبد اللہ صنعانی شافعی [نحوی - لغوی - ادیب - شاعر عرب - ۶۰۹]
- ۱۰۸۳۔ نصر اریانی [محمد بن عبد اللہ بن احمد شافعی نیشاپوری] (فقہ - ۵۸۰) شافعی اور ۴۵۱ - ولادت ۴۵۱ - امام الحرمین کا شاگرد
- ۱۰۸۴۔ ابو نصر ازدی [یوسف بن عمر بن محمد بن یوسف ازدی] (نحوی - فقہ - ۳۵۶)

- ۱۰۶۵۔ ابو نصر طوسی [محمد بن محمد بن یوسف طوسی شافعی] (محدث۔ ۳۴۴ھ)
- ۱۰۶۶۔ ابو نصر عقی [محمد بن عبد الجبار] (مورخ۔ ادیب۔ ۴۰۹ھ) کتاب تاریخ البیسی
- ۱۰۶۷۔ ابو نصر قشیری [عبد الرحیم بن ابوالقاسم قشیری] (صوفی۔ ۵۷۱ھ) ہر بات میں مثل ابو الدجکے تھے۔
- ۱۰۶۸۔ ابو نصر کشتی [شیخ ابن حاکم مرکشی] (مورخ۔ ادیب۔ ۵۳۵ھ) مرکشی (خلاد الحقان) مطلع الانفس
- ۱۰۶۹۔ ابو نصر مصری [علی المصری] (شاعر عرب۔ ۱۲۹۷ھ) دیوان اشعار
- ۱۰۷۰۔ ابو نعیم اصفہانی [احمد بن عبد اللہ بن احمد بن محمد بن اصفہانی] (صوفی۔ محدث۔ ۳۳۴ھ) ولادت ۳۳۴ھ۔ خلیۃ الاولیاء۔ دلائل النبوة۔ معارف الصوفیہ
- فضائل الصحابة۔ مجمع استخراج۔ انزل فی القرآن فی علی۔ تاریخ اصفہان۔
- ۱۰۷۱۔ ابو نعیم بصری [علی بن حمزہ] (نوی۔ ۳۷۵ھ)
- ۱۰۷۲۔ ابو نواس حکیم بغدادی [ابو علی حسن بن ہانی بن عبد الاول ابو نواسی بصری بغدادی] (نوی۔ شاعر عرب۔ ۱۹۶ھ) ولادت ۱۳۶ھ بصرہ۔ شہید اور امین و مامون کا ندیم۔ دیوان اشعار۔ النوادر۔
- ۱۰۷۳۔ ابو واقد [حارث بن عوف البیہ] (صحابی۔ محدث۔ ۶۸ھ) کتبہ (قدیم الاسلام۔ ۷۵ھ)
- ۱۰۷۴۔ ابو الوفاء [محمد بن محمد بن عباس بوزجانی بغدادی] (ریاضی۔ حساب۔ ماہر سنیت۔ ۳۷۶ھ) علم ہند میں جدید اختراعات کے مخترع۔ بوزجان مقام ہے ہرات و نیشاپور کے درمیان۔
- ۱۰۷۵۔ ابو الوقت سجری [عبد الاول عیسیٰ بن شعیب خلیجستانی بغدادی] (محدث۔ ۵۵۳ھ) ولادت ۴۵۸ھ ہرات۔
- ۱۰۷۶۔ ابو الولید اندلسی [اسلمان بن خلف بن سعد قشیری باجی مالکی] (فقہ۔ محدث۔ ۴۷۴ھ) سکونت بعلبوس۔ مرہ۔ کتبہ۔ بغداد۔ ابن عبد البر کا استاد
- ۱۰۷۷۔ ابو الولید حموی [سری الدین اسماعیل بن محمد بن محمد بن حموی مالکی] (فقہ۔ ۷۷۱ھ)
- ۱۰۷۸۔ ابو الولید شافعی [فرخ الدین محمد بن سعید بن ہشام شافعی مالکی حنفی شامی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۶۷۵ھ) ولادت ۶۱۵ھ شافعیہ
- ۱۰۷۹۔ ابو یوسف عبد السلام بن ابوالی محمد الحکیمی بن عبد الوہاب معتزلی بغدادی [متکلم۔ ۳۲۱ھ) ولادت ۲۷۷ھ عالم ابن کرام کو مشہور ہو۔
- ۱۰۸۰۔ ابو الہذیل علاف [محمد بن ہذیل بن عبد اللہ معتزلی بصری] (فقہ۔ متکلم۔ ۲۳۵ھ یا ۲۳۷ھ) ولادت ۱۳۱ھ یا ۱۳۵ھ
- ۱۰۸۱۔ ابو ہریرہ [عبد الرحمن بن محمد دوسی] (صحابی۔ محدث۔ ۷۵ھ) مدینہ) شہیدین مسلمان ہوئے۔ عمر ۷۵ھ
- ۱۰۸۲۔ ابو ہشام [عبد اللہ بن احمد بن حرب ہنظلی شاعر عرب۔ ۵۷۱ھ) صدی سوم] اجمعی کا شاگرد۔ یوت کا استاد
- ۱۰۸۳۔ ابو ہلال عسکری [حسن بن عبد اللہ بن سہیل بن سعید عسکری] (ادیب۔ ۳۹۵ھ) ابو احمد عسکری کا شاگرد۔ کتاب الادب جو ۳۹۵ھ میں لکھی
- ۱۰۸۴۔ ابو الہیثم انصاری [ابو الہیثم بن الییمان انصاری] (صحابی۔ ۲۰ھ) مدینہ) بعض کہتے ہیں کہ ۳۷ھ میں جنگ صفین میں شہید ہوئے۔ ۱۲ فقہوں میں سے تھے۔
- ۱۰۸۵۔ ابو الہیثم بغدادی [خالد بن یزید بغدادی] (کاتب۔ شاعر عرب۔ حدود ۲۷۰ھ)
- ۱۰۸۶۔ ابو الہیثم رازی [ابو الہیثم رازی] (نوی۔ ۲۲۶ھ)
- ۱۰۸۷۔ ابو یحییٰ الجعفی [معین بن عیسیٰ مدنی] (محدث۔ ۱۹۸ھ)
- ۱۰۸۸۔ ابو یحییٰ انصاری [زکریا بن احمد بن محمد الحکیمی ہنبلی تونی] (فقہ۔ ادیب۔ ۷۲۷ھ) والی تونس
- ۱۰۸۹۔ ابو یحییٰ اجروانی [احمد بن داؤد بن سعید نزاری] (محدث۔ متکلم۔ ۷۰ھ) کتاب خلافت عمر۔ تہذیب الخشویہ۔ حجتہ الثانیہ۔ مفاخرہ البکرہ و الخمریہ۔ مناقبہ الشیخ و المرجی فی مسیح علی الخفین۔ کتاب النونا۔ کتاب المقتد۔ مطلق الرجہ۔ فضائل الخشویہ۔ کتاب القولین۔ کتاب الادب۔ الروایۃ الخبلی۔ الرد المحتج
- ۱۰۹۰۔ ابو یحییٰ رازی [عبد الرحمن بن محمد بن مسلم] (محدث۔ ۲۹۱ھ) تفسیر مسند
- ۱۰۹۱۔ ابو یحییٰ بن سحر [ابو یحییٰ بن سحر] (شاعر عرب۔ ۶۳۲ھ) دیوان اشعار

۱۰۹۳- ابو یوسف بن محمد بن عیسیٰ بن ابی سنان بن حنفیه بن احمد بن حماد بن علی بن ابراهیم بن عبد الوہاب بن زید بن خالد بن عبد المطلب بن ہاشم بن عبد مناف بن قصی بن كلاب بن مرہ بن کعب بن لؤی بن غالب بن فہر بن مالک بن النضر بن کنانہ بن خزیمہ بن معدی قریظ بن عدنان بن آدم بن نوح علیہ السلام۔

۱۰۹۴- ابو یعلیٰ بغدادی [محمد بن حسن بن حمزہ جعفری] (فقیر، متکلم - ۴۷۳) خلیفہ شیخ مفید

۱۰۹۵۔ اربعی قزوخی [خلیل بن عبد اللہ بن احمد شیبلی] (محدث۔ ۳۴۶) ارشاد فی معرفۃ المحدثین

۱۰۹۵- ابوعلی مروزی [ابن بابویه] (محدث - ۳۰۶) ولادت ۲۲۰ مسند معجم

۹- ابوالفضل هروی [ابوالفضل محمد بن مسعود دامغانی هروی] (انجمن - لغوی - صدی، مفتاح) شاگرد و فخر از ابی

۹- ابوالفضل هرزی [ابوالفضل محمد بن مسعود مایلی هرزی] (نکوی-لعوی-صدی) هم ساسانی و هرزی

۱۰۹۸. ابو یوسف کوفی (امام یعقوب بن ابراهیم الصادی شافعی کوفی) (تقریباً ۸۳۴ بغداد) و ولادت

۱۰۹۹- ابوالمین کندی [ساج الدین زید بن حسن بن زید بن علی بن سسی و سسی بن عبادی] (خوی-خوی-سلا)

۱۰۰۔ اے بن کعب [اے بن کعب بن نفیس الحضاری حوزہ جمالی (سجائی - ۱۹ مدینہ) کاتب نوی - کا حکم کرنا] ہندوؤں

۱۱- ابیوردی ابوالمظفر محمد بن احمد بن محمد حربی اموی (استغروب رساله نوی - ۵۰۵ هجری قمری)

۱۱۰۳۔ اتلیدی [محمد دیاب اتلیدی] (مورخ۔ صدی دوازدہم) اعلام الناس ج ۱ ص ۱۱۰۳

۳۰۰- (۱) اثرم [ابو الحسن علی بن مغیره] (تقوی-ج۱- ۲۳۲) ابو سعید اور ای سارو سید

۱۱۰۳۲. اشیر [اشیر الدین احمیلی] (ستو فارسی - ۴۰۸) مدح و ترانه (سیر حکایه میردین ابروی) (شعاع اردو - ۱۳۶۸)

۱۱.۵ احسان [حافظ عبد الرحمن خاں دہلوی] (شاعر اردو۔ ۱۲۶۸)

۶۱۰ احسان علی [احسان علی بن شیرعلی احمد آبادی] (تجلیب - ۱۲۹۴) مآخذ حسنی بجا جان استانی و سراسر

۱۱۰۶. الحسن [محمد احسن اللہ دہلوی] (شاہزادہ - صدیقی دوار دہم) معاصر اردو

۱۱۰۸ احمد [ابوالعباس احمد بن علی بن احمد] (محدث - ۴۵۰) ولادت ۳۹۲

۹۰۰. احمد [احمد بن محمد بن علی] (فقیه - صدی یازدهم) معاصر امام احمدی

۱۰ احمد [ابو عبد الله احمد بن محمد بن عبد الله بن حسن جوهری بغدادی] (تحدت ۱۰۰۰) صاحب الاسماء

ما نزل في القرآن في صاحب الامر - اخبار جابر عجيبي

(۱۱) احمد اسید نظام الدین احمد بن ابی اسمعیل بن احمد سیسی (الفقیہ - شیعہ - م - ۱۱۰۸) صاحب تفسیر کبیری و

۱۱۱۳- احمد بن ابراهیم [ابو الحسن احمد بن ابراهیم سیاری] (متوفی: ۱۱۱۳ هجری قمری) - شاعر، فیلسف، منطق‌پژوه، ریاضی‌دان، و کاتب. از آثار او «مجموعه فیلسف» و «مجموعه منطق» مشهور است. (تاریخ ادبیات ایران، ج ۱، ص ۱۱۱۳)

۳۱۱- احمد احسانی [شیخ احمد بن زین العابدین بن صفربن ابراہیم احسانی] (م. ۱۱۱۱ھ) تصنیف: ۱- اصول دین فارسی، حقیقۃ العقل والروح والنفس، شرح تفسیر التعلیمین، کتاب حیدریہ

کتاب الفوائد شرح حکمت و کلام میں۔ احکام الفقار۔ اصول دین فارسی بیضیہ۔ حسن ریوس۔

۱۱۱۳- احمد اردبیلی [احمد بن محمد اردبیلی (مقدس اردبیلی)] (تقریباً ۹۹۳ هجری - ۱۰۶۹ هجری) - سکونت حلب و قاهره

۱۱۵۔ احمد اندلسی [الجمہور محمد بن عامر قرطبی اندلسی] (تحریر - ۱۱۸۹ھ) تصنیف - ۱۱۹۰ھ

۱۱۶- احمد بکرانی [شیخ محمد بن یوسف مکی بکرانی بعدادی] (تقریباً ۱۱۰۶ھ - ۱۱۶۶ھ) -

۱۱۱۷۔ احمد بدوی [شہاب الدین احمد بدوی] (صوفی - ۴۷۵ھ مدینہ)

۱۱۱۸- احمد شوی [احمد بن قاضی نصر احمد سیلپی شوی سندھی] (مؤلف - صدی پانچم) معاصر جلالت الدین البرکات - سیلپی شوی [کوکند سیلپی شوی]

۱۱۱۹۔ احمد تھانیسری [شیخ احمد تھانیسری] (صوفی ۸۲۰ کا بی)

این صاحب محترم و صاحب مدارک گنجینه استاد

- ۱۲۰۔ احمد جام [شیخ احمد جام (زنده بیل) (صوفی - ۵۳۶ جام) ولادت ۲۴۱
 ۱۲۱۔ احمد خزانہ [شیخ احمد بن اسماعیل جزائری بخاری (فاضل بھق - مطابق - ۱۱۵۰) نجف) آیات الاحکام - رسالہ فی ارتداد - افادۃ المسافر فی البلدان -
 ۱۱۲۔ احمد بن حنبل [ابو عبد اللہ احمد بن حنبل برہان شیبانی مروزی بغدادی (حدیث - ۲۴۱ بغداد) ولادت ۶ بغداد - ترمذ بن یارون اور یحییٰ بن سعید
 شاگرد - مسند - کتاب المناقب
 ۱۱۳۔ احمد بن خالد [احمد بن خالد بغدادی نیشاپوری (نوی - ادیب - تیسری صدی) معاصر ابو عمر و شیبانی وابن الاثیر
 ۱۱۴۔ احمد خاں (سید) [سید احمد خاں دہلوی ٹیکڑھی (بانی مذہب پنجویہ - ۱۳۱۴) تفسیر احمدی - ولادت ۱۲۳۱
 ۱۱۵۔ احمد خضرویہ [احمد خضرویہ (صوفی - ۱۲۴۰) حاتم اصم کے مرید
 ۱۱۶۔ احمد دیوبندی [شیخ احمد بن وحید الدین غمانی دیوبندی (متکلم - حدود ۱۳۱۶) انوار الہدے - تاریخ الانبیاء و شمس الضحی - اعلان الہدے -
 ۱۱۷۔ احمد رضا خاں [احمد رضا خاں بریلوی حنفی (فقہ - حنفی) ولادت ۱۲۵۲
 ۱۱۸۔ احمد رفائی [سید احمد رفائی (صوفی - ۵۷۸)
 ۱۱۹۔ احمد سرہندی [شیخ احمد بن عبد اللہ فاروقی سرہندی (مجدد الفنا ثانی) (صوفی - ۱۰۳۴) مکتوبات - مکاشفات غیبیہ - اثبات نبوت - رسالہ روشیہ
 ۱۲۰۔ احمد سید [احمد سید دہلوی (صوفی - ۱۳۷۷) مکر
 ۱۲۱۔ احمد صیرانی [احمد بن علی بن عباس بن نوح صیرانی تزیل بصرہ (حدیث - ترقیہ - صدی پنجم) کتاب المصباح - کتاب القاضی بین الحدیثین مختلفین - اخبار
 وکلاء الاربعہ - آشت و نجات
 ۱۲۲۔ احمد علی [سید نظام الدین احمد بن زین العابدین عالمی (فقہ - صدی یازدہم) معارف الہیہ - کشف الحقائق - مفتاح الشفاء - عروۃ الوثقی - نفحات
 ۱۲۳۔ احمد علی [احمد بن عبد اللہ اسماعیلی (ابن الجلی) (متکلم - ۵۳۰) سالہ - اخوان الصفا
 ۱۲۴۔ احمد علی [شیخ احمد بن حسین بن محمد بن احمد بن سلیمان عالمی (حدیث - ۱۰۷۹) شاگرد نور الدین عالمی
 ۱۲۵۔ احمد علی [شیخ احمد بن حسن بن علی اطرمی (فقہ - ۱۰۰۰) براہ صاحب وسائل - تفسیر القرآن - تاریخ خیمہ تاریخ خیمہ
 ۱۲۶۔ احمد عرب [شیخ احمد عرب بن محمد بن شروانی (ادیب شاعر عرب - ۱۲۵۶) نفقۃ الیمن - انشاء عجیب العجائب - مناقب نصیر الدین حیدر شاہ لکھنؤ
 ۱۲۷۔ احمد بن منصور [احمد بن ابراہیم بن احمد بن صالح بن احمد بن منصور قطیفی بحرانی (فقہ - ۱۱۳۱) تصانیف مختلفہ - مقتل حسین -
 ۱۲۸۔ احمد علی [احمد علی سندیلوی (عالم - ۱۱۹۴)
 ۱۲۹۔ احمد سلطان [احمد سلطان بن مرزا مظفر مجتبیٰ بن مرزا محمد شاہرہ بن ابوظفر بہادر شاہ بادشاہ دہلی (مصطفوی حنفی) (متکلم - حنفی) تنزیہ الانساب - الامامۃ
 خلیفہ خاور - مقاصد حیرت - تکریر الحکمہ وغیرہ -
 ۱۳۰۔ احمد علی [احمد علی سہارنپوری (حدیث - ۱۲۹۷) دہلی میں ان کا مطبع احمدی تھا - دلیل القوی حواشی مختلفہ
 ۱۳۱۔ احمد غزالی [ابو الفرج یا ابو الفتح احمد بن محمد بن محمد بن احمد طوسی غزالی (صوفی - ۵۱۷) دیکھو ابو الفتح غزالی
 ۱۳۲۔ احمد بن فارس [ابو الحسن احمد بن فارس بن زکریا احمد بن رازی شافعی مالکی (نوی - ادیب - ۳۹۰) کتاب الحاسن والکسب - محل اللزۃ الصاحبی
 کتاب السیرۃ - طریۃ الفقہاء - آشت و نجات - دیکھو ابن فارس
 ۱۳۳۔ احمد فارس شندی [احمد فارس الشندی (ادیب - نوی - نحوی - ۳۰۵) قطب طینہ - سر الیال فی القلب والایدال - غنیۃ الطالب و منیۃ الارب
 الحاسن علی القاموس - اخبار الجواب کاؤڈر -
 ۱۳۴۔ احمد قزوینی [قاضی احمد غفاری قزوینی (مورخ - صدی دہم) تاریخ نگارستان جو ۹۷۵ھ میں لکھی
 ۱۳۵۔ احمد قلی [احمد بن محمد بن حسین قلی (حدیث - فقہ - ۳۵۰) کتاب الحقائق توہید میں کتاب الاصلاح - کتاب السنن - کتاب العمل - کتاب الطبقات - کتاب الایمان

۱۱۷۲۔ ابوالحسن علی بن عیسیٰ بن فرج بنزادی (نوی۔ ۴۲۰ بغداد ولادت ۳۲۸۔ سیرانی اور ابوعلی کا شاگرد۔ شرح ایضاح۔ شرح مختصر الحری
 ۱۱۷۳۔ ارنانی [محمد اکبر قادری دہلوی] (طیب۔ بارہویں صدی) طب اکبر جو ۸۔ ۱۱ھ میں لکھی۔ میزان الطب بفتح القلوب۔ قرابادین قادری
 ۱۱۷۴۔ ارنانی [حکیم ابو بکر ارزانی مروزی نیشاپوری] (شاعر فارسی۔ صدی پنجم) معاصر طفول بیگ سلجوقی و طغان شاہ دانی نیشاپور
 ۱۱۷۵۔ ارنشد [عبدالغنی شاہزادہ دہلوی] (شاعر اردو۔ ۱۳۲۲) مذاقب مشکل کشا

۱۱۷۶۔ ارنغانی [ابوالفتح مسلم بن احمد بن علی ارنغانی شافعی] (فقہ۔ ۴۹۹) قاضی حسین مروزی کا شاگرد۔ فتاویٰ (ارغان نیشاپوری)
 ۱۱۷۷۔ ارنقم [ارقم بن ابی ارقم عبد مناف بن اسد خزرجی] (صحابی۔ ۵۵ھ مدینہ) قدیم الاسلام۔ عمر ۸۰ سے اوپر۔ ابوارقم کا سٹھھ میں انتقال ہوا۔
 ۱۱۷۸۔ ارنموی [ابوالفضل محمد بن عربیوسف ارنموی بنزادی] (فقہ۔ محدث۔ ۷۰۵۔ شاگرد ابواسحاق شیرازی و خلیفہ بغداد [نیر حکیم محمود
 بن ابی البراء رمی صاحب مطالع منطق میں]

۱۱۷۹۔ ارنہری [ابومعروف محمد بن احمد بن ارنہری شافعی] (فقہ۔ لغوی۔ ۳۷۸ ہرات) ولادت ۲۸۲۔ تہذیب اللغہ۔ کتاب التفسیر
 ۱۱۸۰۔ ارنہری [خالد بن عبد اللہ ارنہری جرجادی] (نوی۔ ۹۰۵ قاهرہ) التقریب لمقصود التوضیح۔ ترین الطلاب۔ موصول الطلاب۔ ارنہریہ
 ۱۱۸۱۔ ارناسامہ [اسامہ بن زید بن حارثہ ثقفی] (صحابی۔ ۵۴ھ مدینہ) ام المین برکہ کے شکم سے جو عبد اللہ پد رسول کی کنیت تھی
 ۱۱۸۲۔ ارناسامہ [اسامہ بن منذر شامی] (مورخ۔ ۴۸۸ شیراز) شام کا ایک امیر تھا۔ اپنی سوانح عمری الاعتبار لکھی۔
 ۱۱۸۳۔ ارناسامہ [مجدالدین ابوالنظر اسامہ بن مرشد بن علی بن منذر شیرازی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۵۸۴ دمشق) مؤید الدولہ لقب تھا
 ۱۱۸۴۔ ارناسامہ [محمّد بن علی] (مورخ۔ ۴۸۴) شرح کافیہ۔ شرح شافیہ
 ۱۱۸۵۔ ارناسامہ [اسحق بن علی] (شاعر عرب۔ ۳۱۴) دیوان اشعار۔ نثر الاداب

۱۱۸۶۔ اسحاق بن سلیمان [اسحاق بن سلیمان اسرائیلی مصری] (طیب کمال۔ ۳۲۰) عبید اللہ حمدی کا لادیم۔ کتاب بول جہت اب الاستقصا آت کتاب
 ۱۱۸۷۔ اسحاق [محمد عبد الحظی بن ابوالفتح بن احمد اسحاقی منونی مصری] (مورخ۔ صدی یازدہم) اخبار الاولین نمین نصف فی مصر من ارباب الدول۔
 معاصر سلطان مراد دومی جو ۳۳۰ھ میں تخت نشین ہوا۔

۱۱۸۸۔ اسد اللہ بردجری [حاجی اسد اللہ بن حاجی عبد اللہ بردجری] (فقہ۔ ۱۲۷۰) مرزا ابوالقاسم صاحب توارین کے شاگرد
 ۱۱۸۹۔ اسد اللہ کاظمی [اسد اللہ بن حاجی اسماعیل کاظمی] (فقہ۔ ۱۲۷۰ کاظمین) مقابلس الانوار فقہ میں۔ کشف القناع۔ منبع التفتیح۔

۱۱۹۰۔ اسدی [اسدی طوسی] (شاعر فارسی۔ چوتھی صدی) استاد فردوسی۔ معاصر محمود غزنوی
 ۱۱۹۱۔ اسرائیل [اسرائیل بن یونس سیجی کوئی] (محدث۔ ۱۶۱) شاگرد ابو حنیفہ

۱۱۹۲۔ اسرائیلی [ابراہیم بن سہیل اسرائیلی اشبیلی] (شاعر عرب۔ ۶۴۹) دیوان اشعار
 ۱۱۹۳۔ اسعد بن زرارہ [اسعد بن زرارہ خزرجی] (ابو امامہ) (صحابی۔ ایک ہجری مدینہ) فقیہوں میں سے تھے

۱۱۹۴۔ اسعد اصفہانی [ابوالسادات اسعد بن عبد القادر بن اسعد اصفہانی] (فقہ۔ صدی ہفتم) محقق اول کے مشائخ سے ہیں۔ جامع الدلائل
 شرح الوفاء۔ توجیہ السوالا۔ (نیر میثم خجانی دابن طائوس کے مشائخ سے)۔

۱۱۹۵۔ اسعد حاتی [قاضی ابوالکلام سعد بن خلیفہ بن سید مہذب بن مینا حاتی مصری] (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۶۰۴ حلب) سیرۃ صلاح الدین
 ۱۱۹۶۔ اسعد مینی [امام محمد الدین ابوالفتح اسعد بن ابی نصر بن ابی الفضل مینی شافعی] (فقہ۔ ۵۲۷ ہمدان) نیز دیکھو ابوالفتح اصفہانی۔

۱۱۹۷۔ اسعدی [نور الدین محمد بن محمد بن عبد العزیز مصری] (شاعر عرب۔ ۶۵۴) ولادت ۶۱۹
 ۱۱۹۸۔ اسکندرانی [محمد بن احمد حسینی اسکندرانی] (طیب۔ صدی سیزدہم) کشف الاسرار النورانیہ جو ۱۲۵۰ کے بعد لکھی۔
 ۱۱۹۹۔ اسماعیل [قاضی اسماعیل] (محدث۔ ۲۸۲) فضی الصلوٰۃ علی النبی۔

۱۲۰۰۔ ابو الفضل بن المنذری وابن دبیہ لفظیہ وابن سراج کا شاگرد۔ شاگرد محمد باقر تہجدی و سید ہدی طباطبائی و شیخ جعفر کفنی۔

- ۱۲۰۰۔ اسماعیل بصری [ابو اسحاق اسماعیل ابن اسحاق بن اسماعیل بن قتادہ زدی جریری بصری مالکی] (فقہ - ادیب - چوتھی صدی) ابو اسماعیل حماد زدی کی
- ۱۲۰۱۔ اسماعیل بگ [اسماعیل بگ سرنگ] (مورخ - جی) حقائق الاخبار عن دول لبحار جلد اول ۸۹۶ء میں طبع ہوئی - ناظر مدرسہ خزینہ مصر
- ۱۲۰۲۔ اسماعیل پاشا [اسماعیل پاشا بن مصطفیٰ فکی] (ماہر علم ہیئت - جی) الدر التوفیقیہ فی تقریب علم الفلک الآلات المستعملہ لارصاد - ناظر مدرسہ فکی مصر
- ۱۲۰۳۔ اسماعیل حقی [اسماعیل حقی] (صوفی - ۱۱۱۷ء) شرح الکبائر - الخطاب تصوف میں - رسالۃ التخلیہ - اربعون حدیثاً
- ۱۲۰۴۔ اسماعیل حمیری [ابو اسحاق اسماعیل بن محمد بن یزید بن ربیعہ حمیری شامی بغدادی] (شاعر عرب - ۳۷۰ ابتداء) مداح المہمیت - سید حمیری کے نام مشہور
- ۱۲۰۵۔ اسماعیل حمیری [اسماعیل بن احمد ابو عبد الرحمن حمیری] (مفسر - ۴۰۳)
- ۱۲۰۶۔ اسماعیل خاجوی [اسماعیل بن حسین بن محمد رضا مازندرانی خاجوی اصفہانی] (فقہ متکلم - حکیم - ۱۱۷۳) ملامہدی زرقانی کے استاد - ڈیرہ گیسو
- ۱۲۰۷۔ اسماعیل خشاب [ابو الحسن اسماعیل بن سعد الوہسی السینی المصری الشافعی] (شاعر عرب - ۱۲۳۰) دیوان اشعار
- ۱۲۰۸۔ اسماعیل صدر [سید اسماعیل بن صدر الدین حارثی] (فقہ - جی)
- ۱۲۰۹۔ اسماعیل کوفی [اسماعیل بن عبد الرحمن جعفی کوفی] (تابعی - محدث - دوسری صدی) ابو الطفیل اور جناب صادق سے روایت کی
- ۱۲۱۰۔ اسماعیل کوفی [اسماعیل بن ہریر بن ابی نصر سکونی کوفی] (محدث - تیسری صدی) امام رضا سوافاقت کی - کتاب اللام - کتاب النوادر و الآثار
- ۱۲۱۱۔ اسماعیل مصری [اسماعیل بن موسیٰ بن جعفر صادق مصری] (فقہ - دوسری صدی) کتاب الطہارت - کتاب الصلوٰۃ - کتاب الزکوٰۃ - کتاب الصوم - کتاب الحج - کتاب الجنائز - کتاب النکاح - کتاب الطلاق
- ۱۲۱۲۔ اسماعیل نیشاپوری [اسماعیل بن حسن بن محمد حسنی] (فاضل - چوتھی صدی) انساب اللطالبہ - زہرۃ الریاض - ابو الفتوح رازی کے دادا ان کے
- ۱۲۱۳۔ اسماعیل ہروی [اسماعیل ہروی خراسانی] (حکیم - ادیب - ...) علم ثانی یعنی ابو نصر فارابی کی کتاب کا درس دیتا تھا - بوعلی سینا کی کتابوں پر تفسیر کرتا تھا
- ۱۲۱۴۔ اسماعیل یمنی [سید شرف الدین اسماعیل بن ابی بکر بن عبد اللہ حسینی مصری شافعی] (فقہ - ۸۳۷) کتاب الارشاد جسکی شرح فتح النجاشی ابن جریر عسقلانی نے
- ۱۲۱۵۔ اسماعیلی [ابوبکر احمد بن ابراہیم بن اسماعیل جرجانی] (محدث - ۳۷۱ غزنہ) مجموعہ الصحیح - ولادت ۲۷۷ - شاگرد ابو یعلیٰ موصلی
- ۱۲۱۶۔ اسحاق [اسحاق بن خارجہ بن حسن فرزاری کوفی] (تابعی - ۸۲ یا ۷۶) عمر ۸۰
- ۱۲۱۷۔ اسحاق [اسحاق بن عثمان بن جون کنذیہ] (صحابیہ - خلافت عثمان) ۹ھ میں رسول اللہ سے نکاح کیا قبیل خول طلاق دی - مہاجر بن ابی اسحاق سے نکاح کر لیا
- ۱۲۱۸۔ اسحاق [اسحاق بن عقیس بن معد ضغنیہ] (صحابیہ - محدث - ...) زوجہ جعفر بن ابیطالب - بعد ابو بکر کی - پھر علی کی جعفر سے عبد اللہ محمد اور عون - ابو بکر سے محمد اور علی سے یکے پیدا ہوئے - اسحاق کی والدہ ہند یمونہ کی بہن تھی
- ۱۲۱۹۔ اسحاق [اسحاق بن ابی بکر بن ابی قحاذہ (ذات النطاقین)] (صحابیہ - محدث - ۴۳) عبد اللہ بن زبیر کی والدہ - عائشہ سے ۱۰ سال بڑی - عمر ۱۰۰ سال
- ۱۲۲۰۔ اسحاق [محمد بن حسن قرشی اسنادی] (صوفی - فلسفی - اشعری - ۷۶۴) حیات القلوب فی کیفیت الوصول الی المحبوب
- ۱۲۲۱۔ اسحاق [قاضی نور الدین ابراہیم بن ربیعہ اللہ بن علی اسنوی شافعی] (نحوی - ۷۱۱)
- ۱۲۲۲۔ اسود بن عامر [اسود بن عامر شامی] (محدث - ۲۰۸)
- ۱۲۲۳۔ اسود بن ہلال [اسود بن ہلال بخاری] (تابعی - ۸۴)
- ۱۲۲۴۔ اسید بن حصیر [اسید بن حصیر انصاری اوسی] (صحابی - محدث - ۲۰ مدینہ) رسول اللہ کے ساتھ بدر و دیگر غزوں میں شریک رہے -
- ۱۲۲۵۔ اسیر [مظفر علی خان لکھنوی رہنمائی] (شاعر اردو و فارسی - صدی سیزدہم) معارج الفضائل - زکاء عیار - شجرۃ العروص - کر بلانہ - ۱۲۹۷
- ۱۲۲۶۔ اسیر [یوسف بن سید عبد القادر حسینی صیداوی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۱۳۰۷) ولادت ۱۲۳۰ - صیدا - رافضی الفرائض - شیخ اطوائی نے
- دیوان اشعار - ہدیۃ الاخوان فی تفسیر الفاظ القرآن قسطنطنیہ میں رئیس المصنفین و استاد المعلمین -
- ۱۲۲۷۔ اسیر البوی [ابو الفضائل ذاک بن کامل بن علی قطیفی بیتی] (ادیب - شاعر عرب - ۵۴۶) فیض الیمین اور مہذب بیتی کے نام سے بھی مشہور ہے -
- ۱۲۲۸۔ شیخ [ابو سعید عبد اللہ بن سعید کنذیہ کوفی] (محدث - مفسر - ۲۵۷) عمر ۹۷ سے ادیب

۱۵۰

۱۵۰

۱۲۲۹۔ اشرف جہانگیری [سید اشرف جہانگیرستانی ہندی] (اصوفی - ۸۰۸) مخدوم جہانیاں کے مرید۔ لطائف اشرفی۔ کچھوچھوچ (اودھ) میں مزار ہے۔
 ۱۲۳۰۔ اشرف علی [اشرف علی حکیم سلطانپوری جالندھری] (طیب - جی) حکیم صادق علی دہلوی حکیم محمد جان دہلوی مولوی عبدالقدوس لکھنؤی اور مولوی جیسو دہلوی کے شاگرد۔ ولادت ۱۲۶۸ھ

۱۲۳۱۔ اشرف علی تھانوی [اشرف علی مولوی تھانوی دیوبندی] (فقہ - جی) ولادت ۱۲۸۰۔ تھانہ بھون۔ ہشتی زیور ہشتی گوہر تفسیر
 ۱۲۳۳۔ اشعب [اشعب بن حمید بن] (طالع - ۱۵۴) ولادت ۵۵۹۔ حضرت عثمان کا غلام۔ طبع میں ضرب المثل
 ۱۲۳۳۔ اشعث [اشعث بن قیس بن معدیکرب کندی] (صحابی - ۴۰) شہد میں سلمان ہوئے۔ عہد ابوبکر میں مرتد ہوئے۔ پھر سلمان ہوئے۔ ابوبکر نے اپنی بہن ام فروہ ان سے بیاہی۔

۱۲۳۴۔ آثمونی [علی بن محمد آثمونی شافعی] (نحوی - حدود - ۹) منہج السالک شرح الفیہ ابن مالک
 ۱۲۳۵۔ اشہب [ابو عمر شہب بن عبدالعزیز بن داؤد مالکی مصری] (فقہ - ۲۰۴) ولادت ۱۵۰۔ مصر۔ امام مالک کا شاگرد۔ مصر میں لکھنؤ کا دار
 ۱۲۳۶۔ اصبح بن فرج [ابو عبد اللہ اصبح بن فرج بن سعید مالکی مصری] (فقہ - ۲۲۵) ولادت ۲۰۴۔ مصر۔ ابن قاسم و اشہب و ابن وہب کا شاگرد
 ۱۲۳۷۔ اصبح بن نباتہ [اصبح بن نباتہ مجاشعی کوفی] (تألی - محدث - صدی دوم) خواص امیر المؤمنین سے
 ۱۲۳۸۔ اصطخری [ابو سعید حسن بن احمد بن یزید شافعی] (فقہ - ۳۲۸) ولادت ۲۴۴۔ کتاب الاقصیہ۔ قاضی قم پھر بغداد کا حاکم (نیز دیکھو ابوالخانی صیغی)
 ۱۲۳۹۔ اصفہانی [حرفہ بن حسن اصفہانی] (مورخ - چوتھی صدی) سنی لوگ الارض والانبیاء دسویں صدی عیسیٰ کے آخرین لکھی
 ۱۲۴۰۔ اصفہانی [شمس الدین ابوالشام محمد بن عبدالرحمان بن احمد اصفہانی] (حکیم اصولی - صدی ہفتم) تفسیر شرح تہذیب و مختصر لاصول و منہاج بیضاوی و طوابع۔ ولادت ۶۷۴ھ

۱۲۴۱۔ اصفہانی [عماد الدین اصفہانی] (کاتب - ۵۹۷) تاریخ السیوطین فی العراق
 ۱۲۴۲۔ اصفہانی ثانی [شمس الدین محمد بن محمد بن عبد اللہ الکانی] (اصولی - ادیب - ۶۷۸) شافعی۔ شرح محصول رازی۔ ولادت ۶۱۶
 ۱۲۴۳۔ اصفی [ابو سعید عبد الملک بن قریب بن محمد بن عبد الملک باہلی بصری بغدادی] (ادیب - نحوی - نحوی - ۲۱۶) بصرہ) کتاب الوحش خلق الانسان۔ کتاب الانشاء۔ کتاب الامثال والنوادر۔ کتاب النبات۔ کتاب الفرق فی اللغة۔ کتاب الاضداد۔ غریب الحديث۔ کتاب القلب للابدال۔ ولادت ۲۳۳ جلپیس دن
 ۱۲۴۴۔ اصیل الدین [سید عبداللہ بن عبد الرحمان شیرازی] (محدث - ۸۸۳) درج الدرر
 ۱۲۴۵۔ اطروش [ناصر الحق ابو محمد حسن بن علی بن حسن بن عمر بن امام زین العابدین طبری] (مفسر - عالم کبر - ۳۰۴) تفسیر کبیر۔ کتاب الامامة۔ کتاب فذک۔ موالید الائمة - عمر ۷۰

۱۲۴۶۔ اعثم کوفی [محمد بن علی بن اعثم کوفی] (مورخ - تیسری صدی) فتوحات جوئیکہ میں لکھی اور ۵۹۶ھ میں احمد بن محمد متونی ہرزی فارسی میں ترجمہ کی۔
 ۱۲۴۷۔ اعرج [نظام الدین حسن بن محمد بن حسین قتیبتاوری] (مفسر - آٹھویں صدی) تفسیر غرائب القرآن و رغائب الفرقان جو ۶۲۸ میں لکھی۔ روایات الجنان
 ۱۲۴۸۔ اعلم اندلسی [ابو الجلال یوسف بن سلیمان بن عیسیٰ اندلسی] (نحوی - ۷۶) اشبیلیہ) ولادت ۴۱۰۔ سینتریکہ کا باشندہ۔ ندوت قرطبہ میں رہا
 ۱۲۴۹۔ اعلم بلیوی [ابراہیم بن قاسم بلیوی] (نحوی - ادیب - شاعر عرب - ۶۴۲) بلیویں) نخویں ذیل کا شاگرد
 ۱۲۵۰۔ اعش [ابو محمد سلیمان بن مہران دماوندی کوفی] (تألی - محدث - ۳۸) کوفہ) ولادت عاشور ۲۵ھ
 ۱۲۵۱۔ افسوس [میر شیعہ علی بن مظفر علی خاں خانی ناردونی] (شاعر اردو - ۱۳۳۳) آرائش محفل نثر۔ ترجمہ گلستان نظم
 ۱۲۵۲۔ افضل مہادی [افضل الدین حسن بن علی بن احمد مہادی] (فقہ - ۸۰) شرح پنج۔ شرح ملح۔ شرح شہاب
 ۱۲۵۳۔ اقلیل [ابوالقاسم ابراہیم بن محمد بن زکریا اقلیل قرطبی] (نحوی - ۴۱) قرطبہ) مکلفی خلیفہ اندلس کا وزیر۔ ولادت ۳۵۲ قرطبہ
 ۱۲۵۴۔ اقصرانی [جمال الدین محمد بن محمد اقصرانی قرمانی] (طیب - ۷۰) شرح موجز۔ شرح البصاح

- ۱۲۵۵۔ اکل الدین [شیخ اکل الدین محمد بن محمود بن احمد تہارتی حنفی] (تختی - فقہیہ - ۷۸۶ھ) شاگرد ابو حیان تفسیر شرح مشارق - شرح مختصر ابن حاجب - شرح تجرید تھقن طوسی - شرح ہدایہ - شرح الفیہ ابن عثلی - شرح منار - شرح بزودی - شرح تلخیص المعانی
- ۱۲۵۶۔ ابی جمال الدین حسین بن خواجہ شرف الدین عبدالحق اردبیلی (عالم - شاعر - صدی دہم) مواہر شاہ اسماعیل صفوی و جلال دوانی
- ۱۲۵۷۔ الطاف حسین حالی [الطاف حسین حالی پانی پتی] (شاعر اردو - ۱۳۴۳ھ)
- ۱۲۵۸۔ الخ بیگ [الخ بیگ بن شاہ رخ بن تیمور] (ماہر علم سہیت - ۸۵۳ھ) ولادت ۷۹۶ھ - زیچ سلطانی
- ۱۲۵۹۔ الفت حسین [مولوی الفت حسین شکارپوری دہلوی] (عالم - متکلم - ۱۳۰۶ھ) نضار لے کے مناظرہ میں رسالے لکھے۔
- ۱۲۶۰۔ الہداد [الہداد چوہدری] (صوفی - عالم - دسویں صدی) شاگرد عبد اللہ تلمیذی
- ۱۲۶۱۔ ام الحدیث [زین الدین علی بن سلیمان بن حسن قدیمی بکرانی] (فقہیہ - محدث - ۱۰۶۴ھ) جواز تقلید - حواشی برہنہ و تہذیب و قیو و فوائد
- ۱۲۶۲۔ ام الین [برکے] (صحابیہ - ۱۱) جناب فاطمہ کے ایک ماہ بعد انتقال کیا۔ اسامہ کی والدہ - زید کی پوی
- ۱۲۶۳۔ ام الفضل [لبابہ بنت الحارث ہالیدی] (صحابیہ - محدثہ - ۱۰) زوجہ عباس بن عبد المطلب - خواہر میمونہ زوجہ رسول
- ۱۲۶۴۔ ام حبیبہ [رملہ بنت ابی سفیان بن حرب] (صحابیہ - محدثہ - ۴۴ھ) زوجہ رسول
- ۱۲۶۵۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت خدیجہ] (صحابیہ - ۹) پہلے عتبہ بن ابی لہب کے نکاح میں تھیں پھر عثمان سے نکاح ہوا بعد وفات رقیہ
- ۱۲۶۶۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت علی] (صحابیہ - محدثہ - صدی اول) محمد بن جعفر سے اور بعد زینب عبد اللہ بن جعفر سے نکاح ہوا
- ۱۲۶۷۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت عقیقہ بن ابی حبیط] (صحابیہ - ۱۰) مان کا نام اردی بنت کریم بن ربیعہ - عثمان کی مادری بہن کئی نکاحوں کی بعد آخر عمر و عاصی نکاح کیا
- ۱۲۶۸۔ ام رومان [ام رومان بنت عامر بن عویمر] (صحابیہ - ۱۲ یا ۱۵) والدہ عائشہ
- ۱۲۶۹۔ ام الخیر [ام الخیر بنت ہشیر بن عامر] (صحابیہ - ۱۳) والدہ ابوبکر - ابوبکر کے بعد اہل بیت سے پہلے انتقال ہوا
- ۱۲۷۰۔ ام حیل [ام حیل بنت جحل بن عبد فہرہ] (صحابیہ - ۱۰) قدیم الاسلام - زوجہ خطاب بن حارث بعدہ زوجہ زید بن ثابت بن خنک
- ۱۲۷۱۔ ام سلمہ [ام سلمہ بنت] (صحابیہ - محدثہ - ۶۲) زوجہ رسول
- ۱۲۷۲۔ امام الحرمین رضی الدین ابو المعالی عبد الملک بن ابو محمد عبد اللہ شافعی (فقہیہ - ۴۷۸ھ) دیکھو ابو المعالی جوینی
- ۱۲۷۳۔ امام الشافعی [امام بدر الدین ابو الیسر محمد بن محمد بن عبد القادر انصاری دمشقی شافعی] (فقہیہ - ۷۴۹ھ دمشق) خطیب قدس - عز الدین ابن صالح کا بیٹا - قاضی القضاۃ بنا منظور کیا۔
- ۱۲۷۴۔ امام الدین [مولوی امام الدین ٹونکی] (فقہیہ - جی) قاضی القضاۃ ڈکنک
- ۱۲۷۵۔ امام المزدونی [ابو علی احمد بن محمد بن حسن اصفہانی] (ادیب - ۷۸۱ھ)
- ۱۲۷۶۔ امامہ [امامہ بنت ابی العاص بن ربیع] (صحابیہ - ۱۰) زینب بنت خدیجہ کی بیٹی - بعد وفات فاطمہ علی نے ان سے نکاح کیا - بعد علی مغیرہ بن نوفل بن حارثہ
- ۱۲۷۷۔ امام اللہ [امان اللہ بن نور احمد بنارسی لکھنوی] (فقہیہ - ۱۱۳۳ھ) کتاب المفسر حواشی مختلفہ
- ۱۲۷۸۔ امانت [امانت لکھنوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) واسوخت
- ۱۲۷۹۔ امداد اللہ [حاجی امداد اللہ تھانوی مہاجر] (فقہیہ - متکلم - صدی سیزدہم) ولادت ۱۲۳۳ھ - استاد محمد قاسم خانو توی ورشیہ احمد گنگوہی و مولوی اشرف علی - قدر شاہ سے ملے کی طرف ہجرت کر گئے۔
- ۱۲۸۰۔ امداد علی [سید امداد علی کیرانی] (عالم - صدی سیزدہم) بحر المصائب
- ۱۲۸۱۔ امرا القیس بن عابس کنڈی [دشاعر عرب صدی اول] شہر شاعر تھیں کہ شہرہ کو کہتے تھے
- ۱۲۸۲۔ امیر مینائی [امیر احمد مینائی لکھنوی رامپوری] (دشاعر اردو - ۱۹۰۰ھ) حیدر آباد اکلیب علی خاں الی رامپور کے استاد و مفضل علی خاں امیر کوٹا گوہر

۱۲۸۳۔ امین استرآبادی [محمد امین بن محمد شریف اخباری استرآبادی] (فقہ - محدث - ۱۰۳۰ھ) فوائد الدینہ - فوائد المکیہ - شرح اصول لکائی - شرح تہذیب الاحکام - دانشنامہ شاہی۔

۱۲۸۴۔ امین اللہ [امین اللہ قرنگی محل لکھنوی] (فقہ - ۱۲۵۳ھ کلکتہ)

۱۲۸۵۔ امین الدین سلیمانی [امین الدین علی بن عثمان بن علی اربلی مصری متشیخ] (صوفی شاعر - ۶۷۰ قیوم) ملک الناصر کے شعراء سے

۱۲۸۶۔ انبالی [انبالی] (فقہ - ادیب - ۱۱۳۱ھ) شیخ جامع ازہر مصر تعلیقات بر فتح الجلیل فی شرح شواہد ابن عقیل السیاحی

۱۲۸۷۔ انس بن مالک [انس بن مالک بن نضر خزرجی] (صحابی - محدث - ۹۱) عمر ۹۹ - دس سال کی عمر سے دس سال رسول اللہ کے خادم رہے سکونت مدینہ

۱۲۸۸۔ انس بن مالک [ابو امیہ انس بن مالک کعبی] (صحابی - ۵) نازل بصرہ۔

۱۲۸۹۔ انس بن نضر [انس بن نضر انصاری] (صحابی - ۲) انس بن مالک خزرجی کے چچا جنگ احد میں شہید ہوئے۔

۱۲۹۰۔ انشاؤ [میر انشاؤ اللہ خاں دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۲۱ یا ۱۲۲۳)

۱۲۹۱۔ انطاکی [داؤد انطاکی نزہت قاہرہ] (طبیپ - ۱۰۰۵ھ) تذکرہ - ترجمہ المبتدی - کتاب المفید - الجمان للتعجب النجاب

۱۲۹۲۔ انفروی [محمد بن حسین انفروی صغفی] (فقہ - ۱۰۹۸) فتاویٰ

۱۲۹۳۔ اناطی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسحاق فیثا پوری] (محدث - مفسر - ۳۰۳) تفسیر

۱۲۹۴۔ اناطی [ابو البرکات عبد الوہاب بن مبارک بن احمد بغدادی] (محدث - ۵۳۸ھ) ولادت ۲۷۲ھ۔

۱۲۹۵۔ اناطی [ابو القاسم عثمان بن سعید بن بشار اناطی شافعی بغدادی] (فقہ - ۲۸۸ھ بغداد) استقصاء مذاہب الفقہاء جو مہذب کی شرح ہے۔

شرح لمحہ فی اصول الفقہ۔

۱۲۹۶۔ انوری [حکیم احمد الدین ابوری] (شاعر فارسی - ۵۹۲) ملک الشعراء سنجری

۱۲۹۷۔ انیس [میر میر علی دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۹۱ھ لکھنوی)

۱۲۹۸۔ اویج [مہرزاد محمد جعفر بن مرزا سلامت علی دبیر لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۳۳۵)

۱۲۹۹۔ اوحدی [احمد الدین مراغی] (صوفی شاعر - ۶۷۷ھ اصفہان)

۱۳۰۰۔ اوحدی [علی بن عبیدہ ریحانی] (نوی - فقہ - تیسری صدی) بلاغت میں جاحظ سے افضل - مامون رشید کے مخصوصین سے

۱۳۰۱۔ اوحمد الدین بلگرامی [اوحمد الدین بلگرامی] (نوی - ۱۲۵۳) نقاش اللغات

۱۳۰۲۔ اوزاعی [عبد الرحمان بن عمر بن محمد ابو یوسف دمشقی] (محدث - فقہ - ۵۷۷ھ بیروت) ولادت ۸۸ھ بلطیک

۱۳۰۳۔ اوس [اوس بن حجر نصرانی] (شاعر خوب - ۶۸۱ھ)

۱۳۰۴۔ اوس قرنی [اوس بن عامر قرنی] (تابعی - ۳۴۷ھ صفین) بعض روایتوں میں جنگ جمل میں اور بعض سے جنگ صفین میں اگر حضرت علی کی بیعت کرنا

قباحت ہو تا ہے۔ جنگ صفین میں حضرت علی کی طرف سے فوج شہید ہوئے۔

۱۳۰۵۔ ایکاد [میر محمد حسن سیامانوی] (شاعر فارسی - ۱۱۳۳ھ) ملازم فرخ سیر بادشاہ دہلی

۱۳۰۶۔ ایچی [قاضی عقد الدین ایچی اشعری] (متکلم - ۷۵۶ھ) کتاب المواقف توحید میں - کتاب العقائد

۱۳۰۷۔ ایڈمر [ایڈمر جلدی] (کیمیائی - ۷۵۰ یا ۷۶۲ھ) سکونت دمشق وقاہرہ - مصباح فی علم المفتاح کیمیا و فلسفہ و عقلیات میں

۱۳۰۸۔ امین [امین بن ام امین] (صحابی - ۸) عبیدہ حبشی کے بیٹے۔ جنگ خنین میں شہید ہوئے۔

۱۳۰۹۔ باب [سید علی محمد شیرازی] (موجد مذہب - ۱۲۶۵ھ) فرقہ بابیہ کا بانی - ناصر الدین شاہ ایران نے مروادیا

۱۳۱۰۔ بابی حلی [نقی الدین عبد الملک البابی الحلی] (صوفی - ۷۰۰) ترجمہ التاخرین فی الکتاب بالمبین تفسیر حدیث اور مروا عظیمیں۔

۱۳۱۱۔ باجی [ابوالولید سلیمان بن خلف بن سعید نجفی قزوینی مالکی] [محدث فقہ - ۴۴۷ھ مرید] فقہی فقہ میں - شرح مظاہر شرح منہاج سنن الصالحین
کتاب التعلیل والتبریح - احکام الفضول کتاب التوجید - اصول الفقہ - ولادت ۴۰۳ھ بطلیوس

۱۳۱۲۔ باخری [ابوالحسن علی بن حسن بن علی باخری (نیشاپوری) شافعی] [ادیب فقہ - ۴۶۷ھ باخری] امام الحرمین بکے والد کا شاگرد - دینیہ القس
۱۳۱۳۔ باذلی [حرزاد فیح الدین محمد] [شاعر فارسی - ۴۴۳ھ] گویا بار کا قلندر - حلقہ حیدری

۱۳۱۴۔ بارع الدباس [ابوعبد اللہ حسین بن محمد بن عبد الوہاب حارثی بغدادی] [نوی - ۵۶۴ھ] ابن کا پر دادا قسم جو ابن الرومی کہلاتا تھا مقتصد اور
کفنی عباسی کا وزیر تھا۔

۱۳۱۵۔ باری [شرف الدین ہبہ اللہ] [مفسر - ۴۳۸ھ] تفسیر الزمزمی

۱۳۱۶۔ باعونی [م عبد الوہاب صاحب عائشہ دمشقیہ بنت یوسف بن احمد باعونی] [ادیب - ۴۶۷ھ] شرح البدیعہ - بدیعہ فتح المبین فی شرح الامین
مولد النبی - باعون علاقہ بغداد شام میں ایک مقام ہے۔

۱۳۱۷۔ باغندی [ابوبکر محمد بن محمد بن سلیمان واسطی بغدادی] [محدث - ۴۱۲ھ]

۱۳۱۸۔ باقر [امام محمد باقر بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی] [تابعی - محدث - ۴۴۸ھ مدینہ] ولادت ۵۸

۱۳۱۹۔ باقر بیہالی [آقا محمد باقر بن محمد اکمل الدین محمد اصفہانی حارثی] [فقہ - ۱۲۰۸ھ حارثی] ولادت ۱۱۸۸ھ شرح مفاتیح المآلین - حاشیہ و رسالہ کتب مختلفہ

۱۳۲۰۔ باقر خوساری [محمد باقر بن امیرزین العابدین بن جعفر بن سید حسین موسوی خوساری] [فقہ - رجالی - اوائل صدی چہارم] حواشی کتب ولادت ۱۱۲۶ھ

۱۳۲۱۔ باقر داماد [میر محمد باقر بن میر شمس الدین محمد حسینی استرآبادی اصفہانی] [حکیم فقہ - ادیب - ۴۷۰ھ] تخلص اشراق - افق المبین قبسطہ طبع

عیون المسائل - نبراس الضیاء - تقویم الایمان - رواشع - شرح کافی کلینی - شرح استبصار - سبع شہاد

۱۳۲۲۔ باقر دہلوی [محمد باقر دہلوی] [فقہ - متکلم - ۱۲۷۲ھ] سیف صادم

۱۳۲۳۔ باقر رشتی [حاجی سید محمد باقر بن سید محمد فیحی رشتی حیلانی اصفہانی] [فقہ - محدث - ۱۲۶۰ھ] مطالع الاوار شرح شریع - تحفہ الابارہ - زہرۃ البادر

اقامۃ الحدود فی زمن الخبیثہ

۱۳۲۴۔ باقر سبزواری [محمد باقر بن محمد بن خراسانی] [محقق سبزواری] [محدث فقہ حکیم - متکلم - ۱۱۹۰ھ] ذخیرۃ المعاد شرح ارشاد علامہ - کفایۃ الفقہ - رسالہ

غیبت - مفاتیح النجاة - سفینۃ النجات - شاگرد اخوند مجلسی و شیخ بہالی

۱۳۲۵۔ باقر شیرازی [محمد باقر بن علی رضا شیرازی] [ادیب - باحوں صدی] جامع الشواہد جو ۵ کتب نوری شواہد کی شرح ہے علی رضا شاگرد تھو محقق شیرازی

۱۳۲۶۔ باقر لکھنوی [سید محمد باقر بن سید محمد بن سید ولید علی نصیر آبادی لکھنوی] [فقہ - ح] (ج)

۱۳۲۷۔ باقر مجلسی [محمد باقر بن محمد فی بن مقصود علی مجلسی اصفہانی] [فقہ - محدث - ۱۱۱۱ھ اصفہانی] بحار الانوار - حیات القلوب - جلاء العیون - حق البقین

عین الحیوۃ - حلیۃ المتقین - اعتقادیہ - ترجمۃ الصلوۃ - ذکرۃ الامم - حراۃ القول - میناس المصانع - زاد المعاد - رسالہ رجعت - طراز الاجار - اختصار

۱۳۲۸۔ باقر نواب [میرزا محمد باقر بن محمد بن محمد لاہی اصفہانی رازی] [فقہ - ادیب - صدی سیزدہم] شرح بیج البلاغ فتح علی شاہ قاجار کی فرمائش پر لکھی

تفسیر قرآن - آقا محمد علی نجفی کے خسر

۱۳۲۹۔ باقر نیراز جری [آقا محمد باقر نیراز جری نجفی] [فقہ - صدی سیزدہم] بحر العلوم و شیخ جعفر نجفی دیرزا ابو القاسم کے استاد

۱۳۳۰۔ باقر نیردی [محمد باقر نیردی] [فقہ - صدی یازدہم] معاصر آقا سبزواری - مطالع الانوار - عیون الحساب

۱۳۳۱۔ باقلائی [قاضی ابوبکر محمد باقلائی اشعری مالکی بغدادی] [متکلم - ۴۰۴ھ بغدادی] (دیکھو ابوبکر باقلائی) بحار القرآن

۱۳۳۲۔ باقینائی [باقینائی] [شاعر فارسی - صدی یازدہم] عہد چانگیر میں ایران سے ترقی دیا - میں رہا - شاہیجاں کے عہد میں مرا

۱۳۳۳۔ باقینائی [سید محمد باقی باوند نقشبندی دہلوی] [صوفی - ۱۱۱۳ھ] شیخ احمد سرہندی ان کے مرید تھے۔

۱۳۵۹- برادر [برادر بن معروف بن خزانقاری خرمی] [صحابی - ایک چری] رسول اللہ کے نقیبوں میں سے تھے۔ رسول اللہ کے عہد میں پہنچے اور ایک بار شیر نوت ہوئے۔
۱۳۶۰- برجندی [عبد العلی بن محمد] [حکیم - منکلم - صدی دہم] شرح عقدیہ - شرح شمسہ - شرح مجبلی جو ۹۲۱ھ میں لکھی۔

۱۳۶۱- برزنجی [سید محمد بن عبد الرسول مدنی] [محدث - ۱۱۳۰]

۱۳۶۲- برسی [رضی الدین زجب بن محمد بن رجب حلی] [فقیہ - نویں صدی] مشارق الانوار - مشارق الامان جو سنہ ۸۵۸ھ میں لکھی۔ برس حلقہ اور کوفہ

۱۳۶۳- برغی [محمد بن ابی عبد اللہ محمد بن سلیمان بن سعید برغی جعفر] [مفسر فقیہ - محدث - ۸۷۹] ولادت ۷۸۸- استاد سیوطی شرح قواعد

۱۳۶۴- برقانی [ابوبکر احمد بن محمد بن احمد خوارزمی بغدادی شافعی] [محدث - ۲۲۵] شیخ بغداد

۱۳۶۵- برکی [تقی الدین محمد بن پیر علی برکی] [فقیہ - ادیب - ۹۸۱] انوار الاسرار خویش - مائتہ عامل طریقۃ المحمدیہ - در الیقین تجوید میں۔

۱۳۶۶- برہان الدین [برہان الدین علی حلی] [محدث - مورخ - ۱۰۴۴] ولادت ۹۷۵- سیرۃ الحلبیہ

۱۳۶۷- برہان الدین [برہان الدین خدائما گوباموی] [صوفی - ۱۱۶۱]

۱۳۶۸- برہان الدین [برہان الدین جید شیرازی رومی حنفی] [فقیہ - ادیب - ۸۲۰] تفتازانی کا شاگرد - شرح ایضاح ترمذی

۱۳۶۹- برہان الدین [برہان الدین غیب دولت آبادی] [صوفی - ۷۱] منتخب الدین کے بھائی

۱۳۷۰- برہان الدین [برہان الدین ابوالقاسم برہان بن محمد بن فزجوعی مالکی] [فقیہ - ۷۹۹] تبصرۃ الاحکام

۱۳۷۱- برہان الشریعہ [محمد بن صدر الشریعہ کبر حنفی] [فقیہ - ---] وقایہ جو اپنے پوتے صدر الشریعہ اصغر کیواسطے لکھا۔ فتاویٰ شرح ہدایہ۔

۱۳۷۲- برید [ابوالقاسم برید بن معاویہ علی کوفی] [محدث - فقیہ - دوسری صدی] امام محمد باقر اور امام جعفر صادق کے حواری

۱۳۷۳- بریدہ [بریدہ بن الحصیب اسلمی مدنی بصری] [صحابی - محدث - ۶۲ مرد] سابقین میں سے ہیں جنہوں نے علی سے رجوع کی

۱۳۷۴- برزاد [ابوالحسن علی بن معروف] [محدث - ۳۸۵] فضائل الطہیث

۱۳۷۵- برزاد [ابوبکر احمد بن عمرو بن عبد الحاکم بصری شافعی] [محدث - ۲۹۲ رطب] شاگرد بخاری - مسند

۱۳۷۶- برزاد [ابو عمران موسیٰ بن ہارون بن عبد اللہ بغدادی] [محدث - ۲۹۴] ولادت ۲۱۴

۱۳۷۷- برزاد [ابوبکر محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم بغدادی شافعی] [محدث - ۳۵۴] ولادت ۲۶۰ مسند

۱۳۷۸- برزازی [محمد بن محمد بن شہاب] [فقیہ - ۸۲۷] سکونت ماوراء النہر - فتاویٰ برزازیہ

۱۳۷۹- بزودی [فخر الاسلام علی بن محمد بزودی سمرقندی] [منکلم - ۴۸۲] تفسیر - اصول الدین - اصول الفقہ

۱۳۸۰- بسامیری [ابوالحارث ارسلان بن عبد اللہ بسامیری] [سردار ترک بغداد - ۴۵۱] قایم کو بغداد سے نکال کر مستنصر مصری کا خطیبہ پڑھا۔

طغرل نے بغداد فتح کر کے قتل کر دیا۔

۱۳۸۱- بساطی [قاضی القضاۃ ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن احمد مالکی مصری] [فقیہ - ۸۴۲] ولادت ۷۰۰- معنی فقہ میں - شفاء الغلیل شرح

مختصر خلیل - استاد امام شمس۔

۱۳۸۲- بساطی [بساطی سمرقندی] [شاعر فارسی - نویں صدی] مداح سلطان خلیل بن میران شاہ - معاصر کمال خجند

۱۳۸۳- بسیتی [ابوالفتح علی بن محمد بسیتی] [کاتب - شاعر عرب - ۴۰۰ بخارا]

۱۳۸۴- بشر بن ارطاة [بشر بن ارطاة عامری قرشی شامی] [صحابی - ---] ولادت ۸ ہجری - یا کل ہو کر معاویہ یا عبد الملک کے زمانہ میں انتقال کیا۔

۱۳۸۵- بشار [بشار بن برد بن ربیع عقیلی ضریری] [محدث - شاعر عرب - ۱۶۷] وطن طخارستان - سکونت بصرہ - بغداد بھی آتا تھا مداح مہدی عباسی

۱۳۸۶- بشر [ابو علی بشر بن موسیٰ بغدادی] [محدث - ۲۸۸] ولادت ۸۹

۱۳۸۷- بشر حافی [ابو نصر بشر بن حارث بن عبد الرحمن مروزی بغدادی] [صوفی - ۲۲۷ بغداد] ولادت ۱۵۰- فریقہ بن عباسی

لے خلیفہ عباسی لے خلیفہ فاطمی لے سبقتی بادشاہ لے بن عثمان حافی بساطی

۱۳۸۸۔ بشر مریسی [ابو عبد الرحمن بشر بن غیاث بن ابی کریم مریشی حنفی مرجی] (فقہ - منظم - ۲۱۸ ہجری) قاضی ابو یوسف کاشاگرد
 ۱۳۸۹۔ بشیر بن سعد [بشیر بن سعد خزرجی ابوالنعمان مدنی] (صحابی - ۱۳۸ھ) سفینہ میں سب سے پہلے ابو بکر کی بیعت کی۔ ابو بکر کے عہد میں ابن عمر بن الخطاب
 ۱۳۹۰۔ بطال [محمد بن احمد بن محمد کسی تیمی] (نحوی - بعد ۶۳۰ھ)

۱۳۹۱۔ بطرس [بطرس ہستانی نصرانی بیرونی] (نحوی - ادیب - ۸۸۳ھ) بیروت) محیط - قطر محیط - مفتاح المصباح - دائرة المعارف
 ۱۳۹۲۔ بطینوس ثانی [ابو علی بن ابیہثم ملقب بطینوس ثانی اسکندری] (حکیم - ریاضی - اوائل صدی پنجم) معاصر غلیقہ مصر
 ۱۳۹۳۔ بطینوسی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن سید بطینوسی] (نحوی - ۵۲۱ھ) بلنسیہ) کتاب لائق تصاب فی شرح ابوب الکاتب - شرح الموطا - کتاب المثلث -
 حلل فی شرح ابیات الجمل -

۱۳۹۴۔ بغدادی [عبد القادر بن عمر بغدادی] (ادیب - ۱۰۹۳ھ) نزہت قاهرہ - خزانة الادب جو شرح رضی کی شواہد کی شرح ہے۔
 ۱۳۹۵۔ بغدادی [موفق الدین عبد اللطیف بغدادی] (مورخ - طبیب - ادیب - ۶۲۹ھ) مدرس جامع ازہر مدینہ دمشق بیت المقدس اور قاهرہ
 ۱۳۹۶۔ بغوی [امام ابو محمد حسین بن مسعود بن محمد بغوی شافعی] (محدث - مفسر - ۵۱۶ھ) مروور) تفسیر معالم الترتیل - مصابیح السنہ - شرح السنہ - تہذیب -
 مجمع - جمع بین الصحیحین - قاضی حسین بن محمد کاشاگرد -

۱۳۹۷۔ بغوی [ابو ایوب بن عمر بن حسن] (مفسر - ۸۸۵ھ) تفسیر
 ۱۳۹۸۔ بکار [قاضی ابو بکر بکار بن قتیبہ بن ابی بکر دہخانی] (فقہ - ۲۷۰ھ) مصر) ولادت ۸۲ھ بصرہ

۱۳۹۹۔ بکیر بن اعین [بکیر بن اعین بن سنن شیبانی] (محدث - دوسری صدی) وفات بعد ۵۴۰ھ - حدیث فقہ اور تاریخ میں بہت سی کتابیں لکھیں
 ۱۴۰۰۔ بلاذری [احمد بن یحییٰ بغدادی] (مورخ - محدث - ۲۷۹ھ) فتوح البلدان کبیر کتاب الانساب - فتوح البلدان صغیر
 ۱۴۰۱۔ بلال [بلال بن رباح حبشی] (صحابی - محدث - ۲۰ھ) دمشق) غلام و موزن رسول - رسول اللہ کے بعد شام میں رہنے لگے - عمر ۶۳ھ
 ۱۴۰۲۔ بلال [بلال بن حارث ابو عبد الرحمن مزی] (صحابی - ۶۰ھ) عمر ۸۰ھ

۱۴۰۳۔ بلینی [ابو حفص بن رسلان] (محدث - ۸۰۵ھ) شرح بخاری - شرح ترمذی - محاسن الاصطلاح
 ۱۴۰۴۔ بلخی [امام محمد بن عثمان بن عمر بلخی شافعی] (فقہ - ...) عین العلم خلاصہ احوال العلوم
 ۱۴۰۵۔ بلقیانی [علم الدین صالح بن سراج الدین عمر بلقیانی شافعی] (محدث - ۸۶۸ھ) ابن جریر عسقلانی اور انباسی کاشاگرد
 ۱۴۰۶۔ بلوی [ابو الحجاج یوسف بن محمد بلوی اندلسی مالکی] (نحوی - ادیب - ۶۵۳ھ) کتاب الفتاوی (دیکھو ابو الحجاج)

۱۴۰۷۔ بنار مقدسی [شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابی بکر مقدسی] (بخاری - چوتھی صدی) احسن التقاسیم فی معرفۃ الاقالم جو ۵۵۵ھ میں لکھی۔
 ۱۴۰۸۔ بنانی مغربی [عبد الرحمن بنانی مغربی شافعی] (فقہ - ۱۱۹۸ھ) شرح جلال المحلی علی جمیع الجوامع فی اصول الفقہ المالکی
 ۱۴۰۹۔ بنانی ہروی [بنانی ہروی] (شاعر فارسی - ۹۲۸ھ) معاصر حامی و سلطان حسین و وزیر علی شیر
 ۱۴۱۰۔ بندار [ابو بکر محمد بن بشار بن عثمان بصری] (محدث - ۲۵۲ھ)

۱۴۱۱۔ بندار [بندار بن محمد بن عبد اللہ امامی مقدم] (محدث - فقہ - ...) کتاب الطہارت - کتاب الصلوٰۃ - کتاب الصوم - کتاب الزکوٰۃ - کتاب الحج - کتاب الامارۃ
 ۱۴۱۲۔ پندار [کمال الدین رازی] (شاعر فارسی - ۴۳۱ھ) مجد الدولہ دہلی کا مہاراج
 ۱۴۱۳۔ بنو موسیٰ [ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر] (ریاضی - ۲۵۹ھ) تین بھائی تھے محمد - احمد اور حسین - تینوں نامی ریاضی دال ہوئے۔
 ۱۴۱۴۔ بوشنجی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن سعید مالکی بوشنجی] (محدث - ۲۹۰ھ) ولادت ۲۰۴ھ

۱۴۱۵۔ بوہیری [ابو القاسم سیدہ الدین علی بن مسعود خزرجی نسیری مصری] (ادیب - کاتب - ۵۹۸ھ) ولادت ۵۰۶ھ
 ۱۴۱۶۔ بوہیری [امام شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن حماد صنهاجی بوہیری مصری] (شاعر عرب - ۶۹۴ھ) تصنیف ہمزہ - تصنیف ہرہ - ولادت ۶۰۸ھ
 ۱۴۱۷۔ بوہیری [امام شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن حماد صنهاجی بوہیری مصری] (شاعر عرب - ۶۹۴ھ) تصنیف ہمزہ - تصنیف ہرہ - ولادت ۶۰۸ھ

۱۴۱۸۔ بوہیری [امام شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن حماد صنهاجی بوہیری مصری] (شاعر عرب - ۶۹۴ھ) تصنیف ہمزہ - تصنیف ہرہ - ولادت ۶۰۸ھ

۱۲۱۹۔ بولٹلی [ابو یعقوب یوسف بن ابی نعیم مصری بولٹلی (محدث - فقیہ - ۲۳۱ بعد از امام شافعی کے اصحاب سے

۱۴۲۰ھ - بہاری [محب القدیہ بہاری حیدر آبادی عرف فاضل خان] (اصولی متکلم - ۱۱۹۰) "اسلم العلوم منطق میں مسلم الثبوت اصول میں جو اہل

۱۴۲۱- بہار [ابوالسعادات السعدین یحییٰ بن موسیٰ سنجاری - سی [فقہ - شاعر عرب - ۶۲۲] ولادت ۵۳۵

١٣٣٢- بهاء زهير [بهاء الدين ابو الفضل زهير بن محمد بن علي مهدي مصري] (فاضل - شاعر - ع - نشر - ٥٤٦ هـ - القاهرة) ديوان اشعاره - ملك الصالح نجم الدين

ایوب کا وزیر۔ ولادت ۵۸۱ء۔

۱۳۳۴ھ۔ بہاء الدین اصفہانی (آباء الدین محمد بن کاج الدین اصفہانی) (فاضل ہندی) [۱۱۷۴ھ] کشف اللثام منیۃ البحر میں شرح تخریص محمدی

زبدة الاصول - خود الجارية - شرح القواعد - شرح عقائد نسفيه - تفسير القرآن -

۱۳۲۴- بہاء الدین زکریا [بہاء الدین زکریا ملتانی] (صوفی - ۱۶۱۱ھ ملتان) شہاب الدین سہروردی کے حریہ

١٣٢٥- بهاء الدين شافعي (ابو القاسم هبة الدين عبد البدين سيد العقلي الشافعي مصري) [فقيه - رياضي - نحوي - ٧٩٤] نصلح المقترضة في فضائل الزينة

شرح بادی - شرح عمده - شرح مختصر انبیاء - ولادت ۹۰۰

۱۲۳۶. بهاء الدین گنج بخش [بهاء الدین گنج بخش] (موتی - ۸۴۹ شمسی)

علاء الدين عالمي [بهاء الدين محمد بن حسين بن عبد الصمد عالمي اصفهاني] (فتحية - اوسيب - شاعر - ۳۰۰-۱) شيخ بهائي مشهور من جبل البتين - عروة الوفي

زبدة الاصول خلاصة الحساب جامع عباسي - مخلاط البعيني - كشتكوي. في ائمه صيده من فتح الفلاح - شرح رسالة اثناعشرية - نشرع الافلاك - بشرح

صحيفة كاطر - عدد اربع الصالحين -

۱۳۲۸- بهاء الدین نقشبند [بهاء الدین محمد نقشبند] (صوفی - ۹۱- قمر عارفان)

۱۳۲۹- بهاء الدین مختاری (میر بهاء الدین محمد بن سید محمد باقر حسینی تاجی مختاری سنه زاری اصفهانی [محدث، فقیه، ادیب، مکمل، ۱۱۳۵] شرح فی

شرح بداية الهداية - شرح زیادة جامعہ کبیر - زواہر الجواہر فی النواذر والزواجر - حدائق المعارف - امان الایمان -

سوم۔ بہار الدین نقاشیہ (سید بہار الدین علی بن عیاض الدین عبد الکرم بن عبد الحمید حسینی خلیل مخفی) [نقدیہ، زبانی۔ آغاز صدی ہجری] استاذ دین فہم۔

انوار الالهيه - در التقييد - سرور اهل الايمان - الفناح المصباح -

۱۳۴۱. بهاء الدین ولد [خواجہ بہاء الدین ولد] (صوفی - ۶۲۸ قونیہ)

۳۳۳۔ بہائی غزوئی [علاء الدین علی بن عبد اللہ البہائی غزوئی رشقی] (ادیب۔ ۸۱۵ھ) مطلع البدور فی منازل السعور خانہ داری میں

۱۳۳۳- بہاول دانا (دوسرے بن عمرو کو فی بہاول مجنون) [صوفی- حدود ۱۹۰ بغداد) معاصر ہارون رشید- ہارون رشید- کہی اعظم سہ- شاہ- گرام جمہوریہ

۱۴۳۴۔ بہمنیار [ابوالحسن بہمنیار بن مرزبان فارسی آذربائیانی] (فلسفی - ۴۵۸) ابن سینا کا شاگرد عقلیات میں دور سائے فیض۔

۱۳۳۴-۱۳۳۵: بیاضی [شیخ نورالدین علی بن محمد بن یونس عاملی] (عالم - ۸۷۷) سمرقاند استقیم.

۱۳۴۰-۱۳۴۱ [میر غلام الدین دہلوی] (شاعر اردو- ۱۱۴۶)

۱۳۳۴ء - پیدل [مرزا عبدالقادر عظیم آبادی دہلوی] (شاعر فارسی - سہ ماہی) اعظم شاہ بہن اور رنگ زیب کی مل زمست چھوڑ کر دہلی میں رہا۔

۱۳۳۸- بیرونی [البوریان محمد بن احمد خواندنی بیرونی] [جغرافی- فلسفی- ریاضی- ۴۲۹] دیکتوا پور بیکان بیرونی

۱۳۳۹- بیضاوی [قاضي ناصر الدین ابوالخیر عبداللہ بن عمر بن محمد فارسی بیضاوی شافعی] (عصر ۷۸۵) تفسیر الزوار التمزید

۱۴۴۰ھ - سیفی [ابوبکر احمد بن حسین بن علی سیفی نیشاپوری شافعی] (محدث - مورخ - ۵۸۰ھ نیشاپور) ستن البیسیمن الصغیر السنن والاثر سیفی بیان

دلائل النبوة - الاسماء والصفات - کتاب التواریح - فضائل صحابہ - اربعین بسند - ولادت ۳۸۴ھ۔

۱۳۴۱ھ - تاج الدین بختیاری [شاعر اردو - بارہویں صدی] جانا نامی کاشگر در شاہ حاتم اور محمد علی شہت کاشگر۔

۱۳۴۲ھ - تاج الدین بختیاری [ابوالحسن زید بن حسن بن زید کندی] [نوی - ادیب - ۱۱۱۱ (مشق) ولادت ۵۲۰ھ]

۱۳۴۳ھ - تاج الدین بختیاری [تاج الدین ابوالفتح عثمان بن عیسیٰ بن منصور بلخلی] [نوی - شاعر - ..]

۱۳۴۴ھ - تاج الدین عالی [تاج الدین بن علی بن احمد حسینی عالی] [محدث - فقیہ - صدی یازدہم] تاریخ جو ۱۰۱۸ھ میں لکھی

۱۳۴۵ھ - تاج الدین فاکھی [تاج الدین عمر بن علی بن سالم اسکندی فاکھی] [نوی - ..]

۱۳۴۶ھ - تاج الدین فزاری [امام عبدالرحمان بن ابراہیم بن سباع مصری دمشقی شافعی] [فقیہ - ۶۹۰ھ] ولادت ۶۲۴ھ - اقلید شرح تنبیہ کشف القناع فی صلح

۱۳۴۷ھ - تاج السعیدی [ابوالفتح محمد بن ہادی حسینی عراقی] [ریاضی - ۹۵۰ھ] حاشیہ بر شرح اشکال التامیس ہندسہ میں۔

۱۳۴۸ھ - تاج العارفین [ابو محمد حسن بن عدی بن ابی البرکات بن سلیمان شمس الدین کردی موصلی] [صوفی - ادیب - شاعر عرب - ۴۴۴ھ موصلی] اکثر کردوں کا عقائد

ہے کہ وہ پھر دنیا میں آئے گا۔

۱۳۴۹ھ - تاج الدین شمس الدین محمد بن محمود بن احمد تاجری خفی [نوی - ۷۸۶ھ] دیکھو اکل الدین

۱۳۵۰ھ - تاج العلماء علی محمد بن سلطان العلماء سید محمد بن سید الدار علی لکھنوی [فقیہ - واعظ - آغاز صدی چہارم] لقب بحر العلوم

۱۳۵۱ھ - تاجی [شیخ جلال الدین بن احمد بن یوسف تیریزی حنفی] [فقیہ - ۷۱۳ھ قاہرہ] دیکھو جلال تباہی

۱۳۵۲ھ - ترمذی [ابو جعفر محمد بن احمد بن نصر شافعی بغدادی] [فقیہ - ۲۹۵ھ] ولادت ۲۰۰ھ

۱۳۵۳ھ - ترمذی [ابو عیسیٰ محمد بن عیسیٰ بن سورہ سلمی ترمذی ضری] [محدث - ۲۷۹ھ] جامع الصغیر - شامل - کتاب العلل - شاگرد بخاری - ولادت ۲۰۹ھ

۱۳۵۴ھ - ترمذی [عبداللہ بن علوی بن محمد الحمدای ترمذی] [صوفی - شاعر عرب - ۱۱۱۱ھ] دیوان در المنظوم

۱۳۵۵ھ - تغاڑانی [سعد الدین عمر بن مسعود شافعی خراسانی] [متکلم - فقیہ - منطق - ۷۹۲ھ] شرح مقاصد - شرح عقائد نسفی - مطول - تلویح فی حقیر الخ

تہذیب المنطق - شرح شمس - شرح زنجانی - تنقیح الاصول۔

۱۳۵۶ھ - تفریشی [سید مصطفیٰ بن حسین تفریشی] [ریاضی - صدی یازدہم] معاصر علامہ حرطی و مرزا محمد رحمانی - صاحب نقد الرجال

۱۳۵۷ھ - تفریشی [امیر فیض اللہ بن عبدالقادر تفریشی] [فقیہ - نجف] معاصر صاحب معالم - انوار القریۃ شرح اشاعرہ - شرح مختلف علامہ۔

۱۳۵۸ھ - فضل حسین [علامہ فضل حسین خاں کشمیری] [ریاضی - مہندس - ۱۲۱۵ھ بنارس] صاحب تصانیف مختلفہ

۱۳۵۹ھ - بقی الدین مسقلانی [ابوالفتح محمد بن تاج الدین محمد بن علی مصری] [محدث - ۷۴۵ھ] مشابہ القرآن - صلاح المؤمن - ولادت ۶۷۷ھ

۱۳۶۰ھ - بقی الدین نصیبی [ابوالعباس احمد بن مبارک بن نوفل نصیبی شافعی] [فقیہ - نوی - ۶۶۴ھ] سکونت موصل و سنجار

۱۳۶۱ھ - فقیہ [امام علی فقیہ بنت ابوالفرج غیث بن علی سلمی صوری] [فاضلہ - شاعر - ۷۷۹ھ] اسکندریہ میں مدت تک سلفی کی صحبت میں رہی

۱۳۶۲ھ - لطف حسین [لطف حسین عظیم آبادی دہلوی] [محدث - ۱۳۳۳ھ دہلی] عبدالحی لکھنوی اور تیزی حسین دہلوی کاشگر - ولادت ۱۲۶۴ھ۔

۱۳۶۳ھ - تلسانی [محمد بن عقیف الدین سلیمان تلسانی] [شاعر عرب - ۶۸۸ھ دمشق] ولادت ۶۶۱ھ قاہرہ - لقب شاب الظریف۔

۱۳۶۴ھ - تمام [تمام بن عباس بن عبدالمطلب] [صحابی - ..] علی کی طرف سے مدینہ کو گور جبکہ جبل کمرہ قبر رسول بن حنیفہ کو اپنے پاس بلالیا تھا۔

۱۳۶۵ھ - تمام رازی [ابوالقاسم تمام بن محمد بن جعفر رازی دمشقی] [محدث - ۴۱۴ھ] ولادت ۳۰۳ھ - کتاب الفوائد

۱۳۶۶ھ - تیمم داری [تیمم بن اوس داری] [صحابی - اول صدی] ۹ھ میں عیسائی سے مسلمان ہوئے - سکونت مدینہ - قتل عثمان کو بعد شام میں رہی لوگو۔

۱۳۶۷ھ - تیمم [ابوعلی تیمم بن مغیرہ منصور قاضی] [فاضل - شاعر عرب - ۳۷۴ھ مصر] مغیرہ خلیفہ مصر کا بیٹا

۱۳۶۸ھ - توخنی [ابوالقاسم علی بن محمد بن داؤد توخنی انطاکی محترمی حنفی] [محدث - فقیہ - ۳۲۲ھ بصرہ] ولادت ۲۷۸ھ انطاکیہ - وزیر پہلی حکومت بنی عباس۔

- ۱۲۶۹۔ تنوخی [قاضی ابو علی حسن بن ابو القاسم علی بن محمد تنوخی بغدادی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۳۸۴ بغداد) ولادت ۳۲۷ ہجری - کتاب الفرق بعد الشیخ
- ۱۲۷۰۔ تنوخی [قاضی ابو القاسم علی بن حسن بن علی شیخ معتزلی بغدادی] (فقہ - محدث - ۴۴۷) ولادت ۳۵۵۔ حراہن و آذربایجان وغیرہ کا قاضی رہا
- ۱۲۷۱۔ تنوخی [محمود تنوخی] (نوی - ۴۳۳) تہذیب التہذیب
- ۱۲۷۲۔ توریشی [شہاب الدین فضل الدین ابی سعید توریشی] (محدث - مورخ - ۴۶۱) البیہ مطلب الناسک
- ۱۲۷۳۔ توزی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد توزی] (نوی - ۴۳۸)
- ۱۲۷۴۔ توزی [یوسف بن محمد بن یوسف توزی] (نوی) [تاج - شاعر عرب - ۵۱۳] باشندہ تونس - تصدیقہ فرج بعد الشدة
- ۱۲۷۵۔ تومانی [ابو العباس خضر بن مروان بن احمد تعلی تومانی فاروقی] (نوی - فقہ - ۵۰۵) سکونت سیافا قیقین و بغداد
- ۱۲۷۶۔ تونسلی [ابو انشاء محمود قبادو تونسلی] (شاعر عرب - ۱۲۸۸) دیوان شعر - نابغہ افریقی کے نام سے مشہور ہے
- ۱۲۷۷۔ تونسلی [خیر الدین پاشا تونسلی] (وزیر - ادیب - فلسفی - ہندی سیر دیم) اقوام المسالک فی معرفۃ اصول الممالک جو ۱۲۸۴ ہجری میں لکھی
- ۱۲۷۸۔ تونسلی [ابو عبد اللہ محمد بن علی تونسلی] (نوی - ۱۱۹۹) ظواہر الکواکب لبواہر الملوک بنو حنین
- ۱۲۷۹۔ تھامی [ابو الحسن علی بن محمد] (شاعر عرب - ۴۱۶) قاہرہ
- ۱۲۸۰۔ ثھانوی [محمد بن علی ثھانوی ہندی] (نوی - بارہویں صدی) کشف اصطلاحات الفنون جو ۱۱۵۸ھ میں لکھی
- ۱۲۸۱۔ ثیبانی [امام ابو غالب تائم بن غالب بن عمر قطبی اندلسی] (نوی - ۴۳۶) مرثیہ - سکونت مرسیہ - تلیق العین - جم الافادہ
- ۱۲۸۲۔ تھبی [ابو القاسم اسماعیل بن محمد بن فضل طلحی اصفہانی] (محدث - ۵۳۵) تفسیر - ترغیب و ترہیب - سیرۃ السلف - کتاب السنۃ - دلائل البیۃ
- مغازی - لقب توام السنۃ - ولادت ۴۵۷۔
- ۱۲۸۳۔ ثابت بن اسلم [ابو محمد ثیبانی ثابت بن اسلم بصری] (تابعی - ۱۲۳)
- ۱۲۸۴۔ ثابت بن ابی ادی [میر محمد فضل الہ آبادی] (شاعر فارسی - ۱۱۵۰) واقعات کربلا نظم میں
- ۱۲۸۵۔ ثابت جلی [شیخ ابو الحسن ثابت بن اسلم بن عبد الوہاب جلی شیبی] (نوی - حدود ۴۲۰)
- ۱۲۸۶۔ ثابت بن دینار [ثابت بن ابی صفیہ دینار ثالی ازوی کوئی] (تابعی - محدث - ۱۴۸ یا ۱۵۰) دیکھو ابو حمزہ ثالی
- ۱۲۸۷۔ ثابت بن زید [ثابت بن زید مالک اوسی] (صحابی - -) بدری
- ۱۲۸۸۔ ثابت بن ضحاک [ثابت بن ضحاک بن خلیفہ اشجلی] (صحابی - ۴۵) عمر ۴۲۔ شام میں رہتے تھے پھر بصرہ میں آ رہے تھے
- ۱۲۸۹۔ ثابت بن قرہ [ابو الحسن ثابت بن قرہ بن ہارون صابی حرانی بغدادی] (طیب فلسفی - محدث - ۲۸۸ بغداد) ولادت ۲۲۱۔ قرآن - یہ خاندان بنی ہاشم کے مشہور علماء میں سے تھا
- ۱۲۹۰۔ ثابت بن قیس [ثابت بن قیس بن شماس خزرجی] (صحابی - ۱۲) جنگ یمامہ میں شہید ہوئے
- ۱۲۹۱۔ ثابت بن قیس [شیخ عبد العزیز ابو محمد ثابت بن ابو ثابت کوئی] (نوی - تیسری صدی) خلق الانسان - کتاب الفرق - کتاب الوحوش - معاصر بن سکت
- و ابو عیدہ قسم - ابو عیدہ مشہور ہے
- ۱۲۹۲۔ ثعالبی [ابو منصور عبد الملک بن محمد بن اسماعیل ثعالبی نیشاپوری] (نوی - ادیب - شاعر عرب - ۴۲۹) نیشاپور ولادت ۳۵۰۔ نیشاپور
- تذکرہ شمیمہ الدرر - فقہ الفتن - النہایہ فی التعلیل و الکتابہ - لطائف المعارف - مؤنس الوجید - سحر البلاغہ - من غاب عند المغرب
- ۱۲۹۳۔ ثعلب [ابو العباس احمد بن یحییٰ بن زید شیبانی کوئی بغدادی] (نوی - ۴۹۱) بغداد) الفصح لغۃ میں - کتاب المصنوع اخترا فی النحو
- اعراب القرآن - معانی القرآن - کتاب الامثال - امام الکوفیین - شاگرد بن الاعرابی و لفظیہ
- ۱۲۹۴۔ ثعلبی [امام ابو اسحاق احمد بن محمد شافعی نیشاپوری] (مفسر - محدث - ۴۲۷) تفسیر کشف البیان - عرائس المجالس

۱۴۹۵۔ ثقفی [ابو عیسیٰ بن عرقم] [نحوی۔ ۱۴۹]

۱۴۹۶۔ ثنائی [ابو القاسم عمر بن ثابت بغدادی] [نحوی۔ ۴۴۲ بغداد] شاگرد بن جی۔ استاد شریف ابو المعری طباطبائی المتوفی ۸۷۷۔ شرح لمع ابن جی۔

۱۴۹۷۔ ثناء اللہ [ثناء اللہ پانی پتی] [متکلم۔ فقیہ۔ صوفی۔ ۱۲۲۵] تفسیر مظہری۔ سیف السلول۔ مالا بدینہ۔ تذکرۃ الموتی۔ تذکرۃ القبور۔ مرید پانی پانی۔

۱۴۹۸۔ ثوبان [ثوبان] [صحابی۔ ۴۴۴] رسول اللہ کے غلام

۱۴۹۹۔ ثوری [دیکھو سفیان ثوری] [صوفی۔ محدث۔ ۱۶۱]

۱۵۰۰۔ جابر [شیخ جابر بن عباس بنجی] [فقیہ۔ صدی یازدہم] شیخ حسین بن شہید ثانی سے اور شیخ فخری ان سے روایت کرتے ہیں

۱۵۰۱۔ جابر جہنی [جابر بن زید الجہنی کوفی] [تابعی۔ محدث۔ ۱۲۸] امام محمد باقر و جعفر صادق کے صحابی

۱۵۰۲۔ جابر بن حیان [ابو موسیٰ جابر بن حیان بن عبد اللہ طبرسی] [صوفی۔ حکیم۔ ۱۶۱] شاگرد امام جعفر صادق۔ ولادت آٹھویں صدی مسیحی کوفہ

۱۵۰۳۔ جابر بن ابی سبرہ [جابر بن ابی سبرہ] [صحابی۔ --]

۱۵۰۴۔ جابر بن سمرہ [جابر بن سمرہ عامری] [صحابی۔ محدث۔ ۴۷ کوفہ] سعد بن ابی وقاص کے بھائی

۱۵۰۵۔ جابر بن عبد اللہ [جابر بن عبد اللہ بن عمرو بن حزام انصاری] [صحابی۔ محدث۔ ۴۷ یا ۷۸ مدینہ] عمر ۹۷۔ ہجرت شام میں بھی رہی۔ آخر

میں نابینا ہو گئے تھے۔

۱۵۰۶۔ جابر بن عتیک [جابر بن عتیک انصاری] [صحابی۔ ۶۱] عمر ۹۱

۱۵۰۷۔ جاجرجی [میں الدین ابو حامد محمد بن ابراہیم بن ابو الفضل سہلی شافعی] [فقیہ۔ ۳۱۱ نیشاپور] کتاب الکفایہ ایضاح الوجیز

۱۵۰۸۔ جاجڑا [ابو عثمان عمرو بن بحر بن محبوب کنانی بصری معشری] [نحوی۔ نحوی۔ ادیب۔ ۲۵۵ بصیرہ] البیان والیقین۔ کتاب الجوامع

شاگرد نظام۔ عمر ۹۰

۱۵۰۹۔ جاجردوی [احمد بن حسن] [ادیب۔ ۴۶۶] شرح شافعیہ۔ حاشیہ کشف

۱۵۱۰۔ جاجرد [بشر بن عمر عہدی] [صحابی۔ ۲۱] فارس کی لڑائی میں مارے گئے

۱۵۱۱۔ جاجردوی [ابو الفضل محمد بن احمد بن محمد ہروی] [محدث۔ ۳۱۳]

۱۵۱۲۔ جاجردوی [ابو جعفر بن علی بن محمد بن جاجرد اصفہانی] [محدث۔ ۲۹۹]

۱۵۱۳۔ جاجریہ بن قدامہ [جاجریہ بن قدامہ شیبی سعدی بصری] [صحابی۔ --] علی کے تمام معرکوں میں ساتھ رہے

۱۵۱۴۔ جاجع الباقوی [شیخ ابو الحسن علی بن حسین بن علی نائینا] [نحوی۔ --]

۱۵۱۵۔ جاجی [نور الدین عبد الرحمن بن نظام الدین احمد جامی ہروی] [صوفی۔ ادیب۔ شاعر۔ ۸۹۸ ہرات] فوائد ضیائیہ شرح کافیہ۔ نورانی

نظم فارسی۔ شہادۃ النبوة۔ وزیر میر غلیب شیران کا مرید تھا۔

۱۵۱۶۔ جاجچانال [شمس الدین مرداحیب اللہ مظہر جاجچانال دہلوی] [صوفی۔ شاعر اردو۔ ۱۱۹۵]

۱۵۱۷۔ جان صاحب [یار علی لکھنوی] [شاعر اردو۔ اواخر صدی سیزدہم]

۱۵۱۸۔ جاوی [محمد نووی جاوی مصری] [صوفی۔ جی] مراتی العبودیہ۔ شرح بدایۃ الہدایہ غزالی۔ نصوص الباقوتیہ

۱۵۱۹۔ جاسی [ملک محمد جاسی لکھنوی] [شاعر ہندی۔ ۱۰۴۹] مثنوی پداوت ہندی نظم میں

۱۵۲۰۔ جبرتی [عبد الرحمن جبرتی حنفی] [مورخ۔ ۱۲۳۷] عجائب الآثار جو مصر کی تاریخ ہے

۱۵۲۱۔ جبرین مطعم [جبرین مطعم بن وائل بن عبد مناف قرشی] [صحابی۔ محدث۔ ۵۴ مدینہ]

۱۵۲۲۔ جرات [شیخ قلندرخش دہلوی لکھنوی] [شاعر اردو۔ ۱۲۳۵]

۱۵۲۳۔ جرجانی (سید شریف علی بن محمد جرجانی) [متکلم۔ ادیب۔ ۸۱۶] شرح موافق شرح سراجیہ۔ ترقیات اصطلاحیہ صوفیہ میں۔
نومیر [یزید القاهر]

۱۵۲۴۔ جرجاوی [عبدالمعظم جرجاوی مصری] [نوی۔ صدی سیزدہم] شرح شواہد ابن عقیل ج ۱۲۷ میں لکھی

۱۵۲۵۔ جرجی زیدان [جرجی زیدان نصرانی مصری] [مورخ۔ ادیب۔ ۱۳۳۲] تمدن اسلامی

۱۵۲۶۔ جرجی [خواجہ یعقوب جرجی] [مفسر۔ ۸۵۱] تفسیر

۱۵۲۷۔ جرجی [ابو عمر صلح ابن اسحاق جرجی بصری بغدادی] [فقہ۔ نوی۔ لغوی۔ ۲۲۵] ابو عبیدہ احمی ابو زید اور اخفش کاتہ گرد کیا ہے

۱۵۲۸۔ جرجی بکلی [جرجی بن عبدالمکلی] [صحابی۔ ۵۱ قریبیا] وفات رسول سے ۴۰ دن پہلے مسلمان ہوئے۔ کچھ دنوں کو ذہن پیر قریبیا میں ہو گئے

۱۵۲۹۔ جرجی بن عطیہ [ابو حزمہ جرجی بن عطیہ بن حذیفہ غطفانی] [شاعر۔ ۱۱۰ یا ۱۱۱] جرجی فرزدق اور اخطل اسلام کے سب سے بڑے شاعر
گئے جاتے ہیں۔ فرزدق کا معاہدہ اور شاعری میں اس سے فائق۔ عمر کچھ اوپر۔ ۸۰

۱۵۳۰۔ جزولی [امام ابو موسیٰ عیسیٰ بن عبدالمعظم جزولی مصری] [نوی۔ ۶۱۰ م راکش] مصر اکابرین تری سے پڑھا۔ القانون نویں

۱۵۳۱۔ جزولی [ابو عبد اللہ محمد بن سلیمان بن ابی بکر حسنی جزولی] [صوفی۔ ۸۷۰ م راکش] دلائل الخیرات۔

۱۵۳۲۔ جزینی [حافظ محمد بن محمد بن حسن بن قاسم حسینی عالمی شہیدی] [فقہ۔ حکیم۔ شاعر۔ ۷۰۰ م راکش] شاعر شریفی المواعظ العدویہ جو

۱۰۶۸ میں لکھی۔ حدائق الابرار ج ۱۔ ۸۱ میں لکھی۔ شہید ثانی کی نواسی کے بیٹے

۱۵۳۳۔ جسر [حسین جسر طرابلسی شامی] [متکلم۔ پودھوں صدی] رسالہ حمیدیہ فی دیانۃ الاسلامیہ

۱۵۳۴۔ جصاص [ابو بکر احمد بن علی بغدادی نیشاپوری] [فقہ۔ ۳۷۰] احکام القرآن۔ اصول فقہ

۱۵۳۵۔ جعدہ [جعدہ بن ہبیرہ بن ابی وہب مخزومی] [صحابی۔ ۷۰] انکی والدہ ام ہانی حضرت علی کی بہن تھیں۔ علی کی طرف سے خراسان گورنر

۱۵۳۶۔ جعفر بن احمد [سویہ ابو محمد جعفر بن احمد بن علی قتی نزہل رے] [فقہ۔ معاہدہ وق] مشہور بہ ابن الرازی۔ ادب الامام والماسوم۔

سلسلات الاعتبار۔ کتاب الغایات۔

۱۵۳۷۔ جعفر استرآبادی [حاجی ملا جعفر استرآبادی طبرانی] [فقہ۔ ۱۲۶۳ھ طبران] انیس الواعظین۔ انیس الزاہدین۔ شفاء الصدور۔ مشکاۃ المفاتیح

دایں العلوم۔ مصباح الہدیٰ۔ فلک المشحون وغیرہ۔ عمر ۶۶

۱۵۳۸۔ جعفر بکلی [ابو الفضل جعفر بن یحییٰ بن خالد بن بکلی] [وزیر بارون۔ ۱۸۷۷] سب سے پہلے اسکاداد احمد ج ۱۳۳۳ میں مراۃ سلفہ خلائ کے

قتل پر سفاح کا پھر منصوبہ کا وزیر ہوا۔ کمال سخی۔

۱۵۳۹۔ جعفر بغدادی [شیخ ابو محمد جعفر بن احمد بن حسین بغدادی] [قاری۔ شاعر۔ ۵۰۰ بغداد] معروف بہ قاری۔ مصادر الشائق۔ بہار الدخان

۵۴۰۔ جعفر علی [جعفر بن حسن بن یحییٰ علی] [فقہ۔ متکلم۔ ۶۷۶] دیکھو محقق اول یا محقق علی

۱۵۴۱۔ جعفر جوزی [شیخ قوام الدین جعفر بن عبد اللہ بن ابراہیم جوزی اصفہانی] [فقہ۔ ۱۱۱۵ھ نجف] محمد تقی مجلسی محقق سبزواری اور آقا حسین

خونساری کے شاگرد۔ شرح المعاد۔ ذخائر العقبہ۔

۱۵۴۲۔ جعفر دوریسی [ابو عبد اللہ جعفر بن محمد بن احمد عیسیٰ دوریسی] [فقہ۔ صدی پنجم] معاہدہ شیخ طوسی۔ کتاب الکفایہ۔ کتاب الاعتقادات۔

الرد علی الزیدیہ۔ شیخ حنفیہ اور سید مرتضیٰ کے شاگرد۔ دوریسیٹ رے کے قریب ایک مقام ہے

۱۵۴۳۔ جعفر صادق [جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی] [تالیفی۔ ۱۳۸ مدینہ] المہ اشاعر میں سچے امام ولادت ۸۰

۱۵۴۴۔ جعفر طیار [جعفر بن ابیطالب ذوالجناحین] [صحابی۔ ۸۰] جنگ موتہ میں شہید ہوئے

۱۵۴۵۔ جعفر بن عبد اللہ [جعفر بن عبد اللہ زامن المذاری از نسل محمد بن حنفیہ] [محدث۔ فقہ۔ صدی سوم] حسن بن محبوب اور ابن خباب وغیرہ

- ۱۵۴۹۔ جعفر علی [قاری حافظ جعفر علی جادوی] (فقہ - قاری - اول صدی چہارم)
- ۱۵۴۸۔ جعفر بن کمال [شیخ جعفر بن کمال الدین بکرائی] (فقہ - محدث - ۸۰۸ھ - حیدر آباد دکن) سید علی خاں مدنی کے استاد
- ۱۵۴۸۔ جعفر بن محمد [جعفر بن محمد بن جعفر حسنی] (محدث - ۳۰۸ھ) کتاب التاریخ العلوی - کتاب الصحوة والبکر - عمر ۹۰۷ اوپر
- ۱۵۴۹۔ جعفر النجفی [شیخ جعفر بن نصر علی نجفی] (فقہ - ۱۲۴۲ھ) کشف الغطاء
- ۱۵۵۰۔ جعفر بن ابی سفیان [جعفر بن ابی سفیان بن حارث بن عبد المطلب] (صحابی - عہد معاویہ) اپنے والد کے ساتھ رسول اللہ کے ملازم رہے۔ عہد معاویہ میں فوت ہوئے۔
- ۱۵۵۱۔ جعینی [محمود بن محمد بن عمر جعینی خوارزمی] (ماہر حدیث - نویں صدی) رسالہ علم ہیئت ج ۸۰۸ میں لکھا
- ۱۵۵۲۔ جلال بخاری [سید جلال بخاری] (صوفی - ۱۰۵۷ھ) اوچہ (مقام میں مرزا ہے)
- ۱۵۵۳۔ جلال تباتی [شیخ جلال الدین بن احمد تباتی تیزی خضفی] (فقہ - ۹۳۳ھ قاہرہ)
- ۱۵۵۴۔ جلال حسین [سید جلال الدین حسین موسوی مخدوم جہانیاں جہانگشت بن سید احمد کبیر] (صوفی - ۷۸۵ھ) مرید رکن الدین بن صدر الدین بن بہار الدین زکریا - اوچہ (ضلع ملتان) میں مرزا ہے - ولادت ۷۰۷ھ
- ۱۵۵۵۔ جلال دانی [جلال الدین محمد بن اسعد دانی گارونی] (مشکلم حکیم - ۹۰۸ھ) اخلاق جلالی
- ۱۵۵۶۔ جلال روی [جلال الدین محمد بن بہار الدین ولد روی] (صوفی - ۶۷۲ھ قونیہ) شہس تیریز کے مرید - ولادت ۶۰۴ھ
- ۱۵۵۷۔ جلال سیوطی [جلال الدین ابو الفضل عبدالرحمان بن کمال الدین ابو بکر سیوطی شافعی] (مفسر - نحوی - ۹۱۱ھ) ولادت ۸۴۹ھ - تفسیر اقان - در الثن
- اول نصف تفسیر جلال الدین - جمع المباح - تاریخ الکلفاء - مرزہ - جمع المباح - جامع الصغیر - لب الباب - حسن الخافضہ - طبقات مفسرین -
- ۱۵۵۸۔ جلال کلی [جلال الدین محمد بن احمد بن محمد کلی شافعی مہری] (مفسر - ۸۶۲ھ) نصف آخر تفسیر جلال الدین - شاگرد ابن حجر عسقلانی - ولادت ۷۹۱ھ
- ۱۵۵۹۔ جلی [حسن بن شمس الدین محمد شاہ اذینی] (فقہ - مشکلم - ۸۷۰ھ) حاشیہ توتغ و شرح وقایہ و شرح مواقف
- ۱۵۶۰۔ جلیس [شیخ ابو عبد اللہ حسین بن موسیٰ بن بہتہ اند دینوری] (نحوی - لغوی - ۳۴۰ھ) سکونت نیشاپور و سمرقند
- ۱۵۶۱۔ جماعلی [ابو محمد شمس الدین عبدالرحمان بن محمد بن احمد مقدسی حبلی] (فقہ - ۶۸۲ھ دمشق) شیخ الاسلام - ولادت ۵۹۷ھ دمشق
- ۱۵۶۲۔ جماعلی [امام عبداللہ بن احمد بن محمد دمشقی حبلی] (فقہ - نحوی - نحوی - ۶۲۰ھ) البرہان - اعتقاد - ذم التاویل - معنی فقہ - کافی
- ۱۵۶۳۔ جمال افغانی [جمال الدین افغانی] (صوفی - ۱۳۱۳ھ قسطنطنیہ) تتمۃ البیان فی تاریخ افاقان (عربی) - ابطال دہرین (فارسی)
- ۱۵۶۴۔ جمال جرجانی [امیر جمال الدین بن عبد اللہ بن محمد بن حسن حسینی جرجانی استرآبادی شیبی] (فقہ - محقق - ۹۷۰ھ) شرح تہذیب لاصول علامہ ۹۴۹ھ میں لکھی - شاگرد شیخ علی کرکی و دواتی -
- ۱۵۶۵۔ جمال علی [جمال الدین ابو منصور حسن بن سدید الدین یوسف بن علی علی] (فقہ - مشکلم - ۷۲۶ھ طبرستان) ولادت ۶۴۶ھ - علامہ علی
- ۱۵۶۶۔ جمال جلی [جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن ابو علی جلی] (نحوی - ۶۲۶ھ) شرح مفصل زعمشیری
- ۱۵۶۷۔ جمال خوساری [آقا جمال الدین بن آقا حسین بن جمال الدین محمد خوساری اصفہانی] (فقہ - ۱۱۲۵ھ اصفہان)
- ۱۵۶۸۔ جمال شیرازی [امیر جمال الدین عطاء اللہ بن فضل اللہ حسینی شیرازی ہرندی] (محدث - ۹۳۰ھ) روغۃ الاحباب - اربعین -
- ۱۵۶۹۔ جمال طری [جمال الدین بن طریغ نجفی] (فقہ - لغوی - بحث) معاصر حرم علی - تفسیر قرآن - شرح فوائد محمدیہ - شرح خزیرہ - شرح مبادی الاصول -
- ۱۵۷۰۔ جمال بن وائل [قاضی جمال الدین بن واصل محمد بن سالم حموی شافعی] (مورخ - ۶۹۷ھ) مغرب الکروب فی اخبار بنی ایوب -
- ۱۵۷۱۔ جمال قرشی [شیخ جمال الدین ابو الفضل محمد بن عمر بن خالد کاشغری] (لغوی - -) - شرح ترجمہ صحیح اللغات
- ۱۵۷۲۔ جمال عالمی [جمال الدین بن سید نور الدین علی بن ابو الحسن علی عالمی] (ادیب - شاعر - عالم - فاضل) آخر صدی یازدہم) کچھ دنوں تک اور مشہد میں پھر
- ۱۵۷۳۔ شیخ الاسلام موثق الدین ابو محمد احمد جامع علی کاشانی - ولادت ۱۳۵۵ھ جمیل کچھ معاصر قرطبی -

- ۱۵۷۳۔ جمالی [جمال دہلوی] (شاعر فارسی۔ عالم۔ ۹۴۲) معاصر ہمایوں بادشاہ ہند
- ۱۵۷۴۔ جمالی مصری [جمال الدین ابو محمد عبد الرحیم بن حسن بن علی اموی شافعی مصری] (فقہیہ۔ ۱۰۰)
- ۱۵۷۵۔ جمالی مولانا [جمال الدین بن حسام الدین دہلوی] (شاعر فارسی۔ صدی ہشتم) دراج محمد تعلق
- ۱۵۷۶۔ جرجیل [سلیمان الجبل] (مفسر۔ ۱۲۰۴) فتوحات الدلائلہ جو حاشیہ جبل علی الجلالین مشہور ہے
- ۱۵۷۷۔ جرجیل [ابو عمر جمیل بن عبد اللہ بن عمر بن صباح قضاہی] (شاعر عرب۔ ۸۲ مصر) ساکن وادی القرعے۔ بیٹہ پر عاشق تھا
- ۱۵۷۸۔ جرجیل بن دراج [جمیل بن ابی الصبیح دراج بن ابی علی عبد اللہ نجفی] (فقہیہ۔ محدث۔ صدی دوم) ان کا چچوٹا بھائی نوح بن دراج کوفہ کا قاضی۔ دونوں فقہیہ کرتے تھے۔
- ۱۵۷۹۔ جذب [جذب بن جنادہ] (ابو ذر غفاری) [صحابی۔ محدث۔ ۳۲] دیکھو ابو ذر
- ۱۵۸۰۔ جنید بغدادی [ابو القاسم جنید بن محمد بن جنید الخزاز بغدادی] (صوفی۔ ۲۹۷ بغداد) سری سقطی کے بھائی۔ سید الطائفہ لقب۔ مرید فیاض ثوری
- ۱۵۸۱۔ جواد [امام محمد تقی بن امام علی رضا بن موسیٰ بن جعفر صادق] (امام ہشتم۔ ۲۲۰)
- ۱۵۸۲۔ جواد ساباطی [محمد جواد ساباطی] (شاعر فارسی۔ عالم۔ تیرھویں صدی) براہین ساباطیہ۔ ۱۲۲۲ھ میں کلکتہ میں احمد علی ملاقات ہوئی
- ۱۵۸۳۔ جواد عالی [سید جواد بن سید محمد حسینی حسین عالی] (فقہیہ۔ ریاضی حکیم۔ ۱۲۲۶) شاگرد بحر العلوم و بہیہائی۔ مفتاح الکرامہ شرح قواعد علامہ
- ۱۵۸۴۔ جواد کاظمی [محمد جواد بن سعد اللہ بن جواد بغدادی کاظمی] (فقہیہ۔ ریاضی حکیم۔ صدی یازدہم ہجرت) شاگرد بہیہائی۔ غایۃ المامول شرح زبدۃ الاصول۔ شرح دروس۔
- ۱۵۸۵۔ جوالیقی [ابو محمد عبد اللہ بن عبدان بن احمد بن موسیٰ اہوازی] (محدث۔ ۳۰۶) عمر ۹۰ (نیز دیکھو ابو منصور جوالیقی و ابو محمد جوالیقی)
- ۱۵۸۶۔ جونوری [طاہر محمود فاروقی] (ادیب حکیم۔ ۱۰۶۲) شمس البازر علم طبیعیات و عقلیات میں۔ فرائد المحمودیہ معانی میں۔ استاد الملک محمد فضل جونوری شاہ
- ۱۵۸۷۔ جوہر [ابو الحسن جوہر بن عبد اللہ رومی مغربی] (کاتب سب سالار۔ ۳۸۱) سپہ سالار مغر قاطی۔ قاہرہ مہدیایہ مصر و شام میں شیعہ مذہب پھیلا یا
- ۱۵۸۸۔ جوہری [ابو نصر اسماعیل بن حامد جوہری فارابی] (نوی۔ ۳۹۳) صحیح اللغۃ
- ۱۵۸۹۔ جوہری [ابو بکر احمد بن عبد العزیز جوہری] (مورخ۔ چوتھی صدی) کتاب السقیفہ۔ ۳۲۲ھ میں زندہ تھا
- ۱۵۹۰۔ جویریہ [جویریہ] (صحابیہ۔ محدثہ۔ ۵۰ مدینہ) زوجہ رسول اللہ
- ۱۵۹۱۔ جوینی [ابو المعالی امام الحرمین شافعی تیشاپوری] (فقہیہ۔ مفسر۔ ۴۷۸) ان کے والد ابو محمد عبد اللہ بن یوسف مفسر و فقہیہ شاگرد قتال مروزی صاحب تفسیر کبیر و تبرہ و تذکرہ ۳۳۸ھ میں فوت ہوئے۔
- ۱۵۹۲۔ جیلانی [شیخ محی الدین عبد القادر جیلانی] (صوفی۔ ۵۶۱ بغداد) غنیۃ الطالبین۔ فتوح الغیب
- ۱۵۹۳۔ جیلانی [عبد الکریم بن ابراہیم جیلانی] (صوفی۔ صدی نہم) ولادت ۷۶۷۔ انسان الکامل
- ۱۵۹۴۔ جیون [طاہر شیخ احمد بن ابوسعید بن عبد اللہ صدیقی امیٹھوی] (متکلم۔ ۱۱۳۰) نور الانوار شرح المنار
- ۱۵۹۵۔ حاتم اصم [شیخ ابو عبد الرحمان حاتم بن عنوان بلخی] (صوفی۔ ۲۳۷) شفیق بلخی کے مرید
- ۱۵۹۶۔ حاتم دہلوی [شاہ ظہور الدین دہلوی] (شاعر اردو۔ ۱۲۰۷) سودا کا استاد۔ نواب عمدۃ الملک امیر خان کا مصاحب
- ۱۵۹۷۔ حاتم طائی [حاتم طائی نصرانی] (شاعر عرب۔ فیاض۔ ۶۰۵ عیسوی) اس کا بیٹا مسلمان ہو کر علی کے شیعوں میں ہوا
- ۱۵۹۸۔ حاتمی [ابو علی محمد بن حسن بن مظفر بغدادی] (کاتب۔ نوی۔ ۳۸۸) شاگرد ابو عمرو زاہد۔ استاد ابو القاسم تنوخی۔ موضحہ علیہ المحاضرہ
- ۱۵۹۹۔ حاج خلیفہ [مصطفیٰ بن عبد اللہ کاتب شلبی] (مورخ۔ ۷۰۷ قسطنطنیہ) کشف الطغون عن اسامی الکتب الطغون۔ تقویم التواتر
- ۱۶۰۰۔ حارث [حارث بن اسامہ] (محدث۔ ۲۸۴) مسند۔ عمر ۹۷

- ۱۶۲۸- حوشی [ابو الحسن علی بن سراج حوشی بصری] (محدث ۳۰۸)
- ۱۶۲۹- حرط علی [شیخ محمد بن حسن بن علی بن محمد الحارثی] (محدث فقیہ - رحالی - بعد ۹۷۰ - مشہد) جواہر التفسیر حقیقہ ثانیہ - وسائل الشیخہ - اصل الاصل - ہدایۃ الامم - اثبات الہدایۃ - بدایۃ الہدایۃ - فصول المہمہ - فوائد قدسیہ - ارچوزہ - ولادت ۱۰۳۳
- ۱۶۳۰- حوشی [شیخ محمد بن علی بن محمد حوشی علی اصغہانی] (فقیہ - ادیب - ۱۰۵۹) لالی سنید شرح زبدۃ الاصول - شرح صدیہ سطرائف النظام - شرح قواعد شہید - شرح تہذیب النحو -
- ۱۶۳۱- حرط قبی [ابو عبد اللہ حرط بن یحییٰ بن عبد اللہ مصری] (محدث فقیہ - ۲۴۳) ولادت ۱۶۶ - شافعی کا صاحب - المبسوط - المختصر
- ۱۶۳۲- حرث [حرث بن زید النصارى خرمی بصری] (صحابی - -) مجتہد میں اول اذان کی ترکیب انہوں نے خواب میں دیکھی
- ۱۶۳۳- حریری [ابو محمد قاسم بن علی بن محمد بن عثمان بصری] (شاعر - ادیب - ۵۱۶ بصرہ) ولادت ۴۴۶ - مقامات - لمحۃ الاعراب - ذرۃ الخواص
- ۱۶۳۴- حرنی [شیخ محمد بن ابوطالب بن عبد اللہ جیلانی اصغہانی ناسری] (علامہ - شاعر فارسی - ۱۱۰۰ ابنارس) ابطال تناسخ - حدود عالم - روائع الجنان - دھام الدین - انیس النوادر - ریح المعقول - کشف التلبیس - سیف اللہ المسلول - صراط السوی - جوامع الکلم - یواظظ الحکم
- ۱۶۳۵- حسام الدین [حسام الدین حسین بن علی سفیانی حنفی] (فقیہ - نحوی - ساتویں صدی) شاگرد عبد الجلیل بن عبد الکریم صاحب ہدایۃ النوشج ہادیہ - شرح مفصل - ۶۷۶ میں حافظ الدین بخاری سے پڑھا -
- ۱۶۳۶- حسام الدین [حسام الدین بن جمال الدین بن علی بن علی] (فقیہ - شاعر عرب - صدی یازدہم) شرح صومیہ بہائی - شرح سبادی الوصول علامہ تفسیر شرح
- ۱۶۳۷- حسام الدین [محمد صالح بن احمد زہد رانی] (فقیہ - صدی یازدہم) شرح اصول کافی - شرح من لا یحضرہ شرح معالم الاصول - شرح زبدۃ الاول
- ۱۶۳۸- حسام الدین [حسام الدین حسن بن علی بن محمد ابو یزیدی شافعی نزہل مکہ] (ادیب - حکیم - آخر صدی ہشتم) شاگرد تفتازانی - ریح الجنان فی المعانی والایمان
- ۱۶۳۹- حسان [ابو الولید حسان بن ثابت بن منذر النصارى خرمی مدنی] (شاعر - ادیب - ۴۰ یا ۵۴) عمر ۱۲۰ - ۶۰ سال اسلام میں ۶۰ جلالت میں گزرے - شاعر رسول اللہ
- ۱۶۴۰- حسان بن قیس [ابو علی نابغہ الجحدی] (صحابی - شاعر - ادیب - ۷۱)
- ۱۶۴۱- حسن اصغہانی [امیر سید حسن بن امیر سید علی بن امیر محمد باقر حسین اصغہانی] (واعظ - فقیہ - آخر تیرھویں صدی اصغہانی) جوامع الکلم اصول فقیہ - معاصر محمد باقر صاحب روضات الجنات - شاگرد سید شریعت -
- ۱۶۴۲- حسن اہل [شیخ حسن بن عبد البہاری اہل حینی] (محدث - صدی سیزدہم)
- ۱۶۴۳- حسن بصری [ابو سعید حسن بن یسار بصری سیہانی] (صوفی - محدث - فقیہ - مفسر - ۱۱۰) ولادت ۵۲۱
- ۱۶۴۴- حسن جلی [حسن جلی نزاری] (عالم - فقیہ - ۸۸۶) جواہر مختلفہ
- ۱۶۴۵- حسن حرانی [شیخ ابو محمد حسن بن علی بن حسین بن شیبہ حرانی علی] (فقیہ - -) تھمت العقول - کتاب التخصیص (علامہ تفسیری و مقدم تھے)
- ۱۶۴۶- حسن حلی [ابن داؤد قلی الدین حسن بن علی بن داؤد حلی] (فقیہ - رحالی - ساتویں صدی حلد) دیکھو ابن داؤد - (نیز دیکھو علامہ حلی)
- ۱۶۴۷- حسن حلی [حسن بن سلیمان بن خالد حلی] (فقیہ - آٹھویں صدی حلد) شاگرد شہید اول - منتخب بصائر الدرجات - سعد بن عبد اللہ قلی
- ۱۶۴۸- حسن دہلوی [امیر غلام حسن بن خلیف دہلوی فیض آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۰۱) شوی بدر منیر یا مسوالمیان
- ۱۶۴۹- حسن بن راشد [ابو علی حسن بن راشد بغدادی] (محدث - صدی دوم) امام ابو جعفر جواد سے روایت کی
- ۱۶۵۰- حسن الزمان [سید حسن الزمان حیدر آبادی] (صوفی - محدث - ۵۳۳) قول المستحسن علوم الجلیت ۱۹ جلد میں -
- ۱۶۵۱- حسن بن زیاد [حسن بن زیاد الخطاطی] (محدث - صدی دوم) امام ابو جعفر سے روایت کی
- ۱۶۵۲- حسن بن زید [ابو محمد حسن بن زید بن امام حسن ہاشمی مدنی] (محدث - ۱۶۸) منصوص - دوائی کی طرف سے مرتبہ کے و الی

۱۵۴۔ حسن بن سید (ابو محمد حسن بن سید بن حماد بن مران کوئی اپناوازی) (تحرث - فقیہ - دوسری صدی) انہوں نے اور ان کے بھائی حسین نے

ملکرتیں یا چائیس کتابیں لکھیں۔ صحابی امام رضاؑ

۱۶۵۵۔ حسن ابن سہیل [ابو محمد حسن بن سہیل بن عبد اللہ سرخسی] (وزیر مامون عباسی - ۲۳۶ سرخس) اپنے بھائی ذوالراستین فضل بن سہیل کے عہد وزیر ہوا۔ ۲۰۳ھ میں اسے سودا ہوا گیا تو احمد بن ابی طالب وزیر بنایا گیا۔

۱۶۵۹- حسن شیرازی [مرزا محمد حسن شیرازی بخاری] (فقیه- آغاز صدی چهاردهم) - نخبه المسائل

۱۷۵۶۔ حسن عثمانی [رضی الدین ابو الفضال حسن بن محمد بن حسن عمری حنفی لاہوری بغدادی] (انہوی۔ کجی۔ محدث۔ ۶۵۰ ہجری) مشارق الانوار
عقاب لغت میں۔ ولادت ۵۷۷ لاہور۔

۱۴۵۸- حسن طیبی [حسن بن محمد بن عبد اللہ طیبی] (مفسر - امام معانی و بیان - ۷۴۳ھ)

۱۶۵۸ سن پیری اسن بن عبد البند شیبی [تسلسلہ] سن پیری اسن بن عبد الدین حسن بن علی طبری شیخی [شکلم - صدی یقتم] کامل بیانی یکے از علمائے دربار بہاء الدین صاحب اصفهان۔

[illegible]

(۱۶۴) حسن عالمی [جمال الدین ابو نصر حسن بن زین العابدین شہید ثانی] (فقیر - ۱۰۱۱) شاگرد ابن حناغ و مقدس اردبیلی۔ یہ بھی محقق مشہور ہیں

معالم الدين - مستقى و كحل - مشكوة القول السديد - معالم الاصول - رسالة اثنا عشرية -

۱۶۲۲ جیسے عالم (شیخ حسین بن علی عالمی) (فقہیہ گیارھویں صدی) ہمارے شریعہ اشراج الاسلام - حقیقۃ الاخبار - نظم الجمان - فرقۃ الغرباء -

۱۶۴۲۔ جس میں علی گڑھ میں ایک مدرسہ قائم کیا گیا۔ اس مدرسہ میں مولانا محمد علی صاحب دہلوی نے تعلیم کی۔

۱۶۴ حسن ظہری [حسن بن ابوالیاس ہمدانی] (تقریباً ۸۰۰ھ - ۸۷۵ھ) [ادب - تاریخ - مورخ - آئینوں کے مصنف] ۸۰۸ء میں زندقہ کا آثار الاول فی ترتیب الدول

۱۶۴۳- حسن عباسی [حسن بن عبد الله بن عباس] (تاریخ - توحید و نبوت) (مؤلف: محمد بن عوفی - ۳۵۰)

۲۳۲۲. حسین عسکری [حسن عسکری بن علی النقی بن محمد تقی بن امام رضا (ع) (امام یازدهم) - ۲۶۰ ساله] ولادت ۲۳۲۲

١٤٤٦. حبيب عسكري [ابو بلال حسن بن عبد الله عسكري] (الغوى - ٣٩٥) - حجرة الامثال - (دكتور ابو بلال عسكري)

۱۶۶۸۔ جس میں علامہ غلام غنی بن محمد غازی کوئی (۱۶۶۸) (دوسری صدی) یہ اور ان کے بھائی محمد علی امام جعفر صادق سے روایت کرتے ہیں۔

۱۶۶۸۔ حسن بن عطیہ [حسن بن عطاء غازی کوئی (محدث - دوسری صدی) یہ دور ہے کہ یہی تاریخ | حسن بن عطیہ
حسن بن عطیہ [حسن بن عطاء غازی کوئی (محدث - دوسری صدی) یہ دور ہے کہ یہی تاریخ | حسن بن عطیہ

۱۶۶- حسن بن علوان [حسن بن علوان شیبی لوی] (موت - دوسری صدی) کی یادگار اور اس کا بیٹا علی بن علوان

۱۶۰. حسن علی [مرکز اسن علی بن ابی طالب] (مردی معوی) (فقهیه) - ستم - ۱۶۰۰

۱۶۱۔ حسن علی بن عبد اللہ سوہری (تبعہ - ۱۰۶۸) تاجک و پسر

۱۶۳- حسن محمد علی رحمان بن علی بن ابیطالب
که گرفتند و او را با او کشتند

حضرت مولانا محمد رفیع الدین صاحب دہلی (اویس - ۱۲۶۰) تذکرۃ الشیوخ والشبان

۱۶۳- حسن بن علی اسید سن بن سید ولد ارسلانی تھیں ان کا ولادت ۱۲۹۰ھ میں ہوئی۔

۴۶۱۔ الحسن بن علی بن زیاد الواسطی لکھی دارالحدیث۔ (۲۲۴) امام رضا کے مخصوصین سے۔ الزیارات۔ البشارات۔ النواہر۔ الرضائیۃ۔

١٩٤٥ - ابن سنان بن علي - ابو عبد الله - بن علي بن فضال بن كوفي - دار الحديث
الشعرية - من كتاب التتبع - المقتضب - النسخ والمسنوخ - الملاحم

۱۲۷۸۔ حیدرآباد، علی گڑھ میں تیار کیا گیا ہے۔ (فقہہ ۱۰۴۹) نور الایضاح اور اسکی شرح مراقی الفلاح۔

سنة ولدت في شهر ربيع الثاني سنة ثمان مائة وثمانين

- ۱۶۷۷۔ حسن قزوینی [حاجی شیخ محمد حسن بن محمد مصمم قزوینی] (فقہ - حدود ۱۲۲۵ ہجرت) ریاض الشہادہ - تتبع القاصدہ لمختصر الفوائد
- ۱۶۷۸۔ حسن قویدل حسن قویدل (عالم - شاعر عرب - ۱۲۹۲) نیل الارباب فی ثلثات العرب
- ۱۶۷۹۔ حسن کاشفی [ملاحسن کاشفی آملی] (شاعر فارسی - صدی ہفتم) معاصر علامہ حلی و سلطان محمد خدابندہ - بہت بند مناقب میں
- ۱۶۸۰۔ حسن لاهیجی [میرزا حسن بن عبدالرزاق لاهیجی] (فقہ - متکلم - صدی یازدہم قم) جمال الصالحین - شمع الیقین - اصول خمسہ - و غیرہ
- معاصر علی حزیں -
- ۱۶۸۱۔ حسن بن محبوب کوئی [ابو علی حسن ابن محبوب السمری] (محدث - فقہ - مفسر - ۲۲۴) عمر ۷۵۔ کتاب المیشوختہ - کتاب النکاح - کتاب الفرائض - تفسیر وغیرہ - اصحاب امام رضا سے
- ۱۶۸۲۔ حسن (مرعشی) [ابو محمد حسن بن حمزہ بن علی بن عبید اللہ حسینی طبری (مرعشی)] (فقہ - ادیب - ۳۵۸) کتاب المبسوط - کتاب الاشقیہ - کتاب المفخرۃ بتأثیر الشریعہ -
- ۱۶۸۳۔ حسن بن مظفر [حسن بن مظفر نیشاپوری ضریری] (نوی - ۴۴۲) زنجیری کا استاد
- ۱۶۸۴۔ حسن نوختی [ابو محمد حسن بن موسیٰ نوختی] (متکلم - فلسفہ - صدی چہارم) کتاب الآراء والدیانات - فرق الشیعہ - الرکب الفوق الشیعہ مظاہر الامامیہ - کتاب الجامع فی الامامہ - کتاب التوحید - رد ابو علی جانی - رد المنہجین - رد ابن ابی الہذیل وغیرہ - ابوسہل نوختی کے بھائی
- ۱۶۸۵۔ حسن نجفی [شیخ محمد حسن بن شیخ ابونجفی] (فقہ - صدی سیزدہم نجف) جواهر الکلام شرح شرائع الاسلام - ۱۲۷۲ھ میں انکی عمر ۷۷ کے قریب تھی
- ۱۶۸۶۔ حسن نجفی [شیخ حسن بن شیخ جعفر نجفی] (فقہ - ۱۲۹۲ ہجرت)
- ۱۶۸۷۔ حسن بن ہارون [ابو محمد حسن بن محمد بن ہارون بن ابراہیم ہلمی بغدادی] (عالم - وزیر - ۳۵۲) صغر الدولہ دہلی کا وزیر - ولادت ۲۹۱ -
- مہلب بن ابی صفروہ کی نسل سے -
- ۱۶۸۸۔ حسن نیردی [ابو محمد حسن نیردی کر بلانی] (فقہ - صدی سیزدہم کر بلا) شاگرد آقا سید محمد مجیب الاحزان - معاصر فتح علی شاہ بادشاہ ایران
- ۱۶۸۹۔ حسین اصفہانی [ابو اسماعیل حسین بن علی بن محمد مقلب بہ موید الدین اصفہانی] (شاعر - ۵۱۳) (نیز دیکھو خلیفہ سلطان)
- ۱۶۹۰۔ حسین بن بابویہ [ابو عبد اللہ حسین بن علی بن حسین بابویہ التیمی] (فقہ - محدث - صدی چہارم) برادر صدوق - الرد علی الواقعہ معاصر صاحب بن عباد
- ۱۶۹۱۔ حسین بن بردان [حسین بن بردان بن داؤد بصری] (فقہ - محدث - نوی - ۷۴۹) ولادت ۷۱۲
- ۱۶۹۲۔ حسین بن بسطام [حسین بن بسطام بن سابور الزیاتی] (محدث - چوتھی صدی) طب الاممہ - ابن قولویہ اور کلینی کے معاصرین سے
- ۱۶۹۳۔ حسین بغدادی [ابو بکر حسین بن عبد اللہ بغدادی] (محدث - ۳۷۰) بغداد
- ۱۶۹۴۔ حسین حائری [شیخ حسین بن زین العابدین مازندرانی حائری] (فقہ - حن) (حی)
- ۱۶۹۵۔ حسین دیار بکزی [حسین بن محمد بن حسن دیار بکری مالکی نزہی مکہ] (مورخ - ۹۶۶) تاریخ الخلفی
- ۱۶۹۶۔ حسین ربیع [حسین بن علی بن یحییٰ ربیع] (نوی - پانچویں صدی) ابوالکرم مبارک بن فاجر کے مشائخ سے
- ۱۶۹۷۔ حسین بن سعید [حسین بن سعید بن حماد بن بہران ابو ازی کوئی] (فقہ - متکلم - دوسری صدی قم) تیس کتابیں تمام ابواب فقہ میں مع کتاب فقہ
- کتاب المناقب - کتاب المثالب - کتاب التفسیر - کتاب الملاحم - کتاب الرد علی الغالیہ - اصحاب رضا سے
- ۱۶۹۸۔ حسین بنی [ابو علی حسین بن شعیب بن محمد بنی شافعی مروزی] (فقہ - بعد ۴۳۰) ابو بکر قتال مروزی کا شاگرد - شرح فروع ابو بکر حداد - شرح تلخیص - کتاب المجموع -
- ۱۶۹۹۔ حسین (سید) عالی [سید حسین بن سید حبیب الدین ابو قریب محمد موسوی کرکی عالی] (فقہ - ۱۱۰۱) المعروف بہ مجتہد
- ۱۷۰۰۔ حسین (سید) لاسید حسین بن امیر ابراہیم قزوینی [فقہ - ۱۱۹۶] معاصر الاحکام شرح مسائلک لاہم مستقصی الاجتہاد شرح شرح ذخیرۃ المعادیم نظام الملک

۱۶۴۰۔ حفصہ [عماد الدین ابو منصور محمد بن اسعد بن محمد طوسی نیشاپوری شافعی] (فقہ - ۵۷۱ تیریز) محمد بن منصور صفحانی - قاضی حسین اہلبیہ
حنفی کا شاگرد۔

۱۶۴۸۔ حفص [ابو عمرو حفص بن سلیمان اسدی] (تابعی - ۱۸۰) عمر ۹۰
۱۶۴۹۔ حفص بن غیاث [ابو عمر حفص بن غیاث بن طلح بن معاویہ نخعی (قاضی کوفہ)] (فقہ - ۱۹۴) سنی ہے مگر امام جعفر صادق سے روایت کرتا ہے
۱۶۵۰۔ حفصہ [حفصہ بنت عمر بن الخطاب] (صحابیہ - محدثہ - ۴۵ مدینہ)

۱۶۵۱۔ حفصی [محمد بن سالم] (ادیب - ۱۱۸۱) نفس نفاسی الدردجو شرح ہمزہ کا حاشیہ ہے۔
۱۶۵۲۔ حکم بن سعید [حکم بن سعید بن عاص بن امیہ] (صحابی - ۱۶۹ یا ۱۷۰) جنگ موتہ میں شہید ہوئے۔
۱۶۵۳۔ حکم بن عاص [حکم بن عاص بن امیہ طرید رسول] (صحابی - ۱۰۰) آخر خلافت عثمان میں انتقال ہوا۔
۱۶۵۴۔ حکم بن سعید [ابو عبد اللہ یا ابو محمد حکم بن سعید کندی کوفی سنی] (محدث - ۱۱۵)

۱۶۵۵۔ حکم ترمذی [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن حسن ترمذی] (محدث - فقہ - عابد - ۲۸۵) نوادر الاصول حدیث میں - علل الشرائع - ختم الولاية۔
۱۶۵۶۔ حکیم بن جبلة [حکیم بن جبلة عبدی] (صحابی - ۳۶) جنگ جمل کے شروع ہونے سے پہلے عائشہ - طلحہ اور زبیر سے لڑتے ہوئے مارے گئے۔
۱۶۵۷۔ حکیم بن حزام [ابو خالد حکیم بن حزام] (صحابی - ۵۴ مدینہ) خدیجہ کے بھتیجے - ولادت ۳۱ سال قبل واقعہ قبل - اسلام یوم فتح مکہ - عمر ۱۲۰
۱۶۵۸۔ حکیم مغربی [ابو الکلم عبید اللہ بن مظفر بن عبید اللہ باہلی] (حکیم - شاعر - ادیب - ۵۴۹ دمشق) ولادت ۴۸۶ مین - مدقون بغداد میں رہا۔
۱۶۵۹۔ علاء [ابو الحسن علی بن عبد اللہ بن وعیف (ناشی الاسفر)] (متکلم - شاعر عرب - ۳۶۶ بغداد) کبار شیعہ سے - ابوسلمہ نوکچی کا شاگرد - کوفہ
اور حلب میں رہا - اہلبیت کی شان میں بہت سے قصیدے لکھے۔

۱۶۶۰۔ علاء [ابو معتب حسین بن منصور علاء بیضاوی واسطی] (صوفی - ۶۰۹) اپنے والد کے نام سے مشہور ہے۔ انا الحق کہنے کے سبب دان پر کھینچا گیا - جنید بغدادی کے صحبت یافتہ - ان کا جد جوسی تھا۔

۱۶۶۱۔ علی [ابراہیم جلی قسطنطنیوی] (فقہ - ۹۵۶) ملقبی البحر
۱۶۶۲۔ علی [شہاب الدین محمود بن سلیمان جلی] (ادیب - ۷۷۵) حسن التوسل فی معرفۃ صناعت التوسل
۱۶۶۳۔ علی [برہان الدین علی جلی قاہری شافعی] (محدث - ۱۰۴۴) انسان النیون جسے سیرۃ الحلبیہ کہتے ہیں (دیکھو برہان الدین جلی)
۱۶۶۴۔ علائی [ابو محمد حسن بن علی بن محمد حلوانی] (محدث - ۲۴۲) محدث تلمذ

۱۶۶۵۔ علائی [احمد بن احمد بن اسماعیل حلوانی] (ادیب - شاعر عرب - ۱۳۸۸) الرسم فی الوشم
۱۶۶۶۔ علی [صفی الدین عبد العزیز بن سرایا حللی] (شاعر عرب - ۷۵۰) دیوان اشعار
۱۶۶۷۔ علی [علامہ جمال الدین ابو المنصور حسن بن سعید الدین یوسف بن علی حللی] (فقہ - متکلم - ۷۶۶) دیکھو علاء سے ملتی

۱۶۶۸۔ علی [امام ابو عبد اللہ حسین بن حسن بن محمد شافعی جرجانی] (فقہ - ۳۰۴) ولادت ۳۳۸ - ابو بکر فعال کا شاگرد - سکونت بخارا نیشاپور
۱۶۶۹۔ علاء [حماد بن ابی حنیفہ ابو اسماعیل کوفی] (محدث - فقہ - ۱۷۶) (دیکھو ابو اسماعیل کوفی) اکابر شیخ اسماعیل بصرہ کا تلمذی تھا جس کی معزونی پر یکے بن اکثم مقرر ہوا۔

۱۶۷۰۔ علاء [حماد بن دریم] (دیکھو ابو اسماعیل اردی بصری] (محدث - ۱۷۹)
۱۶۷۱۔ علاء [حماد بن ابی اسلمی ساہور بن عبید اللہ کوفی] (لغوی و نساب - ۱۵۵) ولادت ۹۵ - شہر اے عرب اور اے اشعار و غیرہ
۱۶۷۲۔ علاء [حماد بن سلمہ] (حماد بن سلمہ بن دینار) (ابو سلمہ رسی) بصری] (تابعی - ۱۶۷)
۱۶۷۳۔ علاء [حماد بن ابی سلیمان] (حماد بن ابی سلیمان اشعری کوفی] (تابعی - ۱۶۰)

- ۱۷۵۳۔ حماد بن عیسیٰ [حماد بن عیسیٰ البصری] [محدث - ۲۰۹] امام جعفر موسیٰ و معاذ سے روایت کرتا ہے۔ عمر ۹۰ سے اوپر
- ۱۷۵۵۔ حماد بن حماد صدیقی سندیل [طیب حکیم - ۱۱۶۰ دہلی] شرح سلم - شرح زبدۃ الاصول - حاشیہ صدرام بنصور علی حاشیہ فی اوکھ و شاربیل
- ۱۷۵۶۔ حران بن اعین [حران بن اعین شیبانی کوئی] [محدث - صدی دوم] حوالی امام باقر و جعفر
- ۱۷۵۷۔ حمزہ (سید) [عبداللہ بن المکارم حمزہ بن علی صلی] [فقہ - ۵۸۵] (دیکھو ابن زہرہ) نیز دیکھو زیات
- ۱۷۵۸۔ حمزہ بن عبدالطلب [ابوعازہ حمزہ بن عبدالطلب ہاشمی] [صحابی - ۲۰] (محدث - عمر رسول - اسلام ۶ یا ۷ بعثت جنگ حدیس شہید ہو۔ سوال سند کی طرف سے)
- ۱۷۵۹۔ حمزہ بن عمرو [حمزہ بن عمرو سلمی] [صحابی - ۶۱] عمر ۸۰
- ۱۷۶۰۔ حمید [حمید بن عبدالرحمن بن عوف مدنی] [تابعی - ۱۰۵] عمر ۳۴
- ۶۱۔ حمید الدین [حمید الدین صوفی ناگوری] [صوفی - ۶۷۳ تاگور] مرید خواجہ حسین الدین چشتی و از نسل سعید بن زید صحابی
- ۱۷۶۲۔ حمید الدین [حافظی حمید الدین محمد بن عطار اللہ محمود بخاری دہلوی] [فقہ - صوفی - ۶۷۸ دہلی] شہاب الدین سہروردی اور بخارا کا کئی کے مرید - شرح ہدایۃ الفقہ - طوابع الشمس -
- ۱۷۶۳۔ حمید الدین [حمید الدین کرمانی اسماعیلی] [متکلم - ۷۰۰] معاصم الہدیٰ فی رد خلافت غاصبین - اتوال لدہسیہ کتاب المصباح معاصر حکام ہند
- ۱۷۶۴۔ حمید الطویل [ابو عبیدہ بن ابی حمید بصری] [تابعی - محدث - ۱۳۲]
- ۱۷۶۵۔ حمیدی [ابوبکر عبداللہ بن زبیر اسدی کئی] [محدث - ۲۱۹] شافعی کاشاگرد - بخاری کا استاد مسند -
- ۱۷۶۶۔ حمیدی [ابو عبداللہ محمد بن فزوح بن حمید از دی سہروردی قاضی] [محدث - ۳۸۸] ابن عبدالبر - ابن حزم اور خلیفہ بغداد کاشاگرد - سکونت بغداد - عمر ۸۰ سے اوپر - جمع بین الصحیحین - مسند تاریخ اسلام - تاریخ اندلس -
- ۱۷۶۷۔ حموی [مسعد الدین محمد بن سعید بن ابوالحسن بن محمد حموی] [صوفی - محدث - ۶۵۰ بخارا] کتاب محبوب - عمر ۶۳ - نجم الدین کبریا کی اصحاب (نیز دیکھو یافوت)
- ۱۷۶۸۔ حموی [احمد بن محمود حموی] [فقہ - ۱۰۹۸] غریبوں البصائر شرح اشباہ النظائر
- ۱۷۶۹۔ حموی [مسعد الدین ابراہیم بن محمد حموی] [محدث - ۷۲۲] (دیکھو ابن حموی)
- ۱۷۷۰۔ حنظلہ [حنظلہ بن ابی عامر اسب انصاری] [صحابی - ۲۰] جنگ حدیس شہید ہوئے - لقب غیل المظالمہ
- ۱۷۷۱۔ حنین [امام ابو زید حنین بن اسحاق عبادی نصرانی بغدادی] [طیب - ۲۶۰] اقلیدس اور کتب طب و حکمت یونانی کا عربی میں ترجمہ کیا - کتاب جالینوس - فضول بقراطیہ - ولادت ۱۹۴ -
- ۱۷۷۲۔ حوشب [حوشب بن طحیہ خذیم حمیری] [صحابی - ۳۷] صفین میں معاویہ کا رفیق - سلیمان بن صرد کے ہاتھ سے مارا گیا -
- ۱۷۷۳۔ حوئی [ابوالحسن علی بن ابراہیم بن سعید حوئی] [نحوی مفسر - ۳۴۰] کتاب البرہان فی تفسیر القرآن دس جلد
- ۱۷۷۴۔ حیالی [عمر بن ابراہیم نیشاپوری] [ریاضی - ۵۱۷] جبر و مقابلہ
- ۱۷۷۵۔ حیدر عالمی [حیدر بن سید علی بن نجم الدین موسوی عالمی] [فقہ - عالم - فاضل - شاعر عرب - ۱۰۶۳]
- ۱۷۷۶۔ حیدر علی [حیدر علی بن حمزہ سندیل] [فلسفی حکیم - ۲۲۵ سندیل]
- ۱۷۷۷۔ حیدر علی [حیدر علی فیض آبادی] [متکلم - ۳۷۷] حیدر آبادی (سنیقی الکلام - از الہ الفین - کاشف اللثام - عمر ۶۶)
- ۱۷۷۸۔ حیدر علی [نور الدین محمد عبداللہ لاطیب - صدی یازدہم] شاہجہاں بادشاہ ہند کا طبیب - الفاظ الادویہ
- ۱۷۷۹۔ حیدر علی [شہاب الدین ابوالفوارس سعد بن محمد بن سعد بن محمد بن شافعی] [فقہ - شاعر عرب - ۵۷۴] بغداد
- ۱۷۸۰۔ خادم [خادم حنین بن علی علی بن محمد عمر بناری] [عالم - شاعر فارسی - ۱۱۳۱] تخلص ناظم - مصنف حدائق رہے -

- ۱۷۸۱۔ خارجہ بن حذافہ [خارجہ بن حذافہ عدوی] (صحابی۔ ۴۰ مصر) عمرو غاص کے شبہ میں خارجی نے قتل کیا۔
- ۱۷۸۲۔ خارجہ بن زید [ابوزید خارجہ بن زید بن ثابت انصاری مدنی] (تابعی۔ فقیہ۔ ۹۹) مدینہ کے ۷ فقیہوں میں سے
- ۱۷۸۳۔ خازن بنی [ابو حامد احمد بن محمد بستی خراسانی بغدادی] (ادیب۔ نحوی۔ محدث۔ مفسر۔ ۳۴۸ بغداد) تکریمہ کتاب العین شرح اربعۃ الکتاب
- ۱۷۸۴۔ خازن بغدادی [شیخ علاء الدین علی بن محمد بن ابراہیم بغدادی] (صوفی۔ مفسر۔ صدی ششم) تفسیر لباب التاویل جو ۲۵۵ میں لکھی
- ۱۷۸۵۔ خازن بغدادی [ابو منصور محمد بن احمد بن طاہر بن احمد] (نحوی۔ ادیب۔ فقیہ۔ ۵۱۰) ولادت۔ ۳۶۱۔ خوشنویس بھی تھا
- ۱۷۸۶۔ خازن مزنی [خازن مزنی اندلسی مصری] (ریاضی۔ ۴۴۰) کتاب الفجر والشفق۔ کتاب البصائر
- ۱۷۸۷۔ خاقانی [افضل الدین ابراہیم بن علی شروانی تبریزی] (شاعر فارسی۔ ۵۸۲) سلطان الشعراء۔ جان غم۔ مداح منوچہر شاہ شروان۔
تختہ العارضین۔ دیوان اشعار
- ۱۷۸۸۔ خالد ازہری [ابو الفضل خالد بن عبداللہ ازہری جواد شامی] (ادیب۔ نحوی۔ ۹۰۵) ترمین الطلاب جو ۸۸۶ میں لکھی
- ۱۷۸۹۔ خالد بن یزید [ابو یوسف خالد بن یزید بنی انصاری] (صحابی۔ ۱۵۰) قسطنطنیہ۔ عمر ۷۰۔ کل مشاہیر رسول اللہ کے ساتھ رہے
- ۱۷۹۰۔ خالد بن سعید [خالد بن سعید بن عاص بن امیہ انوی] (صحابی۔ ۱۳۰) یزید بن کرم (قدیم الاسلام۔ جنگ جند بکری) حضرت ابوبکر کی بیعت نہ کی انھوں نے بھی
- ۱۷۹۱۔ خالد بن ولید [خالد بن ولید بن مغیرہ غزوئی] (صحابی۔ محدث۔ ۱۱۰) (پہلے) ابن مسعود (اللہ کا نام سے مشہور ہیں) ۸۰ میں عمر غاص کے قتل کے بعد مسلمان ہوئے
- ۱۷۹۲۔ خالد بن زید [ابو ہاشم خالد بن زید بن معاویہ اموی] (کیمیائی۔ طبیب۔ شاعر۔ ۸۵) طب اور کیمیاء ایک روح راہبہ کرانسن نامی جو حال کو کھنچتی
- ۱۷۹۳۔ خال [حسین بن محمد بن جعفر بن محمد رافعی] (نحوی۔ شاعر عرب۔ صدی چہارم) معاصر ابو علی فارسی و سیرانی
- ۱۷۹۴۔ خباب [باب بن الانث تمیمی نزہل کوفہ] (صحابی۔ محدث۔ ۳۷ کوفہ) عمر ۷۰۔ جنگ صفین میں علی کے ہمراہ تھے۔ عمر ۶۳
- ۱۷۹۵۔ خورشانی [نجم الدین ابوالبرکات محمد بن موفی بن سعید خورشانی شافعی] (فقیہ۔ ۵۸۷ قاهرہ) ولادت۔ ۱۰۵۰ تحقیق المجلد ۱۷ خورشانی نے شافعیوں میں
- ۱۷۹۶۔ خن [ابو عبداللہ محمد بن حسن بن ابراہیم استرآبادی شافعی] (فقیہ۔ ۳۸۶ جرجان) شرح کتاب التلخیص ابن قاص۔ عمر ۷۰
- ۱۷۹۷۔ خندک [خندک وردی] (خدائے وردی بن قسم افشار] (دعائی۔ صدی دوازدہم اصفہانی) ولادت۔ ۱۰۸۰۔ شاگرد ولید عبداللہ شامری۔ ہم سب سے پہلے بغداد میں تھے
- ۱۷۹۸۔ خدیجہ [خدیجہ بنت خلیل] (صحابیہ۔ ۱۰۰) بنت مکہ (زوجہ رسول
- ۱۷۹۹۔ خنیشی [ابو عبداللہ محمد مالک] (فقیہ۔ ۱۱۰۲) شرح مختصر امام خلیل فقہ مالکی میں
- ۱۸۰۰۔ خرگوشی [ابو سعد عبدالملک بن محمد بن ابراہیم] (محدث۔ ۴۰۷) شرف النبوة
- ۱۸۰۱۔ خوارزمی [ابو القاسم علی بن محمد بن علی خوارزمی قمی] (فقیہ۔ محدث۔ معتبر۔ حکم۔ صدی پنجم) کتاب الاصلاح اصول دین میں۔ کتاتہ الاثر۔
- ۱۸۰۲۔ خرمیہ [خرم بن ثابت و الشہادتین انصاری اوسی] (صحابی۔ ۳۷) علی کی ہجرت میں صفین میں شہید ہوئے
- ۱۸۰۳۔ خسرو [ابو الحسن بن سعید الدین دہلوی (امیر خسرو)] (صوفی۔ شاعر فارسی۔ ۷۲۵) قرآن المصدقین۔ خالق باری وغیرہ
- ۱۸۰۴۔ خضر کردی [شیخ خضر بن ابی بکر بن موسیٰ ہمدانی عدوی] (صوفی۔ ۷۷۶ قاهرہ) ملک الطاهر کا پیر
- ۱۸۰۵۔ خضر بن نصر [ابو العباس خضر بن نصر بن عقیل اربلی شافعی] (فقیہ۔ عابد۔ ۵۶۷) ولادت ۴۷۸
- ۱۸۰۶۔ خضریٰ [محمد الدیاطی] (نحوی۔ ۱۲۸۸ دیپاٹ) حاشیہ شرح ابی یوسف
- ۱۸۰۷۔ خضریٰ [ابو عبداللہ محمد بن احمد خضریٰ مروزی شافعی] (فقیہ۔ ۳۷۰) سے ۴۸۰ تک کسی سال کا قتال شافعی کا شاگرد۔ حافظہ میں ضرب اشل
- ۱۸۰۸۔ خصال [لاہور دیرانی لکھنوی] (شاعر فارسی۔ اوائل صدی سیزدہم) واقعات کر بلا نظم فارسی
- ۱۸۰۹۔ خطابی [ابو سلیمان احمد بن محمد بن ابراہیم بن خطاب بستی نیشاپوری] (محدث۔ فقیہ۔ ادیب۔ ۳۸۸) معالم السنن شرح ابوداؤد وغیرہ بحریہ
- کتاب الفقیہ۔ اعلام السنن شرح بخاری۔ اصلاح غلط الحدیث۔

- ۱۸۳۵۔ خراوی [حسن عدوی خراوی] [عالم - صوفی - ۱۳۰۳] ۱۲۲۰ ولادت - مشارق الانوار فی نور اہل الاعتقاد
- ۱۸۳۶۔ خوات [خوات بن جبر] [تابعی - ۳۸] جنگ نہروان سے پہلے خارجیوں نے شہید کیا
- ۱۸۳۷۔ خواجہ [خواجہ کرمانی شیرازی] [شاعر فارسی - ۷۵۳] مداح مظفر والی کرمان و ابواسحاق شیرازی
- ۱۸۳۸۔ خواجہ پارسا [محمد بن محمد بن محمود حافظی بخاری] [صوفی - محدث - ۸۲۲ مدینہ] فصل الخطاب [خواجہ زادہ - دیکھو رومی]
- ۱۸۳۹۔ خوارزمی [ابن دختر جریطری] [محدث - ۳۸۳] صاحب مناقب بعض ظہیری کا بھانجہ لکھا جو - دیکھو ابوبکر خوارزمی -
- ۱۸۴۰۔ خیاط [ابوالحسن علی بن ابوسعید بن ابوالفرج] [محدث - صدی پنجم] جامع الاخبار - معاصر کراچی
- ۱۸۴۱۔ خیالی [احمد بن موسیٰ بروسی رومی] [متکلم - ۸۶۷ یا ۸۷۰] حاشیہ شرح عقائد نسفی
- ۱۸۴۲۔ خیشہ [ابوالحسن خیشہ بن سلیمان بن حیدرہ قرطبی طرابلسی شامی] [محدث - ۲۴۳]
- ۱۸۴۳۔ خیرالدین پاشا [خیرالدین پاشا] [عالم - مدرّس - صدی سیزدہم] وزیر تونس - اقوام المسالک جو ۱۲۸۴ میں لکھی
- ۱۸۴۴۔ خیرالدین رلی [خیرالدین رلی حنفی] [نقیہ - ۸۸۱] فتاویٰ خیرہ
- ۱۸۴۵۔ خیرالنساج [ابوالحسن خیرالنساج] [صوفی - ۳۲۲] عمر ۱۲
- ۱۸۴۶۔ داتا گنج بخش [ابوالحسن علی بھوری لاہوری] [مخدوم جلالی غزنوی] [صوفی - ۴۴۴ لاہور] ابوالفضل بن حسن خلی جندی کے مرید
- ۱۸۴۷۔ دارقطنی [ابوالحسن علی بن عمر بن احمد بغدادی شافعی] [محدث - نقیہ - ۳۸۵] علل بسند دلائل البیوۃ - کفایۃ الطالب - المناقب - ولادت ۱۲۹
- ۱۸۴۸۔ داری [ابو محمد عبداللہ بن عبدالرحمان بن فضل یثربی سمرقندی] [محدث - ۷۵۵] ولادت ۱۸۲ - مستدیسن داری
- ۱۸۴۹۔ داروبی [ابو عبداللہ حسین بن محمد یثربی غنوی قزوینی] [لغوی - شاعر عرب - ۳۴۲]
- ۱۸۵۰۔ داغ [فیض الملک ذاب مرزاخان دہلوی رامپوری] [شاعر اردو - ۱۳۲۲] محبوب علی خان نظام حیدر آباد کن کے استاد - شاگرد ذوق
- ۱۸۵۱۔ دانی [ابو صلت امیہ بن عبدالعزیز بن ابی الصلت دانی اندلسی] [ادیب - حکیم - ۵۲۹ ہجریہ] الملک بالاصطلاب - الوجیز بہتہ تیس - ادویۃ المفردہ - تقویم الذہن منطق میں -
- ۱۸۵۲۔ داؤد انطاکی [داؤد انطاکی نابینا] [طیب - ۱۰۰۵] نزہت قاہرہ - تذکرہ اولی الالباب
- ۱۸۵۳۔ داؤد شاذلی [داؤد بن عمر بن ابراہیم شاذلی اسکندری مالکی] [صوفی - نقیہ - ۷۳۳]
- ۱۸۵۴۔ داؤد طائی [ابوسلیمان داؤد بن نعیم بغدادی] [صوفی - ۱۶۲] شاگرد ابوخلیفہ
- ۱۸۵۵۔ داؤد ظاہری [ابوسلیمان داؤد بن علی بن خلف اصفہانی بغدادی] [ادیب - زاہد - ۲۷۰ بغدادی] شاگرد اسحاق بن راہویہ و ابو ثور - فرقہ ظاہریہ کا بانی - بغداد کا رئیس العلماء
- ۱۸۵۶۔ داؤد بن فرقہ [داؤد بن فرقہ اسدی کوئی] [محدث - دوسری صدی] امام جعفر و کاظم سے روایت کی
- ۱۸۵۷۔ داؤد بن قاسم [داؤد بن قاسم بن اسحاق بن عبداللہ بن جعفر بن ابیطالب] [ابو ہاشم جعفری] [بغدادی] [محدث - تیسری صدی] امام ابو جعفر اور ابوالحسن اور ابو محمد کی صحبت سے فیضیاب ہوئے -
- ۱۸۵۸۔ داؤدی [ابوالحسن عبدالرحمان بن محمد بن مظفر خراسانی] [جمال الاسلام امام الکبیر] [محدث - نقیہ - ۴۶۷] ولادت ۳۷۷ - قتال مروزی اور ابو حامد اسفہرستی کا شاگرد - راوی بخاری
- ۱۸۵۹۔ داؤدی [احمد بن علی بن عقیۃ الاصفہانی] [نسب - ۸۲۸] دیکھو ابن عقیۃ
- ۱۸۶۰۔ دہبسی [ابوزید عبداللہ بن عمر بن عیسیٰ دہبسی بخاری] [محدث - ۳۴۴ بخارا] واضح علم الخلاف و ابرزہ - کتاب الامرار و التوفیق
- ۱۸۶۱۔ دبیر [مرزا سلامت علی لکھنوی] [شاعر اردو - ۱۲۹۲] مرثیہ - شاگرد میر ضحیر - عمر ۷۲

- ۱۸۶۲- دحلان [سید احمد زین الدین دحلان مکی شافعی] (فقہ - ۱۳۰۴) سیرۃ النبویہ - دول الاسلامیہ - فتوحات اسلامیہ - اسنی المطالب فی بیانہ [مکمل]
- ۱۸۶۳- دحبیب کلی [دحبیب بن خلیفہ کلی] (صحابی -) آنحضرت پر جبریلؑ کی صورت میں ظاہر ہونے کے بعد معاویہؓ کے زمانہ رہے۔
- ۱۸۶۴- درد [خواجہ میر بن خواجہ محمد احمد دہلوی] (صوفی - شاعر اردو - ۱۲۰۲) علم الکتاب - دیوان اشعار
- ۱۸۶۵- درویر [احمد درویر مکی] (صوفی - فقہ - ۱۲۰۱) تحفۃ الاخوان (قصص) - تحفۃ الاخوان (بیان) - شرح مختصر فقہ مکی
- ۱۸۶۶- دسوقی [محمد بن غزوہ دسوقی] (نوی - ۱۲۳۰) حاشیہ مفتاح العلوم - حاشیہ معنی اللیب
- ۱۸۶۷- دعل [ابو علی دعل بن علی بن زین شیبی بغدادی] (شاعر عرب - ۲۴۶) ولادت ۱۴۸ - طبقات الشعراء - دیوان - قصائد و مرثی
- ۱۸۶۸- دقیمی [تقی الدین ابو عبد اللہ العقی سلیمان بن بنین بن خلفہ مصری] (نوی - ۶۱۴)
- ۱۸۶۹- دقیمی [ابو القاسم علی بن عبد اللہ بن الدقاق] (نوی - ۱۱۵) شاگرد ابوبکر فارسی و رمانی - شرح الایضاح - کتاب المقدمات - ولادت ۳۴۵
- ۱۸۷۰- دلداری [سید الدار علی بن محمد بن نصیر آبادی کھنوی] (فقہ - مشکلم - ۱۲۳۵) عماد الاسلام - اساس الاصول - صوارم - شہاب ثاقب - مواظب حسنیہ - شہتی الافکار - مسکن القلوب - آثار الاحزان - لقب بعد وفات عفران باب -
- ۱۸۷۱- دلگیر [منظر علی کھنوی] (شاعر اردو -) - مرثی
- ۱۸۷۲- دماہینی [بد الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابی بکر خزوی اسکندی مکی] (نوی - ۸۶۷) تحفۃ الغریب شرح معنی اللیب شرح لایۃ النجم
- تعلیق المصابیح - ولادت ۷۴۴
- ۱۸۷۳- دمشقی [شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابیطالب انصاری دمشقی] (صوفی - ۷۲۸) حجتہ الدہر فی عجائب البر والبحر
- ۱۸۷۴- دمشقی [احمد الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد الرحمن دمشقی] (فقہ - آٹھویں صدی) رحمۃ اللہ فی اختلاف الائمہ جو ۸۰ میں لکھی
- ۱۸۷۵- دمشقی [محمد امین بن فضل اللہ دمشقی] (مورخ - ۱۱۱۱) خلاصۃ الاثر فی اعیان القرن الحادی عشر کتاب الاعلام
- ۱۸۷۶- دمنہوری [محمد] (ادیب - ۱۱۸۸) لفظ الجواہر شرح سمرقندیہ - ارشاد الصافی عروض میں
- ۱۸۷۷- دمنہوری [محمد] (ادیب - ۱۱۹۲) حلیۃ اللب بلاغہ میں
- ۱۸۷۸- دیلمانی [ابو محمد عبد المؤمن بن خلف شافعی دیلمانی] (محدث - فقہ - ۷۰۵) سیرۃ - کتاب الخیل - استاد ابن سید الناس - ولادت ۶۱۳
- ۱۸۷۹- دیلمی [کمال الدین محمد بن محمد بن شافعی شافعی] (ادیب - فقہ - محدث - ۸۰۸) قاهرہ - حیات الحیوان - دیباچہ شرح ابن ماجہ ۵ جلد
- ۱۸۸۰- دلالی [جلال الدین محمد بن اسعد دوانی شیرازی] (مشکلم - ۹۰۸) شرح عقائد عصفی - حاشی تجرید - تہذیب تلویح - اخلاق حلالی - شرح تہذیب
- ۱۸۸۱- دولہی [ابو عبد اللہ جعفر بن محمد بن احمد بن عباس دورہ سی (رازی)] (فقہ - صدی پنجم) شاگرد شیخ مفید - معاصر شیخ طوسی و وزیر نظام الملک
- ۱۸۸۲- دولہ شاہ [شاہ دولہ دلی بکرائی دہلوی] (صوفی - ۱۰۷۵)
- ۱۸۸۳- دولابی [ابو جعفر محمد بن صلیح البرزاندی بغدادی] (محدث - ۲۷۷) کرخ - عمر ۷۷ - کتاب السنن
- ۱۸۸۴- دولابی الورق [ابو بشر محمد بن احمد بن حماد انصاری رازی] (محدث - ۳۱۰) ولادت ۲۲۲ - الکفی - تاریخ - ذریعہ طاہرہ
- ۱۸۸۵- دولت آبادی [ملک العلماء شہاب الدین بن شمس الدین] (مفسر فقہ - ۸۲۸) جوہر کے شیخ الاسلام - (دیکھو ملک العلماء)
- ۱۸۸۶- دولوی [دیکھو ولی اللہ - عبد العزیز - عبد الحق] (۔۔۔) ولی اللہ وفات ۱۱۸۰ - ازالۃ الخفاء - حجۃ اللہ البالغہ - قرۃ العینین وغیرہ
- ۱۸۸۷- دوارکری [حسین بن محمد بن حسن] (مورخ - ۹۶۶) تاریخ الخیس
- ۱۸۸۸- دیرینی [عبد العزیز بن احمد دیرینی] (عالم - ۶۹۳) تفسیر فی علم التفسیر
- ۱۸۸۹- دیلمانی [ابو محمد عبد السلام بن زلمان بن عبد السلام کلی شیبی بغدادی] (شاعر عرب - ۲۳۵) ولادت ۱۶۱ - حصص - دولت عباسیہ کے شاعر و۔۔۔
- ۱۸۹۰- دیلمی [حافظ شیرازی بن شیراز] (محدث - ۵۰۹) ہمدان - تفسیر - فردوس الاخبار

- ۱۸۹۱۔ دہلی [ابو محمد حسن بن ابوالحسن محمد دہلی] (واعظ۔ صدی ہشتم) معاصر شہید اول۔ ارشاد القلوب۔ اعلام الدین
- ۱۸۹۲۔ دیوڑی [ابوبکر احمد بن مروان مالکی دیوڑی] (ادیب۔ ۳۱۰) کتاب المجالسة۔ [نیز ابن قتیبہ و ابو حنیفہ دیوڑی]
- ۱۸۹۳۔ دربن حکیم [دربن حکیم ادہی] (محدث۔ دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی
- ۱۸۹۴۔ ذکا خان [ذکا خان اکبر آبادی] (طیب۔ ۱۲۰۹) سینہ صیادہ گوئیار کا طیب
- ۱۸۹۵۔ ذکوان [ذکوان بن عبد قیس انصاری] (صحابی۔ ۲) جنگ حدیبیہ شہید ہوئے۔ رسول اللہ کے ایک غلام کا نام بھی ذکوان تھا
- ۱۸۹۶۔ ذکی [محمد بن ابوالفتح کنانی صقلی مالکی اصفہانی] (نحوی۔ لغوی۔ ادیب۔ اصفہان ۵۱۰)
- ۱۸۹۷۔ ذوالجوش [دوس بن اخو رضیانی عامری کوئی] (صحابی۔ ۷۰) ابو اسحاق سیسی کی روایت سے وایت اور شرفاقل حسین کا باپ بعض احکام شریف کے
- ۱۸۹۸۔ ذوالرمہ [ابو انکارث غیلان بن عتبہ بن نہیں] (شاعر غوب۔ ۱۱۷) عمر ۴۰
- ۱۸۹۹۔ ذوالفقار سید محمد الدین ذوالفقار بن محمد روزی شعی [حقیہ۔ پانچویں صدی] شاگرد سید مرتضیٰ علم الہدایہ عمر ۱۱۵
- ۱۹۰۰۔ ذوالفقار احمد [ذوالفقار احمد بن علی سارنگپوری جھوپالی (ابوالحسن)] (عالم۔ شعی) علی الفرائخ کے سزا دلبرازخ۔ قضا و الارب سبتک
- ۱۹۰۱۔ ذوالفقار علی [ذوالفقار علی دیوبندی] (عالم۔ حنفی) شرح تہذیبی۔ شرح حاسبہ
- ۱۹۰۲۔ ذوق [شیخ محمد ابراہیم دہلوی (ملک الشعراء۔ خاقانی ہند)] (شاعر اردو۔ ۱۲۷۱) دیوان اشعار
- ۱۹۰۳۔ ذوالکلاع [ایض بن ناویر حمیری] (صحابی۔ ۷۳) کعبہ لاجبار کا ابن عم۔ جنگ صفین میں معاویہ کے ساتھ تھا۔ مارا گیا
- ۱۹۰۴۔ ذوالنون مصری [ابوالفیض ذبیان بن ابراہیم مصری] (صوفی۔ حکیم۔ فصیح۔ ۲۴۵ مصر) ایک راوی موطائے امام مالک کے یہ بھی ہیں انکا باپ ذبیہ کا تھا۔
- ۱۹۰۵۔ ذہبی [ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن احمد بن عثمان بن قاضی] (جہلی۔ مورخ۔ محدث۔ ۴۸۰) تاریخ الاسلام ۲۰ جلد میں ذوال الاسلام میزان الاعتدال۔ تذکرۃ الحفاظ۔ العبر۔ تہذیب التہذیب۔ فتح الطالب۔
- ۱۹۰۶۔ ذہبی [ابو عبد اللہ محمد بن عبد الرحمن] (محدث۔ ۳۹۳) معجم کبیر
- ۱۹۰۷۔ ذہبی [ابو عبد اللہ محمد بن یحییٰ بن عبد اللہ نیشاپوری بغدادی] (محدث۔ ۲۵۸) ولادت ۱۹۱۔
- ۱۹۰۸۔ رابعہ بصریہ [ام الخیر رابعہ بنت اسماعیل عدویہ بصریہ] (صوفی۔ ۱۳۵) قبر بیرون قدس ایک پہاڑ پر
- ۱۹۰۹۔ راجن [شیخ محمد راجن] (صوفی۔ ۹۰۰)
- ۱۹۱۰۔ راجو (سید) [سید راجو قتال دہلوی (سید شریف عرف راجہ یار راجو)] (صوفی۔ ۳۶) دولت آبادی۔ سید محمد گیسو دراز کا والد۔ زید شہید کی
- ۱۹۱۱۔ راجو (سید) [سید راجو بن سید عاچہ جینی بخاری ہندی شعی] (صوفی۔ ۷۰) معاصر ہمایوں و اکبر
- ۱۹۱۲۔ رازی [ابوبکر محمد بن زکریا رازی بغدادی] (طیب۔ ۳۱۱) حاوی۔ منافع الاغذیہ
- ۱۹۱۳۔ رازی [احمد بن فارس رازی] (لغوی۔ ۳۹۵) محمل اللغۃ۔ الصاحی۔ بدیع الزمان ہمدانی کا استاد
- ۱۹۱۴۔ رازی [محمد بن ابی بکر بن عبد القادر] (لغوی۔ صدی ہشتم) تھار الصحاح جو ۷۰۰ میں لکھی
- ۱۹۱۵۔ رازی [غزالدین محمد بن عمر (ابن الخطیب رازی) شافعی] (مفسر۔ متکلم۔ ۴۰۴ ہرات) تفسیر کبیر۔ مطالب العالمیہ نہایتہ القول محصل۔ الزبیین
- ۱۹۱۶۔ رازی [قطب الدین محمد بن محمد] (متکلم۔ ۷۶) قطبیہ منطق میں جو تفسیر کی شرح ہے
- ۱۹۱۷۔ راعب اصفہانی [ابو القاسم حسین بن محمد بن مفضل اصفہانی شافعی] (لغوی۔ ادیب۔ ۵۰۲ بغداد) غریب القرآن یعنی مفردات مجازات الادباء۔ الذریعہ الی مکادم التفریع
- ۱۹۱۸۔ رافع [ابو عبد اللہ رافع بن خدیج حارثی انصاری] (صحابی۔ محدث۔ ۷۳ مدینہ) عمر ۸۶

- ۱۹۱۹۔ رافعی [امام الدین ابوالقاسم عبدالکریم بن محمد بن عبدالکریم قزوینی شافعی] (صوفی - فقیہ - ۷۲۳) شرح الکبیر فقہ شافعی میں جو چیز کی شرح ۱۲ جلد میں ہے۔
- ۱۹۲۰۔ ربیع [شیخ ابوالعلاء صالح بن حسن بن علی بن ربیع بغدادی] (نوی - ۴۱۷)
- ۱۹۲۱۔ ربیع [ابو محمد ربیع بن سلیمان بن داؤد مصری شافعی] (فقہ - ۲۵۹ جزہ) اصحاب شافعی سے پہلے داؤد اور مسالی و انیسویات کی
- ۱۹۲۲۔ ربیع بن یونس [ابو الفضل ربیع بن یونس بن محمد بغدادی] (دو جزہ - ۱۹۹) منصور عباسی کا صاحب پھر وزیر ہو گیا۔ رشید نے زہریا۔
- ۱۹۲۳۔ ربیع خواجہ [ابوزید ربیع بن غوث اموی شافعی] (صوفی - محدث - مفسر - ادیب - نوی - اول حدی) از اصحاب علی سکونت کر
- ۱۹۲۴۔ ربیع المصیری [ابو محمد ربیع بن سلیمان بن عبد الجبار مصری شافعی] (فقہ - ۲۶۰) شافعی کے اصحاب سے۔ شافعی کی اکثر کتابیں نسخہ مرقی ہیں۔
- ۱۹۲۵۔ ربیع الرازی [شیخ ابو عثمان ربیع بن ابی عبد الرحمن فروخ] (فقہ - ۱۳۶۲) سکونت مدینہ و انبار۔ امام مالک کا استاد
- ۱۹۲۶۔ ربیع [ربیع بن حارث بن عبد المطلب] (صحابی - ۲۳۳ مدینہ) انتقال و خلافت عمر اپنے چچا عباس سے عمر میں بڑے تھے۔
- ۱۹۲۷۔ ربیع [ربیع بن کعب السلی مدنی] (صحابی - ۴۳) خادم رسول
- ۱۹۲۸۔ ربیع [ربیع بن عبد الرحمن] (تابعی - فقیہ - ۱۳۶) فقہائے مدینہ میں سے
- ۱۹۲۹۔ ربیع ہندی [ربیع بن ہندی] (محدث - ۷۳۲) عمر بعض نے ۶ سو سال بعض نے ۷۷ سال لکھی ہے۔ مسلمان ہو گیا تھا
- ۱۹۳۰۔ ربیع [ابو المقدم رجا بن رجا بن الجحوة کندی شافعی] (تابعی - محدث - ۱۱۲)
- ۱۹۳۱۔ ربیع برسی [رضی الدین ربیع بن محمد بن ربیع برسی حلی شافعی] (صوفی - اوائل صدی ہجری) دیکھو برسی۔
- ۱۹۳۲۔ ربیع اللہ [رحمۃ اللہ ربیع ہندی مہاجر مکہ] (مستحکم - اوائل صدی چہارم) اظہار الحق و رد مضار
- ۱۹۳۳۔ ربیع [شیخ ابو الحسن ربیع بن معاویہ بن عمار عسقلانی] (محدث - ۵۳۵) امام احرار میں۔ جمع بین المبین
- ۱۹۳۴۔ ربیع [ربیع بن علی بن احمد قزوینی] (مفسر - فقیہ - ۱۱۷۸) تفسیر صغیر
- ۱۹۳۵۔ ربیع [عبدالکریم ابو محمد عبد الرزاق بن محمد رزق اللہ جزری] (محدث - ۲۶۱) محدث جزیرہ
- ۱۹۳۶۔ ربیع [شمس الدین محمد بن عبد الرزاق بن رزق اللہ ریحی صلی] (محدث - ۶۸۹) ولادت ۹۱۰۔ زبیل دمشق
- ۱۹۳۷۔ ربیع [ابو محمد عبد اللہ بن علی بن عبد اللہ اندلسی مرینی] (مورخ - ۵۴۲ مرینی) ولادت ۴۶۶ اور ۴۶۷۔ اقتباس الانوار و الناس لازم لارسلان
- ۱۹۳۸۔ رشید الدین خاں [رشید الدین طاب دہلوی] (حکلم - فقیہ - ۱۲۴۹) شاگرد رشید الدین و عبد العزیز دہلوی۔ شوکت علی مدد مقہ - فتح المبین
- ۱۹۳۹۔ رشید بن زبیر [قاضی رشید الدین ابو الحسن احمد بن ابوالحسن علی بن ابراہیم غسانی اسبانی] (فقہ - شاہ شاعر عرب - ۵۴۳) کتاب الحجاب یا فی الاذی
- ۱۹۴۰۔ رشید بھڑی [رشید بھڑی] (شافعی - اول صدی) از اصحاب علی۔ عبید (مدینہ) زیاد نے کوفہ میں شہید کیا
- ۱۹۴۱۔ رضا علی [رضا علی بن سخاوت علی بن محمد ابراہیم بنارسی] (فقہ - شاعر فارسی - ۱۳۱۲) مفتی بنارسی
- ۱۹۴۲۔ رضی (سید) [ابو الحسن محمد بن حسین بن موسیٰ بغدادی] (مفسر - محدث - ۴۴۱ بغداد) شاگرد شیخ مفید۔ حقائق الترتیل۔ فقیر القرآن۔ خصائص الانس۔ نفع البلاغہ تلخیص البیان (نیز دیکھو ابن الداعی)
- ۱۹۴۳۔ رضی قزوینی [آقا رضا الدین محمد بن حسن قزوینی] (محدث - فقیہ - ۱۰۹۶) لسان الخواص۔ شاگرد ملا طویل قزوینی
- ۱۹۴۴۔ رضی [ابو الحسن رضی الدین محمد بن علی استرآبادی حنفی شافعی] (نوی - علامہ - ۸۶۶ بغداد) شاعر کا فقیہ و شاعر شافعی (صرف قزوینی) تنقید العقود
- ۱۹۴۵۔ رضی الدین حلی [شیخ رضی الدین علی بن سعید الدین یوسف حلی] (عالم - ۱۰۰۰) برا در علامہ حلی۔ (نیز دیکھو رجب برسی)
- ۱۹۴۶۔ رضی الدین علی لالا [رضی الدین علی لالا غزوی] (صوفی - ۶۴۲ غزوی)
- ۱۹۴۷۔ رضی الدین اربلی [یونس بن محمد بن مسعود اربلی الوصلی] (فقہ - ۵۷۶ رسول) ولادت ۵۰۸ اربل

تبصرہ: ان کے نام اور ان کے تخلص کا یہ ہے جسکو رشیدی نے مختلف کتابوں سے جمع کیا ہے۔ یہ سب ان کے کوئی کتاب نہیں۔

- ۱۹۴۸۔ رفاعہ [رفاعہ بن رافع انصاری] (صحابی)۔ (وائیل حکومت معاویہ) رسول اللہ اور علی کے ساتھ تمام معرکوں میں رہے۔
- ۱۹۴۹۔ رفاعہ بیک [رفاعہ بیک طنطاوی مصری] (مطقی)۔ (۱۲۹۰) کتاب المنطق وغیرہ
- ۱۹۵۰۔ رفاعی [سید احمد بن رفاعی حسینی] (صوفی)۔ (۵۷۸)
- ۱۹۵۱۔ رفاعی [سراج الدین محمد بن عبد اللہ حسینی] (صوفی)۔ (نسایب)۔ (۸۸۵) صحیح الاخبار فی النسایب السادات
- ۱۹۵۲۔ رفیق [رفیق بیک بن محمود بیک مصری] (مذہب)۔ (۱۲۸۵ دمشق) البیان فی التمدن واسباب العمران
- ۱۹۵۳۔ رفیع الدین [سید رفیع الدین شیرازی دہلوی] (محدث)۔ (۵۴۷ آگرہ) شاگرد دانی شیرازی دہلی آئے۔ سکندر لودھی انکا مقصد ہوا
- ۱۹۵۴۔ رفیع [مرزا رفیع الدین محمد بن ملا فتح اللہ قزوینی] (واعظ)۔ (۱۰۸۹) ابواب الجنان۔ (نیز دیکھو باؤل)
- ۱۹۵۵۔ رفیع [رفیع الدین بن ولی اللہ دہلوی] (محدث)۔ (۱۲۳۸) ترجمہ قرآن۔ دفع الباطل بکلیل
- ۱۹۵۶۔ رفیع [رفیع الدین مراد آبادی] (عالم)۔ (۱۲۱۸ مراد آباد) شاگرد ولی اللہ و عبد العزیز دہلوی شیعہ اربعین نووی۔ شرح غنیۃ الطالبین شیخ افغانہ
- ۱۹۵۷۔ رفیع [مرزا رفیع الدین محمد بن امیر حیدر حسینی ناپی] (عالم)۔ (۱۰۸۱ اصفہان) شاگرد عبد اللہ شوشتری شجرۃ الالہیہ۔ تعلیقات جدیدہ بر کتاب کافی
- ۱۹۵۸۔ رضی [امیر حیدر معانی کاشی] (شاعر فارسی)۔ (صدی دہم) حلال الدین اکبر کے زمانہ میں ایران سے ہند میں آیا
- ۱۹۵۹۔ رقبہ [رقیبہ بنت خدیجہ] (صحابیہ)۔ (۳) پہلے عقبہ بن ابی لہب کے نکاح میں تھیں پھر عثمان سے نکاح ہوا۔
- ۱۹۶۰۔ رقاشی [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن محمد بصری] (محدث)۔ (۲۱۹)
- ۱۹۶۱۔ رکن جرجانی [رکن الدین محمد بن علی بن محمد جرجانی] (فقہ)۔ (صدی مغرب) معاصر علامہ حلی۔ شرح مبادی
- ۱۹۶۲۔ رمانی [دیکھو ابو الحسن علی بن عیسیٰ بن عبد اللہ معتزلی رمانی واسطی] (نوی)۔ (فقہ)۔ (متکلم)۔ (۳۸۴) ولادت ۲۹۶۔ ابو کبیر سراج اور ابن درکیش
- ۱۹۶۳۔ رملی [شمس الدین محمد بن ابی العباس احمد بن حمزہ رملی] (محدث)۔ (۱۰۰۴) مجدد صدی یازدہم۔ نہایت المحتاج شرح منہاج نووی
- ۱۹۶۴۔ رملی [خیر الدین رملی حنفی] (فقہ)۔ (۱۰۸۱) فتاویٰ خیرہ
- ۱۹۶۵۔ رمول [ابو الحارث رمول عقبہ] (شاعر عرب)۔ (۱۱۷) معاصر فردق
- ۱۹۶۶۔ رند [نواب سید محمد خاں لکھنوی] (شاعر اردو)۔ (صدی سیزدہم) آتش کے شاگرد
- ۱۹۶۷۔ رنگین [سعادت یار نقاش دہلوی] (شاعر اردو)۔ (انجام صدی سیزدہم)
- ۱۹۶۸۔ روز بہان کبیر [روز بہان کبیر مصری] (صوفی)۔ (۵۸۴)
- ۱۹۶۹۔ روز بہان صغیر [روز بہان صغیر شیرازی] (صوفی)۔ (۶۰۶)
- ۱۹۷۰۔ رودکی [ابو الحسن بن حسن] (شاعر فارسی)۔ (صدی چہارم) آدم الشعرائے فارسی۔ نصر بن احمد سامانی کا مداح۔
- ۱۹۷۱۔ رومی [مصطفیٰ بن خلیل بروصوی رومی خواجہ زادہ] (فقہ)۔ (۸۹۳) تہافت الفلاسفہ (رومی زادہ)۔ دیکھو قاضی زادہ و شیخ زادہ
- ۱۹۷۲۔ رؤف احمد [رؤف احمد مصطفیٰ آبادی (راہپوری) بھوپالی] (محدث)۔ (مفسر)۔ (۱۲۵۴) شاگرد عبد العزیز دہلوی۔ تفسیر رؤفی اردو
- ۱۹۷۳۔ رویانی [ابو کبیر محمد بن یارون رویانی] (محدث)۔ (۷۷۴) مسند (نیز دیکھو ابو الحسن رویانی)
- ۱۹۷۴۔ روی [ابو الحسن احمد بن سلیمان جزیری دہلوی] (محدث)۔ (۲۶۱) محدث جزیرہ
- ۱۹۷۵۔ روی [ابو محمد عبد القادر بن عبد اللہ حنبلی راوی] (محدث)۔ (۶۱۱ حران) ولادت ۵۳۶ رُہا
- ۱۹۷۶۔ ریاضی [ابو الفضل عباس بن فرخ ریاضی بصری] (نوی)۔ (نوی)۔ (۲۵۷ ہجرہ) عمر ۸۰۔ صاحب الزنج کے نقشہ میں مارا گیا
- ۱۹۷۷۔ ریان بن صلیح [ریان بن صلیح] (فقہ)۔ (محدث)۔ (تیسری صدی) امام رضا سے روایت کرتا ہے
- ۱۹۷۸۔ ریان بن شیبہ [ابو علی ریان بن شیبہ قمی] (محدث)۔ (تیسری صدی) امام رضا سے روایت کرتا ہے۔

- ۱۹۷۹-زہدی [سیر محمد زہدین قاضی محمد اسلم] (عالم - ۱۰۱ اکابل) حاشیہ شرح مواقت - حاشیہ تہذیب و روانی
- ۱۹۸۰-زہدی [نجم الدین محمد بن محمود بن محمد بغدادی] (فقیہ - ۶۵۸ بغداد) فتاویٰ فقیہ
- ۱۹۸۱-زہدی [شیخ ابو النصر محمد بن حسین بن سلیمان دروایی] (مفسر - ہندی ششم) تفسیر زہدی جو ۵۱۹ھ میں لکھی
- ۱۹۸۲-زہدی [ابو القاسم علی بن اسحاق بن خلف بغدادی] (شاعر عرب - ۳۵۲) ولادت ۳۱۸ - مداح اہلبیت و مدح سیف الدولہ وزیر ہلی -
- ۱۹۸۳-زہدیہ [ام جعفر زہیدہ بنت جعفر بن منصور دوانیقی] (زوجہ رشید عباسی) ۲۱۶ بغداد ۱۶۵ھ میں ہارون رشید سے نکاح ہوا - اسکی کنیز بن
- قرآن حفظ کرتی تھیں - والدہ امین بن رشید - فیاض بہت تھی -
- ۱۹۸۴-زہدی [سید مرتضیٰ محمد بن محمد بن مرتضیٰ حسین بلگرامی زہیدی] (صوفی - لغوی - ۱۲۰۶ مصر) تاج العروس شرح قاموس - اتحاف السادۃ شیخ
- احیاء العلوم - از ہمار المتناثرہ -
- ۱۹۸۵-زہیدی [ابو بکر محمد بن حسن بن عبد اللہ بن مدح انیسلی مغربی] (نحوی لغوی - -)
- ۱۹۸۶-زہیری [زہیر بن العوام] (صحابی - محدث - ۳۶) عمر ۶۴ جنگ جمل سے کنارہ کش ہوئے وادی السباع میں عمرو بن جرموز نے مار ڈالا
- ۱۹۸۷-زہیری [ابو عبد اللہ زہیر بن احمد بن سلیمان شافعی بصری] (فقیہ - ۱۸۰) کافی فقہ میں کتاب الہدایہ - کتاب اللامارہ کتاب الاستشارہ والاستخارہ
- ۱۹۸۸-زہی [میر جعفر زہری] (شاعر اردو - ہندی دوازدہم) اعظم شاہ بن اورنگ زیب کے خواصوں میں سے تھا
- ۱۹۸۹-زہج [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد بن سری بغدادی] (نحوی - ادیب - عالم - ۱۱۳) بغداد معانی القرآن - الفرق بین المذکر والمؤنث - المختصر بخمس -
- ۱۹۹۰-زہجی [ابو سہیل محمد بن ابراہیم نیشاپوری] (حدث - ۳۴۲) کتاب الریاض
- ۱۹۹۱-زہجی [امام ابو القاسم عبد الرحمن بن اسحاق صمدی بغدادی] (نحوی - ۳۳۷ دمشق) مصاحب نہج - ابن درید وابن الانباری کا شاگرد - کتاب جمل الکبرائے
- ۱۹۹۲-زہر بن جیش [ابو مریم زہر بن جیش اسدی کوئی] (تاجی - محدث - ۸۲) عمر ۱۲۰
- ۱۹۹۳-زہرہ [زہرہ بنت ابی اوسے حوشی] (تاجی - فقیہ - ۹۳) قاضی بصرہ
- ۱۹۹۴-زہرہ [زہرہ بنت ابیہ بن شمس شیبانی کوئی] (محدث - فقیہ - متکلم - ادیب - ۱۵۰) امام باقر و جعفر کاظم سے روایت کی
- ۱۹۹۵-زہرقانی [عبد الباقی مالکی] (فقیہ - ۱۰۹۹) شرح مختصر خلیل مالکی
- ۱۹۹۶-زہرقانی [محمد زہرقانی] (محدث - ۱۱۲۲) شرح موطا - شرح مواہب اللدنیہ
- ۱۹۹۷-زہرکشی [بدر الدین محمد بن بہادر بن عبد اللہ موصلی شافعی] (محدث - مفسر - ۷۹۴) ولادت ۴۷۵ھ - شیخ بخاری شرح جمع الجوامع تفسیر البرہانی علوم القرآن -
- ۱۹۹۸-زہرندی [جمال الدین محمد بن یوسف زہندی مدنی] (عالم - ۷۵۲) درر السعین - معارج الوصول
- ۱۹۹۹-زہدی [ابو عمر احمد بن محمد بن عبد اللہ زہدی نیشاپوری] (لغوی - ادیب - محدث - ۳۳۸)
- ۲۰۰۰-زہقرانی [ابو القاسم عمر بن جعفر بن محمد زہقرانی رومی] (ادیب - لغوی - نحوی - -) متقدمین میں سے - کتاب اللغات - کتاب القوائی - کتاب العروض -
- ۲۰۰۱-زہقرانی [ابو علی حسن بن محمد بن صلاح زہقرانی] (محدث - فقیہ - ۲۴۹ یا ۲۵۰) یکے از اصحاب شافعی -
- ۲۰۰۲-زہر [ابو البزید زہر بن ہذیل بن قیس حنفی کوئی بغدادی] (فقیہ - ۱۵۸) ولادت ۱۱۰ - شاگرد ابو حنیفہ
- ۲۰۰۳-زہریا [زکریا بن آدم بن عبد اللہ بن سعد اشعری قمی] (محدث - تیسری صدی) امام رضا کے خصوص میں سے
- ۲۰۰۴-زہریا [زکریا بن آدم بن عبد اللہ بن سعد اشعری شافعی] (محدث - فقیہ - ۹۲۶) شرح بخاری - فتح الرحمن - منہج فقہ میں المقصد فی الوقت والابتداء
- ۲۰۰۵-زہریا [زکریا بن عبد اللہ بن محمد بن محمود قزوینی] (لغوی - فقیہ - ۶۸۲) عجائب المخلوقات جو ۷۴۳ھ میں لکھی - آثار البہلا و اخبار الہباد
- ۲۰۰۶-زہکی [زکی بن علی] (نحوی - غلیظ) غلیظ شرف الدین علی اصغہانی [رحالی - ۱۰۸۱] ہندی یازدہم نصف - مجمع الرجال - شاگرد مقدس و علی و شیخ بہائی -
- ۲۰۰۷-زلالی [زلالی خوساری] (شاعر فارسی - ۱۰۳۱) شہوی

۳۰۰۸۔ زمان تبریزی [طالعہ زمان بن کلب علی تبریزی اصفہانی] (فقہ - اوائل صدی دوازدہم اصفہان) شاگرد علامہ مجلسی و آقا حسین خوساری۔
شرح زبدۃ الاصول۔

۳۰۰۹۔ زمان مشہدی [امیر محمد زمان بن محمد جعفر مشہدی] (فقہ - ۱۰۴۱) شرح قواعد الاحکام

۳۰۱۰۔ زنجیری [ابوالقاسم محمود بن محمد بن عمر خوارزمی معشری حنفی] (نحوی - لغوی - ادیب - مفسر - ۵۳۸) تفسیر کشف مفصل نحویں - اساس البلاغہ - فائق - اطواق الذہب - ربیع الاربار - ولادت ۴۶۷۔

۳۰۱۱۔ زنجانی [سعد بن علی بن محمد زنجانی] (حدیث - ۴۷۱) شیخ الحرم

۳۰۱۲۔ زنجانی [ابراہیم بن عبد الوہاب بن ابراہیم زنجانی] (صرفی - ۶۵۵) المختصر صرف میں جسکو الفہرے اور زنجانی بھی کہتے ہیں۔

۳۰۱۳۔ زواوی [زین الدین ابو الحسین یحییٰ بن عبد المطلب بن عبد النور زواوی مغربی] (نحوی - ۶۲۸ قاہرہ) درۃ الالغیہ نحویں (دیکھو ابن المطلب)

۳۰۱۴۔ زوزنی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن یوسف زوزنی] (ادیب - شاعر عرب - ۴۳۱) شرح سببہ حلقات - نشان خراسان کی اولاد کا حکم - قدیم ہجرت

۳۰۱۵۔ زوزنی [قاضی ابو عبد اللہ حسین بن احمد زوزنی] (ادیب - نحوی - ۴۸۶)

۳۰۱۶۔ زہرائی [ابوالزیع سلیمان بن داؤد عتکی بصری] (حدیث - ۲۳۴)

۳۰۱۷۔ زہراوی [ابوالقاسم خلف بن عباس قرطبی] (طیب - ۵۰۰) التقریظ طب میں

۳۰۱۸۔ زہراوی [ابو حفص عمر بن عبید اللہ ذہلی قرطبی زہراوی] (حدیث - ۴۵۴) عمر ۹۳

۳۰۱۹۔ زہری [امام ابو بکر محمد بن مسلم بن عبید اللہ بن عبد اللہ بن شہاب زہری مدنی شامی] (تابعی - فقہ - محدث - ۱۲۴) ولادت ۵۱ - مدینہ منورہ کی نامی محدث

اور فقیہوں میں سے - عبد الملک اور ہشام خلفاؤں امیہ کی محبت میں رہا - امام مالک کا استاد - سب سے پہلے علم حدیث کو مدون کیا

۳۰۲۰۔ زہری [ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن شیعہ زہری کاتب و اقدی] (حدیث - مورخ - ۲۳۰) طبقات الصحابہ والتابعین و اختلفا (دیکھو ابن سعد)

۳۰۲۱۔ زہیر مصری [زہیر مصری] (شاعر عرب - -) دیوان اشعار

۳۰۲۲۔ زیات [ابو عامر حمزہ بن حبیب بن عامرہ کوفی] (قاری - ۱۵۶ حلوان) شاگرد اعش - مشہور قاریوں میں سے عمر ۷۶۔

۳۰۲۳۔ زیاد [زیاد بن ابیہ یزید بن ابی سفیان یا زیاد بن سمیہ] (صحابی - ۵۳ کوفہ) ابوسفیان نے سمیہ سے نکاح کیا تھا اس سے پیدا ہوئے۔

۳۰۲۴۔ زیاد [زیاد بن لبید بن ثعلبہ انصاری] (صحابی - خلافت علی) رسول اللہ کے ساتھ تمام مشاہد میں رہے - آپ کے عامل حضرت موت

۳۰۲۵۔ زیاد [ابو الفضل زیاد بن مروان قتدی انباری بغدادی] (محدث - دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی

۳۰۲۶۔ زید [زید بن ارقم بن زید انصاری خزر جی کوفی] (صحابی - محدث - ۶۶) رسول اللہ کے ساتھ تمام مشاہد میں اور علی کے ساتھ صفین میں قتل۔

۳۰۲۷۔ زید [زید بن ثابت انصاری] (صحابی - محدث - ۴۵ مدینہ) کاتب نبی - عمر ۵۶ - ابو بکر اور عثمان کے عہد میں قرآن مرتب کیا

۳۰۲۸۔ زید [زید بن عاصم] (صحابی - ۸) رسول اللہ نے ام ایمن سے شادی کر دی جس سے اسامہ پیدا ہوئے - دوسری شادی زینب بنت جحش سے جن کو طلاق دیدی - جنگ موتہ میں شہید ہوئے - عمر ۵۵

۳۰۲۹۔ زید [زید بن خاریجہ خزر جی انصاری] (صحابی - عبد عثمان)

۳۰۳۰۔ زید [زید بن خالد جہنی نزہل کوفہ] (صحابی - محدث - ۷۸) عمر ۸۵

۳۰۳۱۔ زید [زید بن خطاب عدوی] (صحابی - ۱۲) حضرت عمر کے بڑے بھائی - جنگ یمامہ میں مارے گئے

۳۰۳۲۔ زید [زید بن سراقہ] (صحابی - ۱۳۰) جنگ جسر میں شہید ہوئے

۳۰۳۳۔ زید [زید بن صوحان بن حجر عبیدی] (صحابی - محدث - ۱۳۶) صیوان اور صہبہ بھائی - زید اور صیوان علی کی ہر اسی میں جنگ جمل میں شہید ہوئے

۳۰۳۴۔ زید [زید بن وریب جہنی] (تابعی - ۹۰) از اصحاب علی - جناب علی کے عیدین اور جمعہ کے خطبے جمع کر کے لکھے۔

- ۲۰۳۵۔ زید بن یونس [زید بن محمد بن یونس ابواسامہ الشحام کوفی] [محدث۔ دوسری صدی] امام جعفر کا حکم سے روایت کی۔
- ۲۰۳۶۔ زبلی [جمال الدین عبداللہ بن یوسف حنفی] [فقہ۔ ۷۶۲] نصیب الرایہ لاحادیث الہدایہ
- ۲۰۳۷۔ زبلی [فخر الدین زبلی حنفی] [فقہ۔ صدی ششم] تئیں اکتھائی شرح کنز الدقائق۔ جمال الدین زبلی کا استاد
- ۲۰۳۸۔ زینب [زینب بنت جحش] [صحابیہ۔ ۲۱۰ مدینہ]
- ۲۰۳۹۔ زینب [زینب بنت خدیجہ] [صحابیہ۔ ۸ مدینہ] ابو العاص بن ربیع کی زوجہ
- ۲۰۴۰۔ زینب [زینب بنت خزیمہ] [ام المساکین] [صحابیہ۔ ۴ مدینہ] زوجہ رسول
- ۲۰۴۱۔ زینب بنت الشحری [ام المومنین زینب بنت عبدالرحمان بن حسن جرہانی] [عالمہ۔ ۶۱۵] ولادت ۵۲۴۔ ابن خلکان کے مشائخ سے۔
- ۲۰۴۲۔ زینب [زینب بنت علی بن ابیطالب] [صحابیہ۔ -] زوجہ عبداللہ بن جعفر
- ۲۰۴۳۔ زین الدین تایاری [زین الدین علی تایاری] [صوفی۔ ۷۹۱] امیر تیمور کا پیر
- ۲۰۴۴۔ زین الدین جینی [زین الدین ابو الفرج عبدالرحمان بن شہاب الدین ابو العباس احمد بن حسن بن رجب جینی دمشق] [محدث۔ فقہ۔ واعظ۔ ۷۹۵] شیخ زین
- شرح بخاری طبقات حاکم۔ شرح اربعین ذویہ۔ مستنشق نسیم الاثر۔
- ۲۰۴۵۔ زین الدین خنزاری [شیخ زین الدین بن علی خنزاری] [فقہ۔ صدی دوازدہم] وفات در اوّل جلوس نادر شاہ
- ۲۰۴۶۔ زین الدین صغیر [زین الدین بن شیخ علی بن محمد بن حسن بن شہید ثانی] [فقہ۔ صدی یازدہم] زین الدین وسطی کے بھتیجے
- ۲۰۴۷۔ زین الدین عالی [زین الدین بن حسین بن علی عالی] [فقہ۔ ۱۰۷۸] شرح حمیم۔ متوسط الفتوح۔ بحث فقہیہ۔ کتاب المارتع
- ۲۰۴۸۔ زین الدین عاتی [ابو الفضل عبدالرحیم بن حسین عاتی] [محدث۔ ۸۰۶] تخریج احادیث احیاء العلوم۔ شرح ترمذی ناتمام
- ۲۰۴۹۔ زین الدین کبیر [زین الدین بن علی بن احمد بن محمد بن علی شامی] [فقہ۔ ۹۶۶] شہید ثانی۔ شرح لمع
- ۲۰۵۰۔ زین الدین نابلسی [ابو البقاء خالد بن یوسف بن سعد نابلسی مقدسی] [محدث۔ ادیب۔ ۹۶۳] ولادت ۵۸۵ نابلس
- ۲۰۵۱۔ زین الدین وسطی [زین الدین بن محمد بن حسن بن شہید ثانی اصفہانی کفی] [فقہ۔ ادیب۔ ۹۶۴] معروف بہ شیخ زین الدین الوسطی۔ شاگرد بہاء الدین عالی۔ ولادت ۱۰۰۹
- ۲۰۵۲۔ زین العابدین [زین العابدین بن زید الدین علی بن حسین عالی] [فقہ۔ ۱۰۷۳] اپنے والد کے شاگرد
- ۲۰۵۳۔ زین العابدین [علی بن حسین بن علی بن ابیطالب باشمی] [امام چہارم۔ ۹۵]
- ۲۰۵۴۔ زین العابدین [شیخ زین العابدین مازندرانی حائری] [فقہ۔ بعد ۱۳۰۰] ان کی وفات پر اگلے بیٹے شیخ محمد بن حسین ان کے جانشین ہوئے۔ ذوق و ہوا
- ۲۰۵۵۔ زین العابدین بن حسن بن علی بن محمد جرہانی [فاضل۔ ادیب۔ شاعر۔ ۱۰۷۸] مناسک الرویین۔ شرح الحمیم۔ متوسط الفتوح۔ رسالہ فقہیہ۔ تاریخ۔ حر عالی کے بھائی
- ۲۰۵۶۔ زین المشائخ [محمد بن ابوالقاسم بن یاجوک بقالی خوارزمی] [نوی۔ لغوی۔ ۵۶۲] مفتاح التزیل۔ تقویم اللسان۔ شاگرد زعفرانی
- ۲۰۵۷۔ زینی [زین العابدین بن ابراہیم بن یحییٰ مصری حنفی] [فقہ۔ ۹۷۰] (دیکھو ابن النجیم اور وحلان)
- ۲۰۵۸۔ زینی زائدہ [حسین بن احمد] [نوی۔ صدی دوازدہم] ۱۱۶۸ میں زندہ تھا۔ فوائد الشافعیہ علی احوال الکافیہ۔ معرب الاطیبار
- ۲۰۵۹۔ زینی سابق [قاضی عبداللہ الشہر بلاطہ عمر بن قاضی غوث محمد بن قاضی محمد بن عمر بن یحییٰ بناری] [فقہ۔ مفسر۔ ادیب۔ شاعر۔ ۱۱۶۵] شاگرد آرزو۔ گنج شایگان۔ مثنوی سوز و گداز۔ عمر ۹۲
- ۲۰۶۰۔ زینار مسعود [سالار مسعود خاوری] [بائے میل۔ سالار رجب] [صوفی۔ ۱۲۴۴] ہر طرح محمود غزنوی کے بھائی محمد بن یحییٰ کی لسل کو بھائی
- ۲۰۶۱۔ زینار سالم۔ ابوالمرحی الحاکم بن سالم بن احمد بن سالم بنی بغدادی [نوی۔ صوفی۔ ۹۱۱] یعقوب جاموی کا استاد۔ منجیب کے نام سے مشہور ہے۔

۲۰۶۲۔ سالم [شیخ سعید الدین سالم بن محفوظ بن عزیز حلی شیعی] [فقیہ - صدی ہفتم] [سید علی بن طاہر] نے ان کی روایت کی ہے کتاب المنہاج علم کلام میں - اُستاد تحقیق حلی

۲۰۶۳۔ سالم [شیخ حسین الدین ابوالحسن سالم بن بدان بن علی مصری مازنی شیعی] [فقیہ - صدی ہفتم] [معاصر علامہ حلی] ۲۰۶۴۔ سالم [ابو خدیجہ سالم بن کریم بن عبد اللہ (ابو سلمہ کناسی)] [محدث - دوسری صدی] [جناب صادق و کاظم سے روایت کی] ۲۰۶۵۔ سالم بن ابی الجعد [سالم بن ابی الجعد رافع کوئی] [تابعی - محدث - ۷۹]

۲۰۶۶۔ سالم بن عبد اللہ [سالم بن عبد اللہ بن عمر بن خطاب مدنی] [تابعی - محدث - فقہ ۱۰۶ مدینہ] [فہمائے مدینہ سے] ۲۰۶۷۔ سالم بن معقل [سالم بن معقل فارسی اصطخری] [صحابی - ۱۲۰ یا ۱۲۱] [ابو خدیجہ بن عتبہ بن ربیعہ کے غلام] ۲۰۶۸۔ سائب [ابو العباس اعلمی مکی] [شاعر عرب - حدود ۱۰۰] [علاء الدین غنیمت - فاسق - آل محمد کا دشمن - بنی امیہ کا طرفدار ابو الطفیل عامر بن واٹمہ شیعی شاعر اس کے اقوال کو رد کرتا تھا۔]

۲۰۶۹۔ سبط ابن جوزی [شمس الدین یوسف بن فرغی یا فرغی] [مورخ - محدث - ۶۵۴ دمشق] [تاریخ حراۃ الزمان - تذکرہ خواص لائے] شرح مسلم - [سبط حسن - مولوی سبط حسن لکھنوی - واعظ بے نظیر - حلی]

۲۰۷۰۔ سبکی [سراج الدین عبد الوہاب شافعی] [فقیہ - رجالی - ۷۷۱] [طبقات الشافعیہ - جمع الجوامع اصول فقہ میں]

۲۰۷۱۔ سبکی [نقی الدین ابوالحسن علی بن عبد الکاظم بن علی خزرجی شافعی مصری] [محدث و مفسر متکلم - ۷۵۶] [ولادت ۶۸۳ - قاضی القضاۃ -]

۲۰۷۲۔ سبسی [ابو محمد حسن بن احمد بن صالح سبسی ہمدانی حلی] [محدث - ۳۷۱] [کتاب البصرہ فی فضائل المقرہ]

۲۰۷۳۔ سبسی [ابو اسحاق عمر بن عبد اللہ بن علی سبسی ہمدانی کوئی] [تابعی - محدث - ۱۲۷ یا ۱۳۲] [ولادت ۳۲۲] [شعر سے روایت کرتا ہے] [عش - شعبہ اور ثوری اس سے -]

۲۰۷۴۔ سجائی [سجائی] [ادیب - نحوی - ۱۱۹۷] [شرح شواہد ابن عقیل]

۲۰۷۵۔ سجادی [سراج الدین محمد سجادی حنفی] [فرضی - فقیہ - صدی ہفتم] [سراجیہ فرائض میں]

۲۰۷۶۔ سجستانی [دیکھو ابو داؤد سجستانی - ابوبکر سجستانی]

۲۰۷۷۔ سجزی [زکریا بن یحییٰ] [محدث - ۲۸۹]

۲۰۷۸۔ سکون [ابو سعید عبد السلام بن سعید توحی مالکی] [فقیہ - ۱۲۴۰] [ولادت ۱۶۱ - قاضی قیروان - کتاب المدونہ مذہب مالک میں]

۲۰۷۹۔ سخاوت علی [سخاوت علی بن مفتی محمد ابراہیم بنارسی] [فقیہ - ادیب - شاعر فارسی - ۱۲۸۱] [ولادت ۱۲۱۹ - مفتی بہرائچ]

۲۰۸۰۔ سخاوت علی [سخاوت علی عمری جوینی] [فقیہ - ۱۲۷۷] [محدث - ۲۸۹]

۲۰۸۱۔ سخاوی [علم الدین ابوالحسن علی بن محمد بن عبد الصمد ہمدانی مصری شافعی] [نحوی - لغوی - ۶۴۳ دمشق] [شاطبی سلفی اور بصیری کا شاگرد]

شرح مفصل زنجبیری جلد ۲

۲۰۸۲۔ سخاوی [شمس الدین محمد بن علی بن عبد الرحمان مصری شافعی] [مورخ - ۹۰۲ مدینہ] [تختہ الاحباب فی الخطوط والمزارات مصر - ولادت ۸۳۱]

۲۰۸۳۔ سدی [ابو محمد اسماعیل بن عبد الرحمان سدی زکوفی] [تابعی - محدث - مفسر - ۱۲۷۷ کوئٹہ]

۲۰۸۴۔ سدید الدین کاشغری [سدید الدین کاشغری ہنسی] [فقیہ - - -] [منہ المصلیٰ]

۲۰۸۵۔ سدید الدین گازی [سدید الدین گازی] [طیب - صدی ہفتم] [سدیدی شرح موجز القانون]

۲۰۸۶۔ سراب [محمد بن عبد القہر تنکابنی مازندرانی] [فقیہ - متکلم - ۱۱۲۴ اصفہان] [سفینۃ النجات اصول دین میں ضعیف و القلوب -]

۲۰۸۷۔ سرع الدین [سراج الدین علی خان آرمز واکر آبادی دہلوی لکھنوی] [ادیب - فقیہ - شاعر - ۱۱۶۹] [پراغ ہدایت مجمع النفائس تذکرۃ شاعرانہ]

سید ابن جوزی کے نوابع سے شہرہ شاگرد محمد باقر خواجہ سانی - ان کے بیٹے محمد صادق ان کے شاگرد اور برہم عالم تھے۔

- ۲۰۸۸۔ سراج الدین [سراج الدین بن نور الدین] (محدث - ۸۰۴) شرح بخاری - شرح عمدہ
- ۲۰۸۹۔ سراج الدین [سراج الدین عمر غزنوی ہندی مصری] (فقہ - ۷۳۳) شامل فقہیں - شرح جامع الصغیر - شرح منار - کتاب الخلافہ - لوائح الاثر - لوائح شرح جمع الجوامع -
- ۲۰۹۰۔ سراقہ بن حارث [سراقہ بن حارث] (صحابی - ۸) جنگ جنین میں مارے گئے۔
- ۲۰۹۱۔ سراقہ بن مالک [سراقہ بن مالک مدنی] (صحابی - شاعر عرب - ۲۴)
- ۲۰۹۲۔ سروش [محمد فضل دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۲۶)
- ۲۰۹۳۔ سرد [سرد دہلوی] (صوفی - ۱۰۷۰) بالکل برہنہ رہتے تھے - عالمگیر نے قتل کر دیا
- ۲۰۹۴۔ سروجی [فتح الدین عبداللہ بن علی بن نجد سروجی] (ناظم - ناشر - لغوی - ۹۹۳ قہرہ) ولادت ۶۲۷ - سروج -
- ۲۰۹۵۔ سری سقطی [شیخ ابوالحسن سری بن مفلس سقطی بغدادی] (صوفی - ۲۵۳ بغداد) معروف کوفی کے فرید - جنید بغدادی کے ماموں اور خسر - معروف امام رضا کے دربان تھے۔
- ۲۰۹۶۔ سری موصلی [سری بن احمد بن سری موصلی] (شاعر - ۳۶۳)
- ۲۰۹۷۔ سعد بن خلف [سعد بن خلف بن سعید قرطبی] (ادیب - صدی ششم) ابوالقاسم خناس کاشاگرد - ابو عثمان مالکی سوسو برس پہلے ہوا ہے۔
- ۲۰۹۸۔ سعد بن عبادہ [سعد بن عبادہ خزرجی انصاری] (صحابی - ۵۱۵) ۱۲ فقہوں میں سے - انصار کے سردار
- ۲۰۹۹۔ سعد بن عبداللہ ثقی [سعد بن عبداللہ ثقی] (فقہ - محدث - تیسری صدی) معاصر امام حسن عسکری - بھائی الدرقاوی جلد و صفار کی بھائی علاوہ
- ۲۱۰۰۔ سعد بن معاذ [سعد بن معاذ انصاری اوسی] (صحابی - ۵) عقبہ اول و ثانیہ کے درمیان مدینہ میں مسلمان ہوئے جنگ خندق کے رفیق بنی نضال عمر
- ۲۱۰۱۔ سعد بن ابی وقاص [مالک بن وہب زہری] (صحابی - محدث - ۵۵ مدینہ) عمر ۷۰ - وقت اسلام ۷۱ سال - عشرہ مبشرہ سے ہیں
- ۲۱۰۲۔ سعد الدین فارسی [سعد الدین مروان بن عبداللہ فارسی] (ادیب - شاعر - ۹۱۱ دمشق) مصر میں بھی غرضہ لکھ رہا (نیز دیکھو تازیانی)
- ۲۱۰۳۔ سعد اللہ [مفتی سعد اللہ فراہادی رامپوری] (ادیب - فقہ - ۱۲۹۴ رامپور) ولادت ۱۳۱۹ - نوادر الاصول شرح فصول الکبری - عوض و قافیہ - مفید الطلاب فی خاصیت الابواب - میزان الاذکار شرح معیار الاشعار - رسالہ تشبیہ و استعارہ -
- ۲۱۰۴۔ سعد اللہ [سید سعد اللہ سلوی شکاری قادری] (صوفی - ۱۱۳۸ سورت) سلطان قصیدہ صلیع اللہ آباد میں پھرتوں مکہ میں پھر شہر میں آئے ہیں
- ۲۱۰۵۔ سعدون [ابو غطاء سعید البصری] (مجتہد - بعد - ۲۵) [سعدی - دیکھو ابو عبداللہ سعدی]
- ۲۱۰۶۔ سعدی [شیخ صلیح الدین عبداللہ شیرازی] (صوفی - شاعر فارسی - ۶۹۱) گلستان - بوستان - قصائد وغیرہ - شاگرد ابن جوزی عمر ۱۱۰ -
- ۲۱۰۷۔ سعید (محمد) [محمد سعید عمری بخاری بخاری] (حکیم - شاعر فارسی - صدی سیزدہم)
- ۲۱۰۸۔ سعید بن ابراہیم [سعید بن ابراہیم بن عبدالرحمان بن عوف] (تابعی - فقہ - ۱۲۵) قاضی مدینہ - عمر ۷۲
- ۲۱۰۹۔ سعید بن جبیر [ابو عبداللہ سعید بن جبیر بن ہشام ابی اسدی کوفی] (مفسر - محدث - تابعی - ۹۵ واسط) سکونت مکہ و کوفہ - عمر ۴۹ - امام ذہب العابدین کے صحابی - حجاج نے شہید کیا
- ۲۱۱۰۔ سعید بن خالد [سعید بن خالد بن سعید بن العاص اموی] (صحابی - ۱۲) جنگ مرج الصفر میں مارے گئے۔
- ۲۱۱۱۔ سعید بن زید [سعید بن زید ابو الاعدود عدوی قرشی] (محدث - ۵۱) عمری بہن فاطمہ کے شوہر عشرہ مبشرہ سے ہیں عمر ۷۳
- ۲۱۱۲۔ سعید بن سعد [سعید بن سعد بن عبادہ خزرجی] (صحابی - ۱۰) علی کوفہ سے یمن کے گورنر
- ۲۱۱۳۔ سعید بن العاص [سعید بن العاص اموی] (صحابی - ۵۹) غام الحجۃ کو پیدا ہوئے - معین عثمان کی ترتیب میں یہ بھی شریک تھے۔
- ۲۱۱۴۔ سعید بن مسیب [ابو محمد سعید بن مسیب بن حزن غزنوی مدنی] (تابعی - فقہ - محدث - ۱۹۱ قہرہ) ولادت ۱۵۱۲۵ - مدینہ کوفہ فقہاء کے

- ۲۱۱۵۔ سنائی [حسام الدین حسن بن علی خفی] (فقہ - ۷۱۲) نہایہ شرح ہدایہ
- ۲۱۱۶۔ سفاقی [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد سفاقی] (نحوی - مفسر - ۷۲۲) التجدید ووزن قرآن میں - ابو حیان کا شاگرد
- ۲۱۱۷۔ سفیان ثوری [شیخ عبداللہ سفیان بن سعید بن مسروق کوفی] (صوفی - محدث - فقہ - ۱۶۱ ہجرہ) عمر ۶۴ - شاگرد امام مالک -
- جلیل بغدادی کے پیر - ولادت ۹۹۷
- ۲۱۱۸۔ سفیان بن عیینہ [ابو محمد سفیان بن عیینہ بن ابی عمران میمون ہلالی کوفی] (مفسر - محدث - فقہ - ۱۹۸) شاگرد ابو حنیفہ - عمر ۹۱
- ۲۱۱۹۔ سکاکی [سراج الدین ابو یعقوب یوسف بن ابوبکر محمد بن علی خوارزمی] (ادیب - فقہ - منکلم - ۷۲۷ خوارزم) مفتاح العلوم - ولادت ۵۵۵
- ۲۱۲۰۔ سکری [شیخ ابوسعید حسن بن حسین بن عبید اللہ سکری عسکری] (نحوی - لغوی - ۷۷۵) از نسل مہلب بن ابی صفہ - ولادت ۲۱۲
- ۲۱۲۱۔ سکینہ [سکینہ بنت الحسین بن علی بن ابیطالب] (شاعرہ - ۱۱۷) اہلسنت کے موافق اول مصعب بن زبیر سے پھر عبداللہ بن عثمان بن عفیفہ سے
- جن حکیم بن حزام سے نکاح ہوا - اہل تشیع نے جواب شرع میں ثابت کیا ہے کہ کم سنی میں قید خانہ شام میں انتقال کیا۔
- ۲۱۲۲۔ سلار دہلی [سلار بن عبدالعزیز دہلی] (فقہ - منکلم - صدی پنجم) شاگرد مفید و مرتضیٰ - دکن کی فقیہ تفریق اصول مہرم فہم - راجہ بن
- ۲۱۲۳۔ سلام اللہ [سلام اللہ رامپوری بن شیخ الاسلام] (فقہ - محدث - مفسر - ۱۲۲۹) از نسل عبداللہ بن دہوی - کمالین حاشیہ جلالین - ترجمہ بخاری فارسی - اصول حدیث -
- ۲۱۲۴۔ سلام بغدادی [سلام بن محمد بن اسماعیل از بنی بغدادی] (محدث - فقہ - ۳۳۹ بغداد) (کتاب الغنیہ - کشف الحیرۃ - کتاب الملقح فقہ میں کتاب الحج
- ۲۱۲۵۔ سلامی [ابو الحسن محمد بن عبداللہ بن محمد خرمی بغدادی] (شاعر - ۷۹۳) ولادت ۳۳۷ کرخ - عضد اللہ ولد کی طرح میں قصیدہ کہا
- ۲۱۲۶۔ سلامی [ابو الفضل محمد بن ناصر بن محمد بغدادی] (محدث - ادیب - ۵۵۰ بغداد) ولادت ۳۴۷
- ۲۱۲۷۔ سلامی [احمد بن خالد ناصری سلامی مراکشی] (مورخ - ادبی - صدی چہارم) استقصاء الاخبار جو مراکش کی تاریخ پر فتح و وقت ۱۸۹۲ء تک
- ۲۱۲۸۔ سلطان العلماء [ذکیہ خلیفہ سلطان سید حسین بن رفیع الدین محمد صدر اصفہانی] (عالم محقق - رقی - ۱۱۶۶)
- ۲۱۲۹۔ سلطان العلماء [سید محمد بن سید ولد ار علی لکھنوی] (فقہ - منکلم - بعد ۱۲۷۱) (دیکھو سید محمد)
- ۲۱۳۰۔ سلفی [حافظ صدر الدین ابو طاہر احمد بن محمد بن احمد اصفہانی شافعی] (محدث - مورخ - فقہ - لغوی - ۵۷۶ اسکندریہ) تاریخ - کیا ہر خطیب
- تبریزی کا شاگرد - ولادت ۴۷۲ - عمر ۱۰۶
- ۲۱۳۱۔ سلماسی [سید محمد بن بہتہ ابوبکر بن عبداللہ سلماسی شافعی] (فقہ - ۵۷۴ بغداد) سلماس علاقہ آذربائیجان میں
- ۲۱۳۲۔ سلمان ساوجی [سلمان الدین بغدادی] (شاعر فارسی - ۷۷۸) مداح امیر حسین نویدان و امیر اوس و الیان بغداد
- ۲۱۳۳۔ سلمان فارسی [سلمان فارسی] (صحابی - محدث - ۳۵ یا ۳۶) ہجرت کو اول سال سلمان ہو - عمر ڈھائی سال بعض کہتے ہیں حضرت عیسیٰ کا نایب تھا
- ۲۱۳۴۔ سلمہ بن اکوع [سلمہ بن اکوع اسلمی مدنی] (صحابی - محدث - ۷۴) عمر ۸۰
- ۲۱۳۵۔ سلیم بن ایوب [ابو القاسم یا ابو الفتح سلیم بن ایوب بن سلیم رازی شافعی] (فقہ - ادیب - ۴۴۷) عمر ۸۰ سے زیادہ - ابو حامد سمرانی کا شاگرد - کتاب لاشارہ - غیب الحدیث (دیکھو ابو الفتح رازی)
- ۲۱۳۶۔ سلیم شمشی [شیخ سلیم شمشی] (صوفی - ۹۷۹) فتوح سیکری میں مراد - اکبر و جہانگیر بادشاہ کے پیر
- ۲۱۳۷۔ سلیم بن قیس [ابو صادق سلیم بن قیس ہلالی عامری کوفی شافعی] (محدث - نوادر صدی اول) از اصحاب علی - اماموں کی خدمت سے فیضیاب ہوا - کتاب الحدیث -
- ۲۱۳۸۔ سلیمان بخرانی [شیخ سلیمان بن علی بن سلیمان بخرانی مشافعی] (فقہ - ۱۱۰۱)
- ۲۱۳۹۔ سلیمان بخرانی [شیخ ابوالحسن سلیمان بن عبداللہ بن علی بخرانی ماخوری] (فقہ - ۱۱۳۱) فقہ بخرانی -

- ۲۱۴۰۔ سلیمان قندوزی [سلیمان بن خواجہ کلان قندوزی] لکھی قسطنطینیوی جغرافیہ نقشبندی [اصونی - ۱۲۹۳ قسطنطنیہ] بیابان المودۃ
- ۲۱۴۱۔ سلیمان حلوانی [ابو عبد اللہ سلیمان بن محمد بن الفتح حلوانی] نہرواتی بغدادی [نوی - ۴۹۴ بغداد]
- ۲۱۴۲۔ سلیمان بن خالد ابو الریح سلیمان بن خالد طالی کوفی [محدث - دوسری صدی] معاصر جناب صادق
- ۲۱۴۳۔ سلیمان زہراوی [سلیمان بن زہراوی] [نوی - ۵۹۴ قرطبہ] خاص سیرانی اور زجاج وغیرہ سے روایت کی
- ۲۱۴۴۔ سلیمان بن سفیان [ابو داؤد سلیمان بن سفیان المشرق کوفی] [محدث - ۲۳۰] عمر ۷۰
- ۲۱۴۵۔ سلیمان [شاہ لکشاہ سلیمان] [اصونی - ۱۰۶۵]
- ۲۱۴۶۔ سلیمان بن صالح [سلیمان بن صالح بن احمد بن منصور درازی] [فقہ - ۱۰۸۵ اکربا]
- ۲۱۴۷۔ سلیمان بن مرد [سلیمان بن مرد خراسانی کوفی] [صحابی - ۶۵] انتقام خن چین میں عبد الملک کی فوج سے لڑ کر شہید ہوئے
- ۲۱۴۸۔ سلیمان بن علی [سلیمان بن علی کوفی الاصلی تلمسانی] [اصونی - ۶۹۰ دمشق] ابن عربی کے طریق پر تھے۔
- ۲۱۴۹۔ سلیمان کاظمی [شیخ سلیمان بن محمد حیدر اوی عالمی کاظمی] [فقہ - صدی یازدہم] معاصر حر عالمی
- ۲۱۵۰۔ سلیمان یزدی [مرد سلیمان جسی جسی طباطبائی تلمسانی یزدی] [فقہ - ۱۲۵۴ یزد]
- ۲۱۵۱۔ سلیمان بن یسار [ابو یوسف سلیمان بن یسار] [تابعی - محدث - ۱۰۷۰ مدینہ] میمونہ زوجہ نبی کے غلام - مدینہ کا فقیہوں سے عمر ۷۰
- ۲۱۵۲۔ سماعہ [ابو ناسرہ سماعہ بن ہرمان بن عبد الرحمن حضرمی] [محدث - ۱۲۵ مدینہ] امام جعفر صادق و کاظم سے روایت کی - عمر ۶۰
- ۲۱۵۳۔ سماک [سماک بن حرب ذہلی] [تابعی - ۱۲۳۰] (نیز دیکھو ابو جابر)
- ۲۱۵۴۔ سنان [ابو سعد اسماعیل بن علی بن حسین رازی معتزلی] [محدث - ۴۴۵]
- ۲۱۵۵۔ سنان [ابو بکر ازہر بن سعد باہلی بصری] [محدث - ۲۰۳ یا ۲۰۷] ولادت ۱۱۱ - منصور و واثقی کا صاحب
- ۲۱۵۶۔ سمروہ [سمروہ بن جندب فراری] [صحابی - ۵۹ بصرہ]
- ۲۱۵۷۔ سمرقندی [سمرقندی بن محمد سمرقندی ماتریدی] [حکیم - متکلم - ۳۴۲] سواد اعظم اصول دین میں
- ۲۱۵۸۔ سمرقندی [شمس الدین محمد] [منطقی - ۱۲۰۷] قسطاس المیزان منطقی میں
- ۲۱۵۹۔ سمرقندی [شمس الدین محمد بن اشرف] [مهندس - ۶۰۰] اشکال التامین ہندسہ میں
- ۲۱۶۰۔ سمرقندی [نجیب الدین ابو حامد محمد بن علی بن عمر] [طیب - ۶۱۸] اسباب الامراض - نجیات کلیات طب میں۔
- ۲۱۶۱۔ سمعانی [ابو سعد عبد الکرم بن ابو بکر محمد بنی مروزی شافعی] [محدث - نساب - مورخ - ۵۶۲] کتاب الانساب - معجم البلدان معجم الشیوخ
- ذیل تاریخ خطیب - تاریخ مرو - ولادت ۵۰۶
- ۲۱۶۲۔ سمویہ [اسماعیل بن عبد اللہ اصفہانی] [محدث - ۲۶۷]
- ۲۱۶۳۔ سمهودی [سید نور الدین علی بن عبد اللہ شافعی مدنی] [مورخ - محدث - ۹۱۱] خلاصۃ الوفا اور وفاء الوفا فی اخبار واز المصطفیٰ - جواہر العقیدین -
- ۲۱۶۴۔ سمین [شہاب الدین احمد بن یوسف حلبی] [نوی - مفسر - ۷۵۶] ابو حیان کاش گود
- ۲۱۶۵۔ سمیہ [سمیہ (والدہ عماریہ)] [صحابیہ - -] اسلام میں پہلی شہیدہ ہے - ابو جہل کے ہاتھ سے مکہ میں شہید ہوئی
- ۲۱۶۶۔ سنائی [حکیم ابو الجوزی محمد بن آدم غزنوی] [حکیم سنائی] [اصونی - شاعر فارسی حکیم - ۵۲۵ یا ۵۵۹ غزنوی] حدیقۃ الحقائق - مولانا روم
- ان کی بہت تعریف کی ہے - روفاۃ الجنات میں انکا نام محمد و دلکھا ہے - عمر ۶۲
- ۲۱۶۷۔ سنجکاشی [سنجکاشی بن حیدر سمائی] [شاعر فارسی - ۱۰۲۱] الکبر آباد و مجاور میں ایران کا گراں دراج اکبر و شاہزادگان -

- ۲۱۶۸۔ ہندی [سندی] [محدث - ۱۱۳۸] حاشیہ بخاری
- ۲۱۶۹۔ سنوسی [محمد بن یوسف اشعری] [متکلم - ۸۹۵] عقیدہ اہل التوحید یا کبرائے سنوسی - ام المومنین عقیقہ سنوسیہ صوفیہ
- ۲۱۷۰۔ سودا [مرزا رفیع دہلوی] [شاعر اردو - ۱۱۹۵] ولادت ۱۱۲۵۔ شاہ حاتم اور خان آندو کے شاگرد
- ۲۱۷۱۔ سودہ [سودہ بنت زید] [صحابیہ - ۲۲ مدینہ]
- ۲۱۷۲۔ سوز [سید محمد میر دہلوی لکھنوی] [شاعر اردو - ۱۲۲۵] معاصر سودا
- ۲۱۷۳۔ سوید [سوید بن غفلہ نخعی کوفی] [صحابی - ۸۱] عمر ۱۲ یا ۱۲۷ ولادت ۲ عام البقیل
- ۲۱۷۴۔ سویدی [ابو الفوار محمد امین بغدادی] [نسابہ - ۱۰] سیاحات الذہب فی معرفۃ قبائل العرب جو ۱۲۳۹ھ میں لکھی
- ۲۱۷۵۔ سویدی [ابراہیم بن محمد بن ترخان انصاری دمشقی] [طبيب فلسفی - ۶۹۰] تذکرۃ الامراض - خواص الاحجار -
- ۲۱۷۶۔ سہروردی [حنیفا، الدین ابو النجیب عبد القاہر بن عبد اللہ بن محمد سہروردی] [صوفی - فقیہ - ۵۶۱۳] از نسل محمد بن ابی بکر شہید الدین سہروردی کے چچا -
- ۲۱۷۷۔ سہروردی [شہاب الدین ابو حفص عمر بن عبد اللہ بن محمد سہروردی بغدادی شافعی] [صوفی - ۶۱۳۲] عارف المعارف
- ۲۱۷۸۔ سہیل بن سعد [سہیل بن سعد ساعدی انصاری] [صحابی - محدث - ۱۰ مدینہ] وفات رسول کی وقت ۱۵ سال کے تھے -
- ۲۱۷۹۔ سہیل بن خفیف [سہیل بن خفیف انصاری اوسی] [صحابی - محدث - ۸۳ کوثر] علی طرف سے مدینہ کے پھر فارس کے گورنر -
- ۲۱۸۰۔ سہیل شوستری [ابو محمد سہیل بن عبد اللہ بن رفیع شوستری] [صوفی - مفسر - ۲۸۳۳ بصرہ] مکہ میں ذوالنون مصری سے ملاقات کی عمر ۸۳ - تفسیر -
- ۲۱۸۱۔ سہیل معلوکی [ابو الطیب سہیل بن محمد بن سلیمان معلوکی نیشاپوری شافعی] [فقہ - متکلم - ادیب - ۳۸۷]
- ۲۱۸۲۔ سہیل [سہیل بن عمرو قرشی عامری] [صحابی - ۸۱ عمواس]
- ۲۱۸۳۔ سہیلی [ابو القاسم عبد الرحمن بن عبد اللہ بن احمد بن سعدون مائلی] [محدث - مورخ - نحوی - ۵۸۱ مراکش] روض الالف
- یعنی شرح سیرۃ ابن ہشام - ولادت ۵۰۸ - ۱۷ سال کی عمر میں نابینا ہو گیا تھا -
- ۲۱۸۴۔ سیالکوٹی [قاضی عبد الحکیم] [فقہ - متکلم - ۱۰۶۷] حاشیہ تفسیر میضوی - حاشیہ عقائد عقیدی و فقهی - ترجمہ غنیۃ الطالبین
- ۲۱۸۵۔ سیبویہ [ابو بشر عمر عثمان بن قنبر حارثی سیماوی بصری بغدادی] [نحوی - ۸۰ یا ۱۹۴۴ بغداد] خلیل و انقیض الکبرکات اگر دو مقدمین و متاخرین میں سب سے بڑا نحوی - الکتاب نحوی - عمر ۳۳ یا ۴۰
- ۲۱۸۶۔ سید ابراہیم [سید العلماء سید محمد ابراہیم بن ممتاز العلماء محمد تقی بن سید حسین بن دلدار علی لکھنوی] [فقہ - حنفی]
- ۲۱۸۷۔ سید ابوبکر [سید ابوالحسن محمد بن علی بن صفدر لکھنوی] [فقہ - حنفی]
- ۲۱۸۸۔ سید احمد [سید احمد بن سید ابراہیم] [فقہ - حنفی] حیات الاسلام
- ۲۱۸۹۔ سید احمد [سید احمد مجاہد رائے بریلوی] [فقہ - صوفی - ۱۲۴۶ بالاکوٹ] مرید و خلیفہ عبد العزیز دہلوی
- ۲۱۹۰۔ سید احمد [سید احمد دہلوی] [ادیب اردو - فتویٰ - ۱۲۳۳] خزانۃ تصنیف اردو - انشاء پادی النساء
- ۲۱۹۱۔ سید احمد [سید احمد گیسو درازا] [صوفی - ۱۰۵۸ کاپلی] سید محمد کاپلی کے بیٹے
- ۲۱۹۲۔ سید احمد [سید نظام الدین بن زین العابدین عالمی] [فقہ - صوفی - ۱۲۴۶] شاگرد و بیانی - معارف النبیہ کشف الحقائق و مفتاح الشفاء
- ۲۱۹۳۔ سید اشرف جاگیر [سید اشرف جاگیر گیلانی] [صوفی - ۸۰۸] مخدوم جانیان جہانگشت کے مرید - عودۃ الہدیۃ - نفحات -
- ۲۱۹۴۔ سید حسن رسول نا [سید حسن رسول نا دہلوی] [صوفی - ۱۰ دہلی]

- ۲۱۹۵۔ سید حسن [سید حسن بن سید ولد ارغلی] [عالم۔ ۱۲۶۰] تذکرۃ الشیوخ والشبان
- ۲۱۹۶۔ سید حسن غزنوی [سید حسن غزنوی] [شاعر فارسی۔ ۵۶۵]
- ۲۱۹۷۔ سید حسین [سید حسین خٹک سوار] [صوفی۔ ۱۱۰] اجیر، شہاب الدین کی ساتھ ہند میں آئے۔ اجیر کے صوبہ دار۔ (نیز دیکھو حسین سید)
- ۲۱۹۸۔ سید حمیری [ابو یاسم اسماعیل بن محمد بن یزید حمیری بھری] [شاعر عرب۔ ۱۷۳] ولادت ۱۰۵۔ اس کے آباؤ اجداد عزت علی کو براہمت تھے مگر یہ مراح اہلبیت تھا۔ (دیکھو اسماعیل حمیری)
- ۲۱۹۹۔ سید خلیفہ [سید خلیفہ بن مطلب بن حیدر] [فقہ۔ متکلم۔ صدی یازدہم] معاصر شیخ بہائی۔ سیف الشیعہ۔ حق البیقین۔ برہان الثنیہ۔ حجتہ البالغہ۔ کتاب کبیر منطق میں۔
- ۲۲۰۰۔ سید شریف [سید شریف الدین علی بن محمد بن علی حسینی حنفی جرجانی] [متکلم۔ فقہ۔ ۸۱۶] شیراز۔ شرح مواقف۔ شریفیہ۔ حاشیہ کشف۔ حاشیہ بیضاوی۔ شرح ورائض سراجمہ۔ صرف میر۔ نویر۔ محمد بن زید داعی کی اولاد سے۔ شاگرد قطب الدین رازی ہوئے۔ ولادت ۷۴۰۔
- ۲۲۰۱۔ سید بن طاووس [ابو القاسم رضی الدین علی بن موسیٰ بن طاووس] [فقہ۔ ۶۶۴] کتاب الاقبال۔ لہوف۔ طرائف۔ شرح پنج البلاء۔ ربیع الشیعہ۔ (دیکھو ابن طاووس)
- ۲۲۰۲۔ سید عبداللہ [سید عبداللہ بن نور الدین بن نعمت اللہ جزائری] [فقہ۔ ۱۱۷۳] سکونت شوش۔ رسالہ احمدیہ۔ تحفۃ السنیہ۔ مدینۃ النور۔ شرح مفاتیح الشرائع۔
- ۲۲۰۳۔ سید العلماء [سید احمد بن نظام الدین ابراہیم بن سلام اللہ] [عالم۔ فقہ۔ ۱۰۱۵] اثبات الواجب (نیز دیکھو حسین سید) و سید ابراہیم
- ۲۲۰۴۔ سید علق [سید محمد حسین بن ملک العلماء ہندوستان] [فقہ۔ ۱۳۲۵] بنا والا سلام
- ۲۲۰۵۔ سید علی خاں [عبداللہ بن سید علی بن سید احمد بن سید معصوم دشتکی شیرازی شیعی مدنی] [ادیب۔ شاعر عرب۔ نحوی۔ ۱۱۷۱] حیدر آباد دکن۔ ولادت ۱۰۵۲۔ انوار الزجج۔ سلاطین العصر۔ شرح صحیفہ کاملہ۔ شرح فوائد صدیہ۔ حدائق النبیہ
- ۲۲۰۶۔ سید علی ہمدانی [امیر سید علی بن شہاب الدین محمد ہمدانی] [صوفی۔ محدث۔ ۷۸۶] کشمیر۔ مودۃ القربی۔ ذخیرۃ الملوک۔ اوراد فقہیہ۔ مرثیہ شریف الدین محمود بن عبدالقدوس قانی۔ ولادت ۷۱۴۔
- ۲۲۰۷۔ سید علی [سید علی بن خلف بن مطلب بن حیدر جویری] [فقہ۔ صدی یازدہم] معاصر جرجانی۔ نورالمبین تفسیر القرآن۔ جیز المقال زکات البیان
- ۲۲۰۸۔ سید علی [آقا سید علی بن محمد علی طباطبائی حائری] [فقہ۔ ۱۲۳۱] حائر۔ ریاض المسائل شرح مفاتیح
- ۲۲۰۹۔ سید علی [سید علی بن سید ولد ارغلی لکھنوی] [مفسر۔ ۱۲۵۹] تفسیر
- ۲۲۱۰۔ سید علی [سید علی بن سید محمد حسن کر بلانی لکھنوی] [محدث۔ اولیٰ صدی چار دہم] مجلس علویہ
- ۲۲۱۱۔ سید فیروز [سید فیروز] [صوفی۔ ۱۳۳۹] لاہور۔ کچھ دونوں دہلی میں بھی رہے
- ۲۲۱۲۔ سید قاسم [سید قاسم بن سید محمد طباطبائی] [فقہ۔ صدی یازدہم] شاگرد شیخ بہائی۔ تعلیقات برکتیہ اربعہ و جمہ کتب فقہیہ کلاسیہ اصولیہ
- ۲۲۱۳۔ سید کاظم رشتی [سید کاظم بن قاسم رشتی] [فقہ۔ ۱۲۵۹] حائر۔ لامع الحسینیہ۔ مطالع الانوار شرح لوامع شیخ مقداد
- ۲۲۱۴۔ سید کاظم طباطبائی [سید کاظم طباطبائی نجفی] [فقہ۔ جی]
- ۲۲۱۵۔ سید ماجد [سید ابو علی ماجد بن ہاشم بن علی بکرانی] [فقہ۔ محدث۔ ۱۰۳۸] سلاسل الحدید۔ رسالہ یوسفیہ۔ تصدیقہ بدلیہ
- ۲۲۱۶۔ سید محمد [سید محمد بن دہلوی ابن سید جعفر بن علی] [صوفی۔ ادیب۔ نقابہ۔ ۸۹۱] خلیفہ روشن چراغ دہلی۔ بحر المعانی۔ بحر الانساب۔ معاصر بہلول لودھی۔
- ۲۲۱۷۔ سید محمد گیسو دراز بن سید شریف عرف سید ابراہیم حسینی [صوفی۔ ۸۲۴] گلبرگہ۔ ولادت ۷۲۰۔ نیز شہید کی نسل سے روشن چراغ دہلی کو

۲۲۱۸۔ سید محمد [سید محمد بن عبد الجلیل بلگرامی] (ادیب - ۱۱۸۵) البحر والاشرف من المستشرقین - ولادت ۱۱۰۱ - آزاد بلگرامی کراچی۔
 ۲۲۱۹۔ سید محمد [سید محمد بن حسن بن قاسم] (فقیہ - واعظ - صدی یازدہم) شہید ثانی کے واسطے - اثنا عشریہ فی المواقظ الحدیثہ ج ۱
 ۲۲۲۰۔ سید محمد [سلطان العلماء سید محمد بن سید ولد علی نصیر آبادی لکھنؤی] (فقیہ - متکلم - بعد ۱۲۴۳) طعن الرماح - ضربت حیدر یلقب
 بعد وفات رضوان باب۔

۲۲۲۱۔ سید محمد [آقا سید محمد بن سید علی طباطبائی] (فقیہ - ۱۲۴۴ طہران) مفاتیح الاصول - وسائل اصول فقہ - مصابیح فقہ میں اصلاح العمل
 ۲۲۲۲۔ سید مرتضیٰ [ابو القاسم علی بن حسین بن موسیٰ بغدادی شیعی (علم الہدای) (فقیہ - متکلم - ادیب - ۱۲۳۶) شاگرد شیخ مفید شافعی ایام میں
 مصابیح الفقہ مختصر الاصول - انوار الدرد - تنزیہ الانبیاء والائمة جمل العلم والعمل - کتاب الذخیرہ - المالی - المفتح - تقریب الاصول (دیکھو صفحہ)
 ۲۲۲۳۔ سید مصطفیٰ [سید مصطفیٰ بن حسین تفریشی] (رجالی - صدی یازدہم) معاصر حر عاملی - نقد الرجال۔

۲۲۲۴۔ سید معصوم [سید محمد معصوم بن محمد ہدی بن حبیب اللہ اصفہانی] (فقیہ - ۱۰۹۵) اصفہان کے شیخ الاسلام
 ۲۲۲۵۔ سید میرزا اجڑاڑی [سید میرزا محمد بن سید شرف الدین علی بن سید نعمت اللہ جبر اڑی] (فقیہ - محدث - صدی یازدہم) جوامع الکلم - شاگرد محمد
 بن خاتون - استاد نعمت اللہ جبر اڑی۔

۲۲۲۶۔ سیدہ نفیصہ [سیدہ نفیصہ بنت حسن بن زید بن علی بن ابیطالب] (محدثہ - ۲۰۸ قہرہ) اپنے شوہر اسٹی بن جعفر صادق کما حقہ معراج میں
 ۲۲۲۷۔ سیدی رزوق [ابو العباس احمد بن احمد بن احمد بن فاسی مغربی] (محدث - ۸۹۹) ولادت ۸۲۶
 ۲۲۲۸۔ سیرانی [قاضی ابو سعید حسن بن عبد اللہ بن مرزبان سیرانی بغدادی] (نحوی - فقیہ - ۳۴۸ بغداد) ولادت ۲۸۴ - شرح کتاب
 سیبویہ - سیران کرمان کے جزبی ساحل پر ہے

۲۲۲۹۔ سیوطی [علامہ جلال الدین ابو بکر] (محدث - مفسر - مورخ - ۹۱۱) لب اللباب انساب میں - تفسیر اتقان و در المنثور (دیکھو جلال
 ۲۲۳۰۔ شاب الطریف [شمس الدین محمد بن عقیف الدین تلمسانی] (شاعر عرب - ۶۸۸ دمشق) دیوان اشعار
 ۲۲۳۱۔ شاذان [ابو عبد الرحمن اسود بن عامر بغدادی] (محدث - ۲۰۸ بغداد)
 ۲۲۳۲۔ شاذان [سید عبد الدین ابو الفضل شاذان بن جبریل بن اسبیل قتی] (محدث - اوائل صدی ہفتم) فخار کے استاد - الفضائل -
 از ائمة العلة فی معرفة القبلة۔

۲۲۳۳۔ شابستی [ابو الحسن علی بن محمد شابستی] (کاتب - ادیب - ۳۹۰ مصر) حسن بن محمد بن فاطمی بادشاہ کاتب - کتاب الدیاراتہ
 کتاب الیسر بعد العسر - مراتب الفقہاء

۲۲۳۴۔ شامانی [علم الدین ابو علی حسن بن سعید بن عبد اللہ شامانی] (فقیہ - شاعر عرب - ۵۹۹ مصل) شامان دیار بکر کا ایک قصبہ ہے۔
 ۲۲۳۵۔ شاذلی [سید ابو الحسن علی شاذلی مصری] (صوفی - ۶۵۶)

۲۲۳۶۔ شاشی [فخر الاسلام نظام الدین ابو بکر محمد بن احمد بن حسین شاشی فارقی شافعی] (فقیہ - ۵۰۴ بغداد) اصول مستطہری یا حلیۃ العلماء
 ولادت ۴۲۶ میا فارقین۔

۲۲۳۷۔ شاشی [ابو سعید سیم بن کلیب بن شریح شاشی] (محدث - ۳۳۵) مسند کبیر

۲۲۳۸۔ شاطبی [ابو اسحاق ابراہیم بن موسیٰ شاطبی اندلسی] (ادیب - ۵۰۹) المواعظ

۲۲۳۹۔ شاطبی [ابو محمد قاسم بن خیر بن خلف ریشی شاطبی بغدادی] (محدث - قاری - ۵۹۰ قہرہ) ولادت ۵۳۸ قصیدہ شاطبیہ

۲۲۴۰۔ شاعوری [شہاب الدین فیتان بن علی بن فیتان دمشقی حنفی] (علم فاضل - شاعر عرب - ۶۱۵ دمشق) ولادت ۵۳۰ ہانیس
 بادشاہوں کی اولاد کا معلم۔

- ۲۲۴۱۔ شافعی [امام ابو عبد اللہ محمد بن ادریس بن عباس ہاشمی عسقلانی مصری] (فقہ - ۲۰۴ قہرہ) ولادت ۵۰ اغرہ باہول سکن مسندنام
- ۲۲۴۲۔ شاہ چراغ [سید احمد بن تونس بن جعفر صادق مدنی شیرازی] (فاضل - محدث - آغاز صدی سوم) امام رضا کے بھائی
- ۲۲۴۳۔ شبراوی [عبد اللہ] (عالم - ۱۱۷۲) سراج اللغات فی دلائل الاشراف - عنوان البیان فی النصار
- ۲۲۴۴۔ شبرختی [ابراہیم بن مرعی بن عقیہ مالکی شبرختی] (محدث - ۱۱۰۶) فتوحات ومبہد شرح اربعین النوبہ
- ۲۲۴۵۔ شہب ستری [محمود بن امین الدین شہب ستری تبریزی] (صوفی حکیم - واعظ -) گلشن راز - مرآۃ المحققین - سعادت نامہ - حق الیقین
- ۲۲۴۶۔ شہلجی [سید یونس بن حسن شہلجی] (عالم - آغاز صدی چہارم) نور البصائر فی مناقب آل بیت النبی المختار
- ۲۲۴۷۔ شہلی [ابو بکر عفرین بن یونس خراسانی بغدادی مالکی] (صوفی - ۳۳۵ بعد از) عمر ۸۸ - مرید صغیر بغدادی - مہشادینوری کے پیر بھائی
- ۲۲۴۸۔ شہلی نغانی [محمد شہلی بن حبیب اللہ اعظم گڑھی] (ادیب - شاعر - مورخ - ۱۳۳۲) الفاروق - المغان - الماسون - البرکۃ - علم الکلام ابو زنگ
- الکبیر - شاگرد احمد علی شہارپوری و علی عباس چڑیا کوٹی و ارشد حسین رامپوری - ولادت ۶۱۸۵۷
- ۲۲۴۹۔ شجاع [شجاع بن ابی وہب اسدی] (صحابی - ۱۲) کچھ اوپر چالیس کی عمر میں جنگ یمانہ میں شہید ہوئے
- ۲۲۵۰۔ شداد [شداد بن اوس شامی] (محدث - ۵۸۰ قہس) حسان بن ثابت کے بھتیجے - عمر ۷۵
- ۲۲۵۱۔ شریانی [محمد بن احمد شریانی شافعی] (خطیب - مفسر - ۹۷۷) تفسیر سراج المنیر - اقتداع فی حل الفاظ المختصر ابی شجاع -
- ۲۲۵۲۔ شریانی [شہاب الدین احمد شریانی زیدی] (محدث - ۸۹۸) تجرید الصریح لا عادیث الجامع الصغیر
- ۲۲۵۳۔ شریانی [شریحیل بن حسنہ کندی] (صحابی - ۱۸۰ عمواس) عمر کی طرف سے چھٹائی شام کا حاکم - عمر ۶۶
- ۲۲۵۴۔ شریانی [شریحیل بن صہب بن اسود کندی] (صحابی - ۴۱) معاویہ کی طرف سے حص کا گورنر - ابو الاغور سلمی کی طرح علی کا مخالف
- ۲۲۵۵۔ شرف الدین [امیر شرف الدین علی بن حجتہ اللہ شولستانی] (فقہ - ۱۰۵۰) شاگرد تفریشی و مرزا محمد استرآبادی - از مشایخ محمد باقر مجلسی
- ۲۲۵۶۔ شرف الدین آبی [قاضی صاعد بن محمد بن صاعد بریدی آبی شعی] (فقہ - فاضل - شاعر -) آبیہ قریہ علاقہ قم میں - کتاب الامانہ بیہار لغات
- عین الحقائق -
- ۲۲۵۷۔ شرف الدین اربلی [ابو الفضل احمد بن کمال الدین موسے بن رجبی الدین یونس شافعی اربلی] (فقہ - ۴۲۲ موصل) موصل کو مدینہ قہرہ کا مدرس
- ۲۲۵۸۔ شرف الدین دیماطی [امام عبد المؤمن بن خلف بن ابوالحسن دیماطی] (محدث - نساب - ۷۰۵ قہرہ) ولادت ۶۱۳
- ۲۲۵۹۔ شرف الدین عمری [قاضی عبدالوہاب بن فضل اسد عمری] (فقہ - ادیب - کاتب - ۷۱۷) مصر و شام میں قاضی رہا
- ۲۲۶۰۔ شرف الدین غنی [شیخ شرف الدین بن علی استرآبادی غنی] (محدث - صدی یازدہم) شاگرد نور الدین علی بن عبد العالی کرکی - آیات الباہرہ
- ۲۲۶۱۔ شرفاوی [امام عبد اللہ حمزوی] (صوفی - عالم - ۱۱۲۷) شرح کتاب احکام تصوف میں - تحفۃ المفاہرین جو تاریخ مصر ہے -
- ۲۲۶۲۔ شرفی [احمد عرب شرفی اشعری] (صوفی - ۹۹۳) السلوک الی ملک الملوک
- ۲۲۶۳۔ شرفی [محمد بن محمد شرفی] (ادیب - ۱۲۵۶) نفقۃ الیمین - انشاء عجیب العجائب - حدیثۃ الافراح (دیکھو احمد عرب)
- ۲۲۶۴۔ شریانی [قاضی ابواسمیتہ شریانی بن عارف بن قیس] (صحابی - فقہ - محدث - ۸۷۷ کوہ) شروع خلافت عمر سے ۷۵ سال کوہ کا قاضی رہا - عمر ۱۲۰
- ۲۲۶۵۔ شریانی [شریحیل بن ابی ابوالقہام حارثی سجستانی] (صحابی - محدث - ۷۸۰) علی کے بزرگ و صحاب سے عمر ۱۲۰
- ۲۲۶۶۔ شریانی [احمد] (ادیب - ۶۱۶) شرح مقامات حریری -
- ۲۲۶۷۔ شریف العلماء [شرف الدین محمد بن حسن علی مازندرانی حارثی] (فقہ - ۱۲۳۶ حارث) آقا سید ابراہیم اور آقاے درہندی کے استاد
- ۲۲۶۸۔ شریانی [قاضی ابوبکر شریانی بن عبد اللہ بن حارث بن غازی کوئی] (فقہ - محدث - ۱۷۷۷) ولادت ۹۵ بخارا علی و فضائل بیان کرتا - ابو بکر و عمر کی تنقیص کرتا - ہمدی عباس کے عہد میں کوہ کا قاضی - شاگرد ابو یوسف

- ۲۲۶۹- شریک الاور [شریک بن الاعدوی سلمی نخعی] (تابعی -) کے از اصحاب علی۔
- ۲۲۷۰- شعبہ [شعبہ بن الحجاج بن الورد اذوی وسطی] (محدث - ۱۶۰)
- ۲۲۷۱- شعبی [سعاد بن شخص شعبی کوفی طبری] (محدث - صدی سوم)
- ۲۲۷۲- شعبی [ابو عمر عامر بن ابراہیم بن عبد کبار حمیری کوفی] (محدث - ۱۰۴) عمر ۸۵- امام زہری کہا کرتے تھے کہ عالم چار میں مسیت مدینہ میں شعبی کو ذمہ میں حسن بصری بصرہ میں - کحول شام میں۔
- ۲۲۷۳- شعبی [عبد اللہ بن مظفر] (محدث - -)
- ۲۲۷۴- شعرائی [امام عبد الوہاب احمد بن محمد بن رفیع الدین شہرائی شافعی] (صوفی - ۹۷۷) کشف الغم عن جمیع الامم حدیث میں بروایت الجاہل کبریت الاحمر - واقع الافوار - میزان الکبر - مختصر تذکرہ قرطی۔
- ۲۲۷۵- شعلہ [محمد بن احمد مصلی] (فقہ - ادیب - مفری - ۶۵۶)
- ۲۲۷۶- شعیبا [آقا سید شیخ بروجرودی] (فقہ - صدی سیزدہم) روضۃ البہتہ - شاگرد شریف العلماء
- ۲۲۷۷- شقران [شقران مولائے رسول] (.....)
- ۲۲۷۸- شقیق طنجی [ابو علی شقیق بن ابراہیم طنجی] (صوفی - ۱۹۴) شاگرد امام موسی کاظم - استاد حاتم وسم - مصاحب ابراہیم بن ادم
- ۲۲۷۹- شقیق [ابو وائل بن ابی سلمہ] (تابعی - ۸۲۰) ۳۰۰ عام الفیل میں پیدا ہوئے مگر رسول اللہ کو نہیں دیکھا
- ۲۲۸۰- شکیبی [عالم محمد رضا صفہانی اکبر آبادی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۰۳۳) ملازم خان ناں - ہمایوں کے عہد میں ایران ہندوستان میں آیا۔
- ۲۲۸۱- شلوین [شیخ ابو علی شلوین عمر بن محمد بن احمد اشیلی] (نوی - ۶۴۵) اشیلیہ ولادت ۵۱۲ اشیلیہ
- ۲۲۸۲- شمس الدین آملی [شمس الدین محمد آملی] (حکیم - طبیب - متکلم - صدی ہشتم) شرح کلیات قانون ابو علی سینا - قاضی عہد سے منافر کرتے تھے۔
- ۲۲۸۳- شمس الدین محمد [محمد بن قاسم بن ابی البدر واسطی] (واعظ - شاعر - ۷۴۴) عمر ۷۰
- ۲۲۸۴- شمس الدین [علامہ محمد بن محمود بن محمد رضا صفہانی اصولی] (ادیب - شاعر - ۶۸۸) ولادت ۶۱۶ - شرح مہصول فخر رازی - کتاب القواعد
- ۲۲۸۵- شمس الدین میمنی [شمس الدین محمد بن حمزہ بن محمد رومی فہری] (فقہ - ۸۳۳) ولادت ۷۵۱
- ۲۲۸۶- شمس الدین بخاروی [شمس الدین محمد بن بہاؤ الدین یوسف بن علی بن سعید کرمانی بخاروی] (فقہ - محدث - مفسر - ۸۶۶) شرح صحیح بخاری - شرح مواقف (دیکھو کرمانی)
- ۲۲۸۷- شمس الدین بصری [محمد بن محمد بن علی بصری مالکی] (نوی - ۸۰۲) (دیکھو عاری)
- ۲۲۸۸- شمس تبریز [شمس الدین محمد بن علی تبریزی] (صوفی - ۶۴۵) قونہ
- ۲۲۸۹- شمس الدین جزری [ابو یحییٰ شمس الدین محمد بن محمد جزری شافعی] (قاری - محدث - ۸۳۳) اسنی المطالب حسن حصین - (دیکھو ابن الجزری)
- ۲۲۹۰- شمس الدین عالمی [شمس الدین محمد بن علی بن حسین عالمی] (فقہ - محدث - ۱۰۰۹) شہید ثانی کے نواسے - شاگرد مقوس اردوبیلی - مدارک الاحکام شرح شرایع الاسلام جو ۹۹۹ میں لکھی - حاشیہ تہذیب و ارشاد و الفیہ -
- ۲۲۹۱- شمس الدین جرجانی [شمس الدین محمد جرجانی بن سید شریف] (متکلم - حکیم - ۸۳۸)
- ۲۲۹۲- شمس الدین ترک [شمس الدین ترک پانی پتی] (صوفی - ۷۱۵) پانی پت
- ۲۲۹۳- شمس الدین [امام تقی الدین ابو العباس احمد بن کمال الدین محمد شافعی قسطنطنیوی] (نوی - ۸۷۲) شرح مغنی اللیب
- ۲۲۹۴- شمیم [مہذب الدین ابو الحسن علی بن حسن بن غفر علی مصلی] (ادیب - شاعر - ۶۰۱) مصلی
- ۲۲۹۵- شمیم [سید جواد حسین امرودی] (شاعر اردو - ۱۳۳۳) امرودیہ

- ۲۲۹۳ - شہر زوری [ابو محمد عبداللہ بن محمد بن سارہ المکری الشہرستانی] (شاعری - ناشر - نوی - ۵۱۷ مریہ)
- ۲۲۹۴ - شہاب الدین ابو الحسن یوسف بن اسماعیل بن علی کوفی حلبی [ادیب - شاعری - ۶۳۵] ولادت ۵۶۲ حلب، اس کا استاد ابن الجرائی طائی بختری باشندہ جبرین جوڑا نوی تھا ۵۶۱ میں پیدا ۶۲۸ میں فوت ہوا
- ۲۲۹۸ - شوکانی [امام محمد بن علی بن محمد بن عبداللہ شوکانی صنعانی] (حدیث - مفسر - ۱۲۵۰ھ) نزل الاوطار شرح منہج الاخبار تفسیر کتاب الموضعات
- ۲۳۰۹ - شولستانی [امیر شرف الدین علی بن جتہ اللہ شولستانی طباطبائی] (فقہ - ۵۰۰ھ) شاعر و تفریشی و مرزا [استرآبادی - ازمنہ شلخ علامہ باقر مجلسی]
- ۲۳۰۰ - شہاب الحنفی [محمد بن یوسف بن مسعود موصلی] (ادیب - شاعری - ۶۷۵ھ) دمشق ولادت ۵۹۳ موصلی - سکونت حلب -
- ۲۳۰۱ - شہاب الدین عیسیٰ [علامہ محمود بن سلمان بن قید صلی و شقی صعلی] (شاعری - کاتب - ۷۵۵ھ) احسن التوسل - مقامہ العشاق - منازل الاحباب -
- ۲۳۰۲ - شہاب الدین دولت آبادی [ملک العلماء قاضی شہاب الدین دولت آبادی جوئی] (فقہ - مفسر - ادیب - ۸۴۹ھ) تفسیر بحر نوح بنافیہ لکھا ہوا [السعداء - ارشاد الخو - بذایع البیان - شرح بزودی - خاوی ابراہیم شاہی - حاشیہ کافہ -
- ۲۳۰۳ - شہاب الدین زبیدی [ابو الحسن احمد بن عثمان بن ابی بکر زبیدی] (نوی - نوی - ۷۸۸ھ)
- ۲۳۰۴ - شہاب الدین سہروردی [ابو حفص شہاب الدین عرب بن عبداللہ بن محمد سہروردی شافعی] (صوفی - فقہ - ۶۳۲ھ) بغداد (ازنسل محمد بن ابی بکر - عقل نام تلخیص - عمر ۹۹۰ھ - عوارف المعارف
- ۲۳۰۵ - شہاب الدین تیرانی [شہاب الدین محمد بن ادیس صہبائی قرنی مالکی] (فقہ - ۶۸۸ھ) الوار البروق فی انوار البروق (فقہ) شرح تنقیح الفصول (اصول)
- ۲۳۰۶ - شہاب الدین معبر [شہاب الدین احمد بن عبد الرحمان بن عبد اللہ مقدسی صعلی] (مفسر - ۶۹۷ھ) دمشق (موقوف مصر میں ہا - البدر المبین فی
- ۲۳۰۷ - شہاب الدین نقول [ابو الفتح محمد بن محمد بن سہروردی شافعی] (صوفی - حکیم - ۵۸۶ھ) حلب (عمر ۳۶
- ۲۳۰۸ - شہیدہ [خیر النساء شہیدہ بنت ابی نصر احمد بن فرج بغدادی] (کاتبہ - عالمہ - ۵۷۴ھ) بغداد
- ۲۳۰۹ - شہر دار [شہر دار بن شیردیز بن شہر دار ہمدانی] (محدث - ۸۵۸ھ) اپنے والد کی فردوس الاخبار کو مرتب کیا
- ۲۳۱۰ - شہر زوری [قاضی کمال الدین ابو الفضل محمد بن عبداللہ بن قاسم شافعی] (فقہ - ۵۷۲ھ) محی الدین شیرازی کے والد - ولادت ۴۹۲ھ - موصلی و دمشق کا قاضی رہا -
- ۲۳۱۱ - شہر زوری [محی الدین ابو حامد محمد بن قاضی کمال الدین شہر زوری شافعی] (فقہ - ۵۸۶ھ) موصلی (ولادت ۵۱۰ھ - دمشق و حلب کا قاضی رہا - پھر شاہ موصلی کا تختی سلطنت
- ۲۳۱۲ - شہرستانی [ابو الفتح محمد بن ابوالقاسم عبدالکریم بن ابوبکر احمد شہرستانی] (متکلم - ۵۴۸ھ) الملل والنحل - نہایت الکلام - منہاج بیان ولادت ۴۹۷ھ - شہرستان قرینہ ہے در میان نیشاپور و خوارزم کے
- ۲۳۱۳ - شہید اول [شمس الدین ابو عبداللہ محمد بن جمال الدین علی بن شمس الدین محمد عالمی] (فقہ - ۷۸۲ھ) دمشق (شاگرد و فخر المحققین - لمحہ دروس - غایۃ المراد - اربعین - درۃ الباہرہ - الفہ - استدراک - کتاب الذکری -
- ۲۳۱۴ - شہید ثانی [زین الدین بن زید الدین علی بن احمد (معروف بہ ابن الجتہ)] (فقہ - ۹۷۶ھ) شاگرد و مفسر - مسالک الافہام شرح شرایع الاسلام منیۃ المرید - مسکن النواد - روضۃ البہیہ - مقاصد العلیہ - شرح الفیہ - رسالۃ غیبت - غایۃ المراد - شرح لمحہ روضۃ الجنان - شرح ارشاد کشف الربوبیہ - جواز تقلید میت - درایہ - غنیۃ القاصدین - رسالۃ اسطیوہ
- ۲۳۱۵ - شہید ثالث [قاضی نور الدین شریف شوشتری اکبر آبادی] (فقہ - متکلم - ۱۰۱۹ھ) مجلس المومنین - احقاق الحق - مصائب النواصب - صوامع ہر قدر و صواعق محرقة - شرح بدین المیزان - عدۃ الابواب تحت العقول - صحابہ الطیر - گوہر شہوار - حاشیہ تہذیب - حاشیہ قواعد علامہ حاشیہ شرح کما

- ۲۳۱۶- شہید رابع [عزاد محمد ہمدانی] (فقہ - ۱۲۱۷ھ) شرح دروس - دہلی میں حکیم مرزا محمد ہادی صاحب زمرہ شہید رابع
- ۲۳۱۷- شہید خامس [حاجی محمد تقی بن محمد برغانی قزوینی] (فقہ - ۱۲۶۴ھ) مجالس المتقین - ایران میں شہید ثالث مشہور ہیں اگرچہ شہید خامس یا شہید
- ۲۳۱۸- شہیدی [شہیدی قلی] [شاعر فارسی - ۹۳۵ھ سرکھج] یعقوب والی تبریز کا ملک الشعراء - ایران میں اگرچہ بجا پر اور گجرات کو بادشاہوں پاس رہا۔
- ۲۳۱۹- شیبانی [محمد بن حسن] (فقہ - ۱۸۹ھ) شاگرد ابو ضیفہ - مرقا
- ۲۳۲۰- شیبہ [شیبہ بن عثمان بن ابی طلحہ عبد ریکی] (صحابی - ۵۹ھ) فتح مکہ پر مسلمان ہوئے۔ مولفہ القلوب میں سے ہیں۔
- ۲۳۲۱- شیخ الاسلام ہروی [سیف الدین احمد بن یحییٰ بن سعد الدین مسعود بن عمر تقی زانی] (فقہ - محدث - مفسر - ۹۱۶ھ)
- ۲۳۲۲- شیحانی [محمد بن محمد بن علی الشیحانی مدنی] (محدث - ۰ھ) مرطاط السوی [شیخ الحرم - دیکھو ابن المنذر]
- ۲۳۲۳- شیخ البرت [علی زادہ سکوری نیادی] (ادیب - ۱۰۰۷ھ) حاضرۃ الاولیٰ و مسامرة الادب
- ۲۳۲۴- شیخ الرئيس [ابو علی حسین عبد اللہ بن سینا بخاری] (طیب فلسفی حکیم - ۴۲۸ھ) اشارات رشقاء - قانون (دیکھو ابن سینا)
- ۲۳۲۵- شیخ زادہ [عبد الرحمن محمد بن مصلح الدین سلیمان رومی حنفی] (فقہ - مفسر - ۹۵۱ھ) مجمع الانهر شرح ملتقی الاثر - حاشیہ تفسیر مہیناوی
- ۲۳۲۶- شیخ الطائفة [ابو جعفر محمد بن حسن بن علی طوسی شعی] (فقہ - مفسر - ۴۶۰ھ) شاعر و مفید - اقتصار - تہذیب الاحکام - نہایہ - عدۃ الاصول - کتاب الریالی بمسوط فقہیں - ریاض القبول تفسیر تہیان - مصباح المتہجد - اقتصار - کتاب الفیہ - مفتاح حسین - اصول عقائد - تلخیص الشافی
- ۲۳۲۷- شیخ مفید [محمد بن محمد بن نعمان بغدادی شعی] (فقہ - متکلم - ۴۱۳ھ بغداد) تصنیفات ۲۰۰ - کتاب الارشاد - اصول الفقہ - کشف السرار - امانی - اختصا - فرائض الشرعیہ - شرح عقائد صدوق - فصول - مجالس - مفتاح - مقالات - وجہ الاحکام وغیرہ۔
- ۲۳۲۸- شیدا [شیدا الکبر آبادی] [شاعر فارسی - ۱۰۷۶ھ] جوائگر کا معاصر
- ۲۳۲۹- شہید لہ [ابو المعالی عزیزی بن عبد الملک بن منصور جبلی شافعی بغدادی] (فقہ - واعظ - ۴۹۴ھ بغداد) بغداد کو حملہ بابا الارغ کا قاضی -
- ۲۳۳۰- شیرازی [صدر الدین محمد بن ابراہیم (ملا صدرا) شیعہ شیرازی] (حکیم فلسفی - ۸۴۱ھ) حکمت المتعالیہ فی المسائل لروایہ عقلیات ہیں۔
- ۲۳۳۱- شیرویہ [شیرویہ بن شہر دار بن شیرویہ ہمدانی] (محدث - ۵۰۹ھ) فردوس الاخبار - تاریخ ہمدان
- ۲۳۳۲- شیفتہ [زادہ مصطفیٰ خان دہلوی] [شاعر اردو - آخر صدی سیزدہم]
- ۲۳۳۳- صابونی [ابو الفضل محمد بن احمد بن ابراہیم حنفی کوئی مصری] (فقہ - محدث - صدی چہارم مصر) امتداد ابن تولویہ - کتاب فاخر
- ۲۳۳۴- صابونی [ابو عثمان اسماعیل بن عبد الرحمن نیشاپوری] (محدث - ۴۲۹ھ) ولادت ۳۷۵ھ - مائین
- ۲۳۳۵- صابونی [ابو اسحاق ابراہیم بن ہلال بن ابراہیم حرانی بغدادی] (کاتب - شاعر عرب - ۳۸۴ھ بغداد) عمراۃ - تاجی یعنی تاریخ بنی ہاشم و آلہ دیکھو
- ۲۳۳۶- صاحب ابن عباد [ابو القاسم اسماعیل بن ابوالحسن عباد القانی شعی] (ادیب - فنی - لغوی - ۳۸۵ھ سورے) دیکھو ابن عباد
- ۲۳۳۷- صاعد [قاضی ابوالقاسم صاعد بن احمد اندلسی] (فقہ - محدث - ۴۶۲ھ) طبقات الامم
- ۲۳۳۸- صاعد [ابو العلا صاعد بن حسن بن عیسیٰ ربی بغدادی] (لغوی - ۴۱۷ھ) کتاب الفصوص - ۳۸۰ھ میں بغداد میں منصور عباسی کے پاس جلسہ جلا
- ۲۳۳۹- صاعد [شیخ صاعد بن سعید بن ابی قائم] (فقہ - صدی پنجم) شاگرد ابو جعفر طوسی
- ۲۳۴۰- صاعد [قاضی صاعد بن منصور بن صاعد باندراہی] (فقہ - ۰ھ) نیز دیکھو شرف الدین آبی
- ۲۳۴۱- صاعد [محمد الدین صاعد بن علی آبی] (فقہ - واعظ - ۰ھ)
- ۲۳۴۲- صغانی [حسن بن محمد شریعی نیشاپوری] (محدث - لغوی - ۶۵۰ھ) دیکھو حسن صغانی
- ۲۳۴۳- صلیح برغانی [محمد صلیح برغانی قزوینی] (فقہ - صدی سیزدہم) تفسیر المعاد - مسلک تفسیر گویا - معدن البکا - مخزن البکا - منبع البکا - برادر صلیح برغانی
- ۲۳۴۴- صالح [میر محمد صالح کشنی کبر آبادی] (صوفی - شاعر فارسی - ۱۰۶۷ھ) مناقب مرقدی

- ۲۳۳۵۔ صالح [شیخ صالح بن حسن جزائری] (فقہ - حدیث) بازرہم کا نقیب [شیخ بہائی سے روایت کی]
- ۲۳۳۶۔ صالح [شیخ صالح بن سلیمان بن محمد عالمی حیدرادی] (فقہ - کاتیبین)
- ۲۳۳۷۔ صالح [صالح بن شرف] (فقہ - آٹھویں صدی) شاگرد علامہ حلی
- ۲۳۳۸۔ صالح [شیخ صالح بن عبد الکرم بحرانی] (فقہ - محدث - شاعر عرب - ۹۸۰ - شیراز) تفسیر اسماء اللہ الحسنى - رسالہ تحریر - شاگرد علی بن سلیمان بحرانی
- ۲۳۳۹۔ صالح [ابو الفضل محمد صالح بن احمد سروی مازندرانی اصفہانی] (فقہ - محدث - ۱۰۸۱) ملا عبد اللہ اور ملا محمد نقی کے شاگرد
- ۲۳۴۰۔ صالحی [عبد القدر احمد صالحی بلخی مصری] (صوفی - ادیب - ۷۱۸) ولادت ۷۳۵
- ۲۳۴۱۔ صدائب [میرزا محمد علی اصفہانی اکبر آبادی] (شاعر فارسی - ۱۰۸۰) عہد جاگیر میں آگرہ آکر ایران واپس گیا۔
- ۲۳۴۲۔ صالح [سید علی بن حسین الصالح عالمی جزینی] (فقہ - محدث - آخر صدی دہم) تہذیب ثانی کا شاگرد - شرح شریع الاسلام - شرح ارشاد
- ۲۳۴۳۔ صہبان [ابو العرفان محمد بن علی مصری] (نوی - صوفی - ۱۲۰۶) کافہ الشافیہ فی العروض والقافیہ - حاشیہ شرح اشعری علی الالفیہ - شرح تجرید علامہ ثانی مختصر فقہ ازانی - اسفان الراغبین
- ۲۳۴۴۔ صدر الدین اردبیلی [صدر الدین مویث بن مفتی الدین اسحاق اردبیلی] (صوفی - ۷۸۵) عمر ۹۰ [صدر الائمہ = اخطب خوارزم]
- ۲۳۴۵۔ صدر الدین [مفتی صدر الدین کشمیری دہلوی متخلص بہ آرزوہ] (فقہ - شاعر عربی و فارسی و اردو - ۱۲۸۵) مستنصہ المقال - در المنصود - عمر ۸۱ - شاگرد عبد العزیز و فضل امام خیر آبادی
- ۲۳۴۶۔ صدر الدین اصفہانی [صدر الدین محمد بن سید محمد عالمی بغدادی اصفہانی بخنی] (فقہ - ۱۲۰۳) (تجف)
- ۲۳۴۷۔ صدر الدین شیرازی [ابو علی احمد الدین محمد بن ابراہیم بن محمد رنگی شیرازی] (حکیم - ۹۰۰) ولادت ۸۲۸ - حاشیہ تجرید - حاشیہ شرح مطالع - حاشیہ کشاف - حاشیہ شرح شمسیہ - حاشیہ شرح مختصر الاصول
- ۲۳۴۸۔ صدر الدین شیرازی [صدر الدین محمد بن ابراہیم شیرازی شیبی (ملا صدرا)] (حکیم - متکلم - ۱۰۵۰) شیراز) کتاب الاسفار - شرح اصول کافی - شواہد الربوبیہ
- مفاتیح الغیب - شرح ہدایہ الکلمہ - اسرار الایات - رد دلائل خیرازی - حاشیہ حکمت اشراق - شیخ بہائی اور ملا باقر داماد کے شاگرد
- ۲۳۴۹۔ صدر الدین قمی [صدر الدین بن سید محمد باقر رضوی قمی شیبی] (فقہ - ۱۱۶۰) (تجف) شاگرد آقا جلال خونساری و مدق شیرازی
- ۲۳۵۰۔ صدر الدین قزوینی [ابو المعالی صدر الدین قزوینی] (صوفی - ۶۲۷) (تجف) متعلق الغیب - نصوص - نفحات الہیہ
- ۲۳۵۱۔ صدر الافغانی [قاسم بن حسین مروزی بخاری غازی] (نوی - ادیب - ۶۱۷) تجرید - توضیح شرح مقامات - شرح نموذج - شرح محفل
- ۲۳۵۲۔ صدر الشریعہ اکبر [شمس الدین احمد بن جمال الدین عبید اللہ بن ابراہیم بن احمد حنفی] (فقہ - حدیث - ۷۱۴) (تجف) تلخیص العقول
- ۲۳۵۳۔ صدر الشریعہ اصغر [عبید اللہ بن مسعود بن تاج الشریعہ محمود بن صدر الشریعہ احمد حنفی] (فقہ - ۷۲۷) (تجف) شرح وقایہ
- ۲۳۵۴۔ صدر عالم [محمد صدر عالم] (محدث - ۷۲۷) معارج المعانی فی مناقب آل مصطفیٰ
- ۲۳۵۵۔ صدر العلماء [حبیب اللہ بن حسین بن حسن عالمی کرکی] (فقہ - حدیث) بازرہم کا نقیب [شیخ بہائی کے شاگرد - عمدۃ الجلیہ - حجتہ البیضاء - مفتی الطلاب
- ۲۳۵۶۔ صدقہ [عبد بن حسین بن حسن بن محمد باقر بغدادی] (فقہ - ادیب - متکلم - شاعر عرب - مورخ - ۵۷۳) ولادت ۶۹۷
- ۲۳۵۷۔ صدوق [ابو جعفر ثانی محمد بن علی بن حسین بن مویث بن بابویہ قمی شیبی] (فقہ - محدث - ۱۳۸۱) ابن بابویہ کے بیٹے - تصنیفات ۳۰ - کمال الدین
- دلائل الاسلام - کتاب التوحید - کتاب تہذیب - من لایحضرہ الفقہ - کتاب المقنع - علل الشرائع - کتاب لاواہل - ارکان الاسلام - کتاب السنۃ - مصابیح المصابیح - کتاب الرجال - دلائل الائمہ - تفسیر القرآن - کتاب النسخ والنسخ - جامع الکبیر - المالی - اعتقادیہ - کتاب العقبہ - عیون اخبار الرضا وغیرہ -
- ۲۳۵۸۔ صدیق حسن [عبد بن حسن خان بن آل حسن قزوینی بخوبیانی] (محدث - مفسر - ۱۳۰۷) (تجف) تفسیر فتح البیان - اجد العلوم - نبیل المرام - تحف النبلاء
- اکسیر - روضۃ اللہ - لہجۃ الزائد - مکمل النسخ - حصول المامول - کشف الاقتباس - فتح المخیض - الجلیل الکرامہ - افادۃ الشیوخ فی النسخ والنسخ -

- ۲۳۶۹- مصری [یحییٰ بن یوسف بن یحییٰ النعمانی ضریری] (صوفی - فقیہ - ادیب - شاعر عرب - نفی - ۴۵۶) ولادت ۵۸۸
- ۲۳۷۰- صمصمہ (صمصمہ بن موحان عبدی) (صحابی - -) علی کے اصحاب سے
- ۲۳۷۱- صفار (ابو الحسن احمد بن عبد بن اسماعیل بصری) (محدث - ۳۴۱ میں زندہ تھا) السنن
- ۲۳۷۲- صفار (عقلم بن مسلم) (محدث - ۲۲۰)
- ۲۳۷۳- صفار (ابو علی اسماعیل بن محمد بن اسماعیل بغدادی) (نحوی - شاعر عرب - ۳۴۱) مبرک شاگرد - ولادت ۲۴۸
- ۲۳۷۴- صفار زاهد امام ابراہیم بن اسماعیل بن احمد روزی بخاری (محدث - ۵۳۴) تخلص الزاهد - کتاب السنۃ والجماعت
- ۲۳۷۵- صفار (محمد بن حسن صفار) (محدث - ۲۹۰) مباحث امام حسن عسکری - بصائر الدرجات
- ۲۳۷۶- صریح اللہ (ابو الحسن علی بن عبد الواحد بغدادی) (فقیہ - شاعر عرب - ۴۱۲ مصر)
- ۲۳۷۷- صفدی (صلاح الدین غلیل بن ابیک بن عبد اللہ شافعی) (مورخ - ادیب - شاعر عرب - ۴۶۴ دمشق) شرح رسالہ ابن زیدون یمتہ البانی
- ۲۳۷۸- صفوان (صفوان بن امیہ بن خلف حنفی قرنی) (صحابی - ۴۲۲ مکہ) اسلام بعد فتح مکہ - مولفہ القلوب سے تھے۔
- ۲۳۷۹- صفوان (صفوان بن سلام زہری مدنی) (تابعی - ۱۳۲)
- ۲۳۸۰- صفوان (صفوان بن یحییٰ بصری) (صحابی - ۱۹) عمر کچھ اوپر ۶۰ - جنگ ارمینہ میں مارے گئے۔
- ۲۳۸۱- صفوان (ابو محمد صفوان بن یحییٰ بجلي) (محدث - فقیہ - ۲۱۰ مدینہ) وکیل امام رضا - ۳۰ کتابیں فقہ وغیرہ میں
- ۲۳۸۲- صفوانی (ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن عبد اللہ نزہ بن بغدادی) (فقیہ - ۲۱۰ مدینہ) وکیل امام رضا - ۳۰ کتابیں فقہ وغیرہ میں
- علی بن ابراہیم بن ہاشم سے روایت کی - مباحث کلینی - کتاب الکشف والنجۃ - تحلیل المتنہ - انس العالم و تادیب المتعلم - تحفہ الطالب بغیۃ الرغبہ - کتاب الجامع فقہ میں - کتاب الامامۃ۔
- ۲۳۸۳- صفیہ (صفیہ بنت عبد المطلب (زوجہ عوام بن فہید) (صحابیہ - ۲۰) زبیر کی والدہ - رسول اللہ کی چھوٹی - خرمہ کی حقیقی بہن - عمر ۷۷
- ۲۳۸۴- صفیہ (صفیہ) (صحابیہ - ۲۵ مدینہ) زوجہ رسول
- ۲۳۸۵- صفیہ (صفیہ بنت ابی عیینہ ثقفیہ) (صحابیہ - -) تمنا ثقفی کی بہن - عبد اللہ بن عمر کی زوجہ
- ۲۳۸۶- صفی الدین (صفی الدین ابن شکر عبد اللہ بن علی بن حسین مصری مالکی) (محدث - ۴۲۲) ولادت ۵۴۸ - سکونت قاہرہ و دمشق
- ۲۳۸۷- صفی الدین اردبیلی (صفی الدین اسحاق اردبیلی) (صوفی - ۳۵۷) ایران کے شاہان صفوی انہی کی نسل سے اور انہی کی طرف منسوب ہیں
- ۲۳۸۸- صفی الدین حلی (امام صفی الدین عبد العزیز بن سرایا بن علی الطائی) (نار - شاعر عرب - ۷۵۰) ولادت ۷۷۷ - شاعر عصرہ علی الاطلاق (دیکھیں ابن
- ۲۳۸۹- صفی الدین بن نصیر (صفی الدین بن نصیر الدین) (نحوی - ۸۱۹) ملک العلماء دولت آبادی کا داماد دستور المبتدی حل ترکیب فیہ غایۃ التحقیق شرح کافیہ -
- ۲۳۹۰- صفی الخمری (ابن الغصاة ناطق الملک بن الشعراء سید من حسین بن علی حسین خوشنویس مروزی) (شاعر اردو و فارسی - ۱۳۱۹) ولادت ۱۱۵۹ - خوشنویس - طوبی العروس - قطائفة الغیاء (عربی) انکب بیٹے ڈاکٹر سید زکریا حسین (رضی) اور سید لائق حسین (قوی) اعلیٰ درجہ کے شاعر اور خوشنویس ہیں
- ۲۳۹۱- صفی پوری (عبد الرحیم صفی پوری) (نفی - ادیب - صدی سیزدہم) منہج الارباب جو شہ ۱۲۵۷ھ میں لکھی - شرح سبوح معلمات - مسالک البہیہ (نحوی) غایۃ البیان (نحوی)
- ۲۳۹۲- صفی (محمد بن محمد بن مظفر) (ادیب - ۵۶۵) سلوان المطالع
- ۲۳۹۳- صلاح الدین الدین الدین (ابو العباس احمد بن عبد اللہ بن شعیان اردبیلی) (شاعر عرب - ۴۳۱) ولادت ۵۷۲
- ۲۳۹۴- صلاح الدین کتبی (صلاح الدین محمد بن شاکر کتبی حلی) (مورخ - ۶۴۰ حلب) نوات الوفيات (دیکھو ابن شاکر)
- ۲۳۹۵- صلاح الدین صفدی (دیکھو صفدی) (مورخ - ادیب - ۷۴۲ دمشق)
- ۲۳۹۶- صہباجی (صہباجی بن آبروم) (نحوی - ۷۲۳) آبرو میں خوش -

۱۳۸۸ھ تک عراقی فاتح و اسلام خطابت کا دار و پیرج الاول ۱۳۸۸ھ تک عراقی فاتح و اسلام خطابت کا دار و پیرج الاول ۱۳۸۸ھ تک عراقی فاتح و اسلام خطابت کا دار و پیرج الاول ۱۳۸۸ھ تک عراقی فاتح و اسلام خطابت کا دار و پیرج الاول

- ۲۳۹۷۔ صہبائی [ابوالعباس احمد بن ادریس قرانی] (عالم - ۶۸۴) شرح تفسیر الفضول
- ۲۳۹۸۔ صہبائی [ابراہیم بن عباس بن محمد بغدادی] (شاعر عرب - ۲۴۳) عباس بن احنف حنفی شاعر کا بیجا۔ اعظم درجہ کا شاعر
- ۲۳۹۹۔ صہبائی [ابوبکر محمد بن یحییٰ بن عبد اللہ بصری] (ادیب - ۳۳۵) ادب الکتب کتاب البوراء اخبار القرامطہ کتاب الخوارج
- ۲۴۰۰۔ صہبائی [شیخ امام بخش صہبائی دہلوی] (ادیب - شاعر فارسی - ۱۲۷۳) شہسوار کے قدس مارے گئے۔
- ۲۴۰۱۔ صہبیب [صہیب بن سنان (غلام دومی)] (صحابی - محدث - ۸۰) مدینہ) عبد اللہ بن جردان کا غلام - قدیم الاسلام - عمر ۹
- ۲۴۰۲۔ صہبید [عبداللہ بن احمد الصبیاد] (صوفی - ۶۷۰) احمد قرطبی کی نسل سے۔ المعارف المجیدیہ فی الوظائف الاحمدیہ
- ۲۴۰۳۔ صہبزی [ابن حبشی] بصری بن ابی منصور بن ابی الفتح [فقیہ - ادیب - ۶۷۸] نزہل دمشق - ولادت ۵۸۳ - سکونت بغداد و دمشق
- ۲۴۰۴۔ صہبک [صہبک بن حسین دہلوی فیض آبادی] (شاعر اردو - حدود ۱۲۰۰) معاصر سودا
- ۲۴۰۵۔ صہبک [صہبک بن قیس بن خالد فہری] (صحابی - ۶۴) شرطہ معاویہ - زیاد کو بیدار ۵۷۷ تک کو فدا کر دیا - موج راہط پر روانہ شکست کھاکر مارا گیا
- ۲۴۰۶۔ صہبک [صہبک بن مزاحم] (مفسر - ۱۰۵) نیز صہبک = ابوالاثر
- ۲۴۰۷۔ صہبک [صہبک بن ازور] (صہبک بن مرداس اسدی] (صحابی - شاعر عرب - ۱۳) قاتل مالک بن نوید بکرم خالد جنگ جنادین میں مارا گیا
- ۲۴۰۸۔ صہبک [صہبک بن الخطاب - صہبک بن الخطاب بن مزاحم فہری] (صحابی - شاعر عرب - ۱۰۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۰۹۔ صہبک [صہبک بن حسین بکھوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) معاصر نازخ
- ۲۴۱۰۔ صہبک [صہبک بن ابی عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن محمد ذوالی غیر بنی حنفی شافعی] (فقیہ - ادیب - حکیم - ۷۹۰) حقیقۃ اللوح المحفوظ - الرد علی النفاۃ
- ۲۴۱۱۔ صہبک [صہبک بن ابی عبد اللہ بن برنی ہندی] (صوفی - مورخ - صدی ششم) مرید نظام الدین اولیا - تاریخ فیروز شاہی جو ۷۵۸ میں لکھی
- ۲۴۱۲۔ صہبک [صہبک بن قزوینی] (علامہ ضیاء الدین بن سعد بن محمد قزوینی] (مفسر - فقیہ - ۷۸۰) قاہرہ) شاگرد وعقدہ - استاد ثقافتانی
- ۲۴۱۳۔ صہبک [صہبک بن قزوینی] (ابوالحسن ضیاء الدین بن ابراہیم بن محمد تادی] (نحوی - لغوی - حروفی - ۵۹۹) کتاب الاشارہ فی تسبیل العبارہ - المختصر المختصر
- تہذیب ذہن الراعی۔
- ۲۴۱۴۔ صہبک [صہبک بن ابی عبد اللہ محمد بن عبد الواحد بن احمد مقدسی دمشقی حنبلی] (محدث - ۶۴۳) مختارہ فی احادیث النبی و ولادت ۵۹۹
- ۲۴۱۵۔ صہبک [صہبک بن ابی عبد اللہ محمد بن عیسیٰ بن عکرمی حنبلی] (فقیہ - ۵۸۵) اسد الدین شیرک کہ کا پیش نماز - صلاح الدین کا مشیر
- ۲۴۱۶۔ صہبک [صہبک بن زوہد] (ابوالخیر عمام الدین احمد] (عالم - فاضل - ۹۶۸) مشاح السعادرہ - شقائق نعمانیہ - کتاب الشفاء فی دواء الوباء
- ۲۴۱۷۔ صہبک [صہبک بن علی حبیبی] (پہرشی - ۱۰۰) شاعر دہلی - شاعر دہلی - شاعر دہلی - شاعر دہلی
- ۲۴۱۸۔ صہبک [صہبک بن علی احمد لکھنوی] (شاعر فارسی - ۱۰۴۰) عہد جاگیر میں ہند میں آیا
- ۲۴۱۹۔ صہبک [صہبک بن کیسان] (طاؤس بن کیسان) (ابو عبد الرحمن) قولانی جدانی بانی [تاجی - محدث - ۱۰۶] اصل نام ذکوان
- ۲۴۲۰۔ صہبک [صہبک بن الفضل] (صہبک بن محمد بن علی قزوینی حنفی] (فقیہ - متکلم - ۶۰۰) ہمدان) رضی الدین حنفی نیشاپوری کا شاگرد
- ۲۴۲۱۔ صہبک [صہبک بن کیسان] (صوفی - ۱۰۵) مکہ
- ۲۴۲۲۔ صہبک [صہبک بن احمد] (صہبک بن زید بن احمد] (فقیہ - اوائل صدی ششم) شیخ ابو علی طوسی کا شاگرد
- ۲۴۲۳۔ صہبک [صہبک بن ابی عبد اللہ محمد بن علی جرجانی] (فقیہ - ۱۰۰)
- ۲۴۲۴۔ صہبک [صہبک بن ابی عبد اللہ محمد بن علی جرجانی] (فقیہ - ۱۰۰) صہبک بن احمد] (فقیہ - ۱۰۰) صہبک بن احمد] (فقیہ - ۱۰۰)
- ۲۴۲۵۔ صہبک [صہبک بن ابی عبد اللہ محمد بن علی جرجانی] (محدث - لغوی - ۹۸۶) مجمع الزوائد - ولادت ۹۱۳ ہجری
- ۲۴۲۶۔ صہبک [صہبک بن ابی عبد اللہ محمد بن علی جرجانی] (محدث - لغوی - ۹۸۶) مجمع الزوائد - ولادت ۹۱۳ ہجری

۲۴۲۷۔ طاهر قلی [مخطوٹ بن محمد حسین قلی مخفی اجادی] [فقہ - حدیث یا زودیم نجف] معاصر ملا بقہ مجلسی ملا خلیل قزوینی - شرح تہذیب الحدیث - حکمت العارفین - ہیجۃ الدارین تحفۃ الاجیار - حجۃ الاسلام - فوائد مدنیہ - رد الحکماء والصفویہ -

۲۴۲۸۔ طاهر کاشانی [شاہ طاہر بن رضی الدین اسماعیل حسینی اشاعشری] [متکلم - عالم - ۹۵۲] شاگرد علامہ شمس الدین محمد خفزی ترمذی [مخطوٹ بن محمد حسین]

۲۴۲۹۔ طبرانی [شیخ ابوالقاسم سلیمان بن احمد بن ابوبطریق اصغہانی] [محدث - ۳۴۰ اصغہانی] ولادت طبریہ - ۲۴۰ - دلائل نبویہ - معجم کبیر - معجم صغیر - معجم اوسط - تفسیر - کتاب السنہ - کتاب الاوائل - کتاب الدعاء

۲۴۳۰۔ طبری [امین الدین ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبری مشہدی شیبی] [مفسر - ۵۴۸ مشہد] تفسیر مجمع البیان - جمع الجوامع مصیفة الرضا - اعلام الورع -

۲۴۳۱۔ طبری [رضی الدین ابو نصر بن امین الدین فضل اللہ شیبی] [محدث - حدیث ششم] مکام الاخلاق

۲۴۳۲۔ طبری [ابومنصور احمد بن علی بن ابیطالب طبری] [متکلم - محدث - حدیث ششم] استاد ابن شہر آشوب - احتجاج - کافی فقہ میں مفاخر الطائفة تاریخ الامم - محض طبری سے عوامی مراد ہوتے ہیں -

۲۴۳۳۔ طبری [شیخ ابو جعفر محمد بن جریر بن رستم اعلی امامی] [متکلم - محدث - حدیث چہارم] دلائل الامامة جسکا نام مستتر شد ہے -

۲۴۳۴۔ طبری [ابو جعفر محمد بن جریر بن یزید طبری بغدادی] [مفسر - مورخ - فقیہ - ۳۱۰] تفسیر جامع البیان - تاریخ الرسل والملوک

۲۴۳۵۔ طبری [ابوعلی حسن بن قاسم شافعی] [فقہ - ۳۰۵] کتاب الافاض فقہ میں - کتاب البحر نظرین - کتاب العہد

۲۴۳۶۔ طحاوی [ابو جعفر احمد بن محمد بن سلامہ ازہدی جہنی مصری] [محدث - مورخ - ۳۲۱] عمر ۸۰ سو اوپر معانی الآثار - اختلاف العلماء - تاریخ الکبیر بیان السنہ - احکام القرآن -

۲۴۳۷۔ طحاوی [سید احمد مصری حنفی] [فقہ - ۱۲۳۱ یا ۱۲۳۳] حاشیہ در المختار

۲۴۳۸۔ طروش [ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طروش اندلسی مالکی] [زاہد - ادیب - فقیہ - ۵۲۰] سراج الملوک - ولادت ۵۴۸م (دیکھو ابن ابی رندق)

۲۴۳۹۔ طریحی [شیخ فخر الدین بن محمد بن علی بن احمد بن طریح حنفی] [لغوی - فقیہ - محدث - ۱۰۸۵] مجمع البحرین جو ۱۰۷۹ میں لکھی منتخب فی المزی والخطب - الاربعین - شرح مختصر نافع

۲۴۴۰۔ طغرائی [سید الدین ابو اسماعیل حسین بن علی بن محمد اصغہانی (الحمد فخر الکتاب)] [شاعر عرب - کاتب - ۵۱۵] وزیر اربل للبیہ النجم - عمر ۶۰

۲۴۴۱۔ طفیل محمد [سید طفیل محمد بن شکر اللہ حسینی اوہڑوی ملہاری] [عربی - عالم - فاضل - ۱۱۵۱] البکرام (ولادت ۱۰۷۳)

۲۴۴۲۔ طلحہ بن عبید اللہ [طلحہ بن عبید اللہ بن عثمان بن عمر قسری] [صحابی - محدث - ۳۴۰] بصرہ (ابوبکر کے دادا عامر اور طلحہ کے دادا عثمان حنفی چھاتی قسری عشرہ مبشرہ)

۲۴۴۳۔ طلحی [حافظ قوام السنہ ابوالقاسم اسماعیل بن محمد طلحی اصغہانی] [ادیب - ۵۳۵]

۲۴۴۴۔ طوسی [شیخ ابو جعفر محمد بن حسن بن علی طوسی شیبی بغدادی حنفی] [فقہ - محدث - ۴۰۰] دیکھو ابو جعفر طوسی اور نیز محقق طوسی

۲۴۴۵۔ طوسی [سلیمان بن عبد القوی حنبلی] [ادیب - مفسر - ۷۱۰] فواصل الآیات

۲۴۴۶۔ طومان [شیخ نجم الدین طومان بن احمد عسائی] [فقہ - ۷۲۸]

۲۴۴۷۔ طویس [ابو عبد اللہ نعمت بن عبد اللہ] [مغنی - ۷۲۲ مدینہ] نخست میں ضرب الفل ہے

۲۴۴۸۔ طبیبی [شرف الدین محمد بن حسن] [محدث - مفسر - ۷۲۳] حاشیہ کشف - شرح مشکوٰۃ

۲۴۴۹۔ ظالم [ابو صفہ ظالم بن سراج بصری شیبی] [ازہر اصحاب علی - ۷۰] مسلک باپ - (نیز دیکھو ابوالاسود)

۲۴۵۰۔ ظفر [سراج الدین بہادر شاہ بادشاہ دہلی] [شاعر اردو - ۸۶۲] دیوان اشعار

۲۴۵۱۔ ظہیر حسین [سید ظہیر حسین لکھنوی رامپوری] [فقہ - حنفی]

لے جو مہر کے وزیر مامون بطاحی کے لئے لکھی تھیں چنگ بہل میں مارے گئے۔

- ۲۲۵۲۔ ظہور اللہ [ظہور اللہ فرنگی محلی لکھنوی] (فقہ - صدی سیزدہم) ولادت ۱۱۷۴
- ۲۲۵۳۔ ظہوری [ظہوری نور الدین ترشیزی] (شاعر فارسی - شارح - ۱۰۲۵) ایران سے آکر شاہ بیجا پور کا ملازم ہوا
- ۲۲۵۴۔ ظہیر سوسوانی [ظہیر الدین سوسوانی] (صوفی - شاعر فارسی - حنفی) ولادت ۱۲۷۷
- ۲۲۵۵۔ ظہیر عینائی [شیخ ظہیر الدین بن علی بن زین العابدین بن حسام عالمی عینائی] (فقہ - صدی دہم) معاصر شہید ثلثی
- ۲۲۵۶۔ ظہیر فارسی [ابو علی ظہیر الحسن بن الخضر بن ابی الحسن نعمانی حنفی بغدادی] (فقہ - نحوی - لغوی - ۵۹۸ بغداد)
- ۲۲۵۷۔ ظہیر فاریابی [ظہیر الدین طاہر بن محمد فاریابی] (شاعر فارسی - ۵۹۸) مداح قزل ارسلان
- ۲۲۵۸۔ ظہیری [محمد بن احمد حنفی بخاری] (فقہ - ۹۱۹) قنادی ظہیریہ
- ۲۲۵۹۔ عارف [محمد عارف کشمیری دہلوی] (شاعر اردو - ۱۲۶۸)
- ۲۲۶۰۔ عاصم بن محمد [عاصم بن عمر بن الخطاب] (صحابی - ۷۰) انکی دختر عمر بن عبدالعزیز کی ماں تھی
- ۲۲۶۱۔ عاصم کوئی [ابوبکر عاصم بن ہذیل شہلی] (فارسی - ۱۲۷۷ کوفہ) مشہور قاریوں میں سے
- ۲۲۶۲۔ عاصمی [احمد بن محمد عاصمی] (مفسر - ۷۰) زین الفقیہ تفسیر سورۃ ہل اسے
- ۲۲۶۳۔ عالم بلقیسی [محمود عالم] (نحوی - لغوی - ادیب - ۱۳۱۱ مصر) انوار الربیع فی الصرف والنحو والبدیع -
- ۲۲۶۴۔ عالی [مرزا محمد نعمت خان شیرازی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۱۹)
- ۲۲۶۵۔ عامر بن فہرہ [عامر بن فہرہ] (صحابی - ۴) ابوبکر کا غلام - جنگ یرموک میں مارا گیا - عمر ۳۰
- ۲۲۶۶۔ عامر بن کریر [عامر بن کریر بن ربیعہ] (صحابی - ۷۰) یقیناً نسبت عبدالطلب کا بیٹا - فتح مکہ پر مسلمان ہوا - خلافت عثمان تک زندہ رہا
- ۲۲۶۷۔ عامری [حسن بن علی بن عثمان عامری] (محدث - ۲۷۰)
- ۲۲۶۸۔ عالمی [بہاء الدین محمد بن حسین امامی اصفہانی] (ادیب - فقہ - شاعر - ۱۰۳۱) شہرہ (تفسیر عروۃ الوثقی - کشکول - نوادہ صدیہ (دیکھو بہانی)
- ۲۲۶۹۔ عائشہ [عائشہ بنت ابی بکر بن ابی قحافہ] (صحابیہ - محدثہ - ۵۷ مدینہ) زوجہ رسول
- ۲۲۷۰۔ عباد بن بشر [عباد بن بشر] (صحابی - ۱۲) جنگ یرموک میں مارے گئے - عمر ۲۵
- ۲۲۷۱۔ عبادہ بن صامت [عبادہ بن صامت انصاری] (صحابی - محدث - ۳۴ شام) رسول اللہ کی نقیبوں میں سے جو حضرت علیؑ کی قاضی رہے - ابوذرؓ کی بہادر زاد
- ۲۲۷۲۔ عباس بن احف [شیخ ابوالفضل عباس بن احف بن اسود حنفی یامی] (شاعر عرب - ۱۹۲ بغداد) ابراہیم بن عباس صوفی کا ماموں - دیوان اشعار
- ۲۲۷۳۔ عباس بن ربیعہ [عباس بن ربیعہ بن حارث بن عبدالمطلب] (صحابی - ۷۰) جنگ صفین میں علیؑ کے ساتھ تھے
- ۲۲۷۴۔ عباس بن عبدالمطلب [عباس بن عبدالمطلب] (صحابی - محدث - ۳۲ مدینہ) قدیم الاسلام عمر ۸۸ - رسول اللہ ص ۷۰ و ۷۱ سال بڑے
- ۲۲۷۵۔ عباس بن عقبہ [عباس بن عقبہ بن ابی لہب] (شاعر عرب - ۳۲) قدیم الاسلام
- ۲۲۷۶۔ عباس بن مرداس [عباس بن مرداس سلی] (صحابی - شاعر عرب - ۷۰) اسلام قریب فتح مکہ - بصرہ کو قریب یادیہ میں سکونت رہی -
- ۲۲۷۷۔ عباس بن حسین [عباس بن حسین بن سید جعفر علی جاروی علیگندھشی] (فقہ - حنفی) مدرس علیگندھ کالج
- ۲۲۷۸۔ عباسی [حسن بن عبداللہ] (ادیب - صدی ششم) آثار الاول فی ترتیب الدول جو ششمہ میں لکھی
- ۲۲۷۹۔ عبداللہ بن اُمی [عبداللہ بن اُمی بن خلف] (صحابی - ۳۴) فتح مکہ پر مسلمان ہوئے - جنگ جمل میں مارے گئے - انکے بیٹے کا نام بھی عبداللہ تھا
- ۲۲۸۰۔ عبداللہ بن ابی اوفی [عبداللہ بن ابی اوفی اسلمی] (صحابی - محدث - ۸۷ کوفہ) وفات نبویؐ پر کوفہ چلے گئے
- ۲۲۸۱۔ عبداللہ انصاری [شیخ الاسلام عبداللہ انصاری] (صوفی - فقہ - ۴۸۱ ہرات) دیکھو ابن الشیخ
- ۲۲۸۲۔ عبداللہ جرجانی [عبداللہ بن ساج زین جمعہ جرجانی] (فقہ - ۱۱۳۵ بہمان) صحیفہ علویہ - جواہر البحرین - مسائل محمدیہ - ریاض الجنان

- ۲۴۸۳۔ عبداللہ بن بدیل [عبداللہ بن بدیل بن ورقاء خراسانی] (صحابی - ۳۷)۔ نیا اور نکاحا بھائی عبدالرحمان علی کی ہمراہی میں صفین میں شہید ہوئے۔
- ۲۴۸۴۔ عبداللہ بن ابی بکر [عبداللہ بن ابی بکر بن ابی قحافہ] (صحابی - ۱۱)۔ قدیم الاسلام
- ۲۴۸۵۔ عبداللہ بخدای [عبداللہ بن احمد بن محمد بن ضیل بخدای] (محدث - ۲۹۰)۔ زوائد سند - اپنے والد کی سند بھی مرتب کی
- ۲۴۸۶۔ عبداللہ بخدای [عبداللہ بن احمد بن محمد بخدای بخاری] (فقہ - ادیب - ۱۲۳۵)۔ (روایع سابق)
- ۲۴۸۷۔ عبداللہ آقزی [عبداللہ بن عیسیٰ اصغر ہانی تبریزی المشہر بالآقزی] (رجالی - فاضل - حدود ۱۳۰۰)۔ ریاض العلماء، شیعہ علامہ
- ۲۴۸۸۔ عبداللہ بخدای [امام عبداللہ بن احمد بن محمد دمشقی حنبلی] (فقہ - نحوی - نحوی - ۴۲۰)۔ ولادت ۵۴۱ھ بمطابق - شیخ الاسلام موفق الدین ابو محمد بخدای
- ۲۴۸۹۔ عبداللہ تاقی [ابوالقاسم عبداللہ بن محمد بن حسین] (ادیب - لغوی - شاعر عرب - ۴۸۵)۔ بخدای - کتاب الجحان فی تشبیہات القرآن - مقامات ادبیہ - دیوان اشعار
- ۲۴۹۰۔ عبداللہ تلمیسی [عبداللہ بن الرداء تلمیسی طائی دہلوی] (منطقی - ۹۲۲)۔ شرح میزان المنطق - معاصر بہلول لودھی
- ۲۴۹۱۔ عبداللہ ٹوکی [مفتی عبداللہ ٹوکی] (فقہ - ادیب - جی)۔ پروفیسر اور سی انٹل کالج لاہور
- ۲۴۹۲۔ عبداللہ تونی [عبداللہ بن محمد تونی] (فقہ - صدی یازدہم شہید)۔ شرح ارشاد علامہ - رسالہ اصول میں - معاصر خدای
- ۲۴۹۳۔ عبداللہ بن ثعلبہ [عبداللہ بن ثعلبہ مازنی] (صحابی - ۸۹)۔ عمر ۹۳
- ۲۴۹۴۔ عبداللہ جزائری [سید عبداللہ بن نعمۃ اللہ جزائری] (فقہ - ۱۱۷۳)۔ (شوسٹر) رسالہ احمیہ - مدینہ النبی شرح مفاتیح الشرائع -
- ۲۴۹۵۔ عبداللہ بن جمش [عبداللہ بن جمش اسدی] (صحابی - ۲)۔ قدیم الاسلام - برادر زینب زوج رسول جنگ احد میں شہید ہوئے۔
- ۲۴۹۶۔ عبداللہ بن جعفر [عبداللہ بن جعفر بن ابیطالب] (صحابی - ۸۰)۔ مدینہ - عمر ۹۰
- ۲۴۹۷۔ عبداللہ جکڑ الوہی [عبداللہ جکڑ الوہی] (عالم - ۱۳۳۴)۔ جکڑ الوہی فرقہ (اہل قرآن) کا بانی - ترجمہ قرآن
- ۲۴۹۸۔ عبداللہ بن خنظلہ [عبداللہ بن خنظلہ انصاری] (ابن غنیل الملائکہ) [صحابی - ۴۳ حرہ]۔ ۴۶ واقعہ حرہ میں ماری گوی غنیل الملائکہ خنظلہ کا لقب
- ۲۴۹۹۔ عبداللہ بن خباب [عبداللہ بن خباب بن الارت] (صحابی - ۳۸)۔ واقعہ نہروان سے پہلے خوارج نے شہید کیا
- ۲۵۰۰۔ عبداللہ رازی [عبداللہ رازی معتزلی] (مشکلم - ۵۰)
- ۲۵۰۱۔ عبداللہ بن رواحہ [عبداللہ بن رواحہ انصاری خزرجی] (صحابی - ۸)۔ حضرت رسول کے نقیبوں میں سے - جنگ موتہ میں شہید ہوئے
- ۲۵۰۲۔ عبداللہ بن زبیر [عبداللہ بن زبیر بن عوام قرشی] (صحابی - محدث - ۷۳)۔ (گتہ) اسماء بنت ابوبکر کو بیٹے عروہ کے حقیقی بھائی - عمر ۷۳
- ۲۵۰۳۔ عبداللہ بن زید [عبداللہ بن زید بن عبد ربہ انصاری خزرجی] (صحابی - ۳۲)۔ مدینہ
- ۲۵۰۴۔ عبداللہ بن زید [عبداللہ بن زید عاصم انصاری مازنی] (صحابی - ۴۳ حرہ)۔ واقعہ حرہ میں مارے گئے۔
- ۲۵۰۵۔ عبداللہ بن سعد [عبداللہ بن سعد بن ابی سرح عامری قرشی] (صحابی - ۳۷)۔ عثمان کا برادر رضاعی - مرتد ہو گیا - بفتح مکہ دوبارہ مسلمان ہوا
- ۲۵۰۶۔ عبداللہ بن سلام [عبداللہ بن سلام اسد سبلی] (صحابی - محدث - ۴۳)۔ مدینہ
- ۲۵۰۷۔ عبداللہ سلطانپوری [مخدوم الملک شیخ الاسلام عبداللہ سلطانپوری لاہوری انصاری] (فقہ - ۹۹۰)۔ احمد آباد) عصمت الانبیاء و شرح شمائل تنزیہی
- ۲۵۰۸۔ عبداللہ بن سنان [عبداللہ بن سنان بن ظریف کوفی] (محدث - دوسری صدی)۔ منصور و اشقی سیرتیدہ کا خزانچی - جناب صادق سیرتیدہ کا
- ۲۵۰۹۔ عبداللہ شطاری [عبداللہ شطاری اکبر آبادی] (صوفی - ۷۹۹)
- ۲۵۱۰۔ عبداللہ بن شقیق [ابو عبدالرحمان عبداللہ بن شقیق عقیلی بصری] (تابعی - ۱۰۸)
- ۲۵۱۱۔ عبداللہ شہرستری [شہاب الدین عبداللہ بن محمود بن سید شہرستری شہیدی] (مشکلم فقہ - ۹۹۷)۔ ازکونے مشہد پر قبضہ پایا تو انہیں بخارا لجا کر قتل کر کے کھلا دیا

- ۲۵۱۲۔ عبد اللہ شوشتری [عز الدین عبد اللہ بن حسین شوشتری] (فقہ - ۱۰۲۱ھ) (اصغیان) شرح قواعد علامہ
- ۲۵۱۳۔ عبد اللہ شوشتری [عبد اللہ بن سید نور الدین علی بن نعمت اللہ شوشتری جزائری] (فقہ - ۱۱۷۳ھ) دیکھو عبد اللہ جزائری
- ۲۵۱۴۔ عبد اللہ بن عامر [عبد اللہ بن عامر بن کریم قرشی] (صحابی - ۵۹ھ) عثمان کا بصرہ کا گورنر
- ۲۵۱۵۔ عبد اللہ بن عباس [عبد اللہ بن عباس بن عبد المطلب] (صحابی - محدث - مفسر - ۶۸ھ) طائف - عمر ۷۳ھ یا ۷۴ھ - آخر میں نابینا ہو گئے تھے۔
- ۲۵۱۶۔ عبد اللہ بن عطاء [عبد اللہ بن عطاء بن ابی ریح] (محدث - دوسری صدی) شاگرد ابن عباس - جناب باقر و جعفر کے اصحاب سے
- ۲۵۱۷۔ عبد اللہ بن غالب [ابو علی عبد اللہ بن غالب اسدی] (شاعر عرب - دوسری صدی) جناب باقر و صادق و کاظم سے روایت کی
- ۲۵۱۸۔ عبد اللہ بن قوط [عبد اللہ بن قوط ازدی ثمالی] (صحابی - ۵۶ھ) روم میں مارے گئے
- ۲۵۱۹۔ عبد اللہ بن منصور قزوینی طوسی [فقہ - نحوی - صدی یازدہم شہید] معاصر حر عاملی - شرح الفیہ ابن مالک - سالہ غدیر
- ۲۵۲۰۔ عبد اللہ بن عمر [عبد اللہ بن عمر بن خطاب عدوی] (صحابی - محدث - ۳۷ھ) والد کاساۃ مکہ میں سلمان چچ عمر ۸۶ھ علی کی بیعت نہ کی - نیز عبد الملک
- ۲۵۲۱۔ عبد اللہ بن عمرو عاص [عبد اللہ بن عمرو بن عاص سہمی قرشی] (صحابی - محدث - ۶۳ھ) عمر عاص کی ۱۲ سال کی عمر میں پیدا ہوا - واقعہ خروہ کی دو دن میں انتقال کیا
- ۲۵۲۲۔ عبد اللہ کاظمی [سید شری علی عبد اللہ بن محمد رضا حسینی کاظمی] (فقہ - محدث - وسط صدی سیزدہم)
- ۲۵۲۳۔ عبد اللہ بن مبارک [ابو عبد الرحمان عبد اللہ بن مبارک بن واخیم مروزی] (صوفی - محدث - فقہ - ۱۸۱ھ) ولادت ۱۱۸ھ - شاگرد ابو یوسف و حنفیہ و مالکیہ
- ۲۵۲۴۔ یوسفیان ثوری - استاد احمد حنبل و ابو بکر و عثمان ابنائے ابی شیبہ - کتاب الزہد والرفاق
- ۲۵۲۵۔ عبد اللہ بن محمد [ابو بصیر عبد اللہ بن محمد اسدی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق سے روایت کی
- ۲۵۲۶۔ عبد اللہ بن مسعود [عبد اللہ بن مسعود ہذلی] (صحابی - محدث - ۳۲ھ) مقدم الاسلام - دیکھو ابن مسعود
- ۲۵۲۷۔ عبد اللہ بن محمود [ابو الفضل محمد الدین عبد اللہ بن محمود بغدادی] (محدث - ۴۸۳ھ) مختار
- ۲۵۲۸۔ عبد اللہ بن مطیع [عبد اللہ بن مطیع بن اسود عدوی مدنی] (صحابی - ۷۳ھ) اہل مدینہ نے نبی امیہ کو نکال کر انکو امیر بنالیا تھا - عبد اللہ بن عمر سے روایت کی
- ۲۵۲۹۔ عبد اللہ بن غفل [عبد اللہ بن غفل مرزئی بصری] (صحابی - ۶۰ھ) بصرہ
- ۲۵۳۰۔ عبد اللہ بن میمون [عبد اللہ بن میمون بن اسود بن قحاح] (محدث - صدی دوم) جناب باقر و جعفر سے روایت کی
- ۲۵۳۱۔ عبد اللہ بن وہب [ابو محمد عبد اللہ بن وہب بن مسلم مصری مالکی] (محدث - فقہ - ۱۹۷ھ) شاگرد امام مالک - راوی سوطا - عمر ۷۲ھ
- ۲۵۳۲۔ عبد اللہ بن یحییٰ [عبد اللہ بن یحییٰ بن یحییٰ] (محدث - ۱۹۹ھ)
- ۲۵۳۳۔ عبد اللہ بن یحییٰ [ابو محمد عبد اللہ بن یحییٰ کاظمی عی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق و کاظم سے روایت کی
- ۲۵۳۴۔ عبد اللہ بن زید [عبد اللہ بن شہاب الدین حسین بن زید شہابادی] (فقہ - ۱۰۴۹ھ) شرح تہذیب المتعلی - شرح قواعد - شرح محاربہ -
- ۲۵۳۵۔ عبد اللہ بن ابی ایمن [ابو محمد عبد اللہ بن ابی ایمن و فدان کوئی] (قاری - عبد صادق) از اصحاب صادق
- ۲۵۳۶۔ عبد الباسط [عبد الباسط بن رستم علی تنوخی] (فقہ - ۱۲۲۳ھ) عجیب البیان - ذو الفقار خانی
- ۲۵۳۷۔ عبد الباقی [شیخ ابو محمد عبد الباقی بن محمد بن عثمان خلیل بصری نزہی] (متکلم -) الحج والہرین فی امامۃ امیر المؤمنین ولولادہ کتاب البیان
- ۲۵۳۸۔ عبد الجبار امقرئ [عبد الجبار بن شیخ عبد اللہ بن زوی امقرئ] (محدث - ۱۲۶۸ھ) شاگرد تہذیب الدین دہلوی
- ۲۵۳۹۔ عبد الجبار امقرئ [قاضی ابو الحسن عبد الجبار بن احمد مقرئ بغدادی] (ادیب - متکلم - مورخ - ۹۵۵ھ) بغدادی
- ۲۵۴۰۔ عبد الجلیل بلگرامی [سید عبد الجلیل بن سید احمد حسینی و سبطی بلگرامی دہلوی] (مفسر - مورخ - ادیب - شاعر - ۱۱۳۸ھ) ولادت انیم عالمگیر
- ۲۵۴۱۔ عبد الجلیل ازہی [رشید الدین ابو سعید عبد الجلیل بن ابو الفتح مسعود بن عیسیٰ بن عبد الوہاب رازی] (متکلم - فقہ - صدی ششم) الفصول فی الاصول

نقص النقص لابی الحسن بصری۔ استاد علمائے عراق اور مناظر ماہر تھے۔ ابن شہر آشوب کے مشائخ سے۔ روایت کی ابوعلی طوسی سے۔

۲۵۴۲۔ عبد الجلیل غزنوی [عبد الجلیل بن فیروز بن حسن غزنوی] (غوی۔) ہدایۃ النہج۔ لایاب التقریر۔ معانی الحروف۔ مؤنس الانسان۔

۲۵۴۳۔ عبدالحق بن محمد دہلوی [شیخ عبدالحق بن سیف الدین بخاری دہلوی] (محدث۔ ۱۰۵۲ھ) اشعۃ اللمعات شرح مشکوٰۃ۔ جذب القلوب۔ اخبار الاخیار۔ رجال مشکوٰۃ۔ جامع النبوة۔ شرح سفر السعادت۔ مناقب ائمہ اثنا عشر۔ زاد المتقین۔

۲۵۴۴۔ عبدالحق دہلوی [عبدالحق بن محمد میر دہلوی] (فقہ۔ مفسر۔ ۱۳۳۴ھ) تفسیر حقانی عقائد الاسلام۔ ولادت ۱۲۶۴۔ نذیر حسین دہلوی لطف اللہ علیگندھی اور نجم الدولہ حکیم محمد جان کے شاگرد۔

۲۵۴۵۔ عبدالحق خیر آبادی [عبدالحق بن فضل حق خیر آبادی] (فلسفی۔ علامہ۔ تیرہویں صدی) تہذیب الکافیہ بشرح ہدایۃ الکلمۃ۔ جواہر عالیہ۔ امچور کے

۲۵۴۶۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم سیالکوٹی طحی] (آفتاب پنجاب) [شاہجہاں انکولیکا کھرچہ روپہ ماہوار دیتا تھا۔ ترجمہ فارسی غنیۃ الطالبین۔ حاشیہ بیضاوی۔

۲۵۴۷۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم بن امین امجد لکھنوی] (فقہ۔ ۱۲۸۵ھ) نظم الدرر۔ قرالاقار۔ تنویر الایمان کشف المکتوم۔ حل المعقود۔ غایۃ الکلام فی بیان الحلال والحرام۔ حاشیہ مختلفہ۔ ولادت ۱۲۳۹

۲۵۴۸۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم شرر لکھنوی] (ناول نویس۔ جی) عبدالحی لکھنوی اور نذیر حسین دہلوی کے شاگرد

۲۵۴۹۔ عبدالحکیم کاتب [ابو غالب عبدالحکیم بن یحییٰ بن سعد] (کاتب بلخ۔ ۱۳۲۰ھ) مروان حمار کا کاتب جس کے ساتھ مقام بوسیرا گیا۔ غلبہ میں ضرب الشیل۔

۲۵۵۰۔ عبد بن حمید [عبد بن حمید بن نصر] (ابو محمد عبدالحکیم) کشتی [محدث۔ ۲۲۹ھ] تفسیر مسند (کشت قریم جو جہان کا)

۲۵۵۱۔ عبدالحی [ابو الحسنات عبدالحی بن عبدالحکیم لکھنوی] (فقہ۔ ۱۳۰۲ھ) فتاویٰ مختلفہ الاخیار۔ ہدایۃ المختار۔ شرح عضدیہ۔ حاشیہ مختلفہ فوائد البہیہ فی تراجم الحنفیہ۔ ولادت ۱۲۶۴

۲۵۵۲۔ عبدالحی [امیر نظام الدین عبدالحی بن عبد الوہاب بن علی حسینی اشرفی جرجانی] (فقہ۔ متکلم۔ ادیب۔ حدود ۷۰۰ھ) شرح الفیہ شہید۔ ترجمہ الفیہ فارسی۔

۲۵۵۳۔ عبدغفر [عبدغفر بن یزید] (ادوارہ ہمدانی کوئی) (تالیسی۔) ولادت عہد رسول میں۔ اصحاب علی ۵۰ عمر ۱۲۰

۲۵۵۴۔ عبد الریب [عبد الریب دہلوی] (واعظ۔ ۱۳۰۵ھ) فردوس آسیہ

۲۵۵۵۔ عبد ربہ [ابو بکر بن محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم شافعی] (محدث۔ ۳۵۴ھ) ولادت ۲۶۰۔ غیلانیات

۲۵۵۶۔ عبد الرحمان بن ابی بکر [صحابی۔ محدث۔ ۵۶ یا ۵۳ھ] ابو بکر کے بڑے بیٹے

۲۵۵۷۔ عبد الرحمان بن ابی بکر [عبد الرحمان بن ابی بکر الصاری بصری] (تالیسی۔) ولادت ۱۲ بصرہ

۲۵۵۸۔ عبد الرحمان پانی پتی [قاری عبد الرحمان پانی پتی] (صوفی۔ علامہ۔ ۱۳۱۴ھ) محمد اسحاق دہلوی۔ رشید الدین خاں اور ملک علی کے شاگرد

۲۵۵۹۔ عبد الرحمان بن خالد [عبد الرحمان بن خالد بن ولید] (صحابی۔ ۴۵ھ) معاویہ کی طرف سے حص کا گورنر۔ معاویہ نے نہر دلوادیا

۲۵۶۰۔ عبد الرحمان بن سمہ [عبد الرحمان بن سمہ قرشی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۱ھ) اسلام یوم فتح مکہ

۲۵۶۱۔ عبد الرحمان بن عمر [عبد الرحمان بن عمر] (صحابی۔) اس نام کے تین بیٹے حضرت عمر کے تھے۔ اکبر۔ اوسط یعنی ابو شحمہ اور اصغر

۲۵۶۲۔ عبد الرحمان بن عوف [عبد الرحمان بن عوف زہری] (صحابی۔ محدث۔ ۳۲ھ) عشرہ مبشرہ نسو۔ قدیم الاسلام۔ ولادت ۱۰ عام الفیل

۲۵۶۳۔ عبد الرحمان غافقی [عبد الرحمان بن عبد اللہ غافقی دمشقی] (محدث۔ ۳۸۱ھ)

۲۵۶۴۔ عبد الرحمان بن غنم [عبد الرحمان بن غنم اشعری شافعی] (تالیسی۔ ۷۸ھ) عہد رسول میں پیدا ہوئے مگر ملاقات نہیں ہوئی

۲۵۶۵۔ عبد الرحمان بن ابی لیلیٰ [عبد الرحمان بن ابی لیلیٰ انصاری کوئی] (تالیسی۔ محدث۔ ۸۳ھ) ولادت ۱۷۔ اصحاب میر المؤمنین نسو

۲۵۶۶۔ عبد الرحمان مصری [عبد الرحمان بن قاسم مصری] (محدث۔ ۱۹۱ھ) شاگرد امام مالک۔ ولادت ۱۳۔ کتاب الزہد والرفاق۔

۲۵۶۷۔ عبد الرحیم [حی الدین ابوعلی عبد الرحیم بن علی بن حسین عسقلانی مصری] (قاضی فاضل) (فقہ۔ ۵۹۶ھ) ولادت ۵۲۹ھ عسقلان

ابو عبد اللہ

رجال فضلاء

- ۲۵۶۸۔ عبد الرحیم [عبد الرحیم عمری دہلوی] (فقہ - ۱۱۳۱) ولی اللہ دہلوی کے والد
- ۲۵۶۹۔ عبد الرحیم اسنوی [عبد الرحیم بن حسن بن علی اموی اسنوی شافعی] (فقہ - متکلم - ۲۷۲) شرح منہاج بیضاوی - ولادت ۷۰۴
- ۲۵۷۰۔ عبد الرحیم [عبد الرحیم صفی پوری] (نوی - ادیب - صدی سیزدہم) منتخب الارباب - شرح سبعة معارف (دیکھو صفی پوری)
- ۲۵۷۱۔ عبد الرزاق [ابو بکر عبد الرزاق بن ہمام بن نافع حمیری صنعانی] (محدث - مفسر - ۲۱۱ ین) مصنف الجامع - شاگرد عمر - استاد احمد بن حنبل ۸۵۵
- ۲۵۷۲۔ عبد الرزاق [عبد الرزاق بن علی بن حسین لاجی حیلانی قتی] (محقق - متکلم - حکیم - ۱۰۵۱)
- ۲۵۷۳۔ عبد الرزاق [عبد الرزاق بن مولا میر حیلانی شیرازی] (محقق - متکلم - حکیم - ۱۰۵۱)
- ۲۵۷۴۔ عبد الرزاق [کمال الدین عبد الرزاق کاشی] (متکلم - ۳۵۵)
- ۲۵۷۵۔ عبد الرسول [عبد الرسول سہارنپوری] (نوی - -) متن متین نجومیں
- ۲۵۷۶۔ عبد الرشید چنپوری [شمس الحق عبد الرشید چنپوری] (صوفی - متکلم - ۱۰۸۳) رشیدیہ - زاد السالکین مقصود الطالبین - درالعلوم الربوط
- ۲۵۷۷۔ عبد ری [دین بن معاویہ عبد ری] (محدث - ۵۳۵) دیکھو رزین
- ۲۵۷۸۔ عبد السلام [عبد السلام بن عطاء الحق بدایونی] (مفسر - ۱۲۵۵) تفسیر زاد الآخرة نظم میں
- ۲۵۷۹۔ عبد السلام [عبد السلام دیوبی لکھنوی] (متکلم - منطقی - صدی یازدہم) شاگرد عبد السلام لاہوری - شرح تہذیب - شرح منار
- ۲۵۸۰۔ عبد السلام [عبد السلام لاہوری] (متکلم - فقہ - ۱۰۳۷)
- ۲۵۸۱۔ عبد السلام [ابو صلت عبد السلام ہروی] (محدث - اوائل صدی سوم) امام رضا علیہ السلام سے روایت کی
- ۲۵۸۲۔ عبد الصمد [عبد الصمد مدنی حائری] (متکلم - فقہ - ۱۲۱۶ حائری)
- ۲۵۸۳۔ عبد الصمد [جمال الدین ابو احمد عبد الصمد بن ابراہیم بن خلیل بغدادی] (محدث - صدی ششم) شہید اولیٰ زانیہ ۷۳۴ء میں اجازہ حاصل کیا
- ۲۵۸۴۔ عبد الصمد [عبد الصمد بن احمد بن عبد القادر قطعی بغدادی] (صوفی - خطیب - واعظ - محدث - نحوی - لغوی - ۷۷۷) ولادت ۹۵۳
- ۲۵۸۵۔ عبد العالی کرکی [تلج الدین ابو محمد عبد العالی بن شیخ نور الدین علی بن عبد العالی عالمی کرکی] (محقق - محدث - ۹۹۳) ولادت ۹۲۶ - تعلق آثار - رسالہ در محبت قبلہ -
- ۲۵۸۶۔ عبد العزیز [ابو احمد عبد العزیز بن یحییٰ بن احمد بن عیسیٰ جلادی ازدی بصری] (محدث - -) مسند امیر المؤمنین - کتاب الجمل - کتاب البصیفین کتاب الفخار - کتاب الفضائل - کتاب التفسیر وغیرہ کتب ابواب فقہ - اسکے پر داد امام باقر کے صحابی تھے۔
- ۲۵۸۷۔ عبد العزیز بن محمد بن عبد العزیز ہندی اشعری قتی] (محدث - اوائل صدی سوم) امام رضا سے روایت کی آپ کے وکیل تھے۔
- ۲۵۸۸۔ عبد العزیز دہلوی [عبد العزیز بن ولی اللہ دہلوی] (محدث - فقہ - مفسر - متکلم - ۱۲۳۹) تفسیر تحفہ اثنا عشریہ - بستان المحدثین - فتاویٰ مجاہدین
- ۲۵۸۹۔ عبد العزیز ہزاری [عبد العزیز بن احمد ہزاری طسانی] (علامہ - حدود - ۱۲۴۰) اکیر طب میں - ہراس شرح شرح عقائد نسفی جو ۱۲۳۵ء میں
- ۲۵۹۰۔ عبد العظیم [سید عبد العظیم بن سید عبد اللہ بن سید علی بن سید حسن بن زید بن جعفر بن علی] (عالم - اوائل صدی سوم) امام جواد اور امام ہادی کے صحابی
- ۲۵۹۱۔ عبد علی [شیخ عبد علی بن محمد عوسی جویری شیرازی] (فقہ - محدث - شاعر - صدی یازدہم شیراز) تفسیر نور الثقلین - شرح لامیۃ العجم - نعمۃ اللہ جزائری کے مشائخ -
- ۲۵۹۲۔ عبد علی [عبد علی بن ناصر بن رحمت بخرانی] (ادیب - شاعر - عرب - صدی یازدہم بصرہ) مول شرح شواہد المطول - قطر النعام - دیوان اشعار - کلام الملوک ملوک الکلام - شاگرد شیخ بہائی -
- ۲۵۹۳۔ عبد علی [عبد علی بن محمود الخادم الجبلقی عالمی] (شیخ محمد بن علی بن خاؤن) (فقہ - اوائل صدی یازدہم حیدرآباد) شرح الفیہ شہید - شرح ارشاد - قطب شاہی ترجمہ اربعین - حاشیہ بر جامع عباسی - ان سے روایت کی میر محمد باقر داماد نے - شاگرد بہائی -

شرح مسلم الثبوت - شرح فقہ الکبر

۲۵۹۹۔ عبد العلی [آسی خفی بدراسی لکھنوی] (فقہیہ - ۱۳۱۴) شاگرد مولوی عبدالحی لکھنوی

۲۵۹۷۔ عبد العلی ہروی [مولوی عبد العلی ہروی لاہوری] (علامہ - جی)

۲۵۹۸۔ عبد القادر [عبد القادر بن اسماعیل بن ابی الحسین فارسی نیشاپوری] (تحدیث ۵۲۹) مفہوم شرح مسلم۔ مجمع القراءت۔ تلخیص نیشاپور۔ امام
الحرمین کا شاگرد۔ ولادت ۳۵۱۔

۲۵۹۹۔ عبد الغفور [رضی اللہ عنہ] لاہوری [نوی - ۹۱۲] شاگرد جامی۔ حاشیہ فوائد ضیائیہ شرح کافیہ

٢٤٠٠- عبد الغني [أبو محمد عبد الغني بن سعيد بن علي الأزدي مضري] [محدث - ٧٠٩ هـ (مصر) ولدت ٣٣٧ هـ] مشيخة النسبة: كتابها المؤلف والمختلِف.

۶۶۱۔ عبدالحی (عبدالحی بن ابوطالب کشمیری) [فقہ - ہندی دوازدہم] معاشرہ منصور علی خاں وزیر احمد شاہ جہاں رفوی ترجمانی شریع الاسلام

۲۶. عبد الغنی [عبد الغنی بن ابوسعید عمری ہندی] [محدث - فقہیہ - ۱۲۹۶ھ] النجاشی الحاکم شہر ابن ماجہ - مخصوص اللہ بن ریفیع الدین اور محمد اسحاق دختر زادہ عبد العزیز دہلوی اور شیخ محمد عابد سندھی کے شاگرد۔

۲۷۳. عبد الفتاح [عبد الفتاح بن سید عبد الله حمیدی گلشن آبادی (ناسکی)] (فقیه - ح) تخلص محمدیہ دوایبہ - خزینۃ العادوم - تاریخ زووم پنجاب - لاہور - تارخ لؤلؤاوا - فارسی آموز -

۴۴. محمد القادر دوانی [عبد القادر دوانی] (نفعیہ - مورخ - ۴۰۰) شاگرد شیخ مبارک ناگوری، منتخب التواریخ - ترجمہ الامین - ترجمہ سنگاس تپسی -

۲۴-۵- عبدالقادر دشتی [عبدالقادر بن شیخ ابوبکر دشتی کلمی] (فوتہ- ۱۱۸۳) مفتی مکہ۔ از نسب محمد طاهر دشتی شیخ محمد عبدالقادر انصاری کلمی شافعی۔ فتاویٰ

۲۴۰۶- عبد القادر بغدادی [عبد القادر بن عمر بغدادی نزل قاهره] (ادیب ۱۰۹۳) خزانه الادب - شاگرد خواجه

۲۴۔ عبد القادر جیلانی [شیخ محمد الدین عبد القادر بن حبیب دوست جیلانی بغدادی] (صوفی - محدث - ۵۶۱ھ) انگلویر، دکن اور غوث الاعظمی کے تلامذہ (مکتبہ)

۲۶. عبد القادر دهلوی (عبد القادر بن ولی اللہ دهلوی) [فقہ مفسر - ۱۳۸۲] تفسیر موضح القرآن

۴۴. ۹. عبدالقادر بغدادی (ابن منصور عبدالقادر بن طاهر بن محمد بن محمد بن عثمان بن شافعی) [نقشه - مبصر - ۴۴. ۱۰ سفران] تفسیر القرآن -

المسلل والنخل - بلوغ المدي - ۲۷ فنون میں درس دیتا تھا۔

۲۶۱- عبد القادر جصانی (شیخ عبد القادر بن محمد الرحمان جرجانی شافعی) (تخوی - ۴۷۱) دلائل الاعجاز - مفتی شرح البصاح - مائتة عامل - جبل - عمده -

٢٧١١. عبد القاهر عمادى [شيخ عبد القاهر بن محمد بن محمد بن خلف عمادى حوزى] [مشكلم نقية - حوزة] كتاب العقائد مستسكات القطبية

۲۴۱۲- عبد القدوس [عبد القدوس گنگوہی] (صوفی - ۹۴۵ گنگوہ) چوتھا نمبر

۹۶۱۳- عبدالکریم بن طائوس [ابو المظفر غیاث الدین عبد الکریم بن احمد بن موسی بن طائوس حلی بغدادی] (فقیه- نسابة- بخوی- ۹۶۱۳- کانظین) سید ابن

طاؤس (احمد) کے بیٹے عمرہ مہجوق، حلیٰ اور محقق طوسی کے شاگرد شمس المنظوم فی مصنفی العلوم

۲۶۱۳۳. عبد اللطیف بغدادی (موفی الدین عبد اللطیف بن وسف بن محمد بغدادی) (فلسفی طیبی - ادیب - مورخ - نجوی - لغوی - شاعر - ۴۲۹) العبد العجز

کتاب الافادة والاعتبار - جامع الکبیر - قیسة العجلمان -

۳۶۱۵- عمر الطفطف عالمی [عبد المطفف بن علی بن احمد بن ابی جامع عالمی] (نقیبہ - رجالی - صدی یازدہم) شاگرد بہائی - کتاب الرجال جامع الاشیاء فی البیان

۲۶۱۶۔ عبد اللطیف قزوینی [عبد اللطیف حسینی قزوینی] (ادیب - ۱۹۸۱ء جمیر) معاصر اکبرین ہمایوں

۲۶۱۔ عبدالمطلب بن ربیعہ [عبدالمطلب بن ربیعہ بن ہارث بن عبدالمطلب ہاشمی برنی] (صحابی - ۶۲ دمشق) عمر کے زمانہ میں دمشق میں رہنے لگے۔

۱۰ شاگرد ملا عبدالرحیم خان زند رانی

- ۲۶۱۸- عبدالمقتدر [قاضی عبدالمقتدر دہلوی] (صوفی - فقیہ - ۷۹۱) خلیفہ فقیر الدین محمود چراغ دہلی - ملک العلماء و دولت آبادی کا استاد - عمر ۸۸
- ۲۶۱۹- عبدالمکمل بغدادی [عبدالمکمل بن بشر بغدادی] (محدث - ۴۰۳)
- ۲۶۲۰- عبدالمکمل صلی [دیکھو عبید] (نحوی - فقیہ - ۸۳۹) ولادت ۷۶۶
- ۲۶۲۱- عبدالمکمل ہروی [عبدالمکمل بن علی ہروی] (ادیب - نحوی - ۴۸۹) محیط اللغات
- ۲۶۲۲- عبدالمومن [شرف الدین عبدالمومن بن ہبہ اللہ مغربی اصفہانی] (ادیب - ۱۰۰) اطباق الذہب جو مختصر کے لطائف الذہب کے تقاض ہیں لکھی
- ۲۶۲۳- عبدالباقی [عبدالباقی شطاری الکراتادی] (صوفی - عالم - صدی یازدہم) فوائخ الاذکار شرح لوائح ملا جامی جو ۱۰۳۰ھ میں لکھی - شرح قصص - لوائح الاذکار فی مناقب السادات الاطهار - ناسخ التنازع - شوارق البعثات شرح لمعات - ذریعۃ النجاة شرح مشکوٰۃ - شرح نخبۃ الفکر - مقامات العارفين - شرح ارشاد الفخر - مرید شیخ عبدالمہ شطاری
- ۲۶۲۴- عبدالحی [شیخ عبدالحی بن سعد جزائری] (فقیہ - محدث - رحبانی - صدی یازدہم کر بلا) الکاوی جامع الرجال رجال میں - شرح تہذیب الاصول - اقتصاد شرح ازاد - کتاب الملبوسات امامہ میں جو ۱۰۱۳ھ میں لکھی جزائر شمس کے پاس ایک مقام ہے -
- ۲۶۲۵- عبدالحی احمد نوری [عبدالحی احمد نوری عثمانی] (نحوی - صدی دوازدہم) جامع النصوص شرح کافہ فارسی جو ۱۱۳۴ھ میں لکھی - مرید و حید الدین گجراتی
- ۲۶۲۶- عبدالحی [شیخ عبدالحی بن علی بن احمد بن محمد حلی] (فقیہ - ادیب - صدی دہم) برادر شہید ثانی
- ۲۶۲۷- عبد الواحد [عبد الواحد بن علی بن برہان عکبری حنبلی معتزلی حنفی] (نحوی - ۴۵۰)
- ۲۶۲۸- عبد الواحد بن زید [عبد الواحد بن زید بصری] (صوفی - ۷۷ ابصرہ)
- ۲۶۲۹- عبد الواحد مرکشی [عبد الواحد مرکشی] (مورخ - تیرہویں صدی سی) المغرب فی تاریخ المغرب (دیکھو مرکشی)
- ۲۶۳۰- عبد الواحد ہروی [ابو عبد الواحد بن احمد بن ابوالقاسم بن محمد طبری ہروی] (محدث - ادیب - ۴۰۳) کتاب الروضہ ابو عبید کی غزلیہ قرآن کا۔
- ۲۶۳۱- عبد الواسع [عبد الواسع جلی غجستانی] (شاعر فارسی - صدی ششم) سرآمد شعرائے بہرام بن مسعود غزنوی
- ۲۶۳۲- عبد الوہاب [قاضی عبد الوہاب ابو محمد بن علی بن نصر بغدادی مالکی] (فقیہ - ۴۲۲ مصر) عیون المسائل کتاب لادلی فی مسائل خلاف بشرح مدونہ
- ۲۶۳۳- عبدی [محمد بن بشر عبدی] (محدث - ۴۵۳)
- ۲۶۳۴- عبید نخوی [جمال الدین عبدالمکمل بن علی بن ابوالحسن باہلی حنبلی شافعی] (نحوی - فقیہ - ۸۳۹) ولادت ۷۶۶
- ۲۶۳۵- عبید بن عبد [ابو عبید اللہ عبید بن عبد جلی] (تابعی - محدث - ۱۰۰) اصحاب علی سے تھے
- ۲۶۳۶- عبید اللہ بن زیاد [عبید اللہ بن زیاد بن امیہ] (تابعی - ۶۶) امیر کو فوج جسے قتل حسین کے لئے لشکر کو فوج بھیجا - بمقام مصل مارا گیا
- ۲۶۳۷- عبید اللہ احرار [خواجہ عبید اللہ احرار شافعی] (صوفی - ۸۹۵ سمرقند) مولدہ تاشقند ۸۰۶ھ یعقوب چرخچی کو مرید جامی کے پیر
- ۲۶۳۸- عبید اللہ بن ابی رافع [عبید اللہ بن ابی رافع (علی کے لاتب)] (کاتب - تابعی - ۱۰۰) کتاب قضائے علی - ایک کتاب ان صحابہ کے بیان میں جو جمل صفین و نہروان میں علی کے ساتھ تھے۔
- ۲۶۳۹- عبید اللہ بن مسعود [ابو عبید اللہ عبید اللہ بن عبد اللہ بن عبید بن زید] (فقیہ - ۱۰۲) مدینہ کے فقہیوں سے
- ۲۶۴۰- عبید اللہ معتزلی [ابو القاسم عبید اللہ محمد بن جرد اللہ سی معتزلی موصلی بغدادی] (نحوی - عروسی - ۳۸۷) سکونت موصل و بغداد و تفسیر قرآن الموضح - المفضح - شاگرد ابو علی فارسی
- ۲۶۴۱- عبید اللہ طاہری [ابو احمد عبید اللہ بن عبد اللہ بن طاہر خراسانی] (شاعر عرب - ۳۰۰ بغداد) کتاب لاشارہ فی اخبار الشعراء - رسالہ فی السیاسة الملکیہ - کتاب البراۃ و الفصاحتہ
- ۲۶۴۲- عبید اللہ بن عباس [عبید اللہ بن عباس بن عبد المطلب] (صحابی - ۵۸) عبد اللہ بن عباس کے چھوٹا - علی کی طرف سے یمن کے گورنر۔

- ۲۶۴۳۔ عبید اللہ بن عمر (عبید اللہ بن عمر بن خطاب) [صحابی - ۳۷] جنگ صفین میں معاویہ کی پہلی بیوی سے لگے۔
- ۲۶۴۴۔ عتاب بن اسید [عتاب بن اسید اموی] [صحابی - ۳۱] اسلام یوم فتح مکہ - رسول اللہ اور ابوبکر کے عہد میں مکہ کے گورنر
- ۲۶۴۵۔ عتبائی [ابو منصور محمد بن علی بن ابراہیم عتبائی] [نحوی - ۵۵۶] ولادت ۳۸۴ - عتاب بن عبد بنزاد کا
- ۲۶۴۶۔ عتبائی [کلثوم بن عمر] [شاعر عرب - ادیب - حدود ۲۳۰] ندیم برامکہ - کتاب المنطق - کتاب الاداب - کتاب الاثر
- ۲۶۴۷۔ عتبہ بن عبدہ [عتبہ بن عبدہ اسلمی] [صحابی - ۸۷] (جھس) عمر ۹۴
- ۲۶۴۸۔ عتبہ بن غزوہ [عتبہ بن غزوہ مازنی] [صحابی - ۵۵] بصرہ (قدیم الاسلام - عمر ۵۷)
- ۲۶۴۹۔ عتبی [ابو نصر محمد بن عبد الجبار] [ادیب - مورخ - بعد ۴۰۹] تاریخ یمنی
- ۲۶۵۰۔ عتبی [ابو عبد الرحمن محمد بن عبید اللہ بن عمر اموی بصری] [ادیب - شاعر عرب - ۲۲۸] کتاب الخیل - کتاب الاخلاق - کتاب الذین - اشعار الاعراب - عتبہ بن ابوسفیان کی نسل سے
- ۲۶۵۱۔ عثمان بن ابی شیبہ [ابو الحسن عثمان بن ابی شیبہ محمد کوفی] [محدث - ۲۳۹] مسند - تفسیر - ابوبکر بن ابی شیبہ کا بھائی
- ۲۶۵۲۔ عثمان بن ابی العاص [عثمان بن ابی العاص ثقفی] [صحابی - ۵۱] بصرہ (عمر ۷۰) سکونت پھرہ
- ۲۶۵۳۔ عثمان بن حنیف [عثمان بن حنیف بن داہب اوسی انصاری] [صحابی - ۷۰] علی کے گورنر بصرہ - سکونت کوفہ - عہد معاویہ تک زندہ رہے
- ۲۶۵۴۔ عثمان بن سعید [عثمان بن سعید اسدی] [ابو عثمان یازیات] [فقہ - ۷۰] اول وکیل صاحب العصر
- ۲۶۵۵۔ عثمان بن طلحہ [عثمان بن طلحہ عبد ری قرشی] [صحابی - ۴۲] مکہ
- ۲۶۵۶۔ عثمان بن عامر [ابو قحافہ عثمان بن عامر] [صحابی - ۱۱] دیکھو ابو قحافہ
- ۲۶۵۷۔ عثمان بن عفان [عثمان بن عفان] [صحابی - محدث - ۳۵] مدینہ (خلیفہ سوم
- ۲۶۵۸۔ عثمان بن مغنوں [عثمان بن مغنوں قرشی] [صحابی - ۳۵] مدینہ (قدیم الاسلام
- ۲۶۵۹۔ عثمان زندہ پیر [شیخ عثمان زندہ پیر] (صوفی - ۹۹۰) بانی پت
- ۲۶۶۰۔ عثمان بارونی [خواجہ عثمان بارونی نیشاپوری] [صوفی - ۶۱۷] نیشاپور (عمر ۹۱
- ۲۶۶۱۔ عجللی [احمد بن عبد القادر شافعی] [محدث - ۷۰] ذخیرۃ المال
- ۲۶۶۲۔ عدنی [محمد بن ابی عمر یحییٰ عدنی] [محدث - ۲۴۳] مسند
- ۲۶۶۳۔ عدوی [محمد عبادة العدوی مصری] [نحوی - ۱۱۹۳] شرح شذوذ الذہب
- ۲۶۶۴۔ عدوی [محمد قطب مصری] [نحوی - ۱۱۹۳] شرح شذوذ ابن عقیل
- ۲۶۶۵۔ عدی بن حاتم [عدی بن حاتم طائی] [صحابی - محدث - ۶۷] کوفہ (۷ھ میں مسلمان ہوئے - جل صفین و نہر ان میں علی کے ساتھ عمر ۱۲
- ۲۶۶۶۔ عدی بن مسافر [شیخ عدی بن مسافر بن اسماعیل ہکاری] [صوفی - ۵۵۷] ولادت ۴۶۷ - عمر ۵۰ - طائفہ عدویہ اسی سے منسوب ہے
- ۲۶۶۷۔ عراقی [حافظ عبد الرحیم] [محدث - ۸۰۶] فتح المغیث شرح الفیہ فی مصطلح الحدیث
- ۲۶۶۸۔ عریاض [عریاض بن ساریہ] [صحابی - ۷۵] شام (ساکن شام - اہل صفہ سے تھے -
- ۲۶۶۹۔ عرب شاہ [شاہ بابا بن احمد بن محمد بن عبد اللہ دمشقی حنفی انصاری] [فقہ - ادیب - ۸۵۴] دمشق (ولادت ۷۹۱ - فاکہ الخلفاء - کتاب المقذور فی احوال تیمور -

۲۶۷۰۔ عری [عری شیرازی اکبر آبادی] [شاعر فارسی - ۹۹۹] عمر ۳۶ - عہد اکبری میں ایران سے آیا

۲۶۷۱۔ عروہ بن زبیر [ابو عبد اللہ عروہ بن زبیر بن العوام مدنی] [تلمیذ - محدث - ۸۴] (استاد ابن سعد زہری - مدینہ مکہ فقہی - ولادت ۲۲

- ۲۶۶۲۔ عزیز الدین اربلی [حسن بن محمد بن احمد ضریر اربلی] (فلسفی۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۶۶۰ء دمشق) ولادت ۵۸۶ نصیبین۔ علی کو ابو بکر یہ
فصیلت دیا تھا ابن خلکان نے اس کے مناظرہ سے بھی چڑایا
- ۲۶۶۳۔ عزیز الدین سلمی [شیخ الاسلام عبد العزیز بن عبد السلام بن حسن سلمی دمشق شافعی] (فقہیہ۔ ۶۶۰ء) ولادت ۵۷۷ء۔ دمشق و مصر میں
شیخ الاسلام رہا۔ گانے بجانے کا شوقین تھا۔
- ۲۶۶۴۔ عزیز الدین ستونی [ابو نصر احمد بن حامد بن محمد اصفہانی] (ادیب۔ ۶۶۴ء تکریت) عماد کاتب کا چچا۔ ملک شاہ کو پوتے محمود کا خراجی۔
- ۲۶۶۵۔ عزیزی [عزیزی] (محدث۔ ۱۰۴۳) سراج المیز شرح جامع الصغیر سیوطی
- ۲۶۶۶۔ عسیری [عسیری] (شاعر فارسی۔ پانچویں صدی) معاصر محمود غزنوی۔ شاگرد غنصری
- ۲۶۶۷۔ عصام [عصام الدین ابراہیم بن محمد بن عربشہ اسفرائینی] (ادیب۔ متکلم۔ ۹۵۱ یا ۹۳۳ء سمرقند) اطول شرح تلخیص المفتاح
- ۲۶۶۸۔ عصمت اللہ [عصمت اللہ سہارنپوری] (ریاضی۔ نحوی۔ ۱۰۳۹) شرح خلاصۃ الحساب۔ حاشیہ فوائد ضیائیہ
- ۲۶۶۹۔ عصفی [عصفی عبد الدین عبد الرحمن بن احمد بن عبد الغفار فارسی ایچی] (متکلم۔ ۷۵۶) مواظف۔ عقائد
- ۲۶۷۰۔ عطاری بن ابی یحییٰ [ابو محمد عطاری بن ابی یحییٰ مسلم بن صفوان کلمی] (تاجی۔ محدث۔ ۱۱۴۲) عمر ۸۸ یا ۸۰ (عطاری خراسانی۔ مفسر۔ وفات ۱۱۳۵)
- ۲۶۷۱۔ عطاری بن یسار [عطاری بن یسار مدنی] (تاجی۔ محدث۔ ۱۰۳۵ یا ۱۰۳۷) عمر ۸۴۔ مولائے میمونہ زوجہ رسول
- ۲۶۷۲۔ عطاری بن حسن [حسن بن محمد] (نحوی۔ ادیب۔ ۱۲۵۰ مصر) حاشیہ ازہریہ۔ حاشیہ سمرقندیہ۔ کتاب الانشاء
- ۲۶۷۳۔ عطار [عطار] (طیبیہ۔ صدی ہفتم) منہاج الدکان و دستور الاعیان جو ۶۵۸ھ میں لکھی
- ۲۶۷۴۔ عطار [فرید الدین ابو حامد محمد بن ابراہیم نیشاپوری] (صوفی۔ شاعر فارسی۔ ۶۶۷) پند نامہ
- ۲۶۷۵۔ عطیہ اندلسی [ابو محمد عطیہ بن سعید اندلسی] (محدث۔ ۴۰۸ مکتہ)
- ۲۶۷۶۔ عقیف کندی [عقیف بن قیس بن معدیکرب کندی] (صحابی۔ ۰)
- ۲۶۷۷۔ عقیف الدین [عقیف الدین عبد اللہ بن اسعد تیمی یافعی کلمی] (صوفی۔ مورخ۔ ۶۸۰ مکتہ) تاریخ مرآۃ الجنان۔ در النظم۔ روض الریاضین
- ۲۶۷۸۔ عقیف الدین [سیمان بن علی بن عبد اللہ کوفی تلمسانی دمشق] (صوفی۔ کاتب۔ شاعر عرب۔ ۶۹۰) مائل بہ نصیریت۔ ہر علم میں مصنف۔
دمشق کا خراجی۔ بادشاہ تک کو خاطر میں نہ لاتا تھا۔
- ۲۶۷۹۔ عقر [ابو مسعود عقیب بن عمر بن قحطبانصاری خزرجی بدری] (صحابی۔ ۴۲) رواۃ الکی صغیر کتب وقت انکو حضرت علی نے کوفہ میں نائب چھوڑا۔
- ۲۶۸۰۔ عقیب بن عامر [عقیب بن عامر حبشی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۸ مصر) معاویہ کا مصر کا گورنر
- ۲۶۸۱۔ عقیب بن نافع [عقیب بن نافع فہری] (صحابی۔ ۶۳) عمرو عاص کا خاندان زاد۔ گورنر افریقیہ۔ بربروں سے لڑتا ہوا مارا گیا
- ۲۶۸۲۔ عقیل [عقیل بن ابی طالب بن عبد المطلب ہاشمی] (صحابی۔ نسابہ۔ عہد معاویہ) کچھ دنوں بعد کوفہ میں حکم معاویہ کے پاس آکر کھڑے ہوئے مگر کوئی
- ۲۶۸۳۔ عقیلی [ابو جعفر محمد بن عمرو بن موسیٰ] (محدث۔ ۳۲۲) کتاب المصنف
- ۲۶۸۴۔ عکاشہ [عکاشہ بن محسن اسدی] (صحابی۔ ۱۱) عمر ۴۵۔ جنگ بزاخہ میں طلحہ بن خویلد نے قتل کیا
- ۲۶۸۵۔ عکبری [ابو البقاء عبد اللہ] (نحوی۔ ۶۱۶) (دیکھو ابو البقاء عکبری)
- ۲۶۸۶۔ عکرمہ بن ابی جہل [عکرمہ بن ابی جہل غزوہ بن ہشام خزومی] (صحابی۔ ۱۳) اسلام بعد فتح مکہ شہید۔ جنگ یرموک میں مارا گیا
- ۲۶۸۷۔ عکرمہ بن عبد اللہ [ابو عبد اللہ عکرمہ بن عبد اللہ بربکی مدنی (غلام ابن عباس)] (تاجی۔ محدث۔ مفسر۔ ۱۰۷ مدینہ) خارجی تھا۔ زہری سے پیروی
شعبی اور عمر بن زید اس سے روایت کرتے ہیں
- ۲۶۸۸۔ علامہ بحرانی [سید ہاشم بن سلیمان بن اسماعیل بحرانی] (محدث۔ ۱۱۰۹) (دیکھو ہاشم بحرانی)

- ۲۶۹۹- علاء حمزی [علاء الحمزی عبدالمقدس] (صحابی - ۱۳۰) بحرین کا گورنر
- ۲۷۰۰- علاء الدولہ [خواجہ رکن الدین احمد بن محمد بن احمد سنائی] (صوفی - محدث - ۳۳۶ بغداد) عمر ۷۷
- ۲۷۰۱- علامہ صلی [جمال الدین حسین بن سعید الدین یوسف بن علی بن المظہر علی] (فقید - متکلم - ۷۲۶) شاگرد جعفر اول و نصیر الدین طوسی فیضی
- الغین - شرح تجرید - تلخیص المرام - خلاصۃ المقال - کتاب القواعد کشف الیقین - منہاج الصلاح - منہج الحق - منہج المسترشدين - نہایت الاصول - نہایت الفقہ - مبادی الوصول - نظم البراہین - نہایت المرام - ارشاد الایمان - معراج الہدایہ - مفتی المطلب - اسرار الخفیہ - مقصد الواصلین - باب ہادی عشر - شرح اشارات - مخلفۃ اہل السنۃ
- ۲۷۰۲- علاء الدین اکبر آبادی [علاء الدین اکبر آبادی] (صوفی - ۹۵۳) آگرہ
- ۲۷۰۳- علاء الدین دمشقی [علاء الدین علی بن ابوالخزم نقیس قرشی دمشقی] (طیب - ۰)
- ۲۷۰۴- علاء الدین صابر [علاء الدین علی احمد صابر] (صوفی - ۶۹۰) پیران کبیر خلیل سہارنپور میں مراد ہے
- ۲۷۰۵- علاء الدین فرنگی علی [ملک العلماء علاء الدین فرنگی علی] (فقید - صوفی - ۱۲۴۲ مداس) شرح فصول الکبریٰ
- ۲۷۰۶- سقہ بن قیس [علقہ بن قیس] (صحابی - محدث - ۶۱)
- ۲۷۰۷- علقمی [شیخ شمس الدین محمد بن علقمی] (مفسر - دسویں صدی) قس النیرین حاشیہ جلالین ۹۵۲ میں لکھا
- ۲۷۰۸- علقمی [ابوطالب مویہ الدین محمد بن احمد علقمی اسدی] (دو زیر - ۶۵۶) مستعصم عباسی کا وزیر - بڑا لائق عالم و فیاض تھا
- ۲۷۰۹- علم الدین سخاوی [دیکھو سخاوی] (نحوی - لغوی - ۶۴۳ دمشق)
- ۲۷۱۰- علوی خاں [سید محمد ہاشم بن حکیم محمد ہادی شیرازی دہلوی] (طیب - ۱۱۶۰) از نسل محمد بن جعفر - ولادت ۸۰۰ اخیر از جامع الجوامع قس
- ۲۷۱۱- علی بن ابیطالب [ابوالحسن علی بن ابیطالب ہاشمی] (صحابی - محدث - مفسر - ۴۰ کوثر) عشرہ مبشرہ ولادت ۳۵ یا ۳۸ عام الفیل ۶۳ ع
- ۲۷۱۲- علی بن ابراہیم [ابوالحسن علی بن ابراہیم بن ہاشم قتی] (مفسر - تیسری صدی) تفسیر الناح و المنسوخ - قربا لاسناد - کتاب الشرح - کتاب التوضیح
- فضائل امیر المومنین - کتاب المغازی - معاصر امام علی نقی و حسن عسکری
- ۲۷۱۳- علی بن ابراہیم [ابوالحسن علی بن ابراہیم بن احمد الشیخانی اہلبی] (محدث - ۱۰۴۴) مناقب جدید
- ۲۷۱۴- علی بن ابی رافع [علی بن ابی رافع] (تابعی - ۰) جناب علی کا کاتب
- ۲۷۱۵- علی احمد بدایونی [قاضی شاہ علی احمد بدایونی] (فقید - جی) ولادت ۱۲۷۱ - افوار حسین بدایونی و نظمیر حسینی انکی مشہور شاگرد ہیں
- ۲۷۱۶- علی بن احمد کوفی [ابوالقاسم علی بن احمد بن موسیٰ بن محمد قتی] (امام علی رضا کوئی] (فقید - متکلم - ۳۵۲) الاغاثہ فی بدء الثلثہ بتبیت الحجرات
- ۲۷۱۷- علی اصغر [علی اصغر قزوینی] (مفسر - ۱۱۴۷) تفسیر ثواب الشریک
- ۲۷۱۸- علی اصغر [حاج علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی] (فقید - اصولی - صدی یازدہم) سفینۃ النجات ادعیہ وغیرہ میں کتابا لمقال علی شرح عقد الاصول
- ۲۷۱۹- علی اکبر [علی اکبر الہ آبادی] (صوفی - ۱۱۰۱) فصول الکبریٰ - اصول الکبریٰ - شرح اصول الکبریٰ
- ۲۷۲۰- علی اکبر [علی اکبر بن محمد باقر ارجی] (اصفہانی] (فقید - متکلم - واعظ - ۱۲۳۲) زیدۃ المعارف - ردیاری نصرانی - رد شیخ احمد حسانی - رد اخباری
- ۲۷۲۱- علی بن بابویہ [دیکھو ابن بابویہ قتی] (فقید - محدث - ۳۲۹)
- ۲۷۲۲- علی انظر [علی انظر بن سید حسن کجوی ساری] (متکلم - طیب - جی) انکی بیٹے علی حیدر مولوی فی خصل ایڈیٹر اصلاح ہیں اور محمد حیدر ایڈیٹر پرچہ ہیں
- ۲۷۲۳- علی بن جعفر [علی بن جعفر] (محدث - صدی سوم) از عیاب امام حسن عسکری و وکیل آنجناب
- ۲۷۲۴- علی بن جعفر [علی بن جعفر صادق] (محدث - فقید - دوسری صدی) امام رضا کے زمانہ تک زندہ رہے
- ۲۷۲۵- علی بن حسن [ابوالحسن علی بن حسن ہناتی کوفی سمری] (کرار قنبل] (نحوی - لغوی - صدی چہارم) المنہج فی اللغۃ المجرجہ ۳۵۷ میں لکھی

۲۷۲۶- علی بن جعفر [علی بن جعفر] (محدث - صدی سوم) از عیاب امام حسن عسکری و وکیل آنجناب

۲۶۲۷۔ علی بن حکیم [علی بن حکیم ادوی] (محدث - ۲۳۱)۔

۶۸۔ علی بن خلف [علی بن صفح بن مطلب بن حیدر موسیٰ جو زیدی (ادیب شاعر و فقیہ محمد شافعی صمدی یازدہم) تفسیر القرآن - ذوالمہینہ حدیث میں۔

ديوان اشعاره - ذخيرة المقال - نكت البيان

۲۴۶۹۔ علی رضا [علی رضا بن مرزا حبیب اللہ موسوی علی گڑھی] (محقق نقیہ مشکلم - ۱۰۹۱) اصفہان کے شیخ الاسلام

۴۰۲۔ علی بن السمري (ابو الحسن علی بن السمري) (عالم۔ ۳۶۸ھ) صاحب الامر کے چوتھے اور آخری سفیر۔ ان کے بعد سلسلہ سفارت بند ہو گیا۔

۱۳۲- علی سرریندی [خواجہ ناصر علی سرریندی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۰۸)

۳۴۷- علی بن سہیل (ابو الحسن علی بن سہیل اصفہانی) (صوفی - صدی سوم) معاصر جنید - شاگرد محمد بن یوسف بنیاد

۱۳۳۲-۲- علی بن موسیٰ (علی بن موسیٰ عاملی) (فقہ - محدث - ۱۳۳۲) زیور کتب الاسلام شرح القواعد شرح الشرائع شرح الفیہ حاشیہ ارشاد عمر بن عبد الوہید

٢٤٣٣- علي صفيہ شیخ عالی بن شیخ محمد بن شیخ حسن بن شیخ زین الدین عالی مصطفائی (فقہیہ - ۱۰۳۰ھ بمطابق ۱۶۱۳-۱۶۱۴) ولادت ۱۱۳۳-۱۱۳۴ھ درمنثور و منطوقم - سہام الحارثہ -

حاشیہ شرح لمحہ عمر طول باقی۔ (دیکھو نمبر ۲۷۴۵)

۳۵۔ علیؑ باطنی اسید علی بن سید محمد علی بن سید ابو المعالی صغیر طباطبائی اصفہانی حاضری (فقید۔ ۱۲۳۱ھ) بیاض المسائل شرح مختصر نافع۔

ولایت اسرار کاظمین

۲۷۴۔ علی عباس [علی عباس چرڈیا کوٹی] (فقہیہ - ۱۳۰۲) برادرزادہ مولوی احمد علی عباسی

۱۳۰۴ - علی بن عبد العالی (شیخ نور الدین علی بن عبد العالی عاملی میمی [۲ (فقہ - ۸۳۸ھ) شہید ثانی نے اسے روایت کی۔ حواشی ر قواعد علامہ شرح جعفریہ

تعلیق شریع - شرح صیغ العقود - (نیز یکمحقق ثانی) [۷۶-۷۷- علی بن عبد العزیز] علی بن عبد العزیز [النفی- ۲۸۷] شاگرد ابوبعیدہ [

٣٩- علم بن علي بن حسين [نور الدين علي بن علي بن حسين بن علي بن الحسن بن موسى عالمي] [اديب - شاعر عرب - فاعل - ١٥٨٨] شرح مختصراً فح - فوائد المكيه

شرح اثنا عشریہ -

۱۶۷۲۔ علی بن عیسیٰ [ابو الحسن علی بن عیسیٰ بن واؤد بوندادی] (کاتب - ۴۴۳ھ) وزیر مقتدر و قاهر عباسی۔ جامع الدعاء۔ معانی القرآن و تفسیر

۴۷۰ علی بن عیسیٰ (سہار الدین علی بن ابیہر محمد الدین عیسیٰ بن ابی الفتح اردبیلی شیشی) [مفتی، مکتبہ شاعر عوب - ۱۹۴۲] کشف النعمہ - والی اربل و وزیر

۴۴۴ علم ابن عباس [علم ابن عباس بن فرج بن صلحہ] (نحو - ۴۴۰)

در بیان معانی و احوال و اسباب و آثار و غیره که در این کتاب مذکور است.

الملك الناصر محمد بن قلاوون

سید الشہداء حضرت امام رضا (ع) سے ملاقات کے بعد حضرت امام رضا (ع) نے فرمایا کہ میں نے اپنے والدین سے سنا ہے کہ آپ کا نام رضا ہے۔

علاوة على ذلك، فإنّ

عن علي بن فضال عن ابي بصير عن ابي عبد الله عليه السلام قال في رجل يبيع ثوبه بدينار فله ان يشتري به ثوبا اخر

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين أجمعين

۱۴۹۹-۱۵۰۰: سی و بیست و نهمین سال از هجری [۱۵۰۰: سی و بیست و نهمین سال از هجری]

[illegible]

۲۲۸- علی بن ابی طالب (ع) در روز ۱۵ محرم ۴۵ هجری قمری (۶۵۵ هجری شمسی) در مدینه منوره درگذشت و در روز ۲۰ محرم ۴۵ هجری قمری (۶۵۵ هجری شمسی) در مدینه منوره دفن شد.

۴۴۴- علی بن محمد بن علی بن محمد بن حسن بن مهدی بن علی (علیه السلام) - یازدهم

سلطه شاگرد سید نور الدین علی بن ابوالحسن - ولادت ۱۰۱۳ھ (دیکھو نمبر ۲۷۳۴ علی صغیر)

- ۲۴۵۱۔ علی بن محمد رازی [ابو الحسن علی بن محمد رازی (زین الدین)] [مشکلم - مناظر - ۱۰] کتاب الواضح - دقائق الحقائق
- ۲۴۵۲۔ علی بن محمد عدوی [علی بن محمد عدوی شمشاطی] [ابو الحسن بن عدوی] [ادیب - فاضل - صدی چہارم] غریب القرآن - نقد اہل البیت - البرہان - المقصود والمردود - المذکر والمؤثر - مختصر تاریخ طبری - معاصر سبب الدولہ حمدانی
- ۲۴۵۳۔ علی بن محمد کفی [علی بن محمد بن کفی عالمی] [افقیہ - محدث - مشکلم - ادیب - شاعر عرب - ۱۰] شرح رسالہ اثنا عشریہ
- ۲۴۵۴۔ علی بن المدینی [ابو الحسن علی بن عبد اللہ بن جعفر سعدی مدینی بصری] [محدث - ۱۰] ولادت ۱۶۱ - استاد بخاری
- ۲۴۵۵۔ علی نقی [حجۃ الاسلام حرز علی نقی] [افقیہ - ۱۲۸۹ م اگر بلا]
- ۲۴۵۶۔ علی بن مقرب [امیر کبیر علی بن مقرب] [شاعر - ادیب - عالم - فاضل - صدی ہفتم] دیوان اشعار - بعض قصیدے سترہ صدیوں کے
- ۲۴۵۷۔ علی رضا [علی بن موسیٰ بن جعفر (امام رضا)] [امام ہشتم - ۳۰۴ طوس] ولادت ۱۴۸
- ۲۴۵۸۔ علی مہامی [زین الدین علی بن احمد بن علی مہامی (مخدوم)] [صوفی - مفسر - ۸۳۵] تفسیر رحمانی - زوارف شرح عوارف شمس
- ۲۴۵۹۔ علی بن ہزبار [علی بن ہزبار ابو رازی (ابو الحسن دورق)] [محدث - فقیہ - تیسری صدی] امام رضا اور جعفر ثانی سورت و آیات کی تفسیر کتاب النور
- ۲۴۶۰۔ علی منشار [شیخ علی منشار زین الدین عالمی اصفہانی] [افقیہ - صدی دہم] شیخ بہائی و تفسیر حقانی و شاگرد شیخ بہائی و سید احمد انصاری
- ۲۴۶۱۔ علی نقی [امام علی بن محمد بن علی بن موسیٰ بن جعفر صادق] [امام دہم - ۲۵۴ سامرہ] ولادت ۲۱۲
- ۲۴۶۲۔ علی نقی [شیخ عز الدین علی نقی بن شیخ ابو العلاء محمد ہاشم کمری ذہابی] [افقیہ - محدث - مشکلم - ۱۰۶۰] شیخ الاسلام محمد تقی لکھنوی
- ۲۴۶۳۔ علی نوری [علی بن جمشید نوری مازندرانی اصفہانی] [حکیم - مشکلم - ۱۲۳۶] انصاری
- ۲۴۶۴۔ علی بن ہلال [زین الدین ابو الحسن علی بن ہلال جزائری عراقی بخاری] [افقیہ - ۹۳۷ م] عمر ۷۰ سے اوپر
- ۲۴۶۵۔ علی بن یقینین [علی بن یقینین بن موسیٰ کوئی بغدادی] [محدث - ۱۸۲ بغداد] امام موسیٰ کاظم کی روایت کی - ولادت ۱۲۴
- ۲۴۶۶۔ علی بن یونس [زین الدین ابو محمد علی بن محمد بن علی بن یونس عالمی] [محدث - مشکلم - ادیب - ۸۷۷] الصراط المستقیم امامت میں مختصر مجمع البیان - مختصر الصلح - زبدۃ البیان
- ۲۴۶۷۔ علمی [یاسین بن زین الدین علمی جمعی] [نحوی - ۱۰۶۱] حاشیہ تفسیر
- ۲۴۶۸۔ علیہ [علیہ بنت مہدی عباسیہ] [شاعر - ۲۱۰] رشید کی بہن - موسیٰ بن عبید عباسی کی زوجہ - عمر ۵۰ - دیوان اشعار
- ۲۴۶۹۔ عماد طبری [عماد الدین حسن بن علی بن محمد طبری اصفہانی] [افقیہ - مشکلم - صدی ہفتم] معاصر بہاء الدین بن خواجہ شمس الدین محمد صاحب دیوان و حقانی و علامہ علی و محقق طوسی - کامل بہائی - معارف الحقائق - بیون الحاسن - بضائع الفردوس - الکافیہ امامت میں - منہج فقہ میں - جوامع الدلائل - العمود اصول دین و فروع میں - قصیدوں میں عماد طبری انہی سے مراد ہے۔
- ۲۴۷۰۔ عماد طبری [عماد الدین ابو جعفر محمد بن ابوالقاسم علی بن محمد بن علی طبری آملی] [افقیہ - محدث - صدی ششم] شاگرد ابو علی بن ابو جعفر طوسی و قطب راوندی - بشارات المصطفیٰ - کتاب الزہد المتقویٰ
- ۲۴۷۱۔ عماد طوسی [عماد الدین ابو جعفر رابع محمد بن علی بن حمزہ طوسی] [افقیہ - صدی ششم] (دیکھو ابن حمزہ)
- ۲۴۷۲۔ عمار یا سرک عمار یا سرک غنی [اصحابی - محدث - ۳۷۰] والدہ سمیکہ کنیز ابو حذیفہ - قدیم الاسلام - عمر ۹۳ - صفین میں علی کی رفاقت میں شہید ہوئے
- ۲۴۷۳۔ عمار علی [عمار علی سونی] [مفسر - حدود ۱۳۱۰] تفسیر عمدۃ البیان - تلخیص الاشعرہ
- ۲۴۷۴۔ عمارہ یمنی [ابو محمد عمارہ بن ابو الحسن علی بن زیدان حکمی یمنی شافعی] [افقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۵۶۹] تسنن میں کمال متعصب تھا
- ۲۴۷۵۔ عتائی [ابو محمد حسن بن عقیل یا ابو علی ثانی اشہر] [افقیہ - اوائل صدی چہارم] دیکھو ابن عقیل
- ۲۴۷۶۔ عرب ابی سبلہ [عرب ابی سبلہ عبد اللہ بن عبد اللہ حارثی] [اصحابی - محدث - ۸۳۰ مدینہ] ام سلمہ کے بیٹے سبلہ بن جندبہ میں پیدا ہوئے

- ۲۷۷۷۔ عمر بن خطاب [عمر بن خطاب عدوی] (صحابی، خلیفہ دوم - محدث - ۶۳)
- ۲۷۷۸۔ عمر خیام [عمر بن خیام نیشاپوری] (حکیم - شاعر فارسی - اوائل صدی ششم) حسن متبحر اور نظام الملک وزیر ملک شاہ کا ہم مکتب - بابت اس کی بہت مشہور ہیں۔
- ۲۷۷۹۔ عمر بن سعد [عمر بن سعد بن ابی وقاص] (تابعی - محدث - ۶۶) کربلا میں قتل حسین میں فوج کا سردار - مختار نے قتل کرایا۔
- ۲۷۸۰۔ عمران بن حصین [عمران بن حصین خراہی] (صحابی - محدث - ۵۷) بصرہ) اسلام - ہجری میں - سکوت بصرہ
- ۲۷۸۱۔ عمران بن عبد اللہ [عمران بن عبد اللہ ثقی] (محدث - دوسری صدی) معاصر صادق
- ۲۷۸۲۔ عمر بن شہید [ابو زید عمر بن شہید زید ابن عبیدہ بن زید نیری بصری] (مورخ - محدث - قاری - ۲۶۲) تاریخ بصرہ - ولادت ۱۷۳
- ۲۷۸۳۔ عمرو بن عبید [عمر بن عبید سوسی] (نحوی - اوائل صدی ششم)
- ۲۷۸۴۔ عمرو بن امیہ [عرو بن امیہ مضر] (صحابی - ۶۰) نجاشی پاس رسول اللہ کے سفیر ہو کر گئے
- ۲۷۸۵۔ عمرو بن حرث [عرو بن حرث مخرومی] (صحابی - ۸۵) کوثر) عمر ۸۵
- ۲۷۸۶۔ عمرو بن حزم [عرو بن حزم ابو الفحاک انصاری] (صحابی - ۵۳) مدینہ) جنگ خندق میں ۱۵ سال کے تھے
- ۲۷۸۷۔ عمرو بن حمق [عرو بن حمق] (صحابی - ۵۱) یکے اذ اصحاب علی - معاویہ کے حکم سے بصرہ میں شہید ہوئے
- ۲۷۸۸۔ عمرو بن سعید [عرو بن سعید قرظی] (صحابی - ۱۳) شام میں شہید ہوئے
- ۲۷۸۹۔ عمرو بن عاص [عرو بن عاص بن وائل سہمی] (صحابی - محدث - ۳۳) مصر) ۵۸ یا ۵۹ میں سلمان ابو خالد بن ولید اور عثمان بن طلحہ کو ساتھ
- ۲۷۹۰۔ عمرو بن عبسہ [عرو بن عبسہ سلمی ابو یحیی شامی] (صحابی - ۱۰۰) قدیم الاسلام - وفات خلافت علی میں
- ۲۷۹۱۔ عمرو بن عبد العزیز [عرو بن عبد العزیز] (محدث - ۱۲۳) دمشق)
- ۲۷۹۲۔ عبد الملک [ابو نصر محمد بن منصور بن محمد کنذری] (وزیر طغرل سلجوقی - ۴۵۶) حرورہ) الپ ارسلان نے قتل کرایا
- ۲۷۹۳۔ عمید بن عمید بن عبد اللہ بن عبد المطلب بن عبد اللہ بن ابی الفوارس محمد بن علی بن الاعرج علی] (فقہ - محدث - ۵۴) کربلا) شرح تہذیب الاصول - شرح القواعد علامہ - تبصرة الطالبین شرح نوح المسترشدين - شاگرد علامہ - استاد شہید اول - ولادت ۶۸۱ھ
- ۲۷۹۴۔ عمید بن ابی حامد رکن الدین محمد بن محمد بن محمد سمرقندی خنئی] (صدیقی - محدث - ۶۱۵) بخارا) نفائس - طریقہ - ارشاد استاد احمد بن حنبل الدین حصیری (المتوفی ۶۱۶)
- ۲۷۹۵۔ عنایت احمد [مفتی عنایت احمد کاکوروی] (فقہ - ۱۰۰)
- ۲۷۹۶۔ عنایت علی [عنایت علی بن محمد عمر عمری بناری لکھنوی] (عالم - ۱۲۵۳) بنارس میں اپنے والد کی جگہ درس دیتے رہے
- ۲۷۹۷۔ عنایت علی [مولوی عنایت علی محمد ساماوی] (فقہ - ۱۳۲۶)
- ۲۷۹۸۔ عنبر بن یحییٰ بن عبد اللہ [عنبر بن عبد اللہ] (محدث - ۳۴۴)
- ۲۷۹۹۔ عنصر بن ابی القاسم حسن بن احمد [شاعر فارسی - ۴۳۱) ندیم محمود غزنوی - استاد شاعر عصر
- ۲۸۰۰۔ عون بن مالک [عون بن مالک اشجعی شامی] (صحابی - محدث - ۳۷) شام)
- ۲۸۰۱۔ عون بن جعفر [عون بن جعفر اشجعی] (صحابی - ۱۷) یہ اور ان کے بھائی محمد دونوں جنگ تستر میں شہید ہوئے
- ۲۸۰۲۔ عویم [عویم بن ساعدہ انصاری] (صحابی - ۱۰) عقبہ ثمانیہ میں آکر سلطان ہوئے - عمر ۶۵ - وفات بعد عمر
- ۲۸۰۳۔ عیاش بن عیاش بن ابی رہبہ مخزومی] (صحابی - ۱۱) انجیل کے مادی بھائی - جنگ یرموک میں مارے گئے
- ۲۸۰۴۔ عیاشی [ابو نصر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سلمی] (محدث - مفسر مشکم - فقہ - مورخ - تیسری صدی) تفسیر کتب فقہ و کلام و غیر

۲۸۰۵۔ عیاض [قاضی ابو الفضل عیاض بن عمرو بن موسیٰ یحییٰ سبکی مالکی] (محدث - ۵۴۴ھ) ولادت ۴۶۶ھ۔ کتاب الشفاء۔ جامع التیانج۔ مشارق الانوار۔ الکمال شریع مسلم۔

۲۸۰۶۔ عیاض بن غنم [عیاض بن غنم فہری] (صحبانی - ۲۰ شام) عمر ۶۰۔ ابو عبیدہ بن الجراح کے ابن عم یا خالہ زاد۔

۲۸۰۷۔ عیدروس [سید عبد الرحمن بن مصطفیٰ مینی] (شاعر عرب - ۱۱۹۲ھ مصر) دیوان اشعار

۲۸۰۸۔ عیسیٰ بن عمر [عیسیٰ بن عمر ثقفی] (نحوی - قاری - ۱۴۹ھ)

۲۸۰۹۔ عین القضاة [عین القضاة حیدر آبادی] (فقہ - حنفی) شاگرد مولوی عبدالحی دہلوی

۲۸۱۰۔ عینائی [شیخ ظہیر الدین بن علی بن زین العابدین عالمی عینائی] (فقہ - ۱۰۰ھ)

۲۸۱۱۔ عینی [قاضی القضاة بدر الدین محمود بن احمد بن موسیٰ حنفی عینائی] (فقہ - محدث - ادیب - ۸۵۵ھ قاہرہ) ولادت ۷۶۲ھ۔ عمدۃ القاری

شرح بخاری۔ شرح کثر الدقائق (رمر الحقائق) نہایہ شرح ہدایہ۔ عقد الجمان۔ مقاصد النویہ۔

۲۸۱۲۔ عینیہ بن حصن [عینیہ بن حصن بن حذیفہ فراہی] (صحابی - ۱۰۰ھ) مولفۃ القلوب سے تھے

۲۸۱۳۔ خافعی [ابو اسحاق ابراہیم بن احمد بن عیسیٰ خافعی اشبیلی] (نحوی - قاری - ۷۱۰ھ)

۲۸۱۴۔ غالب [مرزا نوشہ اسد اللہ خاں دہلوی] (شاعر اردو و فارسی - ۱۲۸۵ھ) نجم الدولہ دبیر الملک

۲۸۱۵۔ غبری [یحییٰ بن عبد اللہ غبری] (محدث - ۳۴۴ھ)

۲۸۱۶۔ غزالی مشہدی [غزالی مشہدی جو نیوری الکبر آبادی] (شاعر فارسی - ۹۸۰ھ) ایران سے آکر علی قلی خاں کا ملازم پھر اکبر کا ملکا الشعراو

۲۸۱۷۔ غزالی طوسی [حجۃ الاسلام زین الدین ابو حامد محمد بن محمد بن محمد طوسی بغدادی شافعی] (متکلم - فقہ - ۵۰۵ھ) ولادت ۴۵۰ھ۔ احیاء العلوم کی کتاب

سعادت۔ منقذ من الضلال۔ جواہر القرآن وغیرہ۔

۲۸۱۸۔ غزولی [علاء الدین علی بن عبد اللہ بہائی] (عالم - ۸۱۵ھ) مطالع الہدوی فی منازل السرور

۲۸۱۹۔ غزی حنفی [شمس الدین محمد بن عبد اللہ حنفی غزی] (فقہ - ۹۹۵ھ) تنویر الابصار فقہ حنفیہ جسکی شرح حصکفی نے در المختار لکھی ہے

۲۸۲۰۔ غزی شافعی [ابو اسحاق ابراہیم بن یحییٰ بن عثمان کلبی غزی شافعی] (شاعر عرب - ۵۲۴ھ بخ)

۲۸۲۱۔ غسانی [قاضی ابو احمد محمد بن احمد بن ابراہیم اصفہانی] (محدث - ۳۴۹ھ) کرامات اولیاء۔ تاریخ۔ معجم۔ غریب الحدیث بمعرفۃ فی السنہ۔

۲۸۲۲۔ غسانی [امام ابو علی حسین بن محمد بن احمد غسانی جہانی] (محدث - ادیب - ۴۹۸ھ) ولادت ۴۲۷ھ۔ جامع قرطبہ میں درس دیتا تھا

۲۸۲۳۔ غصنائی [غصنائی ازی] (شاعر فارسی - پانچویں صدی) عہد محمود غزنوی کے مشہور شاعروں میں سے

۲۸۲۴۔ غصنائی [ابو عبد اللہ حسین بن عبید اللہ بن ابراہیم غصنائی بغدادی] (مجاہلی - ۴۱۱ھ) شاگرد ابن قتلوبہ۔ الرجال

۲۸۲۵۔ غلام حسنین کنٹوری [سید غلام حسنین کنٹوری] (فقہ - متکلم - حکیم - ۱۳۳۷ھ) ماتین۔ انتصار الاسلام۔ ترجمہ قانون ابن سینا

۲۸۲۶۔ غلام علی شاہ [غلام علی شاہ دہلوی] (صوفی - ۱۲۴۰ھ) دہلی جان جاناں کے مرید۔ ولادت ۱۱۵۶ھ (پیر دیکھو آزاد)

۲۸۲۷۔ غلام احمد [مرزا غلام احمد قادیانی] (بانی مذہب - ۱۳۲۶ھ) بانی مذہب مرزائی یا قادیانی۔ عمر ۷۰ سے اوپر

۲۸۲۸۔ غفرانی ٹاپ [دیکھو لدار علی لکھنوی] (فقہ - متکلم - ۱۲۳۵ھ)

۲۸۲۹۔ غلام نقشبند [غلام نقشبند لکھنوی] (صوفی - ۱۱۶۶ھ) فرقان الانوار۔ لامعۃ المرشید۔ عبد الحکیم بلگرامی کے استاد

۲۸۳۰۔ غماری [محمد بن محمد بن علی بن عبد الرزاق غماری مصری مالکی] (نحوی - ۸۰۲ھ)

۲۸۳۱۔ غنہر [ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن جعفر مدنی بصری] (محدث - ۱۹۳ھ)

۲۸۳۲۔ غندی [ابو موسیٰ غندی] (محدث - ۲۵۴ھ)

- ۲۸۳۳۔ غوث الاعظم (دیکھو جیلانی یا محی الدین عبدالقادر جیلانی) (صوفی - ۵۶۱)
- ۲۸۳۴۔ غیاث الدین رامپوری [غیاث الدین رامپوری] (نوی - تیرھویں صدی) غیاث اللغات جو سنہ ۱۲۴۲ھ میں لکھی
- ۲۸۳۵۔ غیاث الدین ہروی [غیاث الدین بن ہمام الدین شیرازی ہروی] (مورخ - ۹۴۲) حبیب المیز صاحب روضۃ الصفا کے نو اسے۔ اکبر کے عہد میں سنہ ۹۷۹ھ میں ہند میں آئے۔
- ۲۸۳۶۔ غیاث الدین [امیر غیاث الدین منصور بن سید صدر الدین محمد بن ابراہیم دہلوی شیرازی] (حکیم - ۹۴۸) حجت الکلام - شرح ہیکل الاقوال۔
الوامع والمعارج - معالم الشفاء
- ۲۸۳۷۔ غیاث الدین [حسین بن محمد بن احمد عسکری] (نوی - نویں صدی ششم) ابو جعفر بن ہادش سے روایت کرتا ہے
- ۲۸۳۸۔ فارابی [ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی] (فیلسوف - ۳۴۹ھ) اور غاؤن منطق میں - آراء المذنبۃ الفاضلہ - نشر و بائیں جانشین تھا۔
نہیم سیف الدولہ حمدان - ارسطو معلم اول - فارابی معلم دوم - فلاسفۃ المسلمین میں سب سے بڑا۔
- ۲۸۳۹۔ فاختہ [امام فانی بنت ابطالب] (صحابیہ - محدثہ - ۱۰) ہیرہ بن ابی وہب خزرجی کی بیوی - فتح مکہ پر مسلمان ہوئی
- ۲۸۴۰۔ فارقی [ابو علی حسن بن ابراہیم بن علی فارقی شافعی] (فقہ - ۵۲۸ھ) واسطہ - قاضی واسطہ - کتاب الفوائد علی المہذب
- ۲۸۴۱۔ فاسی [محمد محمد بن احمد بن علی فاسی] (محدث - ۱۰) مطالع المسترشد شرح دلائل الخیرات
- ۲۸۴۲۔ فاضل قلی [مرزا ابوالقاسم بن محمد حسن قلی جیلانی] (فقہ حنفی - ۱۲۳۱) قوانین الاصول (دیکھو ابوالقاسم قلی)
- ۲۸۴۳۔ فاضل ہندی [ابو الدین محمد بن تاج الدین حسن بن محمد اصفہانی ہندی] (مفسر فقہ - ۱۱۳۴ھ) بجا پور کشف اللثام - منہ المہربین تحقیق
زبدۃ الاصول - (دیکھو ابوالدین اصفہانی)
- ۲۸۴۴۔ فاطمہ بنت اسد [فاطمہ بنت اسد بن ہاشم] (صحابیہ - ۴۴) والدہ طالب و عقیل و جعفر و علی انبائے ابوطالب
- ۲۸۴۵۔ فاطمہ بنت الحسین [فاطمہ بنت حسین بن علی بن ابطالب] (تابعیہ - ۱۱۷ھ) مدینہ
- ۲۸۴۶۔ فاطمہ بنت الخطاب [فاطمہ بنت الخطاب] (صحابیہ - ۱۰) خواہر عمر
- ۲۸۴۷۔ فاطمہ بنت محمد [فاطمہ الزہراء بنت محمد رسول اللہ ص] (صحابیہ - محدثہ - ۱۱ھ) مدینہ
- ۲۸۴۸۔ فتح اللہ شامی [کمال الدین فتح اللہ بن سید اللہ بن عطاء اللہ سلامی شامی] (محدث فقہ - ۱۰) ریاض الارباب فی مناقب المکارفاری حتی جہنم
- ۲۸۴۹۔ فتح اللہ کاشانی [فتح اللہ بن شکر اللہ کاشانی شیرازی] (فقہ - مفسر - ۹۹۷ھ) تفسیر منہج الصادقین تفسیر خلاصۃ المنہج
- ۲۸۵۰۔ فتح بن خاقان [فتح بن خاقان بن احمد بغدادی] (شاعر - فصیح - ۶۴۷ھ) کتاب البستان - کتاب العبد والجوارح
- ۲۸۵۱۔ فتح بن خاقان [ابو نصر فتح بن محمد بن عبید اللہ بن خاقان اشعری] (ادیب - ۵۳۵ھ) مرکب - قلائد العقیان - مطمح الافئس
- ۲۸۵۲۔ فتح بن سید شمس الدین [فتح بن سید شمس الدین بن محمد بن فخر موسوی حارثی] (فقہ - ۶۴۰ھ) حارث - شاگرد ابن ادریس - ثبوت ایمان ابطالب
- ۲۸۵۳۔ فخر الدین رازی [ابو عبد اللہ فخر الدین محمد بن عمر بن حسین بکری رازی شافعی] (مفسر - متکلم - فقہ - ۶۰۶ھ) ہرات (دیکھو رازی) ابن شہر آشوب
- ۲۸۵۴۔ فخر الدین [فخر الدین محمد بن حسن بن شہید ثانی کرمانی] (فقہ - ۱۰۳۰ھ) شرح استبصار - حاشیہ معالم الاصول - حاشیہ تہذیب الاحکام
- ۲۸۵۵۔ فخر الدین طریکی [شیخ فخر الدین احمد بن محمد علی بن طریکی] (فقہ - نویں - ۱۰۸۷ھ) مجمع البحرین - المنتخب فی المراثی و الخطب
- ۲۸۵۶۔ فخر الدین اوزنگ آبادی [مولانا فخر الدین بن نظام الدین اوزنگ آبادی دہلوی] (صوفی - ۱۱۹۹ھ) ان کے بیٹے قطب الدین المتوفی ۱۲۳۳ھ
- ۲۸۵۷۔ فخر الدین اوزنگ آبادی [مولانا فخر الدین بن نظام الدین اوزنگ آبادی دہلوی] (صوفی - ۱۱۹۹ھ) ان کے بیٹے قطب الدین المتوفی ۱۲۳۳ھ
- ۲۸۵۸۔ فخر الزمان [ابو الحسن سعد بن علی بن احمد خلکانی سیفی] (مفسر - ۵۴۴ھ) شرح حاشیہ - تفسیر تذکرہ - تنقیح الاصول

- ۲۸۵۵۔ فتح المحققین [فخر الدین ابوطالب محمد بن حسن علامہ حلی] (فقہ - محقق - ۷۷۱ھ) اپنے والد کے شاگرد۔ ایضاً القواعد۔ ارشاد المبتدیین۔
- ۲۸۶۰۔ فخر الملک [ابو غالب محمد بن علی بن خلف واسطی] (وزیر بہا والدولہ - ۴۰۷ھ) ابوازا) ولادت ۳۵۴ھ واسطہ - شہر ت کو اول حملہ اسکی تقسیم کیا۔
- ۲۸۶۱۔ فراہ بنوی [محمی السنہ ابو محمد حسین بن مسعود بنوی شافعی] (مفسر - محدث - ۵۱۶ھ) تفسیر معالم التنزیل۔ مصابح السنہ (دیکھو بنوی)
- ۲۸۶۲۔ فراد طلی [ابوزکریا یحییٰ بن زیاد بن عبد اللہ دلی کوفی] (نوی - لغوی - ۲۰۷ھ) کتاب اللغات۔ الحدود والمعانی۔ کتاب البہار۔ کتاب النوادر۔
- ۲۸۶۳۔ فرات [فرات بن ابراہیم بن فرات کوفی] (مفسر -)
- ۲۸۶۴۔ فرادی [کمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن فضل بن احمد نیشاپوری] (صوفی - محدث - ۵۳۰ھ نیشاپور) ولادت ۴۴۱ھ
- ۲۸۶۵۔ فربری [ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن مطر فربری (بخارا)] (محدث - ۳۱۰ھ) ولادت ۲۳۱ھ - راوی صحیح بخاری
- ۲۸۶۶۔ فرج اللہ [فرج اللہ بن محمد بن درویش جوزی] (حکیم - ادیب - رجالی - معاصر حرطالی) کتاب الرجال۔ مرقہ - الغایۃ فی المنطق والکلام۔
- الصقوة اصول میں۔ شرح تشریح الافلاک
- ۲۸۶۷۔ فرخی [ابو الحسن علی بن قلع] (شاعر فارسی - صدی پنجم) از شعرائے ہفت گانہ محمود غزنوی
- ۲۸۶۸۔ فردوسی [حکیم ابوالقاسم حسن بن فخر الدین اسحاق طوسی] (شاعر فارسی - ۴۱۱ھ یا ۴۱۶ھ) شاہنامہ - معاصر محمود غزنوی
- ۲۸۶۹۔ فرزدق [ہمام بن غالب بن صعصعہ داری تمیمی بصری] (تابعی - شاعر عرب - ۱۱۰ھ بصرہ) ولادت ۳۸ھ - معروف بہ ابو فرس اولیٰ حسان ثانی
- ۲۸۷۰۔ فرغانی [فرغانی (کنیت ابن کثیر)] (ریاضی - تیسری صدی) جوامع علم النجوم ۲۱۸ھ میں بطلمیوس کی کتاب سے عربی میں ترجمہ کی
- ۲۸۷۱۔ فریابی [ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن واقد ترکی شامی] (محدث - مفسر - ۲۱۲ھ)
- ۲۸۷۲۔ فرمان علی [سید فرمان علی] (عالم - متکلم - ۱۳۳۴ھ) ترجمۃ القرآن
- ۲۸۷۳۔ فرید العصر [محمود بن جریر ضحیٰ اصفہانی خوارزمی] (لغوی - نحوی - طبیب - ۵۰۷ھ مرو) راجع مذہب معتزلہ بخوارزم - استاد زخمشری زاد الملک
- ۲۸۷۴۔ فرید الدین عطار [فرید الدین عطار نیشاپوری] (صوفی - شاعر فارسی - ۶۲۷ھ نیشاپور) (دیکھو عطار) تذکرۃ الاولیاء - الہی نامہ - ہندنامہ - عمر ۱۶۱
- ۲۸۷۵۔ فرید شکر گنج [فرید الدین شکر گنج عمری] (صوفی - ۶۷۰ھ پاک پٹن) بختیار کاکی کے مرید - اجودہ بن (پاک پٹن) میں مزار ہے
- ۲۸۷۶۔ فرید کا تب [فرید کا تب] (شاعر فارسی - اواخر صدی ششم) شاگرد انوری - ندیم سلطان سنجری
- ۲۸۷۷۔ فریوسی [محمود بن امیر حسین الدین فریوسی] (شاعر فارسی - ۷۴۴ھ)
- ۲۸۷۸۔ فسوی [زید بن علی بن عبد اللہ فارسی فسوی] (لغوی - نحوی - ۴۶۷ھ طرابلس) سکونت دمشق و طرابلس الشام
- ۲۸۷۹۔ فصیح [مرزا جعفر علی لکھنوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) معاصر ناسخ - نخل ماتم - برق لائٹ
- ۲۸۸۰۔ فصیحی [ابو الحسن علی بن ابی زید محمد بن علی استرآبادی (مشہق)] (نحوی - ۵۱۶ھ بغداد) شاگرد عبد القادر - استاد جعفی میں ملک النجاف و سلفی
- ۲۸۸۱۔ فضالہ [فضالہ بن عبید انصاری اوسی] (صحابی - ۵۳ھ)
- ۲۸۸۲۔ فضل اللہ [فضل اللہ بن محمد بن محمد بن عبد الدین دمشقی] (مورخ - دسویں صدی) تہذیب صاحب خلاصۃ الاثر کے والد - جس کا انتقال ۱۱۱۱ھ میں ہوا - ذیل تراجم الاعیان
- ۲۸۸۳۔ فضل اللہ [فضل اللہ بن محمد بن محمود فارسی] (محدث - فقہ -) ریاض الجنان
- ۲۸۸۴۔ فضل اللہ [قاضی فضل اللہ بن روز بہان بن فضل اللہ خجندی اصفہانی حنفی] (فقہ - متکلم - صدی ہشتم) ابطال الباطل - المقاصد
- ۲۸۸۵۔ فضل اللہ [سید ابوالرضا ضحیٰ الدین فضل اللہ علی بن عبید اللہ زونڈی کاشانی] (فقہ - محدث - صدی ہفتم) ضوء الشہاب شرح شہاب
- اربعین - نظم العروص - موجز الکافی - قصص الانبیاء - استاد ائمہ عصر شاگرد بولکی طوسی و استاد تفسیر الدین طوسی
- ۲۸۸۶۔ فضل امام [فضل امام خیر آبادی فاروقی دہلوی] (فاضل - شاعر - ۱۲۴۴ھ) دہلی کے صدر المدرس

۲۸۸۷۔ فضل حق بن فضل امام عمری خیر آبادی [حکیم منطقی۔ ۱۲۷۸ زکون] ہدیہ السعدیہ فی علمۃ الطبیعیہ تحقیق العلوم وعلوم۔
جنس العالی تشکیل۔ ولادت ۱۲۱۲

۲۸۸۸۔ فضل الرحمان [شیخ فضل رحمان] [فقیہ۔ ۱۳۱۳] شاگرد عبد العزیز دہلوی و محمد اسحاق وحسن علی۔ ولادت ۱۲۰۸

۲۸۸۹۔ فضل بن ربیع [ابو العباس فضل بن ربیع بن یونس] [حاجب۔ ۲۰۸]

۲۸۹۰۔ فضل رسول [فضل رسول بدایونی] [فقیہ۔ ۱۲۷۹] باریق تصحیح المسائل۔ احقاق الحق۔ شرح فصوص الحکم

۲۸۹۱۔ فضل بن سہل [فضل بن سہل] [متشیع] [وزیر مامون۔ ۲۰۲ سرخس]

۲۸۹۲۔ فضل بن شاذان [ابو محمد فضل بن شاذان بن حلیل نیشاپوری] [فقیہ۔ متکلم۔ محدث۔ تیسری صدی] امام رضا اور امام محمد تقی سورتی
کلی۔ ۸۰ اکابرین کعبین۔

۲۸۹۳۔ فضل بن عباس [فضل بن عباس بن عبد المطلب] [صحابی۔ ۱۸ عمواس] بعض کہتے ہیں کہ ۱۲ھ میں جنگ یرموک میں مار گئے۔ عمر ۲۲

۲۸۹۴۔ فضل بن مروان [ابو العباس فضل بن مروان بن ماسر حسن] [وزیر مقسم۔ ۲۵۰۔ عمر ۸۰ یا ۹۳]

۲۸۹۵۔ فضل بن یحییٰ [فضل بن یحییٰ بن خالد بن برمک] [وزیر ہارون رشید۔ ۱۹۳ رتق] ولادت ۱۲۷۔ قید میں مرا

۲۸۹۶۔ فضیل بن عیاض [ابو علی فضیل بن عیاض بن مسعود قسبی مروزی کوئی] [صوفی۔ محدث۔ ۸۷۷ھ] شیخ اکرم۔ عمر ۸۰۔ مولد سمرقند۔ امام
جعفر صادق سے اخذ حدیث کیا۔ بشرطانی انک مرید تھے

۲۸۹۷۔ فضیل بن یسار [فضیل بن یسار ہندی کوئی] [محدث۔ دوسری صدی] اصحاب امام باقر و جعفر سے۔ وفات در عبد جعفر

۲۸۹۸۔ فغان [اشرف علی خاں دہلوی] [شاعر اردو۔ ۱۱۸۶] احمد شاہ دہلوی کا کوکہ

۲۸۹۹۔ فقیر [میر شمس الدین دہلوی] [عالم۔ شاعر فارسی۔ ۱۱۸۳] حدائق البلاغہ۔ شمس الضحیٰ۔ درکنون

۲۹۰۰۔ فقیر [محمد حسین دہلوی] [فقیہ۔ واعظ۔ شاعر اردو۔ حدود ۱۳۲۵]

۲۹۰۱۔ فکلی [اسماعیل پاشا بن مصطفیٰ] [ہیئت دان۔ چودھویں صدی] الدرر التوفیقیہ ہیئت میں۔ عباسیہ میں ناظر مرصد فکلی

۲۹۰۲۔ فکلی [محمد پاشا مصری] [ہیئت دان۔ ۱۳۰۳] نتائج الافہام فی تقویم العرب قبل الاسلام

۲۹۰۳۔ نورانی [ابو القاسم عبد الرحمان بن محمد بن احمد مروزی شافعی] [فقیہ۔ ۴۶۱ھ] قتال شاشی کا شاگرد۔ عمر ۷۷۔ کتاب لالمانہ

۲۹۰۴۔ فیاض [عبد اللہ ذاق بن علی بن حسین لاجبی قتی] [فقیہ۔ حکیم۔ ۱۰۵۱] شاگرد و ملا صدرا۔ گوہر مراد۔ شواہد الالہام شرح تجرید۔ سترہ ایام

۲۹۰۵۔ فیروز آبادی [محمد الدین محمد بن یعقوب فیروز آبادی شیرازی] [لغوی۔ محدث۔ ۸۲۰] قاموس المحیط لغت میں۔ سفر السعاده تفسیر ابن عباس

۲۹۰۶۔ فیروز دہلوی [فیروز دہلوی جمیری] [صحابی۔ ۱۰] قاتل اسود عسی۔ وفات خلافت عثمان میں

۲۹۰۷۔ فیض [محمد حسن بن مرتضیٰ کاشانی] [مفسر۔ ۹۱ شیراز] شاگرد و ملا صدرا۔ أستاذ نعمۃ اللہ جزائری۔ تفسیر صفائی۔ کتاب الوائی کتاب الشافی

مفتاح الشرائع۔ علم الیقین۔ کتاب الحقائق۔ عین الیقین۔ قرۃ العیون۔ کتاب اللالی۔ جلاء القلوب۔ انوار الحکمة۔ میزان القیامہ۔ مرآۃ الاحزاب۔

تنویر المواہب۔ تسہیل الحجۃ۔ نقد الاصول۔ اصول العقائد۔ کتاب الخطب۔ گلزار قدس۔ کل تصنیفات و نثرو۔

۲۹۰۸۔ فیض اللہ تفریشی [امیر سید فیض اللہ بن عبد القادر تفریشی] [محدث۔ اوائل صدی یازدہم] شرح المختص۔ کتاب لاصول۔ کتاب الرجال۔

شرح الإنشاء عشرہ۔ شاگرد مقدس اردبیلی۔ استاد شرف الدین علی شولستانی۔

۲۹۰۹۔ فیضی [ابو الفیض بن مبارک ناگوری اکبر آبادی] [فاضل۔ شاعر فارسی۔ ۱۰۰۴] جلال الدین اکبر شاہ کا ملک الشعراء تفسیر طبع الالہام فی لفظ

۲۹۱۰۔ فیض بن مختار [فیض بن مختار] [محدث۔ دوسری صدی] اصحاب امام باقر و جعفر کا نظم و روضا سے

۲۹۱۱۔ فیروزی [احمد بن محمد بن علی قزوینی شافعی] [لغوی۔ فقیہ۔ ۷۷۰] مصباح المیزان لغت میں

- ۲۹۱۲- فیومی [عبدالرحمن بن شافعی] (ادیب - ۷۱۰) (أسطظنیة) القول الوافی بشرح الکافی علم عروض وقافیہ میں
- ۲۹۱۳- قاتانی [مرزا حبیب بن مرزا محمد علی شیرازی] (شاعر فاضل - ۱۲۴۰) (طهران) ناصر الدین شاہ ایران کا ملک الشعراء
- ۲۹۱۴- قاسمی [امام ابو الحسن علی بن محمد بن خلف معافری قزوینی قزوانی] (محدث - ۴۰۳) (قزوین) ولادت ۳۲۲ م کتاب الملک فی الطب
- ۲۹۱۵- قاری [شیخ نور الدین علی بن سلطان محمد ہروی نزہی مکہ] (مشکم - محدث - ۱۰۱۴) (دیلم علی قاری)
- ۲۹۱۶- قاری الحدیث [جمال الدین ابو احمد عبد الصمد بن ابراہیم بن خلیل بغدادی] (محدث - صدی ہشتم) دیکھو عبد الصمد بغدادی
- ۲۹۱۷- قاسم بن اصبح [قاسم بن اصبح بن محمد اموی بستانی مالکی قرطبی] (محدث - رجالی - ۳۴۰) (نوی) ولادت ۳۲۷ م بغداد مصر و اندلس میں تحصیل علم کیا۔ کتاب اصبح مثل مسلم منتقى فی الآثار - بر الوالدین محمد امام مالک۔
- ۲۹۱۸- قاسم انوار [ابو القاسم حسین الدین علی بن بصیر بن ہارون تبریزی] (صوفی - ۸۳۷) (جام) سید صدر الدین صفوی کے مرید۔ ہارون بن موسی کاظم کی نسل سے۔
- ۲۹۱۹- قاسم بن ثابت [قاسم بن ثابت عوفی سمرقانی] (محدث - نوی - ۳۰۳) (الدلائل)
- ۲۹۲۰- قاسم بن سلام [ابو عبیدہ قاسم بن سلام] (فقیہ - ادیب - ۲۲۲) (ولادت ۱۵۴) قاضی طرسوس - مدون بغداد میں رہا
- ۲۹۲۱- قاسم طباطبائی [سید قاسم بن محمد طباطبائی] (فقیہ - مشکم - صدی یازدہم) شاگرد شیخ بہائی - طبقات برکت اربعہ و حکم کتب فقہیہ
- ۲۹۲۲- قاسم بن قطلوبغا بن عبد اللہ حنفی [رجالی - ۸۷۹] (قاہرہ) تاج الزماجر فی طبقات حنفیہ
- ۲۹۲۳- قاسم بن محمد [ابو محمد قاسم بن محمد بن ابی بکر بن ابو قحافہ] (تابعی - فقیہ - محدث - ۱۰۲) (مدینہ کے فقہوں میں سے) - عمر ۷۰ یا ۷۵ سال زمین العابدین اور سالم بن عبد اللہ بن عمر کے فائدہ زلو - امام زین العابدین کے صحابی - ان کو بیٹی عبد الرحمان ۱۲۶ میں مرے۔
- ۲۹۲۴- قاضی [نصیر الدین علی بن محمد بن علی قاضی] (فقیہ - صدی سہتم) معاصر علامہ حلی - استاد ابن مہیہ - حاشیہ شرح تجرید - شرح طوابع بیضاوی
- ۲۹۲۵- قاضی اعجاز [ابو الفتح نصر الدین عبد اللہ بن خلف اسکندری] (فقیہ - شاعر عرب - ۵۷۷) (ولادت ۵۳۲) اسکندریہ
- ۲۹۲۶- قاضی جرجانی [ابو الحسن علی بن عبد العزیز جرجانی شافعی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۳۶۶) (نیشاپور) عمر ۷۶ - ان کا بھائی محمد سے کا قاضی القضاۃ ۳۹۲ھ میں مرا۔
- ۲۹۲۷- قاضی حسین [امام کبیر ابو علی حسین بن محمد بن احمد شافعی مروزی] (فقیہ - ۲۶۶) (مرو) قتال مروزی کا شاگرد - امام الحرمین اور خوالی کے مراد قال القاضی سے یہی ہیں - تعلیقہ فقہ میں
- ۲۹۲۸- قاضی خان [فخر الدین حسن بن منصور حنفی فغانی] (فقیہ - ۵۹۲) (فتاوی - کتاب الفرائض)
- ۲۹۲۹- قاضی زادہ [موسے بن محمود وی سمرقندی حنفی] (فقیہ - ۴۸۵) (سمرقند) تشریح الافکار لکھلکھ فتح القدیر - شرح خمینی - بشرح اشکال التامیس -
- ۲۹۳۰- قاضی زادہ [احمد بن محمود خوارزمی] (حکیم - مشکم - ادیب - ۰)
- ۲۹۳۱- قاضی عبد الوہاب [ابو محمد عبد الوہاب بن علی بن نصر ثعلبی بغدادی مالکی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۳۲۲) (مصر) ولادت ۳۲۲ م کتاب التلخیص
- ۲۹۳۲- قاضی عیاض [ابو الفضل عیاض بن موسے بن الیاس حبشی سیسی مالکی] (محدث - فقیہ - ادیب - ۴۴۷) (ولادت ۴۷۶) سبتہ - کتاب الشفاہ الکمال شرح مسلم - مشارق الانوار فی غریب الحدیث جو گویا مسلم و بخاری کی شرح ہے۔
- ۲۹۳۳- قاضی فاضل [محمد بن ابی عبد الرحیم بن قاضی بہاء الدین علی بن محمد عسقلانی مصری] (فقیہ - ۵۹۶) (قاہرہ) ولادت ۵۲۹ م عسقلان - وزیر صلاح الدین یوسف
- ۲۹۳۴- قاضی ہروی [ابو عاصم محمد بن احمد بن محمد عبادی شافعی ہروی] (فقیہ - ۴۵۸) (ولادت ۳۷۵) - مبسوط - ادب القضاہ - ہادی طبقات الفقہاء

۲۹۳۵۔ قالی [ابوعلی اسماعیل بن قاسم بن عیذون بغدادی] [لغوی - نحوی - شاعر عرب - ۳۵۶ قریب] ولادت ۲۸۸ دیار بکر - کتاب الباری
لغة میں - کتاب الامالی - ۳۳۰ھ میں قرطبہ آیا

۲۹۳۶۔ قبیصہ بن ذویب [قبیصہ بن ذویب خزاعی] [صحابی - محدث - ۸۶] عمر ۸۶

۲۹۳۷۔ قتادہ [قتادہ بن نعمان انصاری] [صحابی - ۲۳] ابو سعید خدری کی مادری بھائی - عمر ۶۵۔

۲۹۳۸۔ قتادہ بن دعامة [ابو الخطاب قتادہ بن دعامة بن قتادہ سدوسی بصری] [تابعی - محدث - ۱۱۷ واسط] فقیہ بنی امیہ - عرصہ تک بصرہ
۲۹۳۹۔ قتیبہ [قتیبہ بن سعید بلخی] [محدث - ۲۴۰]

۲۹۴۰۔ قلیل [مرزا محمد حسین نو مسلم فرید آبادی] [شاعر فارسی - ۱۲۳۷] ایران جا کر فن شاعری کی تکمیل کی

۲۹۴۱۔ قثم [قثم بن عباس] [صحابی - عہد معاویہ] علی کی طرف سے مکہ کے گورنر - عہد معاویہ میں سمرقند میں شہید ہو - سعید بن عثمان کے ساتھ گئے تھے۔

۲۹۴۲۔ قضاوی [علی بن داؤد بن یحییٰ (امام نجم الدین) حنفی] [ادیب - ناظم - ناشر - ۶۴۴] ولادت ۶۶۸ - عربیت میں اہل دمشق کا امام - زہیر
بن العوام کی نسل سے۔

۲۹۴۳۔ قدامة [قدامہ بن متعون قرشی] [صحابی - ۳۶] عبد اللہ بن عمر کے ماموں - عمر ۶۸

۲۹۴۴۔ قدسی [محمد بن مشہدی دہلوی] [شاعر فارسی - ۱۰۵۶] شاہجہاں کا ملک الشعراء

۲۹۴۵۔ قدوری [ابوالحسن احمد بن محمد بن احمد بغدادی حنفی] [فقیہ - ۴۲۸] المختصر قدوری فقہ میں

۲۹۴۶۔ قرانی [ابوالعباس شہاب الدین احمد بن ادریس شہبازی قرانی مصری مالکی] [فقیہ - ۶۸۴] انوار البروق فی انوار الفروق اسرار فقیہ میں

۲۹۴۷۔ قرشی فیضی [محمد بن طلحہ شافعی وزیر] [محدث - ۶۵۲] العقد الفرید للامام السعید - (دیکھو ابن طلحہ)

۲۹۴۸۔ قرشی [ابو محمد محمد بن عبد القادر بن محمد قرشی] [فقیہ - ۷۷۵] جواہر المفیدہ - غنایہ - اعتماد شرح الاعتقاد

۲۹۴۹۔ قرشی مغربی [ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابراہیم مغربی] [صوفی - ۵۹۹] قدس - عمر ۵۵ (دیکھو ابو عبد اللہ قرشی)

۲۹۵۰۔ قرطبی [حکیم ابو القاسم محمد بن یحییٰ قرطبی] [حکیم - ۳۹۵]

۲۹۵۱۔ قرطبی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن ہارون قرطبی] [محدث - ۶۹۲ یا ۷۰۲] اسی سال ابن دقین کا انتقال ہوا

۲۹۵۲۔ قرطبی [علامہ ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابی بکر قرطبی انصاری خزرجی مالکی] [زاہد مفسر - ۶۷۱] تفسیر ۵ جلد - تذکرہ فی امور الآخرة ۲ جلد
شرح اسائن حسنہ ۲ جلد

۲۹۵۳۔ قرط [قرط بن کعب انصاری خزرجی] [صحابی - عہد علی] حضرت علی کے سب معروکوں میں شریک رہے - خلافت علی میں کوفہ میں وفات ہوئی۔

۲۹۵۴۔ قرطی [محمد بن کعب قرطی] [محدث - ۱۰۸]

۲۹۵۵۔ قرمانی [ابو العباس احمد بن یوسف دمشقی] [مورخ - ۱۰۱۹] اخبار الدول و آثار الاول

۲۹۵۶۔ قرزانی [ابو عبد اللہ محمد بن جعفر قیزی قیروانی] [نحوی - لغوی - ۱۲ قیروان] عمر ۷۰ - ملازم عزیز بن معز خلیفہ مصر - جامع لغت میں - کتاب التعریف

۲۹۵۷۔ قزوینی [نجم الدین علی بن عمر بن علی کاشی قزوینی] [منطقی - حکیم - ۶۷۵] شمس - جامع الدقائق - حکمہ البین - (نیز دیکھو زکریا خطیب دمشقی)

۲۹۵۸۔ قزوینی [میرزا قوام الدین محمد بن محمد ہمدانی سیفی قزوینی] [فقیہ - حکیم - شاعر عرب - بارہویں صدی] شاگرد شیخ جعفر حوزینی نجفی - تحفۃ

القوامیہ شرح لمعہ فقہ میں - شرح زبدۃ بہائی - شرح رسالہ اسطرلابہ۔

۲۹۵۹۔ قسطلانی [شہاب الدین احمد بن محمد بن حسین شافعی قسطلانی مصری] [محدث - ۹۲۳] قاہرہ (ارشاد الساری شرح بخاری یو اہل البیت -

۲۹۶۰۔ قضاوی [ابو عبد اللہ محمد بن سلام بن جعفر مغربی مصری شافعی] [فقیہ - محدث - ۴۵۴] قاضی القضاۃ مصر - استاد حمیدی - دستور الحکم -

۲۹۶۱۔ قطان [ابو الحسن علی بن یحییٰ بن یحییٰ قاسمی بغدادی] [محدث - ۲۳۴] (ہوا ز)

- ۲۹۶۲۔ قطان [عبد بن شاذان بصری] (محدث - بعد ۲۴۰)
- ۲۹۶۳۔ قطان [ابو الحسین علی بن ابراہیم بن مسلم بن بحر قزوینی] (محدث - ۳۴۵) ولادت ۲۵۴
- ۲۹۶۴۔ قطران [قطران بن منصور تبریزی] (شاعر فارسی - صدی ششم) انوری کا استاد
- ۲۹۶۵۔ قطرب [ابو علی محمد بن مستنیر بن احمد بصری] (لغوی - ادیب - ۲۰۶) مشنات - کتاب العلل - کتاب الاضداد - کتاب القوافی - کتاب الاستقفا - معانی القرآن - شاگرد سیبویہ
- ۲۹۶۶۔ قطب الدین بختیار [سید قطب الدین بختیار کاکی اوشی حسینی دہلوی] (صوفی - ۶۳۳) خواجہ معین الدین چشتی کے مرید - تبارخ خورشید جاہی میں ہے کہ ۵۶۵ ہجری میں کوام حسین کو ایسا رونے کہ آنکھوں اور ہر بن موسے ایک شب دروڑوں جاری رہا۔
- ۲۹۶۷۔ قطب الدین بوہی [ابو جعفر قطب الدین محمود بن محمد رازی بوہی شینی] (حکیم - منطقی - ۷۶۶) دمشق قطبیہ شرح شمسہ شرح معانی شاگرد علامہ حلّی
- ۲۹۶۸۔ قطب الدین ہلوی [نواب قطب الدین خال] (محدث - مفسر - فقیہ - ۱۲۸۹) شاگرد محمد اسحاق دہلوی - مظاہر حق - جامع التفسیر - تفسیر جلیل ترجمہ حصن حصین - تزیین الحی - تحفہ الزوجین - جامع الحسنات - مدد الجواہر۔
- ۲۹۶۹۔ قطب الدین سہاوی [قطب الدین شہید سہاوی لکھنوی] (فقہ - ۱۱۰۳) از نسل ابو یوسف نصاری
- ۲۹۷۰۔ قطب الدین شمس آبادی [سید قطب الدین شمس آبادی] (فقہ - ۱۱۳۱) قطب الدین سہاوی کے شاگرد - عمر ۷۰
- ۲۹۷۱۔ قطب الدین شیرازی [علامہ قطب الدین محمود بن سعود بن مصلح کا زونی شافعی] (محقق - ۷۱۰) درۃ الساج قطبیہ شرح شمسہ
- ۲۹۷۲۔ قطب الدین قسطلانی [امام محمد بن احمد بن علی تنوژی مصری مالکی] (زاہد - محدث - شاعر - ۶۸۶) ولادت ۶۱۴ - مکہ سے ہجرت قاہرہ کا شیخ الحدیث مقرر کیا گیا۔
- ۲۹۷۳۔ قطب الدین نیشاپوری [ابو المعالی مسعود بن محمد بن مسعود نیشاپوری شافعی] (فقہ - ۵۷۸) دمشق الہادی فقہ میں
- ۲۹۷۴۔ قطب اوندی [قطب الدین ابو الحسین سعید بن بہتہ اللہ بن حسن راوندی (کاشانی)] (مفسر - فقیہ - شاعر - محدث - ۷۱۰) صدی ششم قمر شاگرد شیخ ذوالفقار و سید مرتضی بن داعی و عماد طبرسی و ابو علی طبرسی - خلاصۃ التفسیر - منی شرح نہایہ - خراج البحر - تہذیب الفلاسفہ - جواہر الکلام مستقفی - کتاب المعادج و المنہاج (شرح بیح البلاغ) قصص الانبیاء - فقہ القرآن - فلاح السائل - شرح آیات الاحکام
- ۲۹۷۵۔ قطب عجمی [امیر قطب الدین ابو المنصور مظفر بن اردشیر مروزی شافعی] (واعظ - ۵۴۷) مسکرم (مرفن بغداد - تین سال بغداد میں رہا - وعظ میں ضرب المثل - ابو الحسن اردشیر المتوفی - ۵۴۹) بھی بڑے واعظ تھے جو انکے والد تھے
- ۲۹۷۶۔ قطب کیدری [ابو الحسن محمد بن حسین بن حسن کیدری بہتقی نیشاپوری] (فقہ - ادیب - شاعر - ۶۸۶) آخر صدی ششم حدائق الحقائق (مشرح بیح البلاغ) الاصلح فقہ میں - غایۃ المراد - مسالک کشف اللثام - دیوان علی
- ۲۹۷۷۔ قطب المحققین [قطب الدین محمد بن محمد رازی] (فقہ - محقق - ۷۶۶) دمشق شاگرد علامہ حلّی - شرح مطالع - تحفہ الاشراف حاشیہ کشان - درۃ الاضداد - شرح شمسہ - حاشیہ بر اشارات - شرح محکمات۔
- ۲۹۷۸۔ قطبی [ابوبکر احمد بن جعفر بن حمدان] (محدث - ۳۶۸) شاگرد عبد اللہ بن احمد حنبل
- ۲۹۷۹۔ قطبی [ابراہیم بن سلیمان قطبی حلّی نجفی] (فقہ - ۷۱۰) معاصر محقق ثانی - سراج الہاج - شرح الفیہ شہید - نفحات القوافد
- ۲۹۸۰۔ قصبی [ابو عبد الرحمن عبد اللہ بن مسلمہ بن قصب حارثی مدنی بصری مکی] (محدث - فقیہ - ۲۲۱) ولادت ۱۳۰ - شاگرد امام مالک - داوی مونا
- ۲۹۸۱۔ قتال شاشی [قتال شاشی] (اصولی - ۵۰۷) (دیکھو شاشی) اصول شاشی
- ۲۹۸۲۔ قتال مروزی [ابوبکر عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ مروزی شافعی] (فقہ - ۴۱۷) عمر ۹۰ - بڑے بڑے شافعی اماموں کا استاد
- ۲۹۸۳۔ قلیوبی [احمد بن احمد بن مسلمان قلیوبی مصری] (ادیب - ۱۰۶۶) کتاب النوادر - تحفہ الراغب - تراجم البلیت

۲۹۸۳۔ قنبر [قنبر] (تابعی - ۱) غلام علی بن ابیطالب - حجاج نے شہید کرایا
 ۲۹۸۵۔ قندوزی [سیمان بن خواجہ کلاں قندوزی قسطنطنیوی حنفی] (صوفی - ۲۹۴) قسطنطنیہ (دیکھو سیمان قندوزی)

عبدالعزیز سلطان روم کا پیر تھا

۲۹۸۶۔ قنغذ [قنغذ بن عزیز بن جردان قنغی] (صوفی - ۱) کچھ دنوں عمر کی طرف سے مکہ کے گورنر رہے

۲۹۸۷۔ قواریری [ابوسعید عبداللہ بن عمرو بن میسرہ بغدادی] (محدث - ۲۳۵)

۲۹۸۸۔ قوشی [علاء الدین علی بن محمد قسطنطنیوی] (متکلم - ۸۷۸) شرح تجرید - حاشیہ کشف

۲۹۸۹۔ قونی [اسماعیل بن محمد بن مصطفیٰ قونی] (مفسر - ۱۱۹۵) دشت - حاشیہ بیضاوی

۲۹۹۰۔ قنبرستانی [شمس الدین محمد حنفی بخاری] (فقیہ - ۹۶۲) بخارا [جانب الرموز شرح مختصر وقایہ

۲۹۹۱۔ قنبرانی [ابوعبداللہ بن ابی دینار] (مورخ - ۱۰۰۰) تاریخ افریقہ و تونس ۱۰۹۲ھ میں لکھی

۲۹۹۲۔ قیس بن سعد [قیس بن سعد بن عبادہ خزرجی] (صوفی - محدث - ۱۰۰) مدینہ (ہیشہ علی کے ساتھ رہے

۲۹۹۳۔ قیس بن حازم [قیس بن ابی حازم الحمیری کوفی] (تابعی - ۹۷) ہروان میں علی کے ساتھ تھے - عہد رسول میں پیدا ہوئے

۲۹۹۴۔ قیس بن ذریح [قیس بن ذریح گنمانی] (شاعر عرب - حدود ۷۰) امام حسن کا برادر رضاعی

۲۹۹۵۔ قیس بن کشوح [ابوشداد قیس بن کشوح بجلی] (صوفی - ۳۷) علی کی رفاقت میں صفین میں شہید ہوئے - عمر بن یزید کے بھائی

۲۹۹۶۔ قیس بن طوح [قیس بن طوح بن مراح عامری] (شاعر عرب - حدود ۸۰) مجنون عاشق لیلیٰ - مگر اصل میں مجنون نہ تھا عاشق عاتکہ بنت

۲۹۹۷۔ قیسی [ساج الدین محمد بن عبدالقادر] (محدث - ۷۴۹)

۲۹۹۸۔ قیسی [ابوہان الدین ابواسحاق ابراہیم بن محمد بن ابراہیم مالکی دمشقی] (نحوی - ۷۴۲) ابویحان ابوہریرہ کا شاگرد - اعراب القرآن

۲۹۹۹۔ کاتب اصفہانی [دیکھو اصفہانی] (کاتب - ۵۹۷) تاریخ السیوقین

۳۰۰۰۔ کاتب اقدی [ابوعبداللہ محمد بن سعد بن منیع زہری] (کاتب - مورخ - ۲۳۰) (دیکھو ابن سعد) (کاتب چلی = حاجی خلیفہ)

۳۰۰۱۔ کاتب الوداعی [علاء الدین علی بن مظفر بن ابراہیم کندی ششی دمشقی] (کاتب - محدث - ۱۱۹) بستانہ ولادت ۴۴۰ - سکونت دمشق

تذکرۃ الکندہ ۵ جلد میں

۳۰۰۲۔ گادرونی [محمد بن سعود] (محدث - ۷۵۸) سیرۃ النبیفہ

۳۰۰۳۔ گادرونی [سید الدین] (طیب - آٹھویں صدی) شرح موجز القانون (دیکھو سید الدین)

۳۰۰۴۔ گادرونی [شیخ نور الدین احمد بن محمد بن جعفر (یا خضر) عمری شافعی گادرونی نزیل مکہ] (مفسر - ۱) تفسیر صراط المستقیم

۳۰۰۵۔ کاشی [لاحسن آملی] (شاعر فارسی - ۱۱۰۰) معاصر سلطان خدا بندہ و علامہ علی - بہت بند در مناقب علی

۳۰۰۶۔ کاشفی [دیکھو حسین کاشفی] (مفسر - واعظ - ادیب فارسی - بعد ۹۱۰)

۳۰۰۷۔ کاشفی [سید جواد بن سعد العالی] (فقیہ - ۱۱۰۰) شرح زبدۃ الاصول - شرح خلاصۃ الحساب - فوائد علیہ

۳۰۰۸۔ کانی [کفایت علی مراد آبادی] (شاعر اردو - آخر صدی سیزدہم)

۳۰۰۹۔ کانی الکفایہ [ہباز الدین ابوالمعالی محمد بن ابی سعد حسن بن محمد بغدادی] (کاتب - ادیب - ۵۶۲) بغداد ولادت ۴۹۵ - تذکرہ (دیکھو

۳۰۱۰۔ کانی [دیکھو برغی] (فقیہ - محدث - مفسر - ۸۷۹)

۳۰۱۱۔ کاتبی [محمد بن ابراہیم و طوطا النصاری] (محدث - ۷۱۸) غر الخصال

۳۰۱۲۔ کاتبی [ابو جعفر کثیر] (عبد الرحمن بن اسود بن عامر خزاعی] (فقیہ - شاعر عرب - ۱۰۵) عاشق مشہور

- ۳۰۱۳۔ کراچی [شیخ ابوالفتح محمد بن علی بن عثمان کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ محکم۔ ۴۴۹] کتاب العجب۔ کتاب النوادر۔ کتب الفوائد۔ معدن الجواهر۔
روضۃ العابدین۔ استفسار۔ شاگرد سید مرتضیٰ و ابو جعفر طوسی و ابن شاذان۔ سکونت حلقہ و کتب۔
- ۳۰۱۴۔ کراچی [ابو علی حسین بن علی بن زید کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ محکم۔ ۴۴۵] کتاب اذا صحب شافعی۔ اصول الفقہ۔ فروع الفقہ۔
- ۳۰۱۵۔ کراچی [دیکھو علی بن حسن ہنسی مصری] [نوی۔ صدی چہارم] (نوی۔ صدی چہارم)
- ۳۰۱۶۔ کراچی [کرامت علی دہلوی حیدر آبادی] [فقیہ۔ صدی سیزدہم] سیرۃ الحمدیہ غری۔ حیدر آباد میں ہزار روپیہ ماہوار کا منصب پایا
- ۳۰۱۷۔ کراچی [جلال الدین محمد کرنی] [مفسر۔ ۱۰] شرح جلالین یعنی مجمع البحرین و مطلع الہدیین
- ۳۰۱۸۔ کراچی [ابوبکر فخر الدین محمد بن حسن کرنی] [ریاضی۔ صدی یازدہم سبکی] کافی حساب میں۔ فخری جبر و مقابلہ میں (بزرگ دیکھو معروف کرنی)
- ۳۰۱۹۔ کراچی [شمس الدین محمد بن یوسف بن علی کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ ۷۸۶] ولادت ۷۱۷۔ شرح بخاری۔ شرح مواقف شیخ فوائد
- ۳۰۲۰۔ کراچی [کریم اللہ] [کریم اللہ حنفی دہلوی] [فقیہ۔ واعظ۔ ۲۹۰ دہلی]
- ۳۰۲۱۔ کراچی [ابوالحسن علی بن حمزہ بن عبد اللہ کونی بغدادی] [نوی۔ صدی۔ قاری۔ ۸۹۰] سات قاریوں میں سے۔ نولہہ اور۔
قرأت میں امام تھا۔ امین بن ہارون کا استاد۔ ولادت ۱۳۸
- ۳۰۲۲۔ کراچی [ابوالفتح محمد بن حسین] [کاتب۔ ۳۵۰] آداب النذیم
- ۳۰۲۳۔ کراچی [دیکھو صالح کشتی] [صوفی۔ ۱۰۶۷]
- ۳۰۲۴۔ کراچی [ابو عمر و محمد بن عمر بن عبد العزیز کشتی] [رجالی۔ تیسری صدی] معرفۃ الرجال۔ شاگرد عیاشی
- ۳۰۲۵۔ کراچی [کعب بن ابی حذافہ] [کعب بن طلحہ حمیری] [صحابی۔ محدث۔ ۲۰۰] خلافت ابوبکر میں مسلمان ہوئے۔ خلافت عمر میں یمن سے مدینہ میں آئے۔
- ۳۰۲۶۔ کراچی [کعب بن زہیر] [کعب بن زہیر بن ابی سلمیٰ مزنی] [شاعر۔ ۱۰] عہد رسول اللہ میں تھا۔
- ۳۰۲۷۔ کراچی [کعب بن عجرہ] [کعب بن عجرہ بنوی] [صحابی۔ محدث۔ ۵۱ مدینہ]
- ۳۰۲۸۔ کراچی [کعب بن عمرو] [کعب بن عمرو انصاری] [صحابی۔ ۵۵ مدینہ]
- ۳۰۲۹۔ کراچی [کعب بن مالک] [کعب بن مالک خزرجی انصاری] [صحابی۔ محدث۔ ۵۰] عمر ۷۷
- ۳۰۳۰۔ کراچی [کعب بن مرہ] [کعب بن مرہ بہزی] [صحابی۔ ۵۹] شام ساکن اردن
- ۳۰۳۱۔ کراچی [تقی الدین ابراہیم بن علی بن حسن بن محمد کشتی] [عالم۔ ادیب۔ اوائل صدی دہم] مصباح جو ۸۹۵ میں لکھی۔ مقصد الاسنی۔
نہایت الادب فی امثال العرب۔ قراۃ النصیحہ خلاصۃ مجمع البیان۔ فروع الفقہ
- ۳۰۳۲۔ کراچی [ابو البقا حسینی حنفی] [ادیب۔ اوائل صدی یازدہم] کلیات صرف نحو اور فقہ میں۔ (دیکھو ابو البقاء)
- ۳۰۳۳۔ کراچی [محمود بن سلیمان کوفی] [فقیہ۔ رجالی۔ ۹۹۰] اعلام الاخیار یعنی طبقات حنفیہ
- ۳۰۳۴۔ کراچی [ابو الریح سلیمان بن سالم حمیری] [کلاسی۔ طبعی] [محدث۔ فقیہ۔ ۹۳۴] ولادت ۵۶۵ مرسیدہ کشتی فی مغازی المصطفیٰ۔ اصحیح معرفۃ
الصحابہ و التابعین۔ مصباح النظم۔ الشارح الخلفاء
- ۳۰۳۵۔ کراچی [ابو المنذر ہشام بن محمد بن سائب کلبی] [محدث۔ نقابہ۔ ۲۰۴] الجہرہ انساب میں۔ کتاب الثالب۔ کتاب لشجرات۔
- ۳۰۳۶۔ کراچی [ابو نصر محمد بن سائب بن بشر کلبی] [مفسر۔ نقابہ۔ ۴۴] کونہ سیفان ثوری اور ابن اسحاق سے روایت کرتا ہے
- ۳۰۳۷۔ کراچی [کثوم بن ہرم] [کثوم بن ہرم انصاری] [صحابی۔ ۲] رسول اللہ کے مدینہ پہنچنے سے پہلے مسلمان ہوئے۔ جنگ بدر سے ذرا پہلے انتقال ہوا
- ۳۰۳۸۔ کراچی [مرزا علاء الدین محمد بن محمد بن علی حسینی] [فقیہ۔ ادیب۔ ۱۱۱۰] حدائق الحقائق شرح بیج البلاغہ۔ منہج البیہین
- ۳۰۳۹۔ کراچی [مرزا ابوالفتح کلبدوی] [محکم۔ ۱۰] البرہان منطق میں۔ امکان الفصل فی القتل۔ حاشیہ شرح جلال علی العبدیہ

۳۰۴۰۔ کلیم [ابوطالب دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۰۶۱) شاہجہاں کا ملک الشعراء
 ۳۰۴۱۔ کلیم اللہ [شیخ کلیم اللہ جہان آبادی] (صوفی - ۱۱۴۲ دہلی) تفسیر سواہر السبل - کشکول - مرقع
 ۳۰۴۲۔ کلینی [ثقة الاسلام ابو جعفر (اول) محمد بن یعقوب بن اسحاق کلینی رازی] (محدث - ۳۲۹ بغداد) کافی حدیث میں - کتاب الروضة -
 تغییر الروایہ - رسائل اللامۃ -
 ۳۰۴۳۔ کمال اصفہانی [کمال الدین اسماعیل بن جمال الدین عبد الرزاق] (شاعر فارسی - ساتویں صدی) اوکٹائی خاک اصفہان کے قتل عام میں
 ۳۰۴۴۔ کمال فخر [کمال الدین اسماعیل تبریزی] (شاعر فارسی - ۸۰۴)
 ۳۰۴۵۔ کمال زملکانی [امام علامہ کمال الدین محمد بن علی زملکانی بن عبد الواحد دمشقی انصاری] (فقیہ - ۷۷۷ بلخیس) ولادت ۷۷۷ - دمشق کا
 قاضی القضاۃ (جمال الاسلام) رد ابن تیمیہ
 ۳۰۴۶۔ کمال شیرازی [مرزا کمال الدین محمد بن معین الدین محمد فاضل شیرازی] (عالم - ادیب - اوائل صدی دوازدہم) المشترہ میرزا کمالا -
 شرح شافعیہ ابن حاجب -

۳۰۴۷۔ کمال کاشانی [کمال الدین عبد الرزاق کاشانی] (متکلم - ۳۵۷)
 ۳۰۴۸۔ کمال لاہوری [کمال الدین لاہوری] (عالم و فاضل - ۱۰۷۰ لاہور) استاد احمد مجتہد سرہندی و عبد الحکیم سیالکوٹی
 ۳۰۴۹۔ کیمت [ابوہستبل کیمت بن زید بن خنیس اسدی شیمی] (شاعر عرب - دوسری صدی) معاصر امام محمد باقر
 ۳۰۵۰۔ کیمین بن زیاد [کیمین بن زیاد بن نہیک نخعی حضرمی مصطفوی مرتضوی] (صوفی - ۱۱۱۱ مکہ) از اصحاب علی
 ۳۰۵۱۔ کنجی [محمد بن یوسف کنجی شافعی] (محدث - ۶۵۸) البقیان فی اخبار صاحب الزمان - کفاۃ الطالب فی اخبار علی بن ابیطالب
 ۳۰۵۲۔ کنڈی [ابو یوسف یعقوب بن اسحاق کنڈی بصری بغدادی] (فلسفی - طبیب - ۲۴۶) قرابادین - الامطار والریاح - ۲۶۵ کتابیں لکھیں
 ۳۰۵۳۔ کوشانی [موفق الدین احمد بن یوسف موصلی شیبانی شافعی] (مفسر - ۶۸۰) تفسیر تبصرہ - کشف الحقائق - تلخیص
 ۳۰۵۴۔ کیا الہری [عماد الدین ابو الحسن علی بن محمد بن علی طبری شافعی] (فقیہ - ۵۰۴ بغداد) ولادت ۴۵۰ - امام الحرمین کا شاگرد قائل لعن یزید
 ۳۰۵۵۔ گیلانی [شیخ محی الدین عبدالقادر بن شکی دوست گیلانی] (صوفی - ۵۶۱) دیکھو جیلانی
 ۳۰۵۶۔ لاکانی [ربیعۃ الدین حسن بن منصور طبری رازی] (محدث - ۴۱۸) کتاب لہن - رجال الصالحین
 ۳۰۵۷۔ لبید [ابو عقیل لبید بن ربیع بن مالک عامری نزہی کوفہ] (شاعر عرب - ۱۴۰ کوفہ) عمر ۱۴۰ یا ۱۵۷ - دیوان اشعار
 ۳۰۵۸۔ لطف اللہ [لطف اللہ علیگڑھی] (فقیہ - زندہ) شاگرد مفتی عنایت احمد کاکوری - مفتی حیدر آباد - استاد عبدالحق صاحب تفسیر حقائق و
 ابو محمد ابراہیم آردی و ذوق انوار جنگ و حید الزمان

۳۰۵۹۔ لطف اللہ [لطف اللہ تیشاپوری] (شاعر فارسی - ۷۸۶) مداح امیر تیمور و میراں شاہ
 ۳۰۶۰۔ لطف اللہ [شیخ لطف اللہ بن عبد الکریم بن ابراہیم بن علی عالمی سیسی] (فقیہ - محقق - ادیب - ۱۰۳۵) معاصر شیخ بہائی
 ۳۰۶۱۔ لقانی [ابراہیم اشعری] (متکلم - ۱۰۴۱) جوہرۃ التوحید عقائد میں
 ۳۰۶۲۔ لختی [احمد بن مبارک سجستانی لختی] (صوفی - بارہویں صدی) الابریز جو ۱۱۲۹ھ میں لکھی
 ۳۰۶۳۔ لیث بن سعد [ابو الحارث لیث بن سعد بن عبد الرحمن حنفی] (محدث - فقیہ - ۱۷۵ مصر) قاضی مصر - معاصر امام مالک - فقہ و حدیث میں
 ۳۰۶۴۔ لیلی [لیلی بنت عبد اللہ اخیلیہ] (شاعرہ - ۸۱ و ۸۰ کے درمیان) خنساء کے سوا کے کوئی عورت اس سے بڑھ کر شاعر نہیں ہوئی
 ۳۰۶۵۔ ماتریدی [ابو منصور محمد بن محمد بن محمود سمرقندی] (متکلم - ۳۳۳) کتاب التوحید - رد الامامۃ - کتاب المقالات
 ۳۰۶۶۔ مایہ [سید ابو علی ماجد بن شہنشاہ بن علی بن مرتضیٰ حسینی بخرانی] (محدث - محقق - ادیب - ۱۰۲۸) رسائل الحدیث - یوسفیہ - قصیدہ بلعیمہ

۳۶۶۔ ماجشون [ابو عبد اللہ عبدالعزیز بن عبداللہ تیمی مدنی] [محدث - ضعیف - ۱۴۴۰ھ (بعد از) ابن خلکان و ان کا نام ابو یوسف یعقوب بن ابی مسلم دینار تیمی مدنی لکھا ہے۔]

۳۰۶۸۔ ماجشون [ابو مروان عبد الملک بن عبد العزیز بن عبد اللہ بن ماجشون مالکی] (تقریباً ۲۱۳ھ) امام مالک کا شاگرد۔ گناہ سننے کا شوقین

۳۰۶۹۔ ماریہ [ماریہ بظنیہ (کنیز رسول)] [صحابیہ - ۱۶] ابراہیم بن رسول کی والدہ - رسول اللہ نے انکی بہن سیرین حسان کو دی تھی
۳۰۷۰۔ مازی [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن؟] [حقیقی] مالکی [فقہیہ - محدث - ۳۵۶] شرح مسلم - ایضاح المصنوع فی برہان الاصول

۷۳۔ مازنی [ابو عثمان بکر المازنی بصری] (موتی - ۲۳۰) سب سے پہلے صرف کی تدوین اسی نے کی۔ [ابو الحسن مازنی = نظربین شیل]

۴۶۔ ماسرجسی [ابو الحسن محمد بن علی بن سهل ماسرجسی شافعی] (فقیہ۔ ۸۴۴ سنہ ۱۳۵۰ء)۔ ابو اسحاق مروزی کاشانگرد

۳۷۔ مالک اشترؓ مالک بن الحارث الاشتر النخعیؓ (صحابی یا تابعی۔ ۳۸) معاویہ نے مصر جانے کا ایک خط لکھا اور اس پر ہر دولہا دیا۔

٤٥٠- مالك بن انس [نام ابو عبد الله مالك بن انس النخعي مديني] (محدث - فقيه - ١٤٩ هـ مدني) ولادت ٩٥٩ یا ٩٥٨ - موطأ

٤٦٠۔ مالک بن شبان [ابو البشیر مالک ابن الشبان] (صحیح)۔ ۱۰۰ مدینہ) (مکملہ)

۳۰۷۔ مالک بن حویرث [مالک بن حویرث لیش بصری] (صحاحی - ۹۴۷ بصرہ)

۳۰۷۸۔ مالک بن دینار [ابو یحییٰ مالک بن دینار بصری] (صوفی - عالم - ۱۲۸ھ)

کے کسی علاقہ میں انتقال ہوا۔

۴۹-۳- مالک بن نویرہ [مالک بن نویرہ بن حمزہ ربیع] (صحابی - ۱۳) رسول اللہ نے بنی ربیع کی زکوٰۃ تحصیل کرنے پر مقرر کیا تھا۔

۳۰۸- مالدی (ابو الحسن علی بن محمد بن حبیب بصری بغدادی شافعی) (فقیه - ۴۵۰ بغداد) ولادت ۳۴۴- احکام السلطانیہ - ادب لادینا

والدين - اعلام النبوة - تفسير القرآن - كتاب الحادی -

۸۔ مبارک ناواری [سج مبارک ناواری ابراہادی] (مفسر- قیہ - ۱۰۰: ۱۰۱) تفسیر مجمع العانی - ابوالفضل اور قیہی کے والد

۸۰۸- مبارک بن قاجر ابوالمسلم مبارک بن قاجر بن محمد بن یحییو بسا (خوی - خوی - ۵۰۰ هـ) ولادت ۸۴۸ م - ساردرابن برهان
۸۰۸-۳- میرزا ابوالحسن محمد بن محمد بن عبدالاکرم شامی (بصره - ۲۸۶ بغداد) الکامل لغتہ و ادب میں - روضتہ

[illegible]

۳۰۸۔ شہزادان [ابوبکر محمد بن علی بن اسماعیل ماری عسکری] (نوی۔ ۳۴۵) شرح کتاب مسہدہ۔ شرح الخفس۔ التوح المجوع۔ العلل العیون

۳۰۸. مستقم [مستقم بن نویره بن حمزه یروعی] (صحابی - شاعر - ۰)

۳۸۸۔ مثنوی [ابو الطیب احمد بن حسین بن حسن بن عبد الصمد کندی کو فی] [شاعر عرب - لغوی - ۵۴۵ م] مولد کوفہ ۳۵۰ م - عہد الدولہ اور سیف الدولہ

حمران کا علاج - دیوان اشعار

۳۰۱۔ متوفی [ابوسعبد الرحمان بن مامون بن علی بیتاپوری شافعی] (فقہہ - ۴۷۸ ہجری) ولادت ۴۶۶ ہجری - شہید ۴۸۰ ہجری - شہرہ دار

۱۔ سینا سید اسد علی حال برسی دہوی (ساعاد دو۔ صدی سیر دہم) لو اب حامدی حال دہوی سے داماد

۱۰۔ مشن ۱۱ مشن ۱۲ حارفہ شہساز [(۱۲ - ۱۳) ۹۹ میں مسلمان ہوئے۔ اللہ وہ میں

۱۳۰۔ مجاشع [مجاشع بن مسعود نسلی] (مجاہد - ۳۶) جنگ جمل میں علی کی طرف سے شہید ہوئے

۳۰۔ مجاہد [مجاہد بن جبریل] (تالیف ۱۰۲) امام قرأت و تفسیر

شش‌اگر دهمزدوز جلاج - استاد ابوعلی فارسی و سیرانی -

۳۰۹۳۔ محمد الدین اربلی [ابو عبد اللہ محمد بن ظہیر الدین احمد بن عمر ابلی حنفی] (ادیب۔ شاعر۔ ۶۹۷ھ دمشق) ولادت ۶۰۲ھ اربل۔ بغداد دمشق میں علم حاصل کیا۔

۳۰۹۴۔ محمد الدین فیروز آبادی [محمد الدین محمد بن یعقوب فیروز آبادی شیرازی] (لغوی۔ محدث۔ ۸۱۷ھ گزرون) قاموس۔ سفر السعاده تفسیر ابن عباس (دیکھو فیروز آبادی)

۳۰۹۵۔ مجد دیہ [احمد بن ابی بکر بن محمد خاوری] (نحوی۔ ادیب۔ ۶۲۰ھ)

۳۰۹۶۔ مجروح [میر ہندی] (شاعر اردو۔ حدود ۱۳۲۰ھ) غالب کے شاگرد [مجلسی۔ دیکھو اخوند مجلسی و باقر مجلسی]

۳۰۹۷۔ محوسی [علاء الدین علی بن عباس] (طیب۔ ۴۸۴ھ) کامل الصنائع جسے ملکی بھی کہتے ہیں

۳۰۹۸۔ مجیر الدین [مجیر الدین حبلی] (مورخ۔ اوائل صدی دہم) ولادت ۸۶۱ھ قدس۔ انیس انجیل تاریخ القدس و الخلیل ج ۱ و ۲

۳۰۹۹۔ مجیر الدین ابن تیم [مجیر الدین محمد بن یعقوب بن علی] (فاضل۔ شاعر عرب۔ ۴۸۴ھ حاکم)

۳۱۰۰۔ محاربی [ابو محمد عبد الرحمان بن محمد بن زیاد کونی] (محدث۔ ۱۹۵ھ)

۳۱۰۱۔ محاسنی [ابو عبد اللہ حرث بن اسد بصری] (صوفی۔ ۲۴۳ھ)

۳۱۰۲۔ محالی [قاضی ابو عبد اللہ حسین بن اسماعیل بن محمد بغدادی] (محدث۔ ۳۳۰ھ) ولادت ۲۴۵ھ مالی (نیز دیکھو ابوسعید عالمی)

۳۱۰۳۔ محب الدین [محب الدین آخندی] (ادیب۔ ۱۰۱۶ھ) شرح شواہد کشفات

۳۱۰۴۔ محب اللہ [محب اللہ سہوت فاضل خان بہاری حیدر آبادی] (اصولی۔ مکمل۔ ۱۱۱۹ھ) سلم العلوم منطق میں۔ مسلم الثبوت اصول میں۔ جواہر الفرد

۳۱۰۵۔ محب طبری [محمد الدین احمد بن عبد اللہ طبری شافعی] (محدث۔ ۶۶۹ھ تا ۶۹۹ھ مکہ) ریاض النضرہ فی فضائل العشرہ۔ ذخائر البقیۃ

۳۱۰۶۔ محبوب عالم [سید محبوب عالم محمد بن سید صفی الدین جعفر احمد آبادی] (صوفی۔ مفسر۔ ۱۱۱۱ھ احمد آباد) ولادت ۱۰۴۷ھ۔ تفسیر فارسی ہدایت

اہلبیت۔ تفسیر عربی بطور جلالین

۳۱۰۷۔ محشم [ملا محشم کاشی] (شاعر فارسی۔ ۱۰۰۰ھ) طہاسپ صفوی کے زمانہ میں واقعات کر بلا نظم کئے۔

۳۱۰۸۔ محرم آخندی [محرم آخندی] (نحوی۔ آغاز صدی سیزدہم) شرح شرح ملا جامی برکافہ

۳۱۰۹۔ محسن فیض [ملا محسن فیض محمد بن شاہ مرتضیٰ بن شاہ محمود کاشانی] (مفسر۔ ۱۰۹۱ھ) تفسیر صافی۔ تفسیر صافی۔ الوافی۔ الشافی۔ مغایع الشرائع

علم الیقین۔ عین الیقین۔ کتاب الخلق۔ قرۃ العیون۔ کتاب الانی۔ جلازل القلوب۔ انوار الحکمہ۔ میزان القیامہ۔ مرآۃ الاحزان۔ تنویر

المواہب۔ نقد الاصول۔ تہمیل الحجۃ۔ اصول العقائد۔ کتاب الخطب۔ مگزات قدس مکمل ۲۰۰ کتابیں شاگرد ملا صدرا ملا شافعیہ اللہ جل جلالہ

۳۱۱۰۔ محسن کاظمینی [سید ابو الفاضل محسن بن سید حسن حسینی اعرجی کاظمی] (فقہ۔ اصولی۔ حدود ۱۲۴۰ھ کاظمین) المحصول فی علم الاصول لیسانہ

الاجتہاد فقہ میں۔ الاشیاء والنظائر

۳۱۱۱۔ محسن نیشاپوری [محسن بن حسین بن احمد نیشاپوری] (دواغہ۔ محدث۔ اوائل صدی بیجم) مالی۔ کتاب السیرۃ۔ اعجاز القرآن۔ ابوالفتوح رازی

کے دواغہ کے مشن سے تھے۔

۳۱۱۲۔ محفوظ علی [شیخ شمس الدین محفوظ بن وشل بن محمد علی] (فاضل۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ صدی ہفتم) شاگرد محقق علی

۳۱۱۳۔ محقق اول [ابو القاسم نجم الدین جعفر بن حسن بن یحییٰ بن حسن بن سید علی] (فقہ۔ ۶۷۶ھ) اشادہ علامہ علی۔ شرایع الاسلام۔

تہج الاصول۔ مختصرنا فی حکمت النہایہ۔ معارج اصول فقہ میں۔ کتاب البقیۃ۔ مجتہد شریعت مختصر

۳۱۱۴۔ محقق ثانی [شیخ ابوالحسن علی بن حسین بن عبد العالی کرکی عالمی] (فقہ۔ اصولی۔ ۹۴۰ھ) شرح قواعد الاحکام۔ شرح شرایع الاسلام

شرح ارشاد البیاض۔ شاگرد علی بن ہلال۔ شیخ علانی اور سوا المرید کلام بھی مشہور ہیں۔ طہاسپ صفوی کو عہد میں شیخ الاسلام تھے۔

- ۱۱۵- محقق بحرانی [دیکھو سلیمان بحرانی باخوری] (فقہ - ۱۱۲۱)
- ۱۱۶- محقق سبزواری [آقا محمد باقر بن محمد موسیٰ سبزواری] (فقہ - مستطعم - حدود ۱۰۸۳) محمد تقی مجلسی کے شاگرد - کفایۃ الفقہ - سفینۃ النجاة - ذخیرۃ المعاد - شرح الارشاد
- ۱۱۷- محقق طوسی [نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی] (مستطعم - حکیم - فقہ - ہیئت دان - ۹۷۲) تجرید العقائد - شرح اشارات - اساس التفتاب - تخریج مجلسی - زیج البخانی - رسالہ اسطرلاب - رسالہ در علم رمل - جامع الحساب - قواعد العقائد - بحث امامت - ترجمہ زبدة المحتاج - اخلاق نامہ صری - محصل - نہایہ - الرجال - رسالہ فصول
- ۱۱۸- محقق قمی [دیکھو ابوالقاسم قمی] (فقہ - ۱۲۳۱)
- ۱۱۹- محلی [جلال الدین محلی مصری شافعی] (مفسر - ۸۹۴) (دیکھو جلال محلی)
- ۱۲۰- محمد ابراہیم [مفتی محمد ابراہیم بن محمد عمر سابق بنارس لکھنوی] (محدث - فقہ - جہندس - ہیئت دان - ۱۲۵۴)
- ۱۲۱- محمد بن احمد [محمد بن احمد ترائی] (فقہ - صدی سیزدہم یزد) فضائل الشیعہ - سرور المؤمنین - زبدۃ المعارف -
- ۱۲۲- محمد بن احمد [محمد بن احمد فرغانی] (محدث - ۹۹۹)
- ۱۲۳- محمد بن احمد [محمد بن احمد بخاری] (دیکھو ظہیری) (فقہ - ۹۱۹)
- ۱۲۴- محمد اجل [محمد اجل الزآبادی] (شاعر فارسی - ۱۲۳۶)
- ۱۲۵- محمد استرآبادی [محمد بن علی بن ابراہیم استرآبادی] (رجال - ۱۰۲۸) منبع المقال مشہور بہ رجال کبیر - شرح زیات الامحکم -
- ۱۲۶- محمد اخباری [میرزا ابوالاحمد محمد بن عبد الباقی بن عبد الصانع نیشاپوری ہندی] (محدث - ۱۲۳۳) ولادت ۱۱۷۸ - تسلیۃ القلوب - کتاب البیئین - منیۃ المرئ - کلیات الرجال - تقویم الرجال - مصادر الانوار - فتح الیاب - شہاب الشاہد - دوائر العلوم - تلحہ الاسان
- ۱۲۷- محمد اسماعیل [مفتی محمد اسماعیل بن مفتی محمد ابراہیم بن محمد عمر بناری لکھنوی] (فقہ - فلسفی - لیبیب - شاعر فارسی - ۱۳۰۵) ولادت ۱۲۱۷ اپنے والد کے بعد لکھنؤ کے مفتی -
- ۱۲۸- محمد اسماعیل دہلوی [محمد اسماعیل بن عبد الغنی بن ولی اللہ دہلوی] (مستطعم - ۱۲۴۶) بالاکوٹ - صراط مستقیم - منعیب امامت - تقریر الایمان -
- ۱۲۹- محمد اسماعیل لدنی [محمد اسماعیل لدنی مراد آبادی] (سیلح - ۱۲۵۳)
- ۱۳۰- محمد اسلم [فاضل محمد اسلم ہروی] (فقہ - ۱۰۶۱ لاہور) سکونت کلان - شاگرد شیخ بولان لاہوری - جہانگیر کی طرف سے کابل کا قاضی
- ۱۳۱- محمد بن اسلم [محمد بن اسلم طوسی] (محدث - ۲۴۲) چہل حدیث
- ۱۳۲- محمد بن اسحاق [محمد بن اسحاق بن یسار - بطلبی مدنی] (تابعی - مورخ - محدث - ۱۵۱ بغداد) المغازی والسیر
- ۱۳۳- محمد اسحاق [محمد اسحاق مولوی عبدالعزیز دہلوی کے نواسہ] (فقہ - محدث - ۱۲۶۲) (مکہ)
- ۱۳۴- محمد بن ابیطالب [محمد بن ابیطالب استرآبادی] (فقہ - دسویں صدی) شاگرد علی بن عبد العالی کرکی - طالبیہ میں مطالبہ نظریہ فی شرح سوانح
- ۱۳۵- محمد بن ابیطالب [محمد بن ابیطالب حارثی] (فقہ - ۰) زینۃ المجالس - تسلیۃ المجالس - دونوں مقتل حسین میں
- ۱۳۶- محمد شرف [محمد شرف لکھنوی] (عالم - ۱۲۴۴)
- ۱۳۷- محمد فضل [محمد فضل الزآبادی] (صوفی - ۱۲۴۴) سید محمد کاپلوی کے مرید - سید برکہ - امداد ہروی کے پیر
- ۱۳۸- محمد امیر [محمد امیر مالکی] (فقہ - ۱۲۳۲) المجموع فقہ مالکی - اتحاد الالاس - ولیفۃ الشاہذلیہ - حاشیہ منہی
- ۱۳۹- محمد امین [محمد امین بغدادی المعروف بوسیدی] (نساب - تیرہویں صدی) سبک لکھنؤ میں فی نسل قبائل العرب جو ۱۲۳۹ء میں لکھنؤ -

- ۳۱۴۰۔ محمد امین [محمد امین فکری بن عبداللہ پاشا فکری مصری] (جغرافیہ - حی) (جغرافیہ مصر)
- ۳۱۴۱۔ محمد بید آبادی [آقا محمد بن محمد رفیع صیلائی بید آبادی اصفہانی] (حکیم - شکر - محدث - ۱۱۹۷) معاصر محمد باقر سیستانی
- ۳۱۴۲۔ محمد بن ابی بکر [محمد بن ابی بکر بن محمد بن عمرو بن حزم انصاری مدنی] (تاریخ - ۱۳۲۰) قاضی مدینہ - عمر ۷۰ - انکو والد کا انتقال ۱۲۰ھ میں ہوا
- ۳۱۴۳۔ محمد بن ابی بکر [محمد بن ابی بکر بن ابی قحافہ] (صحابی - ۳۸ مصر) ولادت سنہ ۷۰ ہجرت اور ع میں معاویہ کی فوج سے لڑ کر زخمی ہو کر چھ روزہ جلا وطن رہا
- ۳۱۴۴۔ محمد یار سا [غلام محمد یار سا بن محمد یار] (صوفی - ۸۷۳ مدینہ) فضل الخطاب
- ۳۱۴۵۔ محمد یرم [محمد یرم تونسوی] (سیاسی - ۱۳۰۷ قاہرہ) صفوۃ الاختیار حالات ممالک عالم
- ۳۱۴۶۔ محمد تقی [امام محمد بن علی بن موسیٰ بن امام جعفر صادق] (امام - ۲۲۰ کاظمین) ولادت ۱۹۵ [نیز دیکھو متنازل الملو]
- ۳۱۴۷۔ محمد تقی [شیخ محمد تقی بن عبدالرحیم اصفہانی] (فقہ - ۱۲۸۵) کشف الاسرار شرح شریع الاسلام - مقاصد العلیہ تاشیہ قوانین فیصل الخطاب اصول فقہ میں -
- ۳۱۴۸۔ محمد تقی [محمد تقی بن عبدالوہاب استر آبادی] (فقہ - حکیم - ۱۰۵۸ مشہد) شرح قصص فارابی - رسالہ علم اخلاق - بعض نے سنہ ۱۱۱۱ھ میں وفات لکھی ہے -
- ۳۱۴۹۔ محمد تقی [حاجی محمد تقی بن محمد برغانی ترویجی] (فقہ - ۱۲۶۴ تروین) مجالس المتقین - شہید ثالث مشہور شیخ لاکھ شہید مس میں -
- ۳۱۵۰۔ محمد جان [نجم الدولہ محمد جان خاں بن شیخ محمد واسع بن شیخ محمد دہلوی] (طبیب - ۱۲۹۴) مولف کتاب کے علم بزرگ
- ۳۱۵۱۔ محمد بن جابر [ابوبکر محمد بن جابر بن سنان حرانی بتانی] (حاسب - ۳۱۷) تاریخ صابی - معرفۃ مطلق الیروز
- ۳۱۵۲۔ محمد بن جعفر [محمد بن جعفر] (صحابی - ۱۷) جنگ تستر میں شہید ہوئے
- ۳۱۵۳۔ محمد بن جعفر [محمد بن جعفر مشہدی] (محدث - فقہ - صدی ہفتم) درام سے روایت کرتے ہیں -
- ۳۱۵۴۔ محمد بن حاطب [محمد بن حاطب قرشی] (صحابی - ۴۰ کوثر)
- ۳۱۵۵۔ محمد بن ابی حذیفہ [محمد بن ابی حذیفہ بن عقبہ بن ربیعہ قرشی] (صحابی - عہد معاویہ) علی کی طرف سے قیس بن سعد سے پہلے مکرگور - مخالفین عثمان سے - معاویہ نے قتل کرایا -
- ۳۱۵۶۔ محمد حسن [محمد حسن محقق اعرہوی اجیری] (صوفی - مفسر - حی) ولادت ۱۲۵۰ - شاگرد فضل حق خیر آبادی و مفتی صدر الدین و حکیم امام الدین خاں - تفسیر معاملات الاسرار - تاویل الحکم شرح فصوص الحکم - [نیز دیکھو حسن شیرازی]
- ۳۱۵۷۔ محمد بن حسن [سید محمد بن حسن بن قاسم] (فقہ - واعظ - صدی دہم) اثنا عشریہ فی مواعد الخلدیہ - حدائق - شہید ثانی کو نواسے -
- ۳۱۵۸۔ محمد بن حسن [ابو جعفر محمد بن حسن بن احمد بن ولید قتی] (محدث - فقہ - ۴۰۰) تفسیر القرآن - کتاب جامع حدیث
- ۳۱۵۹۔ محمد بن حسن [محمد بن حسن بن علی بن احمد بن علی فارسی] (مفسر - واعظ - پانچویں صدی) روختہ الواغلیں - التوہید فی التفسیر - سید محمد تقی کے زمانہ میں پچھے تھے -
- ۳۱۶۰۔ محمد حسین آزاد [محمد حسین بن محمد باقر شیمی دہلوی] (ادیب و شاعر اردو - اوائل صدی چہار دہم) آبجیات - نیرنگ نیانی - دیہار اکبر (دیکھو آزاد)
- ۳۱۶۱۔ محمد حسین شاہی [محمد حسین شاہی] (محدث - حی) نذیر حسین دہلوی اور مفتی صدر الدین کے شاگرد
- ۳۱۶۲۔ محمد حسین فقہ [محمد حسین بن منشی محمد اسماعیل دہلوی] (فقہ - شاعر اردو - اوائل صدی چہار دہم) محبوب علی دہلوی اور احمد علی سہارنپوری کے شاگرد -
- ۳۱۶۳۔ محمد بن حسین [محمد بن حسین فارسی] (نوی - ۳۶۱) ابو علی فارسی کا بھانجا
- ۳۱۶۴۔ محمد حسن [امیر محمد حسن بن امیر محمد صالح بن امیر محمد الواسع حیدر اصفہانی خاتون آبادی] (فقہ - ۱۱) محمد باقر مجلسی کے بھانجے -

- ۳۱۴۵۔ محمد حسین [محمد حسین بن محمد رحیم کرمانی قزوینی] (فقہ - ۱۲۵۴ قزوین)
- ۳۱۴۶۔ محمد بن حمزہ [ساج الدین محمد بن حمزہ زہرہ حسینی] (نساب - غایۃ الاختصار فی انساب آل علی ابن ابیطالب)
- ۳۱۴۷۔ محمد بن خلیفہ [ابو القاسم محمد بن علی بن ابیطالب ہاشمی] (تاجی - ۸۱) عمر ۶۹
- ۳۱۴۸۔ محمد خلیل [محمد خلیل مرادی] (سرخ - ۱۲۰۶) سلک الدور فی اعیان قرن ثانی عشر
- ۳۱۴۹۔ محمد بن خاتون [دیکھو عبد علی بن محمد] (فقہ - اوائل صدی یازدہم حیدر آباد)
- ۳۱۵۰۔ محمد رضا [محمد رضا حسینی] (فقہ - صدی یازدہم) کشف الآیات - تفسیر القرآن
- ۳۱۵۱۔ محمد زاہد [محمد زاہد بخاری] (مفسر - محدث - ۱۲۷۷) تفسیر تہجد میں
- ۳۱۵۲۔ محمد بن زکریا [محمد بن زکریا رازی] (دیکھو رازی) [طیب - ۱۳۱۱] من لایحضرہ الطیب - بر الواسعہ - کفایہ مصوری
- ۳۱۵۳۔ محمد زمان [محمد زمان خاں شاہجہاں پوری حیدر آبادی] (محدث - ۱۲۹۲)
- ۳۱۵۴۔ محمد زمان [امیر محمد زمان بن محمد جعفر شہیدی] (فقہ - ۱۲۰۱) شرح قواعد الاحکام
- ۳۱۵۵۔ محمد بن سعد [ابو جعفر محمد بن سعد بن زہری] (قاری - نوی - ۲۳۱) مصنف نویں - معرفۃ القرآن
- ۳۱۵۶۔ محمد سلیمان [محمد سلیمان پہلوردی] (صوفی - حدود ۱۳۲۵) عبدالحی لکھنوی اور نذیر حسین دہلوی کے شاگرد
- ۳۱۵۷۔ محمد بن سنان [ابو جعفر محمد بن سنان زاہری حرانی] (محدث - تیسری صدی) اصطلاحات ابو جعفر ثانی سے
- ۳۱۵۸۔ محمد بن سیرین [محمد بن سیرین (انس بن ملک کے فلام)] (تاجی - محدث - ۱۱۰۰) ولادت ۳۳۰ - امام فن تفسیر - مفسر - محدث -
- ۳۱۵۹۔ محمد شیبانی [محمد بن حسن بن فرقد شیبانی کو فی بغدادی] (حنفی - ۱۸۹) [ارے] ابو حنیفہ و ابو یوسف کے شاگرد - انکو مع ابو یوسف کے
- صاحبین فقہ حنفیہ میں لکھتے ہیں - زراذعی کے خالہ زاد - جامع البیہر - جامع المصغیر
- ۳۱۶۰۔ محمد طاہر [محمد بن محمد بن محمد بن طاہر فقیہ گجراتی] (لغوی - محدث - ۹۸۶) ولادت ۹۱۴ - مجمع البحار - مثنوی - تذکرۃ الموضوعات -
- ۳۱۶۱۔ محمد بن طلحہ [محمد بن طلحہ بن عبید اللہ بن عیسیٰ] (نیز دیکھو ابن طلحہ) [صحابی - ۳۶] زینب بنت جحش زوجہ رسول کی بہن حسہ کے بیٹے جحش بن علی
- پس عائشہ کی بھاری میں مارے گئے
- ۳۱۶۲۔ محمد عالمی [محمد بن محمد بن حسین عالمی] (فقہ - ۱۰۹۸) شاگرد شیخ بہائی - اصول فقہ - رسالہ غرض نظم تخلص مفتاح سکاکی
- ۳۱۶۳۔ محمد عابد [محمد عابد بن محمد عابد سیونی حنفی] (فقہ - محدث - ۱۲۵۴) یمن میں علما کے زہد سے پڑھا - والی مصر کی طرف سے مدینہ کا تیسرا علماء
- شرح تیسرے الوصول - شرح بلوغ المرام - بلوغ الافکار
- ۳۱۶۴۔ محمد بن عبد اللہ [محمد بن عبد اللہ سلی مرینی شافعی] (محدث - فقہ - لغوی - نوی - ۶۵۵) ولادت ۵۰۰ - سکونت بغداد - ری - افغان -
- ۳۱۶۵۔ محمد عباس [مفتی محمد عباس لکھنوی (شوشتری)] (فقہ - مفسر - ادیب - شاعر - متکلم - ۱۳۰۶) منابر الاسلام - شیعہ الجائس فیہ
- تفسیر راجع القرآن -
- ۳۱۶۶۔ محمد بن عبد اللہ [مفتی محمد بن عبد اللہ عمیقانی مصری شافعی] (محدث - ۸۳۱) ولادت ۷۳۳ - شرح بخاری -
- ۳۱۶۷۔ محمد عبیدہ [محمد عبیدہ ازہری مصری] (ادیب - حکیم - مفسر - آثار چودھویں صدی) شرح رنج البلاغہ تفسیر عسکری قرآنی
- ۳۱۶۸۔ محمد بن عثمان [ابو جعفر محمد بن عثمان بن سعید اسدی] (فقہ - ۳۰۵) دوسرے وکیل امام صاحب العصر کے
- ۳۱۶۹۔ محمد عسکری [امیر محمد عسکری (افاضل مستخرج متکلم - ۱۱۹۰) عمر ۷۰ - مسئلہ فضیلت علی براہ کبریہ صدر جہاں پر غالب آئے
- ۳۱۷۰۔ محمد علی بخاری [محمد علی بخاری] (مفتی حکیم محمد علی ولد مفتی محمد اسماعیل بن محمد ابراہیم شعی) (طیب - شافعی - ۱۳۰۳) الشہرہ حکیم شہ
- ۳۱۷۱۔ محمد علی کابوری [سید محمد علی بن سید عبد اللہ حسینی حنفی نقشبندی کابوری] (فقہ - صوفی - محدث - شاگرد مفتی عزیزی احمد کابوری بلف لہ

۱۹۳۱ هـ محمد علی مازندرانی [ملا محمد علی بن محمد رضا ساروی مازندرانی] (فقیه - رجالی - صدری و دوازدهم) توفیق الاستبصار ج ۳ ۱۱۹۳ هـ میں لکھی

۱۹۳۳۔ محمد علی کر بلانی [محمد علی کر بلانی] (فقہیہ۔ صدی یازدہم) رسالہ واضح برائے استخراج آیات قرآنیہ

۹۴ - محمد علی کرمانشاهی [آقا محمد علی بن آقا محمد باقر بهبهانی کرمانشاهی] (فقیه - صدی سیزدهم) مقایع

۱۱۹۵- محمد علی خفنی [آقا محمد علی بن آقا محمد باقر هزارجریبی مشهوری خفنی] (فقیه - ۱۲۴۵) ولادت ۱۱۸۸

۱۹۶۳ء۔ محمد بن علی [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن عبد اللہ بن عباس ہاشمی (۶۰ - ۱۲۶) ولادت ۶۰۔ ہاشم بن محمد حنفیہ کا خلیفہ۔ مروان حمار نے قتل کر لیا۔ ابراہیم جانشین ہوا۔ ابراہیم سفاح اور منصور کا والد تھا۔

۱۹۷۷ء۔ محمد بن علی (ابو عبد اللہ محمد بن علی بن حمزہ) [ارباب۔ شاعر عرب۔ میراث۔ ۲۸۶] عباسی خاندان کے پوتے کے پوتے۔ مقاتل الطالبین۔ امام علی نقی و حسن عسکری کے راویوں میں سے

۱۹۸۳- محمد بن علی [امام محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابراهیم] [تابعی - امام نجاشی - ۱۱۸) ابو جعفر امام محمد باقر ع - ولادت ۵۴ - عمر ۶۳]

۱۹۹- (مید) محمد بن علی زاید بن محمد بن علی بن حسین بن ابوالحسن (ما فقیه - ۱۰۰۹) مدارک الاحکام - حاشیه ارشاد - حاشیه الغیبه - شرح قصیده ابن ابی الحدید - شاکر و ابن الصانع و مقدس اردبیلی

۳۰۰۔ محمد بن علی [شیخ محمد بن علی الشافعی] [فقیہ - صدی یازدہم حیدرآباد] تلمذ الطالب فی مناقب علی بن ابیطالب جو شاہد میں لکھی
۳۰۱۔ محمد بن عیسیٰ [محمد بن عیسیٰ بن حسان درانی نغدادی] [محدث - ۶۷۴]۔

۳۲۰۔ محمد بن عیسیٰ [محمد بن عیسیٰ بن حبان درانی بغدادی] (محدث - ۲۶۴)۔

۴۲۲۔ محمد بن عمران [ابو عبید اللہ محمد بن عمران بن موسیٰ بن سعد خراسانی بغدادی] (محدث - ۳۷۱ھ)

۳۶۴۔ محمد بن عمرو بن عمرو بن حزم النصارى [(صحبائی - ۱۳۰ حرۃ) ۶۵۔ تمام معرکوں میں علی کے ساتھ رہے۔ قتل عثمان میں ساسی تھے وہ ان کے قتل کے بعد ان کے گھر آئے۔]

۳۲۰۔ محمد بن ابی غیر [محمد بن ابی غیر بغدادی] (محدث - فقیہ - تیسری صدی) (اذا اصحاب امام رضا و محمد تقی)

۳۲۰۔ محمد عینائی [شیخ محمد بن حسام عالمی عینائی] (فقہیہ - صدی یازدہم) معاصر جزینی

۳۲۔ مخدغوث [مخدغوث گوالیار] (صوفی - ۹۷۰ گوالیار) جو اہر خنسہ

۳۲۰۔ محمد بن ابی الفتح [محمد بن ابی الفتح بن ابی الفضل بعلی] (فقیہ۔ محدث۔ نحوی۔ لغوی۔ ۷۰۹) ولادت ۴۴۵ھ

۳۲۰- محمد قاسم [محمد قاسم خانوتوی دیوبندی] (متوفی - ۱۲۹۷) هدیه الشیعه - انتصار الاسلام - ولادت ۱۲۴۸

۳۲۱۔ محمد بن قاسم [محمد بن قاسم بن یعقوب] (ادیب - ۹۰۴) روض الاختیار منتخب ربیع الاول

۳۳۱۔ محمد علی خان [مفتی سید محمد قلی خان بن محمد حسین نیشاپوری لکھنوی] (فقہیہ - متکلم - ۱۲۶۰) میرٹھ کے مفتی تشید المطاعن تقلید الحکامہ۔

سیدنا صریحاً تقریباً الافہام - مصادر الافہام - تفاق السخنین - برہان السعادت

۱۳۳۰ - محمد فی [میرزا محمد بن محمد رضا بن اسماعیل طوسی فی] [محدث مفسر - فقہ - صدی یازدہم] تفسیر کنز الدقائق - معاصر ملا محسن فیضی علامہ سی

۱۶۳۔ محمد کاشانی [عاجی سچ محمد بن حاجی محمد زمان کاشانی جی] (د)

پدایہ استرشدین۔ محمد باقر ہزار جری اور ملا محمدی نرائی۔

۲۲- محمد بن یحییٰ بن عیسیٰ بن علی بن ابی طالب علیه السلام

۳۲- محمد بن مبارک [از عواید خرمین مبارک] قشور مشرقی (مخبرش - ۱۰۸۰)

[illegible]

- ۳۲۴۴۔ محمود بن لہید [محمود بن لہید انصاری] (مکمل۔ ۹۶)
- ۳۲۴۵۔ محی الدین عربی [محی الدین محمد بن علی بن محمد بن العربی طائی عاتقی اندلسی (شیخ الاکبر)] (صوفی۔ ۶۳۸۔ دمشق) ولادت مرسیہ ۵۶۰ قمریہ
- مکیہ۔ فصوص الحکم۔ تفسیر۔ مسامرات۔ دیکھو ابن العربی
- ۳۲۴۶۔ محی الدین نیشاپوری [ابوسعید محمد بن یحییٰ بن ابی منصور نیشاپوری شافعی] (فقہ۔ ۵۴۸۔ نیشاپور) کتاب المحیط فی شرح الوسیط۔ الانتقام فی مسائل الخلاف۔ شاگرد امام غزالی۔
- ۳۲۴۷۔ محی السنہ [امام ابو محمد حسین بن سعید فرافونی شافعی] (مفسر۔ محدث۔ ۵۱۶) تفسیر معالم التشریع۔ مصابیح السنہ۔ (دیکھو یحییٰ)
- ۳۲۴۸۔ مختار بن ابوعبید [مختار بن ابوعبید بن مسعود ثقفی] (صحابی۔ ۶۷۰) بخشی سے انکی مخالفت تھی۔ انتقام خون حسین لیا۔ مصعب ارتطے ہوئے مارے گئے۔ ولادت سلسلہ
- ۳۲۴۹۔ مخدوم جہانیاں [سید جلال الدین حسین موسوی (جہانیاں شت)] (صوفی۔ ۷۸۵) اوچے بہاؤ والے گریہ مانی کو پوچھتی رکن الدین بن علی
- ۳۲۵۰۔ مخدوم الملک [عبد اللہ سلطان پوری جالندھری] (فقہ۔ ۱۰۰۶) مشکم۔ ۱۰۰۶) منہاج الطالبین عظیمۃ الانبیاء۔ کشف المغیر
- ۳۲۵۱۔ مخدوم [مخدوم علی بن عبد الباقی بن شمس الدین محمد بن سید شریف جرجانی] (مشکم۔ ۹۹۵) ذائقہ الروائض
- ۳۲۵۲۔ مخدومی [ابو محمد فتح الدین عبد اللہ بن محمد طبری] (محدث۔ صدی دوم) معرفۃ الصحابہ
- ۳۲۵۳۔ مخمف [مخمف بن سلیم حامی] (صحابی۔) علی کی طرف سے اصفہان کے گورنر
- ۳۲۵۴۔ مدینی [ابو موسیٰ محمد بن عمر بن احمد اصفہانی مدینی] (محدث۔ ۵۸۱) اصفہان) کتاب الخبث۔ کتاب الانساب۔ ولادت ۵۱۵ اصفہان
- ۳۲۵۵۔ مدینی [ابو الحسن علی مدینی] (مورخ۔ ۲۲۵) کتاب السقیفہ (دیکھو ابو الحسن مدینی)
- ۳۲۵۶۔ مراغی [ابو حفص عمر بن حسن] (محدث۔ ۷۷۸)
- ۳۲۵۷۔ مراکشی [عبد الوہاب مراکشی] (مورخ۔ تیرھویں صدی عیسوی) المغرب فی تاریخ المغرب۔ (دیکھو عبد الوہاب)
- ۳۲۵۸۔ مرتضیٰ [شیخ مرتضیٰ بن محمد بن محمد بن شمس الدین غفری] (فقہ۔ ۱۲۸۱) شیخ احمد زرقانی اور شریف العلماء کے شاگرد
- ۳۲۵۹۔ مرتضیٰ [سید محمد بن محمد بن زید علوی] (ابو المعالی) (ریاضی۔ حکیم۔ منطقی۔ ۶۸۰) (نیز دیکھو سید مرتضیٰ علم الہدیٰ)
- ۳۲۶۰۔ مرتضیٰ [میر مرتضیٰ شیرازی] (فاضل حکیم۔) آگرہ میں آکر علماء اکبری میں شامل ہوئے۔ دہلی سے مشہد
- بجا کر دفن کئے گئے۔ علم حدیث مکہ میں ابن حجر کی سے حاصل کیا۔ علوم کلیہ کی تدریس کرتے تھے۔
- ۳۲۶۱۔ مرتضیٰ [سید مرتضیٰ حسینی بلگرامی] (بیدی قادری حنفی) (صوفی۔ نقوی۔ محدث۔ ۱۲۰۵) ولادت ۱۱۴۵۔ تاج العروس شرح قاموس۔
- شرح احیاء العلوم۔ انوار المنشائے فی احادیث المتواترہ۔ ترک وطن کر کے زید کا ز اور مصر کے علماء سے پڑھا۔
- ۳۲۶۲۔ مرتضیٰ [سید صفی الدین ابو تراب مرتضیٰ بن الداعی بن قاسم حسینی رازی] (فقہ۔ صدی پنجم) محاصرہ غزالی۔ تہذیب العلوم فی اصول الفہم (دیکھو سید صفی)
- ۳۲۶۳۔ مرزا جان [عبد اللہ باغوی شیرازی اشعری شافعی] (مشکم۔ اصولی۔ منطقی۔ اوائل صدی دہم) محاصرہ دہلی۔ کتاب الردود والنقد علی شرح المختصر عقدی۔
- ۳۲۶۴۔ مرزا محمد [حکیم مرزا محمد بن عنایت احمد خاں کشمیری] (فقہ۔ ۱۲۳۵) نزہۃ الثعالبیہ۔ ایضاح المقال
- ۳۲۶۵۔ مرزا احمدی [مرزا احمدی شیرازی] (نسب۔ مورخ۔ ۱۱۳۵) (میرزا حسن شیرازی) (دیکھو حسن شیرازی)
- ۳۲۶۶۔ مرزبان [ابو الحسن علی بن احمد بن مرزبان] (نقوی شافعی) (فقہ۔ ۳۷۶) ابن قطان کا شاگرد۔ ابو حامد اسماعیلی کا استاد۔
- ۳۲۶۷۔ مرزبان [ابو عبید اللہ محمد بن محمد بن محمد بن خراسانی بغدادی] (متشیخ) (محدث۔ ارباب۔ ۳۸۳) ابن ابی داؤد سحر و ایثار کے
- ۳۲۶۸۔ مرزک [زید موصلی شیبی] (شاعر۔ نقوی۔ ادیب۔)

۳۲۶۱- مرغی [سید حسن بن مرثیہ بن علی مرغی حسینی] (فقیہ - ۵۸۰ھ)
۳۲۶۲- مرغی [مرغی بن یوسف غنیمی] (فقیہ - ۱۰۳۰ھ) تیل الماریہ فقہ حنبلی
۳۲۶۳- مرغینانی [ابو الحسن علی بن ابی بکر غنمی] (فقیہ - ۵۹۳ھ) ولادت ۵۳۰ھ - ۵۳۱ھ
۳۲۶۵- مروان [مروان بن حکم بن عاص اموی] (صحابی - ۶۵ھ دمشق) ولادت مسلمہ عثمان کا غزوہ دناور
۳۲۶۶- مرہ بن کعب [مرثہ بن کعب ہزری شامی] (صحابی - ۵۵ھ اردن)
۳۲۶۷- مرزنی [ابو ابراہیم برہان الدین اسماعیل بن یحییٰ بن اسماعیل مرزنی مصری شافعی] (فقیہ - محدث - ۲۹۴ھ) مصاحب شافعی جامع الفقہ
جات الکبیر - مختصر المختصر - منشور - ترغیب -
۳۲۶۸- مرزنی [خازن المازنی] (ریاضی - ۴۳۰ھ) سکونت اندلس مصر کتاب الجبر و التثقیق - کتاب البصرات - آلات الرصد - مقدار الکسار والنور فی البصر
۳۲۶۹- مرزید الافلاق [ابو عمر عیسیٰ بن عمر ثقفی] (نحوی - ۱۴۹ھ) استاد خلیل - الاکمال - الجائع -
۳۲۷۰- مرزیدی [رضی الدین ابو الحسن علی بن شیخ جمال الدین احمد بن یحییٰ مرزیدی حلی] (فقیہ - صدی ہفتم) شاگرد علامہ حلی
۳۲۷۱- مرزنی [امام ابو الکجج جمال الدین یوسف بن عبدالرحمن قضاعی دمشقی شافعی] (محدث - ۷۴۲ھ) ولادت ۶۵۴ھ - حلب - تہذیب الکمال -
۳۲۷۲- مسیحی [امیر مختار علی الملک محمد بن عبید اللہ بن احمد بن ابی نعیم] (کاتب - مورخ - ۴۲۰ھ) تاریخ مصر قصص الانبیاء - التلوخ و التبرج
طازم حکم خلیفہ مصر - ولادت ۳۳۶ھ
۳۲۷۳- مستقری [ابو العباس جعفر بن محمد بن معتز نسفی سمرقندی غنمی] (محدث - ۴۳۲ھ سمرقند) معرفۃ الصحابہ - دلائل النبوة - خطبہ النبویہ -
کتاب التمثیل - فضائل القرآن - طب نبوی -
۳۲۷۴- مسروق [مسروق بن الاعدد ہمدانی کوفی] (تاجی - ۶۲ھ کوفہ) اسلام قبل وقلت فی اختیار کیا -
۳۲۷۵- مسطح [مسطح بن اثامہ بن عباد بن مطلب بن عبد منان] (صحابی - ۳۴ھ) عمر ۵۶ھ
۳۲۷۶- مسمر بن کرام [ابو سلمہ مسمر بن کرام ہلالی کوفی] (محدث - ۱۵۵ھ)
۳۲۷۷- مسعود [مسعود بن ناصر تھستانی] (محدث - ۴۷۷ھ)
۳۲۷۸- مسعود بن سعد [مسعود بن سعد بن سلمان ہمدانی جرجانی غزنوی] (شاعر فارسی - معاصر مسعود بن محمود غزنوی)
۳۲۷۹- مسعودی [قطب الدین ابو الحسن علی بن حسین بن علی بغدادی] (مورخ - ۳۴۶ھ قاهرہ) تاریخ مروج الذهب - اخبار الامم و خزائن الکونین
کتاب البیان اخبار الامم میں - اخبار الزمان - کتاب التنبیہ - کتاب الاماتہ
۳۲۸۰- مسودی [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن مسعودی مروزی شافعی] (فقیہ - بعد ۴۲۰ھ مرو) شاگرد قتال مروزی - شرح مختصر مرزنی
۳۲۸۱- مسودی [تاج الدین ابو سعید محمد بن عبد الرحمن بن محمد بن اسانی مروزی شافعی] (لوہیہ فقیہ - صوفی - ۵۸۴ھ دمشق) ولادت ۵۲۲ھ
شرح مقامات حریری
۳۲۸۲- مسکین [مسکین] (شاعر اردو -) پُرانا مرثیہ گویدار جوہیں صدی میں ہوا ہے -
۳۲۸۳- مسلم بن حجاج [امام ابو الحسین مسلم بن الحجاج قشیری نیشاپوری] (محدث - ۲۶۱ھ) جامع الصحیح - ولادت ۲۰۴ھ یا ۲۰۶ھ
۳۲۸۴- مسلم بن حنفیہ [مسلم بن حنفیہ] (جغرافی - ۲۳۳ھ)
۳۲۸۵- مسلم بن یحییٰ [مسلم بن یحییٰ بن ابی طالب ہاشمی] (صحابی - ۶۰ھ کوفہ)
۳۲۸۶- مسلم بن ولید [مسلم بن ولید] (شاعر عرب - ۲۰۸ھ) دیوان سریع الغزالی
۳۲۸۷- مشور بن خرمہ [ابو عبد الرحمن مشور بن خرمہ زہری قرشی] (صحابی - محدث - ۶۴ھ مکہ) عبد الرحمن بن عون و ابی جانیہ

کتاب التنبیہ

۳۶۹۸- مسیح الزمان [مسیح الزمان خاں شاہجہان پوری] (عالم - آخر صدی سیزدہم) استاد نظام حیدر آباد دکن -

۳۶۹۹- مسیح کاشی [مسیح کاشی] (شاعر فارسی - ۱۰۶۶) ہند میں آکر ایران کو مراجعت کی -

۳۷۰۰- مشتاق احمد [مشتاق احمد امیٹھوی] (متکلم فقیہ - حی) ولادت ۱۲۷۳ شاکر عبد الرحمن پانی پتی فیض الحسن سیار پوری سدید الدین خاں دہلوی

۳۷۰۱- مصطفیٰ [شیخ غلام محمد پانی پوری دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۴۰)

۳۷۰۲- مصطفیٰ [مصطفیٰ بن عبد اللہ حبلی شلی] (مورخ - ۱۰۶۶) (دیکھو حاجی خلیفہ)

۳۷۰۳- مصطفیٰ تفریشی [امیر مصطفیٰ بن حسین جینی تفریشی] (رجالی - اوائل صدی یازدہم) نقد الرجال شاعر عبد اللہ شومتری - معاصر دہلی

۳۷۰۴- مصعب [مصعب بن عیوب بن ہاشم عبد رقی قرشی] (صحابی - ۲) قدیم الاسلام - جنگ احد میں شہید ہوئے

۳۷۰۵- مصعب [مصعب بن زبیر بن العوام] (تابعی - ۷۱) عبد اللہ بن زبیر کی طرف سے بصرہ کا گورنر - عبد الملک کی فوج سے شکست کھا کر مارا گیا

۳۷۰۶- مصنفک [محمد الدین علی بن مسعود بن محمد بسطامی عمری] (مفسر - ۸۷۵) تخریذی کی اولاد سے - ولادت ۸۰۳

۳۷۰۷- مضمون [شیخ شرف الدین البرکاتی دہلوی] (شاعر اردو - بارہویں صدی) معاصر محمد شاہ و شاہ عالم

۳۷۰۸- مظهر [ابوبکر قاسم بن زکریا بن یحییٰ بغدادی] (محدث - ۳۰۵)

۳۷۰۹- مظهر [ابوبکر محمد بن عبد الواحد بن ابی ہاشم باوردی یعنی ایبوردی بغدادی] (صوفی - لغوی - ۳۴۵ بغداد) مستدرک الصواعق الشعلیہ -

شرح الفصیح - کتاب الیواقیت - کتاب النوادر - فائت العین - فائت الجہرہ

۳۷۱۰- مظهر [ابوبکر محمد بن عبد الواحد بن ابی ہاشم بغدادی] (صوفی - لغوی - ۳۴۵) دیکھو ابوبکر زاہد

۳۷۱۱- مظهری [ابوالفتح ناصر الدین بن ابی المکارم عبد السید بن علی خوارزمی حنفی معتزلی] (فقیہ - لغوی - ادیب - لغوی - ۴۱۰ خوارزم) مغرب

فی اللغة - مصباح فی النحو - شرح مقامات جریری - ولادت ۵۳۸ خوارزم

۳۷۱۲- مطرف [ابو عبد اللہ مطرف بن عبد اللہ بن شیخ حریشی بصری] (فقیہ - ۸۷)

۳۷۱۳- مطرف [ابو ایوب مطرف بن مازن صفحانی شافعی] (فقیہ - ۱۹۱ رقة)

۳۷۱۴- مطلب [مطلب بن ربیع بن حارث بن عبد المطلب ہاشمی] (صحابی - ۱۰) سترہھ میں غزوہ افریقہ کے لئے مقرر گئے۔

۳۷۱۵- منظر جانجانی [مرزا شمس الدین حبیب اللہ منظر جانجانی دہلوی] (صوفی - شاعر فارسی و اردو - ۱۱۹۵) جانجانی عالمگیر کا دیوانا نام -

منظر خلص - ولادت ۱۱۱۱

۳۷۱۶- منظر حسن [منظر حسن] (عالم - حی) تہذیب المتین - کشف الحقائق - لمعة الضیاء

۳۷۱۷- معاذ بن جبل [معاذ بن جبل انصاری خزرجی] (صحابی - محدث - ۸۱ عمواس) عمر ۳۸ - عقبہ ثانیہ میں ۸ سال کی عمر میں مسلمان ہوئے۔

۳۷۱۸- معاذ بن مسلم [ابو مسلم معاذ بن مسلم البرز او کوئی] (لغوی - ۹۰ یا ۱۸۷) کسان کا استاد - محدث کعب قرظی کے موالی سی - و اسی کا چچا -

۳۷۱۹- معافری [ابوطالب عبد الجبار بن محمد بن علی معافری مغربی] (لغوی - ادیب - ۵۶۶) بغداد آکر علم حاصل کیا

۳۷۲۰- معانی اطرارہ [شیخ ابو الفرج معانی بن یحییٰ بن زکریا نہروانی جریری] (فقیہ - لغوی - لغوی - ۱۰) کتاب الجلبین والانیس تفسیر قرآن -

۳۷۲۱- معاویہ [معاویہ بن ابی سفیان صخر بن حرب اموی] (صحابی - محدث - ۶۰ دمشق) انکی ماں ہند بنت عتبہ کلمۃ الاکباد تھی فتح مکہ پر مسلمان

۳۷۲۲- معاویہ [معاویہ بن حکم سلمی] (صحابی - ۱۱۷) مدینہ میں بہت آتے رہتے تھے -

۳۷۲۳- معاویہ بن عمار بن خیاب کوئی] (فقیہ - محدث - ۱۷۵) از اصحاب امام جعفر و کاظم ع

۳۷۲۴- معبد [معبد بن خالد حبشی] (صحابی - ۷۲) عمر کچھ اوپر ۸۰

۳۷۲۵- معروف [ابی بخش خاں دہلوی] (شاعر اردو - انجام صدی سیزدہم)

۳۷۲۶- نظام عالی عثمان علی خاں کے استاد و اور اللہ خاں کا سترہھ میں انتقال ہوا سترہھ عمر کے قریب -

۳۳۳ معروف کرخی (ابو مخنف) معروف بن خیر وز کرخی بغدادی (۲۰۰ کرخی) امام علی رضا کے دربان و مرید۔ سرسبز شطی کے پیر۔ (کرخی بغداد کا حلقہ ہے)

۳۳۲۴۔ معری [محمد بن عبدالملک نیشاپوری] (شاعر فارسی۔ ۵۴۲ھ) معز الدین سنجار کا ملک الشعراء و امیر الاحراء
۳۳۲۸۔ معشوق علی [معشوق علی جوہر] (حکیم۔ فقیر۔ ۱۲۹۸ھ)

۳۳۳۔ معنی [سید بن خنیس (غلام امام جعفر صادق)] [حدیث ۱۴۵] انہیں کہیے کے خروج کے بعد اسی کے کتبہ میں منہوئے قتل کرایا۔
۳۳۳۔ معمر بن راشد [ابوعروہ معمر بن راشد ازدی] [تابعی] (۱۵۳) ۵۸۳

۳۳۳- معمر بن عبد الوہید [معمر بن عبد الوہید بن رجا، اصفہانی] (محدث - ۵۶۶) ولادت ۳۹۴ - تاریخ - معراج
۳۳۴- معمری [ابو الحسن علی بن شیبہ بغدادی] (محدث - ۲۹۵)

۱۳۳۳ھ - یعقوب بن احمد بن علی المعقل (جلیبی حمصی) (نحوی - ادیب - شاعر - ۴۴۴ھ) - ولادت ۵۶ھ - شاگرد ابو البقاء عکبری
۱۳۳۴ھ - یعقوب بن یسار - یعقوب بن یسار حرزی بصری (اصحابی - محدث -) زمانہ معاویہ میں یا ۶۴ھ کے بعد انتقال ہوا

۳۳۳۔ معن بن زائدہ [امیر ابو الولید معن بن زائدہ بن عبد اللہ شیبانی] (فیاض و جواد - ۱۵۱۳)۔ سنی اہلہ کی طرف سے مختلف ولایتوں کا امیر رہا۔ ایام گورنری سیستان میں خارجیوں کے ہاتھ سے مارا گیا۔

۳۳۳- معین بن عدی [معین بن عدی بلوی] (صحابی - ۱۲) جنگ یمامہ میں مارے گئے۔
۳۳۴- معین بن صفی [معین الدین بن صفی الدین] (مفسر - ۹۰۵) تفسیر جامع البیان

۳۳۲- معین الدین چشتی [خواجہ معین الدین حسن بن خواجہ غیاث الدین حسین حسینی چشتی سجری] (جمادی الثانی - ۷۳۳ھ) (جمیر) مرید خواجہ عثمان ہارونی - عمر ۶۰ سال

۳۳۳- یعین الدین فرای [معین الدین ہروی فرای عرف ملا سکین] (واعظ - محدث - ۹۰۷) معارج النبوة
۳۳۴- مغلطانی [امیر علاء الدین بن قلیج مصری] (مورخ - ۷۴۳) سیرۃ نبویہ - "کلمہ تہذیب الکمال -

۳۳- مغیرہ [مغیرہ بن شعبہ ثقفی] (صحابی - محدث - ۵۰) اسلام عام الخندق - امیر کوفہ - عمر ۶۰
۳۴- مفلح [شیخ مفلح بن حسین صیبری] (فقیہ - اوائل صدی دہم) شرح الشرائع - شرح المویز - مختص

۳۳- مفید بن جهم [مفید الدین محمد بن جهم اسدی حلی] [فتحه - صدی بیستم] شاگرد محقق حلی و فخار - (نزدیکیوشی مفید)

۳۲- مقاتل [ابو بسطام] مقاتل بن قیان بلخی [محدث - ۱۵۰ هجری]

۳۔ مقبل [مقبل اصفہانی] (شاعر فارسی - ۱۱۵۷) مومن خاں نافرنگ جرات کے عہد میں ایران سے آیا۔

۳۔ مقبول احمد (مولوی سید مقبول احمد دہلوی) [واعظ بے بدل - ملازم رامپور - جی) ترجمہ القرآن - ترجمہ حلیۃ المتقین - ترجمہ سننی المطالب
۴۔ مقداد (مقداد بن الاسود کندی) [صحابی - محدث - ۳۳۰ مدینہ) سادس الاسلام - مدینہ سنیین میل مقام جوش پر مرے۔

۳- مقداد [شیخ مقداد بن عبد الله بن محمد علی] (فقیه - متکلم - آخروصدی هجری) شرح باب هادی عشر - شرح پنج المسترشدين ۷۲۶۰
لکھی: ابن العرفان فی فقه القرآن - فتح الرابع شرح مختصر الشرائع - شرح سبادی الاصول - رصد القواعد - فاضل سیوری یاغوری مشهور

۳- مقدم [مقدم بن محمد یکتا کندهی] (صحبائی - ۸۷) عمر ۹۱
 اگر دشتیید اول -

- ۳۳۵۱۔ مقدسی [امام ابو محمد عبداللہ بن ابی الوحش بری بن عبد الجبار مقدسی مصری] (نحوی - لغوی - ۵۸۲ھ مصر) وراثی صحاح اللغات اشترک
- ۳۳۵۲۔ مقدسی [محمد بن عبداللہ بن احمد] (محدث - ۷۸۹ھ)
- ۳۳۵۳۔ مقدسی [شمس الدین ابو عبداللہ محمد بن احمد مقدسی حبشی] (جزانی - صدی چہارم) ۷۵۳ھ میں احسن التقاسیم فی معرفۃ الاقالیم لکھی
- ۳۳۵۴۔ مقدسی [شہاب الدین احمد بن محمد] (محدث - ۷۲۸ھ قدس) شرح لامیہ و شاطبیہ
- ۳۳۵۵۔ مقدسی [عزالدین مقدسی] (شاعر عرب - ۶۷۸ھ) کشف الاسرار عن حکم الطیور والازہار
- ۳۳۵۶۔ مقدسی [محمد بن عبدالواحد حبشی] (محدث - ۶۴۲ھ قدس)
- ۳۳۵۷۔ مقدسی [ابو محمد عبدالغنی بن عبد الواحد بن علی مقدسی حبشی] (محدث - ۶۰۰ھ) ولادت ۵۴۱ھ - العمدة - الاحکام - در الاثر الکمال - مصباح احادیث صحیحین ضمیمہ الحفاظ - نہایت المراد
- ۳۳۵۸۔ مقدس اردبیلی [دیکھو احمد اردبیلی] (فقہ - ۹۹۳ھ)
- ۳۳۵۹۔ مقرب علی [سید مقرب علی خاں جگرانوی (زار)] (عالم - جی) ذریعۃ النجات - اربعین (ارسطو حیاہ رجب علی خاں کے بھانجے)
- ۳۳۶۰۔ مقرئ [احمد بن محمد بن احمد تلمسانی مالکی (نزیل قاہرہ)] (محدث - مفسر - ادیب - مورخ - ۱۰۴۱ھ) فتح الطیب جو اندلس کی تاریخ ہے
- ۳۳۶۱۔ مقرئ [امام شیخ الاسلام ابو عبدالرحمان عبداللہ بن یزید الحمیری الکوفی] (محدث - ۲۱۳ھ) ولادت حدود ۱۲۰ھ
- ۳۳۶۲۔ مقرئ [نقی الدین احمد بن علی بن عبد القادر مصری] (مورخ - ۸۴۵ھ) شاگرد ابن خلدون - الخطط والانتار یعنی تاریخ مصر نقود اسلامیہ - الخبر عن البشر
- ۳۳۶۳۔ مقنع [عطاف خراسانی] (شعبہ - ۱۶۳۳ھ) مدعی ربوبیت - مسلمانوں نے گھیر لیا تو اپنے گوزہر سے ہلاک کیا
- ۳۳۶۴۔ مرقا [مرزا مقیم] (نصیر آبادی] (شاعر فارسی - ۱۱۳۱ھ) دیوان اشعار
- ۳۳۶۵۔ محول [ابو عبداللہ کحول بن ابی مسلم عبداللہ ہذلی کابل و دمشق] (تابعی - ۱۱۸ھ دمشق) سعید بن خاص کا ملازم - فقہ مفتی شام
- ۳۳۶۶۔ محلی [ابو محمد شمس بن ابی طالب خوش بن محمد قریونی قرطبی] (نحوی - مفسر - ۴۳۷ھ) اعراب القرآن - تفسیر ۵ جلد
- ۳۳۶۷۔ ملا [عمر بن محمد بن خضر دہلی] (محدث - چھٹی صدی) وسیلۃ المتعبدين - نور الدین زنگی بادشاہ شام اسکا معتقد تھا - [طامیرزا - دیکھو ملائے شیروانی]
- ۳۳۶۸۔ ملا جیون [شیخ احمد امیٹھوی دہلوی] (مشکلم - ۱۱۳۰ھ) نور الانوار شرح المنار تفسیر احمدی - شاگرد ملا لطف اللہ کوٹاہا آبادی
- ۳۳۶۹۔ ملک الافضل [ابو القاسم شاہنشاہ بن بدر الجلی] (وزیر مصر - ۵۱۵ھ) اپنے والد کی وفات پر ۴۸۸ھ میں وزیر ہوا
- ۳۳۷۰۔ ملک الصالح [ابو الخارات طلائع بن رزیک] (وزیر مصر - ۵۵۶ھ) ولادت ۴۹۵ھ
- ۳۳۷۱۔ ملک العلماء [شہاب الدین احمد بن شمس الدین محمد دولت آبادی جوہوری] (فقہ - محدث - ۴۸۸ھ جوہور) تفسیر بحر مواج - ہدایۃ السعداء - مناقب السادات
- ۳۳۷۲۔ ملک قلی [طالک قلی] (شاعر فارسی - ۱۰۲۴ھ) استاد ظہوری - ایران سے آکر ابراہیم عادل شاہ والی بجا پور کا ملازم ہوا
- ۳۳۷۳۔ ملک النجا [ابو نزار حسن بن ابی الحسن صانی بن عبداللہ شافعی بغدادی] (نحوی - فقہ - شاعر عرب - ۵۶۸ھ دمشق) ولادت ۴۸۹ھ
- ۳۳۷۴۔ ملوی [احمد ملوی] (فلسفی - منطقی - ۱۱۸۱ھ) سلم المروفت کی شرح منطق میں
- ۳۳۷۵۔ ممتاز العلماء [سید محمد قلی بن حسین بن علی لکھنوی] (فقہ - ۱۲۸۹ھ)
- ۳۳۷۶۔ ملوک علی [ملوک علی ناٹوٹی دہلوی] (فقہ فاضل شافعی سیرزم) شاگرد مولوی رشید الدین خاں
- ۳۳۷۷۔ لمزون [نظام الدین قمر الدین مبتد دہلوی] (شاعر اردو - آخر صدی سیرزم)

۳۳۷۸- منازی [ابونصر احمد بن یوسف سیلیکی منازی فارقی] (کاتب - شاعر عرب - ۳۳۷۷ھ) احمد بن مروان کردی سار جانی ترمذی
 ۳۳۷۹- منادی [محمد بن عبد الرؤف بن تاج العارفین] (محدث - ۱۰۳۰ھ) کنوز الحقائق - کتاب الصفوہ فی مناقب آل - [منقوب - سالم]
 ۳۳۸۰- منتخب الدین قمی [ابوالحسن بن ابوالقاسم عبید اللہ بن حسن بن حسین بن موسیٰ بن بابویہ قمی] (درجانی - صدیقی ششم) معاصرین شہر آشوب
 یافعی شافعی کے استاد - ان کے پرورداد حسین شیخ صدوق کے بھائی تھے - شیخ طبرسی اور ابوالفتح رازی سے روایت کرتے ہیں - عمر
 ۸۰ سے زیادہ -

۳۳۸۱- منتخب الدین [خواجہ منتخب الدین] (صوفی - ۶۹۵ھ دولت آباد) نظام الدین اولیا کے مرید
 ۳۳۸۲- منذری [زکی الدین ابو محمد عبد العظیم بن عبد القوی بن عبد اللہ شافعی شامی مصری] (محدث - فقیہ - ادیب - ۶۵۶ھ ولادت ۵۸۱ھ)
 ترغیب وترہیب - معجم - قاہرہ کے جامع ظاہری کا مدرس
 ۳۳۸۳- منصور حلاج [ابو معتب حسین بن منصور اہوازی (دیکھو حلاج)] (صوفی - ۳۰۹ھ) باب کرامت سے مشہور ہوئے - انکا دادا جوہی تھا -
 سہل بن عبد اللہ شوستری اور جنید کا مرید

۳۳۸۴- منصور ستنگو [منصور بن عبد اللہ فارسی شیرازی] (فقیہ - صدی دہم) شرح تہذیب الاصول - معاصر شہید ثانی
 ۳۳۸۵- منصور [ابو ایوب منصور بن حازم کوفی] (محدث - فقیہ - دوسری صدی) امام صادق کاظم سے روایت کی (دیکھو غیاث الدین منصور)
 ۳۳۸۶- منہال [منہال بن عمر اسدی] (محدث - صدی اول) امام زین العابدین سے روایت کی - حسین کے بھائی تھے
 ۳۳۸۷- مودود [خواجہ قطب الدین مودود چشتی] (صوفی - ۵۳۷ھ چشت)

۳۳۸۸- مورج [ابو فید مورج بن عمرو بن حارث بصری نیشاپوری] (نحوی - ۱۹۵ھ) خلیل کاشاگرد - غریب القرآن - کتاب المعانی -
 کتاب الاواء

۳۳۸۹- موسیٰ بن عقبہ [موسیٰ بن عقبہ] (محدث - مورخ - ۱۴۱ھ) کتاب المغازی
 ۳۳۹۰- موسیٰ کاظم [امام موسیٰ بن جعفر بن محمد بن امام زین العابدین] (امام ہفتم - ۸۳۳ھ کاظمین) ولادت ۱۲۸ھ - کاظمین بغداد کا ایک علمبردار
 ۳۳۹۱- موسیٰ بن نصیر [ابو عبد الرحمان موسیٰ بن نصیر] (تابعی - فاتح اندلس - ۹۷ھ) ولادت ۱۹
 ۳۳۹۲- مولوی دوم [جلال الدین محمد بن بہاء الدین کتونی رومی] (صوفی - ۶۷۲ھ تونیہ) مولوی معنوی - شنی - شمس تبریز کو مرید
 (دیکھو جلال الدین رومی)

۳۳۹۳- مومن الطاق [ابو جعفر محمد بن علی بن نعمان الاحول کوفی] (متکلم - دوسری صدی) اصحاب امام کاظم سے - کتاب الاحتماج امامیہ
 کتاب مجالسہ -

۳۳۹۴- مومن [حکیم مومن خاں دہلوی] (شاعر اردو - ۱۲۶۸ھ)
 ۳۳۹۵- مومن [مومن بن امیر محمد زمان حسینی دہلی تنکا بنی مازندرانی] (طیب - صدی یازدہم) تحفۃ المومنین معاصرہ شہید سیماں صفوی
 ۳۳۹۶- مومن [عاجی محمد مومن بن حاجی محمد قاسم بن حاجی محمد ناصر شیرازی] (عارف - صدی یازدہم) معاصر علامہ مجلسی - خزانہ الخصال -
 ۳۳۹۷- مومن [امیر محمد مومن حسینی استرآبادی] (فقیہ - ۱۰۳۱ھ) محمد قلی قطب شاہ والی حیدرآباد کے وکیل السلطنت - کتاب الرجعة
 ۳۳۹۸- مونس [میر قباب دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۹۲ھ)

۳۳۹۹- مویہ شیرازی [مویہ الدین بہتہ اللہ بن موسیٰ شیرازی] (ادیب - ۷۴۰ھ قاہرہ) مجالس مویہ
 ۳۴۰۰- مہاجر [مہاجر بن ابی امیہ بن مغیرہ مخزومی] (صحابی - ۱۰ھ) ام سلمہ کے بھائی - ابو بکر کی طرف سے یمن کے گورنر
 ۳۴۰۱- مہاجر [مہاجر بن خالد بن ولید مخزومی] (صحابی - ۳۷ھ) جمل وصفین میں علی کے ساتھ تھے اور انکا بھائی عبد الرحمان معاویہ کے ساتھ

صفین میں شہید ہوئے۔

۳۴۰۲۔ مہدی [امام محمد بن حسن بن علی بن محمد بن امام رضا] (امام دوازدہم - ۱۰۰) ۲۶۰ میں پندرہ سال سرداب سامرہ میں غائب ہو گئے۔
۳۴۰۳۔ مہدی فتویٰ [ابوصالح سید محمد مہدی بن شیخ بہاء الدین محمد فتویٰ عالمی نجفی] (فقہیہ - آخر صدی ۱۲) سید مہدی بحر العلوم کی آستان
نماذج الاخبار (نیز دیکھو بحر العلوم)

۳۴۰۴۔ مہدی نزاقی [ملا مہدی بن ابو ذر نزاقی کاشانی] (فقہیہ - آغاز صدی سیزدہم) مستند الشیخہ - لوائح الاحکام - تحفۃ الرضویہ -
تجربہ فی اصول الفقہ - جامع السعادات - کسکول - محرق القلوب - محمد باقر ہبیانی کے شاگرد

۳۴۰۵۔ مہذب الدین نیلی [شیخ شہاب الدین ابو عبد اللہ حسین بن رودہ نیلی] (فقہیہ - محدث - صدی ہفتم) حسن بن ابو علی طبرسی سے
روایت کرتے ہیں۔

۳۴۰۶۔ مہذب [ابوسعید مہذب بن ابی صفہ ظالم بن سراق ازدی بصری] (تابعی - گورنبرہ و خراسان - ۸۲ مرد روز) اسکابا ظالم
بن سراق اصحاب علی سے تھا جو علی کی خلافت میں فوت ہوا۔

۳۴۰۷۔ مہلبی [ابو محمد حسن بن محمد بن عبد اللہ] (وزیر معز الدولہ - ۳۵۲ بغداد) ولادت ۲۹۱ - کاتب بلخ - مہلبی بن ابی صفہ کی نسل
سے (دیکھو حسن بن ہارون)

۳۴۰۸۔ مہیار [ابوالحسن مہیار بن مرزویہ فارسی دہلی] (کاتب - شاعر عرب - ۲۲۸) جو سی تھا - شریف رضی کے ہاتھ پر مسلمان ہوا
۳۴۰۹۔ میانیہ [شیخ محمد میانیہ] (صوفی - ۹۵۷ لاہور)

۳۴۱۰۔ میبذی [قاضی کمال الدین میر حسین بن معین الدین یزدی میبذی] (صوفی - حکیم - ۹۱۰) فوارج شرح دیوان حضرت علی جوہر ۸۹
میں لکھی - شرح ہدایۃ الحکمتہ

۳۴۱۱۔ میدانی [ابو الفضل احمد بن محمد بن احمد نیشاپوری] (نوی - ادیب - ۵۱۸ نیشاپور) مجمع الامثال - السامی فی الاسامی - المنوذج
نویں - شاگرد واحدی

۳۴۱۲۔ میر [میر محمد تقی دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۲۵)

۳۴۱۳۔ میرزا کے جزائری [سید میرزا محمد بن سید شرف الدین علی بن نعمت اللہ موسوی جزائری] (فقہیہ - محدث - صدی یازدہم) دیکھو سید میرزا
۳۴۱۴۔ میرزا کے شیروانی [میرزا محمد بن حسن شیروانی اصفہانی] (دیکھو غلامیرزا) (فقہیہ - متکلم - ۱۱۹۹) حاشیہ معالم الاصول شرح شراعی

الاسلام - حاشیہ شرح تجرید توشیحی - المنوذج العلوم - معاصر شاہ سلیمان صفوی

۳۴۱۵۔ میرزاہد [میرزاہد بن قاضی محمد اسلم کابلی ہروی] (متکلم - ۱۱۰۱ اکابل) حاشیہ شرح مواقف - حاشیہ شرح تہذیب و دانی
۳۴۱۶۔ میرکلاں [میرکلاں اکبر آبادی نجفی] (محدث - ۹۸۳) خواجہ میرک بن جمال الدین محدث کے شاگرد - استاد ملا علی قاری و شاہ

جہانگیر - عمر ۱۰ سال

۳۴۱۷۔ میرلال [مفتی سراج العلماء، ضیاء الفقہاء، سید رحمت علی خاں دہلوی] (فقہیہ - تیرہویں صدی)

۳۴۱۸۔ میثم بحرانی [شیخ کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی] (متکلم - فیلسوف - فقہیہ - محدث - ۱۷۹) استاد علامہ مکی - شرح بیح البلاغ
استقصاء النظر فی امامۃ الائمۃ الاثنی عشر - قواعد المرام

۳۴۱۹۔ میثم تمار [میدثم تمار کوئی] (تابعی -) یکے از اصحاب علی - شہادت حسین کے بعد عبید اللہ بن زیاد نے شہید کیا۔
۳۴۲۰۔ میسی [علی بن عبد العالی میسی] (فقہیہ - ۹۳۸) (دیکھو علی بن عبد العالی)

۳۴۲۱۔ میمون [میمون بن بخت واسطی] (طبییب - حکیم - صدی پنجم ہرات) معاصر ابو علی سینا

- ۳۲۲۲- میمون [میمون بن مهران کوفی (ابوایوب رقی)] (تابعی - ۱۱۷)
- ۳۲۲۳- میمونہ [میمونہ] (صحابیہ - محدثہ - ۵۱ مدینہ) زویر رسول
- ۳۲۲۴- ناجم [ابو عثمان سعد بن - بن بن شداد سمی] (ادیب - فاضل - شاعر عرب - ۳۴۴) ابن الرومی کا مضاجب
- ۳۲۲۵- ناجی [محمد شکر دہلوی] (شاعر اردو - بارہویں صدی) محمد شاہی امیر خاں کا ملازم
- ۳۲۲۶- ناسخ [شیخ امام بخش لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۵۴)
- ۳۲۲۷- ناصر الدین [ابوبکر ناصح الدین احمد بن محمد بن حسین ارجانی] (فقیہ - شاعر عرب - ۵۴۴) ولادت ۴۶۰ ازجان عینکوکم اور شوستر کا قاضی
- ۳۲۲۸- ناصر [شیخ ناصر بن ابراہیم بویہی احسادی عاملی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۸۵۳) حاشیہ قواعد علامہ - شاپان بنی بویہ کی نسل سے
- ۳۲۲۹- ناصر حسین [سید ناصر حسین بن سید حامد حسین بن محمد قلی خاں لکھنوی] (فقیہ - متکلم - ح)
- ۳۲۳۰- ناصر خسرو [ناصر بن خسرو بن حارث اسماعیلی اصفہانی] (حکیم - سیاح - شاعر فارسی - ۴۳۱) سفر نامہ - کتاب السعادت
- ۳۲۳۱- ناصر بن رضا [سید ابوالبرہیم ناصر بن الرضا بن محمد بن عبداللہ حسینی] (فقیہ - محدث - پانچویں صدی) شاگرد ابو جعفر طوسی - مناقب آل الرسول -
- ۳۲۳۲- ناصر الدین عسقلانی [امام شافع بن علی بن عباس عسقلانی مصری] (کاتب - ادیب - ۳۳۳) ولادت ۶۴۹
- ۳۲۳۳- ناصر الدین محمد [ابو المنصور ناصر الدین محمد دہلوی] (مناظر - متکلم - صدی چہار دہم) امام فن مناظرہ نصارت سے ۱۳۱۲ء میں ۶۴ سال کے تھے۔
- ۳۲۳۴- ناصر علی [ناصر علی] (شاعر فارسی صدی یازدہم) معاصر درنگ زیب - [عاصری = سلاوی]
- ۳۲۳۵- نافع [امام ابو رویم نافع بن عبد الرحمن بن ابی نعیم مدنی] (قاری - ۱۶۹ مدینہ)
- ۳۲۳۶- نافع [ابو عثمان سعید بن محمد قرطبی] (نحوی - صدی پنجم) ابوالحسن انطاکی کا شاگرد
- ۳۲۳۷- نافع بن سرجس [نافع بن سرجس دیلمی] (تابعی - محدث - ۱۱۷) غلام عبداللہ بن عمر
- ۳۲۳۸- نافع مکی [نافع مکی] (صوفی - ۱۲۱) [نامی = ابو العباس نامی]
- ۳۲۳۹- نجاشی [ابو العباس احمد بن علی بن احمد بغدادی] (رجالی - ۴۵۵ بغداد) شاگرد شیخ مفید - الرجال (دیکھو ابن العیاش)
- ۳۲۴۰- نجف علی خاں [قاضی نجف علی خاں بن محمد عظیم الدین ججری ٹونکی] (فاضل - ادیب - شاعر عربی و فارسی - آغاز ۱۲۷۱ھ) سحر الکاظم
- شرح مقامات حریری عربی میں - شرح متنبی - شرح حماسہ - شرح دساتیر یازندی - شرح قصیدہ بانٹ سعاد
- ۳۲۴۱- نجم اللامہ [رضی الدین محمد بن علی استرآبادی نجفی شیبی] (نحوی - علامہ - ۶۸۶ ہجرت) شرح کافیہ - شرح شافیہ - تفسیر العقود
- ۳۲۴۲- نجم الدین علی خاں [نجم الدین علی خاں کاکوردی (تاج العلماء)] (فقیہ - ۱۲۲۹) قاضی القضاة کلکتہ
- ۳۲۴۳- نجم الدین بغدادی [نجم الدین محمود بن محمد بغدادی] (فقیہ - ۶۵۸) فتاویٰ فقیہ
- ۳۲۴۴- نجم الدین جبرودی [نجم الدین خضر بن شیخ شمس الدین محمد بن علی رازی جبرودی شیبی] (فقیہ - متکلم - صدی ہفتم ہجرت) ۸۲۸ میں تحقیق البین حلیم لکھی - جامع الدرر شرح باب حادی عشر - جامع الاصول
- ۳۲۴۵- نجم الدین کبری [ابو النجائب احمد بن عمر ختونی] (صوفی - ۶۱۷ خوارزم) اولیا گرشہور میں - ولادت ۵۴۰
- ۳۲۴۶- نجم الدین نخجانی [شیخ احمد بن ابی بکر بن محمد نخجانی] (طیب - حکیم - ۷۰) شرح کتاب الاشارات - شرح کلیات قانون

۳۴۴۳- نجم الحسن [مولوی سید نجم الحسن] (فقہ - ح)

۳۴۴۸- نجیب الدین [نجیب الدین علی بن محمد بن یحییٰ عاملی] (فقہ - صدی یازدہم) شاگرد شیخ بہائی - شرح اثنا عشریہ شیخ حسن

۳۴۴۹- نجیب الدین سمرقندی [نجیب الدین سمرقندی] (طیب - ۹۱۸) اسباب الامراض و علاماتہا - انجینیات

۳۴۵۰- نحاس [ابو جعفر احمد بن محمد بن اسماعیل مرادی مصری] (نحوی مفسر - ۳۳۸) تفسیر القرآن - اعراب القرآن - النسخ و المنسوخ - شرح

۳۴۵۱- نعیم بغدادی [ابو عبد اللہ حسین بن محمد بن عبد الوہاب بغدادی] (شاعری - لغوی - نحوی - قاری - ۵۲۴) خازن اربعہ

۳۴۵۲- نذیر احمد [نذیر احمد دہلوی] (ادیب اردو - ۱۳۳۱) مرآة العروس - توبہ النصوح - نبات النعش - الحقوق فیما بینکما فی النکاح

فی الصرف - ترجمہ قرآن -

۳۴۵۳- نذیر حسین بن سید جواد علی دہلوی [محدث - ۱۳۱۹] ولادت ۱۲۲۵ - شاگرد محمد اسحاق دہلوی و عبد الرحمن اہل و محمد عابد سندھی دہلی

عبد اللطیف بیڑی - استاد عبد اللہ غزنوی - عبد الجبار امرتسری - محمد بشیر سہسوانی - محمد حسین لاہوری - احمد حسن دہلوی - عبد اللہ چکرا لوی -

عبد الحق دہلوی - محمد سلیمان بھلواروی - بدیع الزمان لکھنوی -

۳۴۵۴- نزاقی [دیکھو مہدی نزاقی و احمد نزاقی]

۳۴۵۵- نسائی [امام ابو عبد الرحمن احمد بن شعیب بن علی خراسانی] (محدث - ۳۰۳ م) ولادت ۲۱۵ - سنن بختیاری علیہ

۳۴۵۶- نسفی [نجم الدین ابو جعفر عمر بن محمد النسفی حنفی] (متکلم - ۵۳۷ م) تیسرے فی علم التفسیر - عقائد

۳۴۵۷- نسفی [حافظ الدین ابوالبرکات عبد اللہ بن احمد بن محمود نسفی حنفی بغدادی] (مفسر فقہ - ۷۱۰) تفسیر مدارک التنزیل و اشار الاوارک لکرام القانت

۳۴۵۸- نسوی [حسن بن سفیان] (محدث - ۳۰۳)

۳۴۵۹- نسیمیہ [ام عطیہ بنت حارث انصاریہ] (صحابیہ -) غزوہ میں رسول اللہ کے ساتھ ہجرت کی تیمارداری کر چکی تھی -

۳۴۶۰- نشاط [نشاط] (شاعر فارسی - تیرھویں صدی) فتح معنی شاد و قاجار شاہ ایران کا مداح

۳۴۶۱- نثوان [ابو سعید نثوان بن سعید بن نثوان بنی حمری معتزلی] (فقہ - نحوی - لغوی - ادیب - شاعر -) ابن میں جن صاحب بادشاہ ہو گیا تھا

۳۴۶۲- نصر بن مزاحم [شیخ ابو الفضل نصر بن مزاحم شافعی یمنی کوفی] (محدث - مورخ - صدی دوم) کتاب الصغین - کتاب الکمل - مقتل حسین -

عین الوردہ - اخبار المختار - کتاب المناقب - لقب عطار - معاصر ابو مخنف

۳۴۶۳- نصر اللہ زنجانی [نصر اللہ بن بہلول بن نصر زنجانی شعی] (فاضل معتزلی - ادیب - نحوی -) مقامات الکلیہ - سالتہ السعدیہ - کتاب البحر و الخیر

۳۴۶۴- نصر اللہ حارثی [سید نصر اللہ بن حسین بنی حارثی] (ادیب - شاعر - فقہ - ۱۱۶۵) نادر شاہ کی طرف قسطنطنیہ سفیر بنا کر بھیجے گئے و سلطان

۳۴۶۵- نصر اللہ کابل [نصر اللہ کابل] (متکلم -) صواعق درر و شیعہ جس کا ترجمہ عبد الغفر دہلوی نے تحفہ اثنا عشریہ لکھا

۳۴۶۶- نصر پوری [نصر پوری مصری] (ادیب - ۱۲۹۱) المطالع النصریہ

۳۴۶۷- نصر بن منصور [ابو المہر نصر بن منصور بن حسن ضبلی رقی بغدادی] (فقہ - شاعر - ۵۸۸) بغداد ولادت ۵۰۱ رقم

۳۴۶۸- نصیر [نصیر الدین دہلوی حیدر آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۵۴)

۳۴۶۹- نصیر الدین محمود [نصیر الدین محمود روشن چراغ دہلی] (صوفی - ۷۵۳) نظام الدین اولیا کے مرید (نیز دیکھو طوسی)

۳۴۷۰- نصر بن شمیم [ابو الحسن نصر بن شمیم بن خروشد مازنی بصری مروزی] (لغوی - محدث - ۲۰۴) ابو الحسن مازنی کا نام ہے یہی مشہور ہے

۳۴۷۱- نظری [ابو الفتح محمد بن علی بن ابراہیم نظری] (محدث - ادیب - ۴۹۷) نظریہ اصفہان سورۃ فرسخ پر ایک قصیدہ ہے -

۳۴۷۲- نظام سادی [نظام الدین محمد بن حسین سادی] (فقہ - گیارھویں صدی) شاگرد شیخ بہائی - نظام الاوقال اور جامع عباسی آخری

۳۴۷۳- نظام الملک [ابو علی حسن بن علی بن اسحاق قوام الدین طوسی] (وزیر - ۸۵۴ م) اصفہان ولادت ۴۳۸ م - ملک شاہ سلجوقی کا وزیر و فیضیوں اور

سلاختش زجاج لفظیہ اور سیر و غیرہ کا شاگرد -

نجم الحسن - نجم الحسن

نصیر الدین - نصیر الدین

نظام

صوفیوں سے بہت سلوک کرتا تھا۔ امام الحرمین اور ابوالقاسم قشیری کو اپنی مسند پر بٹھاتا تھا۔

- ۳۴۷۴۔ نظام معزی [ابو اسحاق ابراہیم بن سہار معزی بلخی بصری بغدادی] (متکلم - معاصر ہارون رشید) جاپٹکا استاد
- ۳۴۷۵۔ نظامی نجوی [ابو محمد نظام الدین الیاسی نجوی] (صوفی - شاعر فارسی - ۵۹۶ گنج) سکندر نامہ - معاصر طغرل بن ارسلان
- ۳۴۷۶۔ نظامی عروضی [نظامی عروضی سمرقندی] (شاعر فارسی - صدی ششم) شاگرد مغزی - ملازم علاء الدین جہان سوز غوری - چار مقالہ
- ۳۴۷۷۔ نظام الدین احمد [سید نظام الدین احمد بن محمد معصوم دکنی شیرازی شیعی مدنی] (ادیب - فاضل - ۱۰۸۶) قطب شاہ ولی حیدر آباد کے داماد
- ۳۴۷۸۔ نظام الدین ولیا [نظام الدین اولیا دہلوی] (صوفی - ۷۲۵) وطن بدایوں - فرید شکر گنج کے مرید
- ۳۴۷۹۔ نظام الدین ابوالموید [نظام الدین ابوالموید] (صوفی - ۷۲۰ کوئل) بختیار کاکی کے مرید - کول
- ۳۴۸۰۔ نظام الدین استر آبادی [نظام الدین استر آبادی] (شاعر فارسی - ۹۲۱)
- ۳۴۸۱۔ نظام الدین اورنگ آبادی [نظام الدین اورنگ آبادی] (صوفی - ۱۱۴۲ اورنگ آباد) کلیم اللہ جہان آبادی کے مرید
- ۳۴۸۲۔ نظام الدین برہانپوری [نظام الدین برہانپوری] (فقہ - صدی یازدہم) شاگرد قاضی نصیر الدین برہانپوری المتوفی ۱۰۳۱ - ۸۰۰
- ۴۴ سال عالمگیری کا لازم رہا۔ قنوی عالمگیری کی تیاری میں سب سے زیادہ اس نے کوشش کی۔
- ۳۴۸۳۔ نظام الدین بدخشی [قاضی نظام الدین بدخشی] (فقہ - ۹۹۲) عمر ۷۰۔ جلال الدین اکبر کو سجدہ کرنا تجویز کیا اور کیا۔ ۱۰۳۱
- ۳۴۸۴۔ نظام الدین سہالوی [نظام الدین بن قطب الدین سہالوی لکھنوی] (حکیم - فقہ - ۱۱۶۱) عاوسی صدر الشمس بازغہ صبح صادق
- شرح مسلم الثبوت۔
- ۳۴۸۵۔ نظیر [نظیر اکبر آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۱۹)
- ۳۴۸۶۔ نظیری [نظیری نیشاپوری] (شاعر فارسی - ۱۰۲۱) ملازم عبدالرحیم خان ناں - معاصر جلال الدین اکبر وجہ عالمگیری
- ۳۴۸۷۔ نعمت اللہ ولی [نور الدین سید نعمت اللہ ولی حسینی] (صوفی - ۸۳۴ دستور) انکیچوش خلیل اللہ کا احمد شاہ ولی بہمنی مرید - عمر ۵۵ سی زائد۔
- ۳۴۸۸۔ نعمت اللہ جزائری [سید نعمت اللہ بن عبد اللہ جزائری شری] (فقہ - محدث - ۱۱۱۲) شرح تہذیب الاحکام شرح استبصار شرح غزالی اللہ علیہ السلام
- نوادرا الاخبار - ریاض الابرار - زہر الریق - قصص التیاریات - الحجاج - شرح احتجاج - شرح عیون الاخبار - شرح تہذیب الاخوی - منہجی المطلب - ہدایۃ المؤمنین
- ۳۴۸۹۔ نعمان بن بشیر [ابو عبد اللہ نعمان بن بشیر بن مقرن انصاری] (صحابی - محدث - ۶۴) معاویہ کی طرف سے کوفہ کا پھر بیزید کی طرف سے حصص کا گورنر - ۱۱۲
- ۳۴۹۰۔ نعمان بن عجلان [نعمان بن عجلان انصاری] (صحابی - شاعر -) علی کی طرف سے عمان و بحرین کے گورنر
- ۳۴۹۱۔ نعمان بن عمرو [نعمان بن عمرو بن مثنیٰ] (صحابی - ۲۱) جنگ نہاد میں مارے گئے - ساکن بصرہ و کوفہ
- ۳۴۹۲۔ نعمانی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن جعفر نعمانی شیعی] (کاتب - محدث - ۷۰) کتاب الغیبة - کتاب الفرائض - رد الاسماعیلیہ - جامع الاخبار فی الرجال
- تفسیر القرآن - ابن ابی زینب کے نام سے بھی مشہور ہیں - شیخ مفید سے مقدم تھے - نعمانی منسوب بہ نعمان جو قرآن پر بغداد و واسطہ کو درمیان۔
- ۳۴۹۳۔ نعیم [ابو عبد اللہ نعیم بن حماد خراجی مروزی (نزہل مصر)] (محدث - ۲۲۸ سامرہ)
- ۳۴۹۴۔ نعیم بن مسعود [نعیم بن مسعود شیبی] (صحابی - ۳۶) واقعہ جمل میں علی کو پیچنے سے پہلے طرفداران عائشہ نے قتل کر ڈالا
- ۳۴۹۵۔ نفطویہ [ابو عبد اللہ ابراہیم بن محمد بن عرفہ واسطی بغدادی] (نجوی - ادیب - ۳۲۳) ولادت ۲۴۴ کوفہ جہل بن ابی صفہ کی نسل سے
- ۳۴۹۶۔ نفیس بن انیس [میر فرید علی نفیس ابن میر میر علی انیس لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۳۳۱) (نیز دیکھو ابن عوض)
- ۳۴۹۷۔ نفیس القطرسی [ابو العباس احمد بن عبد العزیز بن احمد مالکی قطرسی] (ادیب - شاعر عرب - ۷۰۳) (تونس) عمر ۷۰
- ۳۴۹۸۔ نقاش [ابوبکر محمد بن حسن بن محمد مقری موصلی بغدادی] (محدث - ۳۵۱) ولادت ۲۶۶ - ۱۱۲۱
- ۳۴۹۹۔ نقاش [ابوبکر محمد بن علی بن حسن مصری] (محدث - ۳۶۹) ولادت ۲۸۲

۳۵۰۰۔ نمری [ابو عبد اللہ حسین بن علی نمری بصری] [لقبوی - ادیب - شاعر عرب - ۳۸۵ ہجری (بصرہ)]

لطف اللہ علیہ السلام و عبدالحی لکھنوی - ڈیڑھ ہزار ماہوار پر حیدر آباد کے فارن سکریٹری رہے۔

۳۵۲۶۔ وحشی [وحشی بن حرب حبشی] [صحابی۔] قاتل حمزہ و سہیلہ کذاب۔ جنگ طائف کے بعد مسلمان ہوا

۳۵۲۷۔ وداعی [علاء الدین علی بن مظفر کندی اسکندرائی دمشق شیشی] [حدیث۔ ۷۱۶] دیکھو کاتب وداعی

۳۵۲۸۔ وراق بخیری [ابو المعالی سعد بن علی بن قاسم خزرجی] [شاعر عرب۔ ۵۹۸ بغداد] تذکرہ زینۃ الدہر۔ ملح الملح

۳۵۲۹۔ ورام [ابو الحسن ورام بن ابوالفراس شمری بخاری] [فقہ۔ صدی ہفتم] محمود حسنی شاگرد سید صفی الدین علی بن طلاس ابن ادریس ناما تہذیب الخو

۳۵۳۰۔ وزان [ابو یوسف الدین عبد اللہ بن عز بن نصر اللہ انصاری طبرستانی] [فاضل حکیم طبیب شاعر۔ ۹۷۷] فقہ اور عظیم بھی ماہر تھا امام حسین کا مرثیہ لکھتا

۳۵۳۱۔ وزیر المعزی [ابو القاسم حسین بن علی بن حسین فارسی] [از نسل یزدجرد بن ہرام] [شاعر عرب۔ ادیب۔ منطق۔ ۱۸۰] کتاب الایانس مختصر

اصلاح المنطق۔ ادب الخواص۔ حاکم شاہ مصر کا وزیر

۳۵۳۲۔ وصالی [ابراہیم بن عبد اللہ بن شافعی] [حدیث۔] اسنی المطالب فی فضل علی بن ابیطالب۔ اکتفا فی فضل الاربعہ الخلفاء

۳۵۳۳۔ وصال [مرزا محمد شفیع عرف مرزا کوچک شیرازی] [شاعر فارسی۔ ۱۲۶۲]

۳۵۳۴۔ ووطاط [رشید الدین محمد بن عبد الجلیل] [شاعر فارسی۔ ۵۷۸] شاعر بارگاہ السرخواری

۳۵۳۵۔ ووطاط [محمد بن ابراہیم انصاری کتبی] [ادیب۔ ۷۱۸] غرر الخفاص۔

۳۵۳۶۔ وکیع [وکیع بن جراح کوئی] [مفسر۔ ۱۹۶ بغداد]

۳۵۳۷۔ وکیل [محمد وکیل حر سکندر پوری] [بلیا] [فقہ۔ تیرھویں صدی] ترجمۃ الاشباہ والنظائر۔ کلام المقبول فی اثبات اسلام آباء الرسول۔

۳۵۳۸۔ ولی [شمس علی اللہ گجراتی دہلوی] [شاعر اردو۔ بارہویں صدی] معاصر محمد شاہ۔ اردو کا آدم الشعراء

۳۵۳۹۔ ولی اللہ دہلوی [ولی اللہ بن عبد الرحیم عمری نقشبندی] [قطب الدین احمد] [شکلم حکیم فقہ۔ ۱۱۷۶] انکار مہدی علیہ السلام علی بن عبد اللہ بن محمد القادر

عبدالغنی۔ فتح الرحمان ترجمہ قرآن۔ فوز الکبیر اصول تفسیر شرح موطا۔ قول کبیر۔ مقاصد مضیہ۔ انصاف۔ قرۃ العینین۔ ازالۃ الخفا۔ حجة اللہ بالانعم۔

در النشین۔ نعمات الہیہ۔ فتح الخیر۔ سرور المخزون۔ ولادت ۱۱۱۴

۳۵۴۰۔ ولی اللہ فرخ آبادی [محمد ولی اللہ فرخ آبادی] [مفسر۔ ۱۲۴۹] تفسیر نظم الجواهر

۳۵۴۱۔ ولی اللہ لکھنوی [ولی اللہ فرنگی علی لکھنوی] [فقہ۔ مشکلم۔ ۱۲۷۰] شرح مسلم الثبوت تفسیر معین الجواہر شرح غایۃ العلوم حراۃ المؤمنین

۳۵۴۲۔ ولی اللہ [ولی اللہ بن نعمۃ اللہ حسینی رضوی حارثی] [حدیث۔ صدی یازدہم] مجمع البحرین فی فضائل السطین۔ کنز المطالب فی فضائل علی بن ابیطالب

۳۵۴۳۔ ولید بن عقبہ [ولید بن عقبہ بن ابی معیط قرشی] [صحابی۔] (رقہ) عثمان کے مادی بھائی۔ اسلام بوقت فتح مکہ۔ گورنر کوفہ از طرف عثمان

۳۵۴۴۔ ولی [امام ابو عبد اللہ حسین بن محمد الوالی شافعی] [فرضی۔ حاسب۔ ۴۵۱] بسا سیری کے فتنہ میں قتل ہوا

۳۵۴۵۔ وہب بن منبہ [ابو عبد اللہ وہب بن منبہ صنعانی] [تابعی۔ محدث۔ ۱۱۴] الاخبار والقصص

۳۵۴۶۔ ویران [حافظ ویران] [شاعر اردو۔ صدی ۱۴] شاگرد ذوق

۳۵۴۷۔ ہادی [مرزا ہادی لکھنوی] [عالم۔ ۱۲۹۰] خلاصۃ المصائب

۳۵۴۸۔ ہارون [سید محمد ہارون رنگی پوری] [عالم۔ مشکلم۔ حی] توحید الائمہ۔ علوم القرآن وغیرہ

۳۵۴۹۔ ہارون [ہارون بن عبد اللہ] [محدث۔ ۲۴۳]

۳۵۵۰۔ ہارون [ابو عبد اللہ ہارون بن علی بن یحییٰ بغدادی] [نجم۔ ادیب۔ فاضل۔ ۲۸۸] کتاب البارع۔ کتاب النساء

۳۵۵۱۔ ہاشم [ہاشم بن عقبہ بن ابی وقاص] [مرقال] [صحابی۔ ۳۷۰] جنگ صفین میں علی کی ہمرای میں شہید ہوئے

۳۵۵۲۔ ہاشم [شیخ ہاشم بن محمد] [محدث۔ صدی ہفتم] مصباح الانوار فی مناقب امام الابرار۔ شاذان بن جبرئیل قی سے روایت کی

لے ناظم عدالت کلبر گہ۔ شاگرد عبد الحکیم مفتی محمد یوسف لکھنوی ملے بطور ترمیمی

- ۳۵۵۳- ہاشم [سید ہاشم بن سلمان بن اسماعیل حرانی] [محدث - فقیر فقیر - ۱۱۰۹] تفسیر ربیان - غایۃ المرام - معالم الدینی - مدینۃ المعجزات تفسیر الی
در النضید مسائل الحدید - کتاب الحاج - نہایۃ الامان - ترتیب التہذیب - ایضاح حلیۃ الابرار - حلیۃ النظر - بیۃ المرضیہ - مناقب الشیعہ -
نسب عمر تفضیل الائمہ - نہبۃ الابرار - منار الافکار - کتاب المعجزات - معجزات النبی - روضۃ العارفین -
۳۵۵۴- بہتہ اللہ [سیدہ اللہ بن علی بن محمد بن حمزہ حسینی] [شاعر عرب - ۵۴۲] ولادت - ۴۰۵ - دیوان غزوات شعرائے عرب
۳۵۵۵- ہدیب بن خالد [ہدیب بن خالد بصری] [محدث - ۲۳۵]
۳۵۵۶- ہروی [ابوہمیل محمد بن علی ہروی] [لغوی - ۳۳۳] تلویح شرح فصیح ثعلب لغت میں (نیز دیکھو ازہری)
۳۵۵۷- ہروی [اسلم] [ابو الحسن علی بن ابوبکر بن علی ہروی موصلی] [فاضل - سیاح - ۱۱۰۱] سیاحت میں ضرب المثل - کتاب الاشارات فی معرفۃ الزیارات
۳۵۵۸- ہشام بن الیاس [شیخ ہشام بن الیاس حارثی] [فقیہ - حدی بیجم] [ابو علی طوسی سے روایت کی
۳۵۵۹- ہشام بن حکم [ہشام بن حکم کندی شیبانی کوئی] [ابو محمد] [مکمل - حدی دوم بغداد] امام جعفر کاظم کے اصحاب سے
۳۵۶۰- ہشام بن حکم [ہشام بن حکم بن حرام بن فیلد قرشی اسدی] [صحابی - ۱۰] اسلام بوقت فتح مکہ - اپنی باپ سے پہلو مرگے - باپ کی وفات ۳۵۵۹
۳۵۶۱- ہشام بن عاص [ہشام بن عاص] [صحابی - ۱۳] عمرو عاص کے بھائی - جنگ یرموک میں مارے گئے
۳۵۶۲- ہشام بن عروہ [ابو المنذر ہشام بن عروہ بن زبیر بن العوام مدنی] [تابعی - محدث - ۲۶۶] ولادت ۶۱ - منصور عباسی زمانہ میں کذا ویر
۳۵۶۳- ہشام بن عمار [ہشام بن عمار دمشقی] [محدث - خطیب - ۲۴۵] ولادت ۱۵۳ [ہشام بن محمد = کلی]
۳۵۶۴- ہشام الضریر [ابو عبد اللہ ہشام بن معاویہ زکونی] [نحوی - ۲۰۹] کتاب الحدود - کتاب المحقر - کتاب القیاس سبب خویش
۳۵۶۵- ہلالی [ہلالی استرآبادی] [شاعر فارسی - ۹۳۴] معاصر سلطان حسین و علی شیر و عبد اللہ ظاہر ازبک
۳۵۶۶- ہمام [ابو علی حسن بن علی بن نصر عبدی واسطی بغدادی شعی] [شاعر عرب - ۵۹۴] بعلبک سکوت و دمشق و بعلبک
۳۵۶۷- ہمدانی [عبد الرحمن بن عیسیٰ بن حماد] [ادیب - ۳۲۷] الفاظ الکتابیہ (نیز دیکھو بدیع الزمان)
۳۵۶۸- ہند [ہند بنت قتیبہ بن ربیعہ امویہ] [صحابیہ - ۱۳] اسلام بوقت فتح مکہ - معاویہ کی ماں - آکلۃ الاکباد - جگر خوارہ
۳۵۶۹- ہرگز [محمد الدین فارسی شیرازی] [شاعر فارسی - صدی ہفتم] انابک سید بن ابی بکر زنگی کا ملک الشعراء اسکی وفات پر خواجہ شمس الدین صاحب یوآن کے پاس
۳۵۷۰- ہیتی [شہاب الدین احمد بن حجر کی شافعی] [فقیہ - محدث - ۹۷۴] ولادت ۹۰۹ - مصر صواعق خرقہ - شرح الفیہ (دیکھو ابن حجر کی)
۳۵۷۱- ہیثم بن عدی [ابو عبد الرحمن ہیثم بن عدی بن عبد الرحمن بصری کوئی] [ادیب - مورخ - ۲۰۹] ولادت ۱۱۶ - طبقات الفقہاء و المحدثین کتاب
التاریخ علی النہین - اخبار حسن بن علی - کتاب المصاب - کتاب المعجزین - تاریخ عجم و بنی امیہ - تاریخ الاشراف
۳۵۷۲- یافعی [عفیف الدین ابوالسعد اوقات عبد اللہ بن اسعد کی شافعی] [مورخ - فقیہ - ۷۴۸] تاریخ مراۃ الجنان - روض الریاحین - در النظم
خلاصۃ المفخر - شرح فصوص - نعمت اللہ ولی کے پیر -
۳۵۷۳- یاقوت حموی [شہاب الدین ابو عبد اللہ یاقوت بن عبد اللہ روی حموی بغدادی] [تاجر - سیاح - جزائی - ۴۲۶] ولادت ۵۷۵ بغداد - معجم
البلدان - معجم الادباء - معجم الشعراء - کتاب المشرک
۳۵۷۴- یاقوت الملکی [امین الدین ابو اللہ یاقوت بن عبد اللہ موصلی] [کاتب خوشنویس - ۶۱۸] موصول - مشہور بولبول الفتح ملکشاہ بن سلجوق بن محمد ملکشاہ سلجوق
۳۵۷۵- یاقوت الرومی [ابو اللہ محمد بن دین یاقوت بن عبد اللہ روی بغدادی] [شاعر - ۶۲۲]
۳۵۷۶- یاقوت مستعصی [ابو المحجد خواجہ محمد الدین یاقوت مستعصی] [خطاط - ۶۹۸] خلاصہ کا جوہر جزیرہ سلجوقی بن سلجوق بن محمد ملکشاہ سلجوق
۳۵۷۷- یحییٰ بن آدم [یحییٰ بن آدم اموی] [محدث - ۲۰۳]
۳۵۷۸- یحییٰ بن اکثم [یحییٰ بن اکثم بن محمد بن مروزی حنفی] [فقیہ - ۲۴۶] زہدہ - قاضی القضاۃ بغداد - شاگرد امام محمد

- ۳۶۰۔ یوسف بجزانی [شیخ یوسف بن احمد بن ابراہیم بن منصور درانی بجزانی] (رجالی - ۱۸۶۰ کربلا) ولادت ۷-۱۱-۱۱- نوۃ البحرین -
 حداثۃ المناظر - شہاب نقب - در النقیہ - اعلام القاصدین -
- ۳۶۱۔ یوسف بجزانی [یوسف بن محمد بجزانی] (محدث - ۳۹۸) خزائن الاکمل
- ۳۶۲۔ یوسف حلی [شیخ سدید الدین یوسف بن شیخ شرف الدین علی بن مہر حلی] (فقیہ - ادیب - صدی ہفتم) والد علامہ حلی
- ۳۶۳۔ یوسف بن عمر [ابو نصر یوسف بن عمر بن محمد ازدی] (ادیب - فقیہ - لغوی - شاعر عرب - ۳۵۶) ولادت ۳۰۵
- ۳۶۴۔ یوسف قتال [شیخ یوسف قتال دہلوی] (صوفی - ۷۷۴ دہلی)
- ۳۶۵۔ یوسف ہمدانی [سید ابو یعقوب یوسف بن ایوب بن یوسف ہمدانی] (صوفی - فقیہ - ۵۳۵ یا مہال) ولادت ۴۴۴ بوزجرد -
 شاگرد ابو اسحاق شیرازی - مرو و ہرات میں بہت رہے -
- ۳۶۶۔ یوسف بن محمد بن حسین بن ابی طالب یوسفی [فقیہ - صدی دہم] شاگرد محقق ثانی - کشف الرموز شرح مختصر نافع
- ۳۶۷۔ یونس بن حبیب [ابو عبد الرحمن یونس بن حبیب بصری] (نحوی - ۱۸۲) شاگرد ابو عمرو بن العلاء - استاد سیوطی - ولادت ۹۰
- معانی القرآن - کتاب اللغات - کتاب الامثال - کتاب النوادر
- ۳۶۸۔ یونس صدیقی [ابو موسیٰ یونس بن عبد الاعلیٰ بن موسیٰ صدیقی مصری شافعی] (فقیہ - ۲۶۴ مصر) ولادت ۷۰ - امام شافعی کے اصحاب سے تھا -
- ۳۶۹۔ یونس بن عبید [یونس بن عبید بصری] (تابعی - ۱۳۹)
- ۳۷۰۔ یونینی [علی بن محمد بن احمد یونینی] (فقیہ - محدث - زاہد - ۶۸۱ بعلبک) ولادت ۶۲۱
- ۳۷۱۔ یونس یقینی [یونس بن عبد الرحمن یقینی] (فقیہ - محدث - ۲۸۰ مدینہ) امام موسیٰ کاظم و امام رضا سے روایت کرتا ہے - مخالفوں کے رد میں ایک ہزار کتابیں لکھیں -

اطلاع

جلد پنجم کے اس نمبر میں ساڑھے تین ہزار مشاہیر اسلام کا نہایت مختصر حال سرسری واقفیت کی نظر سے لکھا گیا ہے۔ اس کے نمبر میں انشاء اللہ ان میں سے پانچ سو اشہر المشاہیر کے تفصیلی حالات درج کئے جائیں گے۔

مَمَّتْ بِالْخَيْرِ

فروری ۱۹۱۹ء

کنز الحربات دہلی

یہ دوا خانہ سرستی جناب حکیم سید قاسم حسین صاحب المیاط بہ طبیب کامل کھلا گیا ہے جناب موصوف کے خاندانی نسخہ جات جو سید بسینہ انک بیچیں اور جو اپنے اثر میں تیر ہفت ثابت ہو چکے ہیں مجھ کو دی جناب حکیم صاحب تیار کی جاتے ہیں حکیم جتنے دواہ عام کیمبر سے اپنی پیش قیمت وقت کا بہت کچھ حصہ اس دوا خانہ کی دیکھ بھال میں صرف کر رکھا ہے بخلہ حکیم صاحب کے سینکڑوں بحربات کے صرف چند بحربات کا ذکر مختصر کیا جاتا ہے **امراض سر چشم**۔ درو شیتہ۔ یعنی ادھا سبکی درو۔ آنکھ کے دھیلے میں ہو کا ہونا۔ نظر کی کمزوری۔ دھندلہ۔ جالاپریال روی وغیرہ کا پڑنا آنکھ کا دھنسنے آنا پوٹوئی سوزش اور ورم وغیرہ غرض کہ ان تمام نکالینے کے دور کرنے کے مجرب و تیر ہفت۔ صناد۔ شفاف۔ بڑو یعنی پوٹی سے وغیرہ موجود ہیں جن کے استعمال کے بخور ہی دیر بعد درو سوزش میں تسکین معلوم ہونے لگتی ہے اور صرف چند روز کا استعمال سے مرض بالکل جاتا ہے تباہی حکیم صاحب کو امراض چشم میں خاص تجربہ ہے ہدایات امراض بالاسے جو مرض ملے مافا و مفصل تحریر کریں تاکہ اسکی موافق دوا روانہ کیا جاسکے۔ **امراض چکر و طحال** کا شہر طبع علاوہ ج۔ ورم جگر و تلی خواہ کنہا ہی بڑھ گیا ہو بیت نقارہ کی مانند بھول گیا ہو چہرہ اور بدن پر زردی بھجائی ہو۔ چلنا پھرنا۔ اٹھنا۔ بیٹھنا یا کھانا ہو گیا ہو ان تمام شکایتوں کے لئے ایک عرق کا استعمال کیا جاتا جو تین ہفتہ میں تمام شکایات کو نیست نالود کردیتا ہے ضرور اسخان کیسے قیمت فی شیشی ورنی۔ لپٹک۔ ۲۰ خوراک ہر علاوہ محصول ڈاک۔

امراض مخصوصہ مردان۔ طلاء برائے صنف پانہ خرابی طلق وغیرہ کی وجہ سے عضو مخصوص میں لاغری کی اور موٹی رگوں کا پیدا ہونا وغیرہ عضو مخصوص کی جملہ شکایات کے دور کرنے کے لئے۔ ہمارا تیار کردہ طلاء مردی اکیس صفت چیزیں بہت سے مایوس علاج مرین اس طلاء سے شکیاب ہر چکے ہیں پس اگر آپ بھی مردی کا اسی جو لڑائی میں ہونا چاہتے ہیں تو اس طلاء کو دنگائے اور قدرت الہی کا ماشہ دیکھئے اس طلاء کا استعمال سے بدن پر آبلہ یا زخم وغیرہ کچھ نہیں پڑتا صرف اس طلاء کی مالش کر دینا کافی ہے باندھنی کی چٹان مزودت نہیں خونی یہ کہ اگر تندہ ست دی استعمال کرے تو اسکی موجودہ قوت زیادہ مستحکم ہو جاتی ہے قیمت فی شیشی جہیں اکیس طلاء ہوتا ہے ہر مردہ محصول۔ **مرض سوزاک عالی** شہر طبع دوا۔ سوزاک کیسا ہی پڑا نا کیوں ہو قریب پڑ گئے ہوں۔ مثلاً دھوکہ قریب بد گوشت بڑھ گیا ہو۔ ہمارا معجون کو دنگا کر استعمال کریں چند ایام میں فائدہ کی حاصل ہو جائیگا قیمت ہر چکر۔ **مرض جبریان**۔ یہ نہایت موزی مرض ہے۔ اکثر نوجوان اس مرض میں مبتلا ہوتے ہیں یہ مرض جیسے امراض کی جڑ ہے۔ پس اگر اسکا خیال نہ رکھا جائے۔ تو مایوس کن اور اندیشہ ناک نتائج دیکھنے میں آتے ہیں اسکی جھانک ہو کر اسکی دی کوٹ کر کے کوئی ادویہ کا استعمال کرنا ضروری ہے ہمارا دوا خانہ میں اس مرض کو نیست و نابود کرنے والی زود اثر دوا تیار ہیں جو نہ صرف جبریان کی شکایت کو دفع کرتی ہیں بلکہ اسکی علاوہ جملہ اعضا کو طاقت دیتی ہیں بانیادہ پیدا کرتی ہیں قوت بامنتہا رہتی ہیں اور دماغ قوی کرتی ہیں قیمت فی شیشی ۲۰

گراں سے رمدہ محصول۔ **امراض مخصوصہ زنان**۔ عورتوں کے تمام محسوس اور پیشہ امراض کی مجرب دوا ہیں جو تین چکر یوم استعمال کرنے سے شفا کی حاصل ہوتی ہے ہر مرض کی ہر مرض میں ہر مرض کا علاج ہوتا ہے **دوار لاسویہ** دوا صنف دماغ صنف باہ جبریان سوزاک دوا صنف جوشی کی دوا ہے جو تین چکر سے دیکھ کر کوئی غیر اور لاشائی ثابت ہوئی تو اسکا استعمال صرف ہر مہر کیا جاتا ہے ہر محصول ڈاک خوراک دوتی و جلدی تک (لوٹ) ہر قسم کا دھنسنے علاج پندرہ خط و کتابت کیا جاتا ہے۔ **المشہر دوا خانہ کنز الحربات دہلی**۔

215 DUE DATE 1943 9

